

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA

INCUN. III

48

Questionum omnium in phisicis con-
tingentium breues & utilissime ter-
minationes secundum Aristote-
lis Auerois & Scoti doctri-
nam a Reuerendissimo
minorum generali
ædite

Sansoneas fruges petite hinc iuuenesq; sen-
Finem animo certum miserisq; uiatica canis.

CIncipiunt recollecte in forma questionū Reuerendi sacre theologie doctoris magistri Frācisci Sansonis de Senis ordinis minorum generalis super totum opus de physico auditu Aristotelis edite tēpore quo legebat ordinarie Senis primo anno sui ministeriatus prouincie Tuscie ad laudem dei.

CProhemium

Ath collige

bat spicas post terga metētiū Ruth. 2. capitulo. Omnibus studentibus meis & precipe magistris hieronymo maretē Bernardo spāochio Senēsib⁹ & Blasio de castello acutissimis ceterisq; scolarib⁹ frat̄ frācisc⁹ lanson Senēsis generalis ordinis mioꝝ salutē i dñō semperiuꝝ. R̄o gatti a vobis multoties cū instantia vi aliqua vilia & p necessaria scriberē sup̄ librū physicoꝝ. h̄ ad hoc nō sufficiētē me reputē. tñ vestra in me deuictus caritate hoc opus volens assumere possū dicere sup̄ adictū verbū. s. Ruth colligebat spicas post terga metētiū. Hā cum a multis p̄ clarissimis magistris meliora scripta sint q̄ a me audire possitis. tñ q̄ vestrū & multoꝝ flagitat desideriū vt paup̄culus velut Ruth laborez subire cū timore diligenter tēptabo. & alioꝝ dicta potiora ad p̄positum p̄tinētiā brevissimō, quo potero libello per modū questionū p̄stringā. Ordo aut̄ istius libri erit ordo sp̄cialiū librōꝝ libri physicoꝝ & dictorū notabilium Aristotelis in eodē libro sperans in hoc opere o:ationibus vestris qui obnix me ad hoc induxit, nec non & meritis gloriosissime virginis & beati patris nostri francisci principaliter adiuuari. in quibus rogo fatorē potentissimū. s. Ihesu xp̄mi vt studentes i hoc opū sculo sic illustreret & doceat quaten⁹ cū spicas recollectas ex casserint possint vt Ruth ordei quasi inēlūrā eph̄. i. trē modios. s. cognitionē dilectionē & intēctionē philosophie nālis regire. Si quid in hoc ope non sufficienter dictū lector repierit mee attribuat ignorantie. & qđ deficit a sapientiore requirat. si quid vō inuenierit bene dictū attribuat alijs sapientissimis scriptorib⁹. sed p̄io dei virtuti & sapientie xp̄ cui est honor: in secula seculorum amen.

CIncipiunt questiones circa p̄mū librū physicoruꝝ de principiis rerū naturalium.

Questio. prima.

Aeritur p̄mū vtrū de rebus nālib⁹ possit esse sciētia. Et arguit q̄ nō q̄ res p̄ accīs nō p̄ot esse sciētia. oīs res naturalis ē binōi. g° & c. maior p̄. 6. metaphysice. minor p̄. 2. physicoruꝝ ab Aristotele & Lōmetato re primo de aia. q̄ res naturalis dicit ma-

posteriorū. q̄ sīt contingentia manifestū ē. q̄ sīt generabile est qđ non ē & p̄ot esse corruptibile vō est qđ est & p̄ot nō ē. s. qđlibet tale ē cōtigē p̄io p̄armīas & s. metaphysice

Tex. co. 6

In cōtra rīū arguit p̄ Arist. & cōmīs. & oīs expositores q̄ distingūt scīaz nālē & mathe-

matīca. & diuinaz. 6. metaphysice. & ea diuidūt cōter i dēto p̄tes Tex. & co. p̄. 7. 2. 2.

In ista p̄ōent p̄clusōes: tertio r̄ndebit aḡobjectionē

Quantū ad p̄mū nōdū p̄io q̄ eternū dupli-

ter sumit̄. positive scilicet & negative.

positive est illud qđ coexistit i tpi sic q̄ sīt in omni tēpore p̄terito est in toto tpe presenti & erit in oī tpe futu-

ro sicut de: negative est illud quod ex se non est ex tpe sī ab omni mensura successiva abstrahit sicut qđdītas. Se-

cundo notādū q̄ vle h̄z duplex esse. s. esse ellentie seu qđdītatiuum & esse exītē. p̄mū h̄z in se. secundum i indūi duo.

Tertio notādū q̄ mobile cap̄ dupli. vno. ma-

terialiter vt hoc vel illud: alio mō forūaliter v̄z in se. sicut aliud est quod p̄io mouet & quod est primo mobile. si-

cent aliud est p̄ quo p̄io cōpetit passio & cui p̄o. cōpetit. p̄i-

mo mō est singulare. secundo mō vle p̄io posteriorū. &

Dorph⁹. p̄io ca. coitātū. **Q**uarto notādū ē q̄ scīa ca-

p̄t̄ur duplicitē cōter & pp̄ie. primo modo est oīs noti-

cia vera certa & evidētis sine de necessario sine de contin-

gēti sine per demonstrationem sine non. secundo modo

est sola noticia veri certi & evidētis demonstratiō a priori

per causam immediatam vt patet p̄mū posteriorum.

Quantū ad secundū articulū sit hec p̄sina. cōclu-

sio. vle ē eternū vtrōq; mō p̄ illa con-

clusio qm̄ sīm se ab oī duratione successiva abstrahit & sīm exīstētia coexistit i suo indīviduo omni tēpore p̄stū & coex-

stīt omni tpi p̄terito & coexistit oī tpi futuro. **S**ecunda

conclusio de vli p̄io mō accepto h̄ctnr scīa p̄ se p̄mū. s.

aut̄ secundario patet ista cōclusio p̄io posteriorū q̄ passio

demonstrat de illo p̄mū cui primo cōpetit vle inest de

monstratione vli & ex cōuertibilib⁹. talis autē est vle & nō

singulare vt patet ex p̄ūltio notabilis. **C**orrelariū d'mo-

biliū. p̄mū mō non habet scīa p̄ se p̄io. q̄ est singulare sī

bene p̄ se nō p̄io. q̄ demōstratione particulari. sed de mo-

bilī. secundo mō h̄ctnr scīa p̄ se p̄io q̄ ē vle. **T**ertia cō-

clusio de reb⁹ nālib⁹ est scīa p̄mū mō accepta p̄bat q̄

de isto igne qui est quoddā cōtingens. & de igne vli qui ē

quoddā necessariū demonstrando esse calefactiū de ipso

per rationē ignis. de p̄mū demōstrationē particulari. d' secundo demōstrationē vli. **Q**uarta cōclusio de rebus nālib⁹ est scīa pp̄ie dicta p̄ demonst̄ando summa-

levitatem de igne per summan caliditatem. nam summa

caliditas ignis est propria causa summe levitatis in igne.

Quantū ad tertīū articulū r̄ndet ad argūmentā i

oppositū. **A**d p̄mū dī q̄ ens p̄ accīdens est duplex. quoddā est cūtū vniō nō h̄z p̄ se cās &

determinatas vt h̄o alb⁹. & de tali intellexit Arist. 6. me-

ta physisce. aliud ē cui vniō h̄z p̄ se & determinatas causas

cūtūnodi ēt̄ ens mobile. nā mobilitas inest subiecto ei⁹

per diffiniōē subiecti. que vtrūsq; est p̄ se causa & d̄ter-

minata h̄z diuersimode. **A**lter p̄ot dici q̄ d̄ ente p̄ accīns

p̄ propositiones p̄ accīns nō p̄ot esse scientia sed de ente p̄

accīns per propositiones per se bñ potest esse scientia. nam

fortuna est causa p̄ accīns. 2. physisceuz & tamen de ea ba-

bet scīa quātū ad hoc p̄dicantē cā p̄ accīns. qđ tamē nō

p̄ accīns sī p̄ se inest fortis p̄io mō dicendi per se. **A**ad

secundū nego aīs p̄ viraq; sūi parte. & ad probationem

p̄mū partis cōcedo q̄ illud quod ē cōe oī rei nālē est mo-

ble. & cū dicitur q̄ illud qđ ē mobile potest se habere al-

ter q̄ prius. dicitur q̄ subiectuz mobilitatis relatū ad mo-

bilitatē non potest se habere aliter q̄ prius. quoniam sem-

per qđdiu est. est mobile. & etiam in esse essēt. & vt sic d̄

ipso est scīa. sed vt sic se h̄z aliter q̄ prius. neq; de ipso q̄ quantū h̄z

habet scīa nīli forūan per propositiones per se sicur p̄. 3.

physicoruꝝ. Alter dicitur negando consequētiam ē mo-

ble. ergo potest se habere aliter q̄ p̄mū. sicut non sequit

se p̄mū. s. 11

Tex. com.

.4. 7. 8.

Tex. co. 18

Tex. com.

.16. 7. 17.

Tex. co. 35

Tex. com.

.4. 7. 8.

Tex. co. 5

sor. est risibilis. ergo potest ridere. qd prope mortem qd
do no potest mouere labia est risibilis: qd hoc: et tñ non pot
ridere. s: bñ sequit qd est aptus natridere. Sicut in propo
sito lñ mobile in gñali fit aptu natu moueri no tñ pot qd no
bñ evitentia nec situ nec vbi que regntr ad motum ad hoc
qd aliquid possit moueri. Ad probationem secude partis di
citur qd de singularibus no est scia p se primo s: bñ per se
no primo vel qd no p cõceptu singulari et ppõnes singula
res. sed p cõceptis vles et abstractos et ppõnes vles bñ
pot esse scia. et sic hct de rebñ nñlibus. Alter dicit ad p
bationem secude ptes astis et secude argumenti huius qd sin
gularia seu corruptibilia hnt dupler esse. esse essentiale seu
esse quidditatum et fini hoc sunt corruptibilia. et sic de ipsi
habetur scia. nec sic intelligit Aristo. aliud est esse exstis s:
qd snt corruptibilia. et vt sic de ipsis no habetur scia. et illo
mo intelligit Aristo. Uel dicat qd de corruptibili et
gentib: haberi scienciam pot intelliga duob: modis. uno mo
tacq: de pdicato p accis cõtingenter et variabiliter in heret
te subiecto. et sic no habet scia qd scia habet p demonstra
tionem que est ex ppositionib: p se aut tanq: de subiectores/
pectu pdicati per se. et sic pot haberi scia. vt hent pto po
sterior de demonstratione particuliari sicut de hoc triangulo q
est in semicirculo dimostrar habere tres. Ad tertium pcedo
maior qd illud de quo est scia dz esse eternu et ppetu ne
gatine no positum. qd scia est de re. fin qd arbitrat ab o
erititia sicut ab qd pdicato p accis inter que erititia est primu
et oibis alijs fudamētib. Et si dicit qd gñabile et corrupti
bile snt differētia opposite ad ppetu et eternu que snt co
ditiones scibilis. dicit dupliciter. et pto qd illud cui pto in
sunt hec passiones gñabilitas et corruptibilitas et
esse scia est p comparationem ad generabilitate et corruptibi
litate. sic de oibis alijs passioib: relatis ad sua pria subie
cta. qd hec in snt p se ipsis et inseparabiliter secundo mo per
sextatis. Et de tali no intellerit Aristo. Sed illud cui non
primo inest generabilitas et corruptibilitas et ei inest pto
corruptio de tali no est scia p se primo p comparationem ad ge
nerabilitate et corruptibilitate. Et sic intellerit Aristo. s: bñ
qd se no pto negat per comparationem ad corruptionem et gene
rationem nisi snt p ppõnes pscates. Alter dicit et rea
lis qd generabile et corruptibile accepta pro hoc vel illo
singulari sint opposita necessario et perpetuo acceptis i ge
nerali et in se formaliter. et ille sunt conditiones necessarie in
istis inferiorib: subiecti per se pto scibilis. Alter dicit
qd de corruptibili et generabili no est scia per ppõnes per
accis et variabiles: s: p ppõnes p se et necessarias et ppe
tue veritatis bñ pot eē scia. Et ad confirmationem dicit qd ge
nerabile et corruptibile p respectu ad generabilitate et cor
ruptibiliat no se hnt cõtingenter sed necessario. Et ad for
mam generabile est quod non est sed pot esse corruptibile
ro ac. et quodlibz tale est cõtigens. Dico qd illud qd est
actu exis et potest non eē. vel illud qd non est et pot esse eē
cõtigens ut cõtigens opponit necessario et ppetuo pos
tive. de quo vt sic no est scia ppro dicta. que depedet ex
demonstratione constante ex ppositionib: abstractib: ab
oi erititia. Unde nec de cõtigeti tali nec d necessario sibi
opposito vt sic est scia. s: necessariu et ppetu negatine so
lu e scibile. et nñlu tale bñ obiectu acti negatne nec positiue

Questio secunda.

Tru mobilitas sit ratio formalis su
biectum pmi subiecti phis: na
turalis. Quod sic. qd sub illa rōne est ali
quid subiectu i phis: nñli. qua negata pre
cluditur via ad disputandu de natura. s:
mobilitas e bñli. ergo tñ. maior e mai
esta. qd si illud qd negat eē aliqui passio posset p rōne de
mōstrari. et mior e Aristo. 1. phisicor. vbi dic qd pbs nñli
non dz disputare e pmenid et inclusu qd negabat motu.

NICOTRANI arguitur qd mobilitas est dem
naturalis. strabilis a naturali i philosophy
naturali. vt patet primo celi et mundi.
Hilista questione sunt quiq: facienda. pmi erit
de vnitate scientie qualis sit. secundu quot

modis potest aliquid sciri: tertium que est ratio formalis
subiecti pmi et adequati in aliqua scientia: quartum de q
situ. quinto remouentur difficultates insole.

Quantu ad primum omnissimis opinionib: de
vnitate scientie dicitur fin Scotti qd
cū habitus intellectus sit quedā qualitas mentis generata
ex frequenti consideratione vel vna perfecta inclinans ad
consimile considerationem vel speculationem respectu eiusdem
objecti a quo gignitur. ideo potest pmi dñpler habitus.
vnius p:opr:is qui formaliter inclinat ad cõsiderationem
objecti tanq: eius similitudo nñli ex eius cõsideratione d
relieta. aliud est habitus qui virtualiter inclinat ad cõsidera
tionem alienius quod virtualiter continetur in alio. Tñ
habitua principior: inclinat formaliter ad cõsiderandu pri
cipia et ad cõsiderandu cõclusiones sequentes ex illis incli
nat virtualiter. quia deducuntur virtute ipsorum. habitus
vero de cõclusione inclinat formaliter ad considerandu principia
et ad considerandu subiectu i ordine ad pationem et principia
C Unde possumus dicere qd in scientia e quintuplex vni
tas. vna est de subiecto primo et adequato. et ista est ge
neralissima in illa scientia. quia latior vnitatis in illa non re
peritur sicut nec latior vnitatis subiecti primi et adequati.
Alia est vnitatis generis subalterna qd e de objecro subal
terno. Alia est vnitatis specifica specialissima qd e de obie
cto species specialissimo. Et vnitatis numeralis que est d
hoc objecro singulari. Quanta e vnitatis aggregandis oibz
istarum simul que est sicut vnitatis exercitus vel civitatis qd
bñ reduci ad aliquod primu sic iste ad primam vnitatem.
et etiam vna istarum ex altera dependet. quoniam minus
comunis a magis communis. Ita opinio probat qd act
speculandi circa diversa obiecta specifica aut numeraliter
distincta et eodez mo distinguuntur. ergo teor: habet qui p
sitos act: bñ gñari pta tenet qd bñ p act: distinguunt ut pzi
habitibus moralib: maior. pbat. nñ maior est dñli n
ctio actu specifica distinctio: qd actus eiusdem obiecti.
sed de obiecto eodem act: numeraliter distinguuntur igit
ur et ali plusq: numeraliter sed distinctio maior. qd nu
meralis est specifica ad minus ergo tñ.

Quantu ad fin articuluz dñr dñe conclusiones
Dñia qd noticia pfectissima no pot
haberi de aliquo in vli. qd quelibet talis est cõfusa et indi
stincta. Secunda cõclusio qd noticia de subiecto fin ei
formale et quidditatum rōne est perfectissima. qd habet p
cõceptu quidditatum: cognitio enim quidditativa est pfectis
sima. Et quo seqt qd cognitio de aliquo quo ad suā passio
ne no e pfectissima qd no e quidditativa. Notandum qd ali
quid scri vel intelligi cõtigit quadrupliciter. si intuitu ab
stractu. argueat. et deductu. Floria intuitiva est qd
respicit sub p se et pmi obiectu ut exis in se extra et p
sens in ppria erititia ipsi cognoscendi tanq: obiectu claru et
immediate cognitii. vnta qd est aduertendu qd ex eo qd
dicitur suu p se et pmiariu obiectu distinguuntur obie
ctu in rata mente Scotti in pto suaru in primariu et secundu
riu. nñ ois actus bñ primariu obiectu a quo eentiatr depen
det et in quod pmo fert. et bñ secundariu a quo no eentiatr
dependet sed tñd in illud virtute pmi obiecti. sine pto
obiecto et habitudine eius actus non potest esse quia nihil
potest esse sine eo a quo essentialiter dependet. potest aut
remanere sine habitudine ad secundu. ex plurim theolo
goz de visione beatifica qd p nulla potencia pot remanere vi
sio sine habitudine ad eentiaz. bene tamen sine habitudine
ad res visas in essentia. Secunda particula qd obiectuz sit
exis et realiter i propria essentia no in aliquo representatio
ne nec in suis causis sed in se. quod dicitur ad differentiaz no
tice pluri habitu tempore sereno. Tertia dicitur cla
re vñsum quia obiectum vñsum a longe vt homo non co
gnitum sub ratione propria hominis no est noti intuitu.
Noticia abstractua est que est de obiecto absente ut ab
sensib: et non vt presens fini propriam existentiam. in no
ticia intuitiva obiectum mouet potentiam et causat et ter
minat actum. in abstractua vñ species mouet potentiaz
et causat actum sed non terminat eum. terminatur autem

ad oblectum viriusꝝ et actus et spei. **C** Noticia argutissima est noticia discursiva que incipit ab intuitive noto et potest terminari ad abstractive notum. sicut noticia primi mouentis et eius imparabilis habetur ex motu celi intuitive noto. vt patet. 8. physicorum aut terminatur ad intuitive notum ut noticia qua cognoscitur h^o. esse coloratum ex eo quod cognosco cum esse hoc album ubi antecedens et consequens sunt intuitive nota. **C** Noticia vero deductiva incipit ab abstractive noto et terminatur quandoque ad abstractive notum sicut in demonstratione universalis ubi termini abstracti sunt ab existentia. aliquando terminantur ad existens ut in demonstratione particulari cuius minor est in individuo per se noto. unde rotunditas solis est per se nota de sole ad sensum. nec sic demonstratur. quia per se notum non cognoscitur per aliud cuius ex opposito distinguuntur et cognoscitur deductive per rationem speciei. et sic non est per se nota. **C** Sed nota quod potentiarum quedam cognoscit solum intuitive. et sic est omnis sensus exterior. aut soluz abstractive. et sic est imaginativa que ponitur ad reservandū species sensibilium in absentia eorum. quedam autem utrumque in intellectus. **C** Notandum etiam quod notitia quā habent beati de futuris contingētibꝫ est intuitiva. quod habetur per representatiū eminentius representato et certis representatis.

Quantum ad tertium articulum videndum est que est ratio primi subiecti in scientia et eius conditiones. **D**icit franciscus de marchia quod subiectum habet triplicem primitatem. scilicet generationis et intentionis. **P**rimam habet quia est primo notum in scientia primo posteriorum. omnis notitia alia in illa scientia dependet ex illa. **S**ecundam habet primam item quia notitia subiecti respicit alias noticias sicut principium conclusiones. et .2. posteriorum. vnamquodcumque similipli citetur quando scitur quid et finis quid magis quam do scitur quale vel quantum. Et idem habetur. 7. metaphysice. **C** Tertiam primitatem habet quia omnia alia considerantur propter ipsum non econtra. Et si has tres primitates distinguitur subiectum primarum scientie ab obiecto primo per se potentie. Nam color qui est obiectum formale et primum visus sicut rationem formalem et communiter sumptum non est primo cognitum sed singulare nec perfectius cognitum sed magis species vel individuum. nec propter ipsum sunt colores species sed magis exteriores. **C** Iterum est notandum quod sicut obiectum potentie est duplex. formale. scilicet quod dictum est respectu visus et materiale omnes colores simul. sicut et subiectum scientie. materiale in metaphysica sunt omnia entia simul et formale est ens substantia formalis entis. **C** Iterum notandum quod alter se habet obiectum ad potentiam et subiectum ad scientiam. quoniam obiectum ad potentiam se habet ut inveniens non ut causans et subiectum ad scientiam ut causans noui ut mouens. ita diligenter enim mouet celum et non est celum est autem mouere non autem mouet motum. **C** Describit autem Scotus subiectum scientie alter dicens quod subiectum primum in scientia est quod habet conceptum quidditatuum non-inclusum virtualiter in aliquo conceptu priori ad illam scientiam pertinentem primo notum sicut rationem propriam formalem et absolutam virtualiter primo continens noticiam omnium veritatis adequatum tamen illi scientie cuius est subiectum. **C** Sex sunt conditiones requisite ad hoc ut aliquid dicatur subiectum. Unde in ista descriptione dicuntur sex conditiones.

C Prima quod habeat conceptum quidditatuum. scilicet entitatum. hoc probatur. tunc quia de non ente non est scientia. tunc quia illud subiectum habet partes subiectivas de quibus predicatur in quid. quod non est nisi haberet conceptum quidditatuum. **C** Secunda conditio quod non sit conceptus iste inclusus in aliquo. priori virtualiter ad illas scientias pertinentem. hoc probatur. quia in essentialiter ordinatis oportet stare ad aliquod simpliciter primum sive primo notum in illo ordine. sed inter considerata in scientia est ordo essentialis sicut ordinem cognitionis. Igitur necesse est ibi stare ad aliquod simpliciter primum et primo notum.

et per consequens non inclusum in aliquo priori ad illa scientiam pertinente. et illud dico esse primum subiectum. maior est evidens. sed minor ostenditur. quia in consideratis in aliqua scientia est naturalis ordo conclusionum ad principia et mediatorum ad immediata et immediatorum ad terminos speciales sive proprios. quia principia cognoscimus in quantum terminos cognoscimus. item terminus predictus ad terminum subiectum ordinatur essentialiter quia ab eo dependet essentialiter cum in eo habet causam sui esse et sue cognitionis. Unde ista resolutio stat ad subiectum cum igitur mutuo se supponant considerata in scientia oportet inter illa esse ordinem essentialiem. **C** Tertia conditio quod sit primo notum. quia de subiecto oportet presupponere quid est et quia est primo posteriorum. **C** Quarta conditio quod sit notum sicut propriam signalem et absolute rationem. quia si per rationem alterius iam esset in noticia alterius quod est contra conditionem secundam. Dico formalem quia ratio formalis subiecti est ratio cognoscendi rem. Dico absolutam. quia respectiva presupponit absolutam et sic esset virtualiter inclusum in aliquo priori ad illam scientiam pertinente. **C** Quinta conditio quod sit virtualiter primo continens noticiam omnium veritatum per batur. omnis effectus adequatus continetur primo a sua causa adequata. sed omnis scientia est effectus adequatus sui obiecti prioris. quia da oppositum tunc non erit adequatus illi cause. **C** Sexta conditio patet. scilicet quod sit adequatum tamen illi scientie cuius est subiectum. quia omnia considerata in scientia reducuntur ad ipsum et ad ipsum habent attributionem. nam vel sunt partes subiecti essentiales vel integrales vel subiective vel passiones vel effectus eius alii modo vel sunt negationes seu priuationes vel vie quodam puta generationes vel corruptiones vel dispositioes hoc exp̄l̄it̄ dicit pbs primo de generatione caplo primo.

Quantum ad quartum articuluz h̄b̄s Tho. dixit et multa alii quod ens mobile est in tota philosophia naturali subiectum primum et adequatum.

C Egidius dixit quod est corpus mobile ita quod mobilitas est ratio formalis subiectiva prima et adequata subiecti in tota phisica.

Sed contra quia mobilitas tollit subiecto scibili rationem activi mortui et mensurativi cum sit respectus qui non est de potentis activis nec dicit perfectio nem. et patet consequentia. scilicet in metaphysice. quia ille sunt conditiones obiecti scibili. tunc quia per mobilitatem constituitur mobile in esse oppositum ad obiectum scibile. scilicet in esse flexibili et variabili. cum tamen scibile debet esse permanens et invariabilis. tunc quia non facit mobilitas unum cum suo subiecto cum sit accidentem ex quibus non sit per se unum. in metaphysice. tunc quia speculator philosophia circa subiectum primum et adequatum rationem oppositam mobilitati scilicet quietem et quiescibile sicut et mobile. nulla autem scientia potest rationem oppositam rationi subiecti sui speculari sicut possit considerare circa illud oppositas passiones ut medicina circa corpus humanum sanitatem et egritudinem sed non speculator non hominem. Et arithmeticus par vel impar non autem non numerus. **C** Preterea non existente mobilitate adhuc remanerent accidentia sensibilia et aliae passiones naturales ut raritas et densitas celi et macula lune que naturalis scientifice posset naturaliter demonstrare. **C** Et confirmatur quia philosophia distinguatur per materiam sensibilem ab alijs. scilicet in metaphysice. **C** Preterea sicut se habet corpus mobile ad physicū sic magnitudo immobilia et abstracta ad geometriam sed ista non includitur in ratione formalis geometrie quia quantitas continua permanens non in quantum immobilia sed in quantum talis est. est subiectum geometrie. **C** Preterea illud cui per se primo inest mobilitas est primum et adequatum subiectum in hac scientia. sed illud non est ens nec corporis: quia non sunt adequata mobilitati. nam cuiuslibet passionis prima intentionis insequentis quidditate est aliquod subiectum primum et adequatum. mobilitas autem est passio prima intentionis. quia naturalis aptitudo ad motum.

Tex. cō.
20.

Tex. com.
4. com. 5.

Tex. cō. 2.

Confirmatur quia est error assignare passionem magis communem vel minus tanq; suo universali. vt patet primo posteriorum. **A**llia est opinio Lanonici & Antonii andree. primus dicit q; est substantia finita naturalis vel phisica in quantum huius sub suo conceptu formalis & comuni. secundus dicit illud idem remota finitate.

Sed contra ambas arguitur quia mobilitas que est passio priui subiecti & adequata & universali ma competit alteri a substantia finita naturali. nec sibi competit per ipsam. ergo substantia finita naturalis non erit in scientia naturali subiectum patet consequentia. & antecedens probatur in sacramento altaris vbi accidentia sunt mobilia. & facta consecratione altaris si sint sursum & relinquuntur sibiipsis descendere deo: sicut ante consecrationes etiam sunt alterabili. **I**deo est alter dicendum cu; oiu; 3 scientiarum monarcha. in p. per pergulam q; mobile fitur. aut substractive sub sua ratione formalis sub qua est priuum & immediatum subiectum mobilitatis & quietis est in tota phisophia naturali primarium & adequatum subiectum quia illud eni per se & primo & fin q; ipsum competit passio adequata omni enti naturali e in scientia naturali priuum & adequatum subiectum huiusmodi est mobile substractive aut fundamentaliter seu illud qd est immediatum subiectum mobilitatis & quiescibilitatis que communiter dicitur prima passio & communissima. maior patet quia oppositum predicati insert oppositum subiecti. Nam bene sequitur primarium subiectum. ergo sibi non per se primo. & fin q; ipsum competit prima passio illius scientie. minor est etiam manifesta q; per mobile substractive aut fundamentaliter intelligo primarium & i mediatum fundamentum mobilitatis & quiescibilitatis. Et dicitur fundamentaliter seu substractive ad differentiam mobilis formaliter quod est aggregatum ex subiecto mobilitatis & mobilitate quod non est priuum subiectum s; illud cui primo inest mobilitas. dico etiam completere mobile fundamentaliter vel substractive propter parentiam nominis simplicis pp:ij. **P**reterea ad mobile substractive reducentur omnia considerata in scientia naturali aut tanq; partes essentiales aut integrales aut subiective aut passioe aut effectus aut dispositioe sicut generatio & corruptio. aut negationes aut prauationes & omnia in scientia naturali considerantur propterea ipsum: ergo antecedens patet per omnia discurrendo.

Quantu; ad quintum articulum contra predicta mouentur difficultates. **P**rimo contra istam conclusionem quia mobile substractive non est primo notum. nec etiam fin suam propriam rationem absolutam. nam talis cognoscitur per motum & habitudinem ad motum. ergo motus est primo notus & etiam subiectum mobilitatis cognoscitur respectu. **P**reterea aut subiectum datum dicit respectum ad materiam sensibilem & motum aut non. si non. alid non erit naturale. quia naturalis per materiam sensibilem differt ab alijs artificibus. **6. metaphysice.** si sic ergo non erit notum sub sua ratione ab soluta solvum. **P**reterea illud non est ens communiter sumptum. quia est subiectum in metaphysica & transcedit metas. nec est corpus quia in veritate intelligentie circa priam sunt imobiles. similiter materia prima & forma motu largo modo accepto & accidentia. & relinquuntur igitur q; est substantia non in communi. quia non quelibet est mobilis. quia non infinita. igitur substantia finita & non s; se quia consideratio in metaphysica igit ut naturalis. **P**reterea nulla alia scientia considerat de ipso quod quid est nisi in metaphysica. **6. metaphysice.** ergo si subiectum mobilitatis sub sua ratione formalis & quidditatem erit hic subiectum talis consideratio non erit naturalis sed metaphysica. **A**d hoc dicitur q; inaturali philosophia vt est scientia perfecta & per causas & a priori primo notum non est motus sed mobile fundamentaliter. immo mobilitas & motus demonstrantur de eo per rationem mobilis substractive. vt mobilitas. aut per causas mouentis vt motus. quoniam motus in mobili sepe habet causam sui esse & in esse factum

& causam cognitionis. sed in philosophia imperfecta habita a posteriori bene est notior motus. **P**reterea non inconuenit q; in scientia sit aliquis notum priuino subiecto puta principium cognitionis tantu;. sicut est motus hic & pluralitas entium. sed mobile substractive est primo notum & scitum per respectum ad alia scibia sub se contenta in eadem scientia. Dicitur etiam q; simul cognoscitur motus & subiectum eius. quia primo cognoscitur motum q; dicit virtus. Et cum dicitur q; non cognoscitur secundum se absolute. Dicitur q; sic s; circumscribamur per habitudinem ad mobilitatem & motum & ad mouentem. non tamen intendo q; alterum illorum sit de ratione formalis sua ut est subiectum. **A**d secundum dico q; dicit respectu aptitudinem aq; in material sensibilem in secundo modo dicens per se tanq; aliquid per se considerabile a philosopho naturali. sed non dicit illum respectum quidditatatem aut in primo modo. sed in priuino modo dicit solum & merum conceptum absolutum. **E**t ad Aristote. dico q; non vult nec expicit Aristote. q; ille respectus insit omnibus naturis i priori modo. s; sufficit q; in secundo modo & q; talis respectus est per se a phisico considerabilis. vi sic. **A**d tertium dico q; mediat inter ens & substantiam & est vnu trascendens ad plura predicata sicut absolutum & respectus. **E**t si queratur aut est substantia aut accidentis dico q; & cù dum se abstractus ab uno sed permisus est virtus & inclusus neutrini & sicut de quolibet diuiso ad sua dividenda comparato. vnde i substantia est substantia & accidente mobili est accidentis. **A**d ultimum dicitur q; Aristote. vult. **6. metaphysice** q; solus metaphysicus habet considerare omnes quidditates in generali. & sub prima intentione & fin rationes universales non autem speciales. sed ad speciales artifices pertinet considerare rationes speciales suorum scibilium. Nam commentator primo hanc inquit q; prima intentio. Aristote. in hoc libro phisicorum non est contradicere opinionibus falsis. sed inuestigare quidditates i substantias rerum naturalium. **D**ubitatur etiam quia dictum est q; subiectu sciente debet esse vnum ens p se. nam subiectum perspective est linea visualis. & numerus sonorum in musica que non sunt vnum ens per se. **D**icitur q; subiecta formalia & per se harum duarum scientiarum non sunt assignata nobis sed sunt nobis ignota quo ad propria nomina simplicia sumpta a quidditate & ratione formalis eorum. circumloquuntur autem ea per passiones eorum nobis magis notas & ipsis propinquiores & illa sunt entia per se.

Tertio principaliter dubiatur quia mobilitas sit ratio formalis subiecti priuini & adequati phisie naturalis. cum quia per mobilitatem distinguatur subiectum phisophie naturalis a subiectis altiorum in scientiarum. vt patet. **6. metaphysice** & eadem sunt principia esse di & distinguendi. **9. metaphysice.** **C**onfirmatur dupliciter. tum quia Aristote. ait primo phisicorum q; ponentes vnum principium immobile loquuntur non naturaliter contra quos non pertinet disputare ad naturalem. Secundo quia Aristote. & omnes sequentes enim dicunt q; naturalis agit de corpore mobili in quantum mobile est. ita q; s; inquantum reduplicat rationem formalem subiectu aq; **P**reterea si sic non repugnat philosopho naturali considerare immobilia quod est contra philosophum. **2. physicorum** vbi vult q; consideratio naturalis non se extendit ad immobilia. Que enim non mota mouet non sunt amplius phisice considerationis & patet consequentia. quia non repugnat alii scientie considerare que non subiectu sunt ratione in eius formalem subiectuam. **A**d priuum istorum conceditur maior vniuersitatem scilicet eodem modo quo distinguunt etiam constitut vel essentialiter vel accidentaliter. & ideo dicitur ad minorem q; mobilitas non distinguunt essentialiter & quidditatem subiectu philosophie a priuio s; solu accidentaliter sicut passio & predictum secundi modi. & isto modo constituit ipsum. **1. accidentaliter.** & dicitur q; distinctio quam dat Aristote. **6. metaphysice** qua

Ter. cō. L

Ter. cō. 1.
2.2.

Ter. cō. S.

Ter. com.
26.Ter. cō.
n.2.

distinguit hanc ab alijs non est quidditatina sed est distinctio notior: quia per passionem nobis notiorum. Ad confirmationem primam dicitur qd physicus supponit motum vel mobilitatem tanq; passionem conuertibilem de suo subiecto non tanq; rationem formalem. Ad secundam confirmationem dico qd licet inquantum reduplicat hz eos passionem conuertibilem non rationem formalem nec pri-
mum modum dicendi per se sed secundum. Ad aliud concessum antecedente negatur consequentia. quia licet mo-
bilitas non sit ratio subiectiva est tamen passio conuertibilis cum primo subiecto & adequato philosophie naturalis & ideo quicquid subterfugit rationem mobilis ex conse-
quenti subterfugit rationem primi subiecti philosophie na-
turalis cuiusmodi sunt immobilia. mobile ergo simpliciter sumptum est prium in tota philosophia naturalis subie-
cium adequatum sumptum dico fin suam propriam ra-
tionem formalem fin quam competit sibi mobilitas & que
scibilitas primo & fin qd ipsum. sed mobile tantum semper sumiendo fundamentaliter est primarium subiectum in li-
bo philosophorum. mobile ad ubi in libro celi & mundi. mo-
bile ad formam simplicem in libro de generatione & cor-
ruptioni. mobile ad formam mixti imperfecti in animati in libro metarorum. sed mobile ad formam mixti in ani-
mati perfecti in libro de mineralibus contractum at p aiaz
ut ipsa est principium operationum suarum inquantus sunt ab ipsa corpus animatum vel vivens est subiectum quod in libro de anima. & anima est subiectum quo formale. ut autem operationes se tenent ex parte corporis & ut sunt hypo-
temiam in generali est subiectum parvorum naturalium. Ut vo consideratur fin qd est mobile ad vegetabilem est subiectum in libro de vegetabilibus & platis. ut est deinde mo-
bile ad aiaz sensitam est prius subiectum in libro de animalibus.

Ad argumentum, factum in principio, dicitur qd motus potest duplicitate considerari vel in sc. vel ut comparatur ad subiectum. motus consideratus primo modo pertinet ad metaphysicum. sed. 2. modo pertinet ad physicum quia ergo permenides & melitus negabant motum primo modo contra eos non poterat physicus disputare sed metaphysicus. Contra autem negantes motum secundo modo bene potest physicus disputare per rationem intrinsecam nature que est eius per se principium. 2. huius & per illaz a priori demonstrare mobilitatem & motum cum fuerit natura causa eius fin actu.

Ter.cō.3.

Tex.cō.21

Trūz ad habendam perfectam noticiam de aliquo causato sit opus cognoscere omnem eius causam per se. Preuiter sine argumentis ad partes dicitur ut sepe dictum est qd noticia est duplex. perfecta scilicet & imperfecta. de se cūda qd nō ē p cām nō ē qd hz d p qd est p cām per se et immedietā. Iterum duplex est notitia. quiditatula scilicet. & non quidditatina prima habetur per intrinseca & pertinentia ad prius modum. secunda per extrinseca seu per priora sicut per efficiens & finem seu per posteriora sicut que habetur per passionem vel aliquod accidens. per priam cognoscitur obiectum quid est per secundam a quo est. propter quid est & qualis est accidentialis. Tertio duplex est cogitatio alicuius perfecta in genere scilicet vel simili tisper & extra genus. Quarto notitia adhuc est duplex. quedam incompleta que habetur de incomplexo verbali ut cognoscendo animali vniuersale cognoscitur homo. alia est completa que habetur de complexo verbali ut qd homo sit animal.

His premisis dicitur qd ad perfectam noticiam seu complexam seu quidditatiam & perfectas simpliciter extra genus alicuius causat oportet cognoscere omnia predicta intrinseca eius probatur quia talis est per cognitionem dum in que & per queres est resolubilis & componibilis intrinseca. sed hec sunt omnia predicata quidditatina ergo & cetera. Secunda conclusio nō oportet cognoscere cau-

sas extrinsecas rei ad talem cognitionem. quia illa soluz ha-
betur per ea que ad quidditatem pertinent cuiusmodi nō
sunt cause extrinsece. Et per hec solvuntur argumenta qd
solent fieri in contrariis. quia perfectio cognitio est que ha-
betur de aliquo. per causas extrinsecas & intrinsecas qd q
per intrinsecas solum. Similiter ponitur qd noticia per in-
trinsicas sit perfectionis ut tria. iterum si cognoscantur extri-
nseca acquiritur aliquid perfectionis in noticia sit gratia er-
pli ut unum & per intrinseca est ut tria agitur que erit per
omnes causas erit perfectionis ultra tria puta. ut quatuor.
Preterea que habetur per omnia genera causarū aut
est perfectio ea que est tantum per intrinseca aut eqs per-
fecta aut infinitus. Si prius habetur propositum. non
secundum quia obiecta non sunt eqs perfecta quare
nec ille noticie. nec tertium quia obiecta sunt perfectio:
a intrinseca & extrinseca simul qd intrinseca tantum. Ad
hec omnia dicitur qd nulla est perfectio: quidditatina illa qd
solum est per intrinseca. Ad tertium dicitur qd habita no-
ticia perfecta per intrinseca tantum que sit perfectionis ut
tria si acquiratur aliquis gradus ex noticia per extrinseca ille
non addit prime noticie. quia ille noticie sunt diverse. si-
cut si soz. sit albus ut quatuor: & acquirat gradum unum
negrediris ex hoc non erit albus ut quinq; sed iunz. quia
illi gradus sunt diversarum sommarum. Preterea si ad
deretur non fieret perfectio intensio nec quidditatina
sed extensio ita qd erit perfectio noticia sed non quiddita-
tina. Ad habendam perfectam noticiam quidditatina in genere & non simpliciter non est opus cognoscere omnia intrinseca probatur quia si esset per omnia iam non esset perfecta in genere sed simpliciter. Ad habendam noticiam simpliciter de aliquo causato a quo est & propter qd est. est opus cognoscere oēs cūs cās efficienes & finales propinquas & remotas vniuersales & particulares per se ad ipsum concurrentes & essentialiter ordinatas. Ita con-
clusio patet quia si non illa que esset per omnes causas es-
set perfectio. ergo data non esset perfectissima & oportet cognoscere causas dictas perfectissimo modo fin modū & veritatem hz quā ad causā p̄currūt. Ita cōclusio fun-
dat in dictis Arist. 5. metaphys. dicentis qd pfectū dū dupli-
citer uno mō dū pfectū simplī. Alio mō dū pfectū in gne & sic applicando ad ppositū dū qd scia pfecta dū dupli. uno mō pfecta simplī. Alio mō pfecta in genere. scia simplī pfecta de alio re ē illa p quā res coguiscit fin oēs rōnē p̄fir-
derādi qd se hz quā pōt p̄siderari ut si cognoscet aīal secū-
dū oēs modū eēndi p se sibi cōuenientē nō fin oēs rōnē eēn-
tiale. s. inquantū aīal & inquantū corp' aīatū & inquantū sba &
quo ad oēs p se passōes sibi cōuenientes secūdū oēs illas ra-
tiones seu mōs. Scia autē pfecta in genere ē illa qd cognoscit
res secūdū aliquā determinatā rōnē & quātū ad ea qd que
veniūt p̄prie ei ut tale ens solū ut si cognoscet aīal soluz
qd aīal & quo ad p se accēs ip̄us aīal. nūc p maloī decla-
ratioē eoꝝ qd dicta sūt duo ad qōnē dicūt. Id p̄ ad
pfecta scia; simplī alicuius rei oēs cognoscere omnia eiōs cās
Secūdū qd ad scia; pfecta in gne nō oēs cognoscere oēs cās
ip̄ius rei cognoscēde. Prūmū ostendit sic ad scia; rei
causate simplī pfecta oēs cognoscere oīa illa ex qb' res de-
pēdet quātū ad cēsū. Dū p se. qd duplex ē cā ut hētū. 5.
metaphi. qdā ē cā p se fine qd eē ant p̄ducī causatū nō p̄tin-
git alia qd accēs sine qd pōt eē & p̄ducī effect. & cū iste cā
qd accēs i infinitū pēdet lo eoꝝ cognitionē nō ē necessaria sed
res causata depēdet ab oīb'suis causis qre & c. Maioī p
positio nota est. Nā eadē sūt p̄cipia eē & cognitionis nāe
ut hēt ex. 2. metaphi. mō: ē euīdēs p̄stat. n. qd res cāta d
pēdet i suo eē ab oīb' p se causis & p̄cipiis qre & c. Se
cundo declaratur quia ad cognitionē alicuius rei sub alio
determinata ratione sufficit cognoscere causas p̄prias illi
sub aliqua rōnē. Cognitio autē scientifica hēt p propriae cau-
saz sed nou oēs ip̄ius rei. cause sūt. cause proprie eius secū-
dū aliquā rōnē terminatā: ut corpora celestia & pīnus mo-
tor: non sunt cause proprie ipsius animalis ut animal est
similiter autem & in alijs quare & c. Ad hīdū noticiam
de aliquo causato hz quid a quo est & propter quid

Tex.cō.3.

Tex.cō.4.

Primo

Et sufficit cognoscere aliquam cuiuslibet generis cause ex trusece. p3 quia non oia. aliter tunc esset perfectissima simpli. **C**ad habendam perfectam cognitionem de aliquo. causato in genere quale sit non oportet cognoscere omnes eius causas probattur quia ad talem notitiam sufficit cognoscere causas per quas inest sibi talis determinata passio. sed nulla passio inest sibi per omnem causam. ergo neq; ois causas oportet cognoscere ad talem notitiam habendam. **C**Ultima conclusio ad habendam perfectam cognitionem simpliciter de aliquo causato et extra genus quantum ad quid est et a quo est et propter quid est et quale est. est op³ cognoscere omnes eius causas per se et essentiales probat quia talis cognitione est finis omnem rationem et modum cognoscendi finis que potest causatum cognosci per se. sed si omnem causam essentialiter ordinatam contingit ipsius cognosci per se et per omne genus cause si fuerit compositum ergo et. unde talis cognitione dicit cognitionem omnium predicatorum per se primi secundi aut quarti modi. et eo ordine quo sunt inter se essentialeiter ordinata et ad predictum causatum concurrentia. et non solum oportet talia cognoscere sed eorum esse respectuum nec inquantum sunt aliquid tale. sed etiam finis eorum rationem absolutam finis quam competit eis virtualiter continere vel causare causatum. et ista non est possibilis pro statu isto nec perfectissima quidditatine nec breviter aliq; perfecta simpli et extra genus.

Questio quarta.

Erumpunt in naturalibus eadem sunt nobis eis primo nota et naturae. **E**t arguitur quod sic quod sensibilia sunt nobis prius nota quam eorum species. **P**reterea eadem sunt notiora nobis et naturae nos sumus natura ergo. **I**tem dicitur quod illa propositione natura prius cognoscit causam quam effectum intelligitur conditionaliter. s. dato quod natura intelligat. **C**ontra intellectus possibilis intelligit formaliter et tamen non se prius intelligit aut fantasina aut intellectum agentem aut species quam actum intelligendi ergo et. **P**reterea causatorum quedam ab una sola causa dependent ut intelligentie secunde secundum phisicorum quoniam a solo fine cum sint improducte. et quedam habent duas ut predicte intelligentie de mente theologorum. et quedam causata habent tres causas tantum ut forme males. quedam habent quattuor ut compositum substantiale. Accipio ergo formam cuius sunt tantum tres cause que sunt. a. b. c. ita quod a. sit prima. b. secunda. c. tertia. et ponitur quod natura cognoscit a. ut tria. b. ut duo. et c. ut unum. Nunc in isto casu. b. c. est eis nota nobis et natus. quoniam ab utroque ut duo adeoque.

Tex.com. 3.

Incontrariū est Aristoteles in isto loco.

Ad eidētām questionis sunt quedam notanda premittenda. secundo alioz conclusiones probade. tertio rsidebis ad obiecta.

Quantum ad primum est notandum quod effectum naturalium quidam sunt reales materiales et sensibles. ut albedo quidam sunt intentionales et in materiales ut species albedinis in medio vel in potentia cognitiva. **S**ecundo notandum quod in scientia naturali est duplex processus ut inquit Commentator. 8. phisicorum. s. quia et propter quid. **P**annum innuit Aristoteles in hoc prologo cum dicit quod incipendum est a tonis resoluendo ipsum in suas primas causas. Secundum ibidem cum dicit ex unius salibus in singularia et. **T**ertio est notandum quod ista propositione natura prius cognoscit causam quam effectum glosatur a Commentatore primo phisicorum. quia natura a causis incipit operari et sunt prioris causalitatis. et a Lincolni. quia cause species sunt propinquiores actioi agere quam causata. **I**z causata perfectiorum descriptionem habebant in agente. Ab aliis sic glosatur quod si natura cognoscere effectum eo modo quo producit eum prius cognoscere causam quam effectum. **Q**uarto est notandum quod agens naturale accipitur quintupliciter. priusque per distinguitur

Questio.

III.

contra agens per cognitionem. alio modo ut distinguitur contra agens liberum. 9. meta. tertio ut distinguitur contra violentum. 3. ethi. quarto contra agens supernaturale. quinto contra artificiale ut p3 secundo huius. **D**eponitur secundo et quinto habetur. 2. phisicorum. de tertio habetur. 3. ethicorum de quarto. 16. de animalibus cum dicit Aristoteles quod anima intellectiva venit de foris iussu dei. **Q**uinto est notandum quod in homine sunt quedam operationes vitales venutrius augmentatio et generatio quedam animales ut sensitivae. et quedam rationales ut intellectivae et volitiae. Operationes autem secundi membra que sub sequuntur imperium voluntatis dicitur adhuc rationales principiat. s. ipatim a volitate.

Tex.com. 10. 17.
Cap. 2.

Quantum ad secundum articulum his permisit sic sit hec prima conclusio in proces-

si propter quid in omni scientia procedimus pari passu cum natura. et in processu quia econtrario quia natura semper procedit a causa propria et immediata et per se superesse et. talis est solus processus propter quid nos autem non solus a causa sed et plurimum ab effectu ut statim patet. **S**ecunda conclusio quod in mathematicis et in nostro et primo processu eadem sunt nota nobis et naturae. patet quia in mathematicis semper accipimus causam inferendo effectum sicut natura. et propter hoc dicit Commentator. 2. metaphysice quod in mathematicae scientie sunt in primo gradu certitudinis et naturales sequuntur eas. **T**ertia conclusio quod in scientia naturali respectu effectus spirituallis procedimus primo a causa super effectum. patet ista conclusio. quia a magis notis semper procedimus et talis est predicta causa. nam albedo notio est sua specie. **Q**uarta conclusio in scientia naturali et respectu effectus realis et sensibilis primo cognoscimus effectum quam causam patet inducitur. quia in omnibus talibus procedimus ab effectu ad causam ut dicit Aristoteles. et Lincolni. quia procedimus a toto confuso ipsum in causas suas primo resoluendo.

Tex.com. 16.

Quinta conclusio quod ista propositione natura prius cognoscit causas quam effectus bene glosatur quocunq; modo de illis talibus predictis. patet quia entitas totius presupponit entitatem partium intrinsecarum a quibus incipit operari agens. et si agens naturale cognoscit primo cognoscit illas scilicet artifex nam sui artificii p. cognoscit. et agens artificiale unitate nam. 2. huius et intelligit per nam agens naturale.

Tex.com. 3.

Quantum ad tertium articulum et his patet responsio ad obiecta. **A**d primus dicitur dupliciter. primo quod illa propositione non est vniuersaliter vera ut plurimum nisi in primo processu. Aliter dicatur quod propositione huius intelligi de effectibus realibus materialibus et sensibilibus qualiter non sunt species sensibilium et ratio huius est quia sensibilia sunt prima obiecta sensuorum et non species immo species non sentiuntur. a sensu exteriori et alia sensibilia sunt prius intellecta et cognita. **A**d secundum dicatur quod agens naturale accipitur primo et secundo modo qualiter nos non sumus. **A**d tertium dicatur quod propositione habet intellectus de natura agente intellectus autem possibilis cuius est intelligere non agit intellectionem sed magis illam recipit et patitur ab intelligibili et intellectu agente ut patet. 3. de anima cum sit omnia fieri modo similitudinis. **E**t si arguitur quod intellectus agens faciens intellectionem ex specie intelligibili in intellectum possibilem non prius cognoscit se et alias causas intellectionis quam actum intelligendi. Respondeatur quod intellectus agens non intelligit quia intelligere est habere in se formaliter intellectionem quod est intellectus possibilis et non agentis. **A**d ultimus dicitur quod in casu dato. b. non est eis nota naturae et nobis eodes genere noticie. quia natura cognoscit. b. propter quod a priori. nos autem econtrario et a posteriori et solu quia.

Tex.com. 22.

Questio Quinta.

Veritur cōsequēter a p̄mīnēr salia sunt p̄mī nota singularibus et magis universalia minus universalibus. Omissis argumentis que facit Videlens sūt potiora que in hac via fieri solent.

Tex.com. 15
Tex.com. 5. 3. 4.

Tex.com. 3.

In hac questione videbuntur duo. primo de singulari & eius noticia. secundo de quesito. **Quatum** ad ipsum dico quod singulare capitulum tripliciter. **Primum** ut abstractum ab omni existentia a qua abstractum est se sicut et quodlibet vel et tale non dicti nisi naturam cum beccitate et sic habet esse in potentia obiectiva. **Secundo** ut existens excluso quocumque alio accidente per accidens. **Tertio** ut includit etiam alia accidentia per accidens quantitatis et qualitatis et alia. **Secundo** notandum quod duplex est notitia intuitiva. scilicet abstractina. prima est de obiecto siue de re presente et per seipsum. secunda est de obiecto absente ut absens est sicut notitia de pluvia type serco. et talis notitia est per representativum soldum.

18 premissis ponuntur quinq^u conclusiones. **C** **Pri**ma q^{uod} singulare quolibet modo sumptu^m est q^{uod} se intelligibile p^{ro}p^{ri}o p^{er} q^{uod} intelligibilitas se^{nt}itatem aⁿto p^{ro} q^{uod} includit entitatem oiu^m supio^m & ultra d^{icitu}r in dividua: em vel existentiam vel alia accidentia. **C** Secunda conclusio singulare primo modo ut prescindit ab existentia est cognoscibile noticia abstractiva patet quia talis noticia est de obiecto sic abstracto ab existentia. **C** Tertia conclusio q^{uod} singulare secundo vel tertio modo est cognoscibile noticia intuitiva patet q^{uod} talis est de existente ut exis^tt est i propria existentia cuiusmodi est singulare secundo vel tertio modo. **C** Quarta conclusio singulare fin q^{uod} singulare est & sub ratiōe vniuersalitatis singularitatis est a nobis cognoscible pro statu isto: probatur quia intellectus noster pro statu isto ponit differentiam inter vniuersale & singulare i q^{uod} tu hu^m. Scđo q^{uod} cognoscēs huiusmodi relationis ad terminū cognoscit necessario terminū. Sⁱ intellectus nō p^{ro} statu isto cognoscit relationē vīlis & habitudinē eius ad singularem res ergo nō. Tertio q^{uod} abstrahit cōceptū vniuersale a cōceptib^m singularibus sⁱ non abstrahit ab incognito ergo nō. Sⁱll prudentia & ars sunt circa singularia & sunt habitus intellectuales. **6.** ethicoz: **C** Preterea in oī argumentatione p^{ro}misso sunt prius note q^{uod} conclusio sed in inductione procedimus a singularibus ad vīlia vt p^{ro} 3.8. topicoz ergo nō. **C** Sed cōtra hanc conclusionem arguitur q^{uod} sicut se h^{ab}et vīlia ad intellectū ita singularia ad sensū ex cōvenienti sumi latitudine ergo a cōmittata propoſitiōe sicut vniuersalia non cōprehenduntur sensū ergo nec singularia intellectu. **C** Dicitur negando similitudinē quia sensū est singularium cu^m precisione & intellectu^m non est vīlium cu^m precisione. q^{uod} etiā est singularium. vnde h^{ab}e^t vīlia non cōphendant nisi intellectu nō singularia a solo sensū. vnde precisio d^{icitu}r poni ex parte potentiarum ad intellectūm nō ad sensū & ex parte obiecti ad vīle & non ad singularē. vñ solus intellectus cognoscit vīle & vīle solū intelligitur. Et ad hoc q^{uod} similitudo valeat est opus ut precisio ponatur ad potentias tantū ut ad obiectū. & tūc. b. erit. a. Uel dicatur q^{uod} sensū solū cognoscit singulare & intuitivē loquendo de sensu exteriori qui nō reseruat speciē intellectus at vīroq^z mō. **C** Quinta conclusio pro statu isto nec sensus nec intellectus pot cognoscere singulare sub pp^{ro}la rōne singularitatis. q^{uod} apphēdēs aliqd obiectū fin aliquā rōnē vīlitatis pot ipm distingue re a quocuq^z quod non ē ipm p^{ro} talem rōnē & vītarē quo cunq^z alio circumscrip^to. sed nec sensus nec intellectus pro statu isto hoc pot ergo nō. H̄a ē manifesta mino: p^{ro} 3. quia duo oīa oīo filia ut inquit Augu. p^{ri}tan^t sensū meo & intellectū vīliū p^{ro} aliud. tñ credā se^{nt}idū ēē pīliū. Sⁱll si p^{ot} p^{ot} etiā diuinā due albedines essent in eadem pte subiecti adequate & eq^{uod} intense ita q^{uod} in nulla circūstantia distinguere nec potētia nec sensitiva nec intellectiva possit illas ab innūc distinguerē cu^m singularē sensit^t vel intelligatur. & vīl in actiōe oīum cōcurrūt ibi tria. Id^o ipm singulare. secūdo formal^m ratio apphēdēdī fin quā ipm cōp^{re}hēdēt & mouet. & hec est natura cōis singularis. tertio hecceitas q^{uod} ē cōditio agētis sine qua nā nō mouet sicut nec color videt sine quantitate que nō ē ratio coloris in imutādo visu^m. q^{uod} tūc p^{ro} se. qd est cōtra Ansto. 2. de aīa. sed est vīna de cōditionib^m requisitis ad mouēdū vīliū sicut ē approximatio actiū ad passiū est cōditio necessaria ad actionē & passio-

ne. **S**ed ptra hanc pclusionem arguit qd tunc non posset necq; sensus neq; intellectus ponere differentiam inter aliqua duo individua eiusdem speciei oino similla cuius oppositum videmus. **D**icitur qd remanente omnima similitudine in accidib; coib; et propriis non posset sibi soli p diversos fitus aut substantias aut figuram. **V**nde notandum qd in quolibet ibidem duo quodlibet surplus habent propria individualia formale quod est copositum ex natura universalis et beccitate que est una numero contrahens oia universalis ad suum proprium et formale singulare. **V**nde in sorte est hoc ens hec substantia habens hoc per unam et eandem beccitatem numero sed sibi distinctas quod distat sicut oes ille eadem quidditates in eodem individuali reactur eadem realitate et existunt eadem existentia numero et actuatur eadem actualitate numerali. Nam una realitas stat cum multis formalitatibus sicut una formalitas cuius multis realitatibus. Nam natura specifica habet in diversis individualibus diversas realitates. **D**ico igitur qd illam rationem singularis vel beccitatem propriam non est possibile prostat isto cognoscere distincte et in particulari et sub ratione sua propria singulari sed bene sub conceptu universalis singularitatis talis specificae puta hois vel asini. **N**otandum est etiam qd differentia est inter personam suppositum et individualium et singulare. Nam persona est incomunicabilis subsistentia in natura intellectuali secundum qd per se incommunicabile dicit duplice negationem communicabilitatis et ad individua et ad suppositum vel subjectum non solum actuali sed etiam aptitudinalem. Suppositum vero est incommunicabilis subsistencia in natura viventis. et isto modo brunellus est suppositum sed non persona individualium dicit solum incommunicabilitatem ad plura individualia sed non ad subjectum nam hec albedo est individualium sed nec suppositum nec persona singularis vero respicit et dicit solum naturam cum beccitate. Individualium autem et singulare solet esse triplex vagum ut aliquis habet signatum ut ille habet nominatum ut sive nullius nominum dicitur est pro statu isto cognoscibile a nobis sub propria et singulari ratione perceptu disticto simplici et proprio.

Secundo principaliter pono aliquas distinctiones contingit quadrupliciter. aut generatione aut origine. et sic accidens est prius cognitum quam substantia. aut perfectione aut econtra. aut ad cognitione ut ens in sua maxima comunitate. aut exclusione ut universaliter respectu intellectus. Ita pruis cognitum prioritate perfectionis contingit tripliciter. uno. ut perfectio se tenet ex parte obiecti cogniti. ut quod illud obiectum est perfectus alijs obiectis cognitis. aut ut perfectio se tenet ex parte cognitionis. puta quando illud perfectius cognoscimus. et sic se habet respectu substantiae. prius cognitum est perfectio; in se. secunda vero in proportionem obiecti ad potentiam. aut ut perfectio se tenet ex parte potestis sicut intellectus albedinis est perfectior visione eiusdem ceteris partibus. unde una scia vel noticia potest esse altera perfectio; aut quia de perfecto obiecto ut. primo modo aut quia perfectio modo habetur sicut noticia propter quid respectu quia. de eodem obiecto. et isto modo mathematicae sunt in primo gradu certitudinis. 2. metaphysica et naturales sequuntur eas: aut per nobiliorum medium et sic quod est per causam finalis est perfectio; quod que est per alias causas. aut quia de nobilioz passione et sic que est de passione positiva est perfectio; quod que est de negativa. aut que certior modo habetur ut modus se tenet ex parte nostri modi cognoscendi qui est ex sensatis. et sic scientia de generatione est perfectio; quia de qualitatibus primis materialibus. aut ex parte potentie sicut scientia angelorum est nobilior nostra ceteris partibus. Secunda distinctione noticia est quadrupliciter. prima est apprehensiva quam habent pueri quando appellant omnes viros patres antequam discernant et ista est secundum convenientiam tantum. Secunda distinctione qua per aliquod accidens distinguuntur praes a non praes eoz. Tertia distinctione quod distinguunt aliquid per aliqua sua superiora seu intrinseca non aut posteriora. Quarta distinctione vel resolutoria. et ista est per omnia intrinsica et cognoscendo

Illa intrinseca inter se ex ordine quo inter se sunt ordinata. et per comparationem ad resolutorie cognitum. Et ista p̄supponit quidem resolutum quod cognoscibile resolutum est ad similitudinem simplicia. Secundo via diuisina dividendo et subdividendo resolutum ad ultima superiora et differentias ultimas eius. Tertio demonstrativa in remotiōe differentias que sibi non competit capiendo demonstratione per quacumque rei dubie ratione faciente fidem. Quarto viam compositionis componeo omnes differentias etiamales superiores sibi pertinetes. et integrando eius completam et quidem definitiōem. Si autem eodem ordine cognosceretur causa extrinseca adhuc esset perfectior cognitio. hinc non quidditatua. due prime sunt noticie profusa. aliae due sunt discrete seu distincte hinc imaginis ultia. Tertia distictio per aliud est intelligere aliquid actualiter. aliud virtualiter. aliud virtualiter. primum intelligitur cum actu applicatur potentia cognitiva ad obiectum. Secundum cum bitus de tali obiecto est in intellectu dormientis. quod talis habet habitum quo cum voluerit etiam absente obiecto faciliter poterit illud excitatus cognoscere. virtualiter cum illud est pars obiecti vel causa actu aut habitu cogniti. et sic cognoscendo habet formaliter virtualiter cognoscitur animal quod est totum vel respectu hominis vel cum cognoscitur principia formaliter cognoscitur virtualiter conclusio ex illis sequentes. Quarta distictio per referent dicere confusum cōsūpi et cōsūpi cōcipi. primum respicit cognitionem per obiectum. et illa differant pater quia possunt hominem qui est quoddam cōfusum distincte cōcipere per sua principia intrinseca. Similiter si cognoscam forem qui est quoddam distinctum in se per aliquid accidentis aut in suo communione proprio conceptu tunc distinctum confuse concipiatur.

Hic statibus rindet ad quodque per quantum est consenserunt noticie apphēsiva per cognoscit singulariter quam per ipsa est in noticie est cōcēt et subiecta sunt singula. sed talia sunt per nota in noticie profusa. quod predicationem est abstractum subiecto non est abstrahit ab ignoto sed prius noto. ergo et. Secunda conclusio vel est per notum noticie apphēsiva est singulariter noticie discreta. per quia noticie apphēsiva procedit discretuam. et in apphēsiva ex parte predicationi cognoscit vel in discretuā vō apphēnditur singulare ex parte subiecti cum aliquo quod distinguuntur ab aliis quod non sunt cognitū in apphēsiva quare et. Et illo modo intelligit Aristoteles. quod noticie vō procedit noticiā singularis. Et finis primus conclusione dicat Aristoteles. hic per pueri primum appellant oēs viros p̄fes et oēs feminas matres ita per humum appellat suū patrē et illum cōsili. Et finis secundus conclusione cō vigorat intellectus distinguunt vnu ab alio vel ratione figure vel habitus. Tunc dicitur per Aristotelem. non vult aliud dicere cum dicit per pueri appellat et. nisi per noticie apphēsiva in pueris procedit discretuam seu distinctuam. et hoc tanquam signo probat per vel est prius notum singularib⁹ suis. Tertia conclusio tamen in noticie distinctuā quod discursiva et resolutoria noticie vō procedit noticiā singularis vel particularis pater ista conclusio quod inferius non cognoscit distincte nec resolutorie nisi per cognitionem eorum in que resolutur et ex quibus componitur. aut oīum si fuerit resolutua ant pluriū si distinctuam tantum et non discursiva. talia at in que resolutur et componiuntur sunt rūter salia ac magis vniuersalia. ergo et. Preterea noticie scientifica et demonstrativa est prius de vniuersalibus quod singularibus et prius de magis communibus quod de minus cōb⁹. p̄ eo posteriorū. Quarta conclusio prius notum prioritate perfectionis est minus vel aut singulare probatur quod illud est prius notum tali prioritate quod est perfectius. sed minus vniuersale respectu magis vō est perfectus quod superaddit. ergo tali prioritate est prius notum.

Questio sexta.

Erum ens cōmuniter acceptum pro eo cui non repugnat esse existere sit cōmune vniuersalē deo et creature substātie et acciūt. absoluto et respectivo. finito et infinito. Et arguit per hoc vnu potētū vniuersum est obiectum et

sunt illa ratione formali. potentie enim distinguuntur per obiecta. potentia autem dicitur correlatiōe ad obiectū. multiplicato autem uno correlatiōe multiplicatur et reliquā. sed intellectus est una potentia cuius obiectum primum est ens. quod inferius ente non adequatur potentie. nec superius quia non datur. ergo oīus per ens habet unā ratione formali finitam quod sit obiectū potentie intellectus et sub illa cōmītē dens et creatura. Secundo arguitur sic vniū scīa vniū ē obiectum et sub illa ratione formali scīa enim est vniū generis substantię p̄tētes et passiones considerans p̄ eo posteriorū sed metaphysica est una scīa cuius subiectum est ens sub ratione enīis ut p̄bus dicit. 4. metaphysice. Idem dicit Commentator cōmētē primo quod manifestū est per se esse aliquā scientiam quod considerat de ente in eo quod ens est et de accidentib⁹ ēentialib⁹ enti in eo quod ens est. ergo ens habet ratione cōmūne deo et creature et alijs metaphysicus considerat.

Tertio sic substātia est imagis ens quod accidens. 7. meta physice in principio. aut ergo hic fit comparatio substātiae et accidentis in ordine ad dictionem solam aut ad conceptus proprios substātiae et accidentis aut in ordine ad conceptū cōmētē. non primum quod philosophus ibidē deducit per substātia est ens principale et magis ens in tribus definitione. scī cognitione et tē. ut patet ibidē. nec in conceptu proprio quod vel in eodem conceptu erit cōparatio vel in diverso. et tunc erit sensus substātia est magis substātia quod accidens sit substātia. vel quod substātia sit magis substātia quod accidens sit accidens quoque virtutē est falsus. ergo erit cōparatio penes conceptū cōcēt. Quarto dignitates non essent tātū due. scī. una affirmativa et altera negativa. cōmūnus oppositum vult Aristoteles. 4. metaphysice. et primo posteriorū. et probatur consequentia ex quo enti correspondentēs plures conceptus tot erunt dignitates quod conceptus primo correspondentes huic voci ens. et sic in substātia erit una dignitas affirmativa. et alia affirmativa in accidentibus et nulla alteri poterit deseruire. Et similiter dicat de negativis et patet sequentia quod dignitatis substātia et predicationē. erit diversa. Quinto omni passioni responderet aliquod subiectum primum. sed passionibus transcedentibus non correspondet aliquod subiectum spēciale corrigita adeq̄ta. ergo oīus ponere aliqd cōmūne eis adeq̄tū illud non potest esse aliud quod ens. Secundo intellectus certus de uno conceptu et dubius de duob⁹ hinc conceptu de quo est certus aliud et distinctum ab illis duob⁹ de quibus est dubius et illis vniuersalē sed multi fuerunt certi quod de erat ens et dubitanter vtrū finitū vel infinitū prius vel nō prius. g. conceptus erit vniuersalē respectu illorū.

Incontrariū si ens habet vnu conceptū tunc dēns et p̄dica. non enim sumptuosa. cōponeret. n. ex cōceptu etiū et cōtrahētis. sed cōmetato dicit. 8. metaphysice quod p̄dicamenta sunt genera sumptuosa et altissima cum non habeant genera et diminutiones. definitiones sunt cōpositoꝝ. ergo ens non habet vnu conceptū. Secundo illud quod immediate et prima significatio ne dicit omnia que sunt in. p̄dicamentis non habet vnu cōceptum quod si haberet primo significaret illud et eo mediante significaret alia. sicut animal quod prius significat sensibile et mediante sensibili spēcies contentas sub eo. sed commentator dicit. 10. metaphysice quod ens et vnu significat immediate quod est in unoquoꝝ p̄dicamento. g. non habet vnu conceptū. Tertio illud quod sic se habet ad sua significata sic sanū ad sua fana non importat vnu ratione. a sanitate enim animalis et die et a potionis non abstrahit alijs conceptus communis qui sanitas appellat sed sic se habet ens ad. p̄. p̄dicamenta sicut sanū ad sua significata. ut p̄bus et commentator dicit. 4. metaphysice. ergo ens non importat vnu conceptum. Quarto ens dicitur multipliciter. ut patet primo p̄blicorum et 4. metaphysice et pluribus alijs locis. sed quod dicitur multipliciter non definiuntur. Preterea Dorphus allegas Aristoteles. cā. de spē. si quis omnia entia vocet equinoce nuncupabit. ergo ens est equinoce. Preterea commentator. 4. metaphysice dicit quod non inveniuntur aliqd quod sit cōmune p̄dicamento. substantia et qualitas et alijs p̄dicamentoꝝ. Et philosophus. 3. p̄blicorum idem

Com. 16.

Com. 7.

Tex. co. 2.

Tex. co. 16

Tex. co. 2.

Com. 2.

Tex. co. 4.

dicit. ubi L. commentator dicit. Impossibile est suenire aliqd cōe q̄ttorū predicationēs i ḡbus rep̄it mot⁹. Preterea si sic ens esset genus ad decem predicationēs quod negat philosophus. 3. metaphysice quare t̄c.

ex. cō. lo.
lo. meta
bi. cō. 6.

Lirca illam questionē sic pcedā qm̄ p̄. narrabo di
ctōes & cōclusiōes tertio r̄nē ad obiecta. Quārum ad
prīmū dicit heruens & girardus q̄ ens ē equocū & q̄ eis
p̄io significat. x. p̄dicamenta distinctiū fuitū ā ista opinio
argumētū faciliū post oppositū. C̄ Alia ē opio alioz ponen
tiū ipsū esse vniuocū s̄z dīnerimode. qm̄ aliq̄ ponut huc
voci solum̄ corrisidere pceptū mētale & nō realē. sicut at
rēolus in suo p̄io dis. secunda. & oēs terministē q̄ tenet h̄m
ē vniuocū sicut. Occā & ei sequaces. C̄ Quidā āt p̄ter cō
ceptū mētale ponut sibi corrīdere vna realē qdditatē ex
p̄te rei realiter corrīdētis. Et isti adhuc dīversimode di
xerūt de ista qdditatē qm̄ aliq̄ ponut ea ēse p̄dicationē in
quid de deo & de his q̄ de directe sūt in. x. p̄dicamentis. &
est in quā oia ultimata resolutione resoluūt & de passiōib⁹
trascēdētibus & simpli simplicibus & p̄io diversis & de
ultimis differētis solū de nominatiōne. Et isti fuerūt Scō
tus. Antonius Andree Landolphus & Bonetus & mul
ti alij solēnes viri franciscus āt tenet in suo cōstatu in plo
go esse vniuocū. & illā rōne realē de oib⁹ dīci denotatiōne a
priori sicut genus de differentia p̄ter q̄z de suo individuali
formali de quo dicit qdditatine. & q̄ ista ē facilior & secu
rioz hāc imitabor p̄incipali. q̄ āt de simpli simplicibus &
p̄io diversis & ultimis differētis ac passiōib⁹ entis p̄dice
tur nō in quid tanq̄ p̄z q̄. pceptus simpli simplex ēst
q̄ nō est resolubilis in alioz pceptus p̄iorēs tanq̄ in pres
sui sicut p̄uctus in quātitate cōtinua & vnitas in discreta. &
p̄io diversa sūt q̄ se totis s̄ncatheḡematice differunt &
& nō sūt alioz vniētia sicut sūt differētia p̄z. 5. metaphi. Ex
bis p̄z q̄ de illis nō p̄dicat ens qdditatine q̄r tūc ēssent in
ipm resolubilia. & sic nō ēent simpli simplicia & in illo que
nirent qdditatine. & sic non ēst p̄imū diversa t̄sc. cū pas
siones entis & ultime differētiae sūt simpliciter simplices &
p̄imū diversa. Qd āt de. x. p̄inis ḡib⁹ non p̄dicat in qd
tāc̄ p̄z. p̄z q̄ ista sūt. x. p̄ia p̄ncipia & ex p̄stis simplicissima
ergo irrefolubilia. p̄ia p̄z & aīs ēst P̄orphi. in capitulo. 8
spē. & L. commentatori. 4. metaphysice. quo dato seq̄ q̄ in
generib⁹ subalternis & spēb⁹ sp̄alissimis ac individuali nō
includit qdditatine. q̄ si icluderetur ēt rōne generū ge
neralissimoz i q̄b⁹ nullo mō icludit qdditatine vt p̄batt̄ ē.
Sed cōtra tria puncta dicta argui p̄lo cōtra hec q̄
de simpliciter simplicibus & p̄io diversis non
p̄dicatur ens. q̄r oia ista aut sūt ens aut nihil nō nihil. ergo
ens ergo includit ens. C̄ Secundo q̄ de decē generibus
p̄dicatur ens qdditatine. q̄r certā ē q̄r ens p̄dicat de istis
aut per se aut per accīs. nō p̄ accīs quia omne tale ē po
sterius eo de quo p̄dicat. ergo p̄ se nō secundū mō nec q̄r
to. q̄r nec p̄dicamentū ē passio subiecti nec subiectū cā p̄dica
ti fin actū. ergo in p̄io mō. h̄z oē tale p̄dicat qdditatine &
nō denominatiōne ergo t̄c. C̄ Tertio cōtra hoc qd dicitur
q̄ de suo individuali formalī p̄dicat qdditatine hoc dato seq
tur q̄r hoc ens ēst magis ens & intiuītis ens q̄r deus. q̄r
essentialiter & in p̄imo mō de directo. & de solū reduc
tive & denominatiōne. & ex p̄stis inusca inquātū hoc ens ēst
magis ac intiuītis ens q̄z de. C̄ Ad prīmū dicit q̄ simpli
simplicia t̄c. vt p̄scindit ab ente sūt ens denominatiōne & nō
qdditatine. nihil enī p̄t tātū p̄scindit ab ente p̄ nomina p̄
me intentiōis qm̄ sit ens denominatiōne & hoc h̄z ens p̄
pter suā maximā trascēdētia sicut in diuinis. ppter infinit
itatei oia p̄dicat idēptice oia de diuīa ēcīta nō in qddita
tine. C̄ Ad secundū dicit q̄ p̄dicat p̄ se i p̄io mō nō de di
recto s̄z reductiōne tātū sicut genus de differētia. C̄ Ad ter
tiū negatur p̄ia q̄ magis & min⁹ attendunt fin quātitatē
virtutis. ratio āt dei & virtus dei est entis & virtutis entis
& h̄i⁹ entis q̄ se prior & maior. L. cōdo m̄ q̄r hoc ens ēst
intiuītis q̄r deus. q̄r inter hoc ens & ens non ēst distin
ctio formalis s̄z solū modalis. & inter dei & ens ēst distin
ctio formalis. magis āt sunt idem que solūm distinguitur.

modaliter q̄ que formaliter.

Quantu3 ad secundū articolū ponut aliq̄ distin
ctioes quaz prima ē ista q̄ cōcept⁹
p̄t capi quadruplē q̄t̄ ad p̄ns. p̄io p̄ potētia cōcipiēt
Secundo p̄ rōne cōcipiēt vel spē intelligibili. tertio p̄ actu.
quarto p̄ quidditatē cōcepta vel vi ēst sub cōcipi vel cu3
cōcipi vel vi motū vel vi terminat intellectū. C̄ Sectunda
distincio est Scōti q̄ vniuocatio est triplex. phisica. logi
ca. & metaphysica. C̄ Uniuocatio phisica ē vnitas nature
specifice ex natura rei & ex parte rei circumscrip̄ta oī opera
tione intellectus ex his de qua. 7. physicoz habet q̄ in spē
spālissimā est p̄pria cōparatio & non in genere. q̄r sp̄es spe
cialissimā ēst vniuocatio ētētis. q̄r sub genere
latent equiuocatiōes. i. dīverse nature specifice. & sic gen
eris equiuocū oppositū vniuocationi phisice vniuocatio lo
gica ēst vnitas alicuius p̄ se p̄iuīe inētōnis abstra
bibilis p̄ intellectum a plib⁹ ex natura rei circumscrip̄ta qua
cūq̄ intellectioē logica. Ex q̄b⁹ seq̄. duplex correlariūm.
C̄ Prīmo q̄ aliq̄ cōtingit ēst vniuocū phisicū logicū &
metaphysicū. q̄r h̄o inquātū h̄z. vna nāz specificā specialis
simā ēst vniuocū phisice vt est sola p̄ia inētōni absq̄ secū
da ēst vniuocū metaphysice. cū secunda inētōni ēst vniuocū
logice. C̄ Sectūdū-correlariūm q̄ aliq̄ ēst vniuocū
metaphysice aut logice qd non ēst vniuocū phisice. vt ens
& aīal. C̄ Tertia distincio q̄ duplex ēst vniuocatio. tran
scēdēs & p̄dicamentalis. p̄ia ēst communior sed secunda ē
famōsior & de ipsa vt plurimū loquit̄ Aristotle. & antiqui
philosophi. C̄ Quarta distincio quadruplex ē vniuocū.
reale. mētale. vocale & scripti. & totuplex vniuocatio. itēz
rursum triplex ē vniuocū large stricte & strictissime. p̄imū
mō ens secundo mō oia genera. tertio mō sp̄es sp̄alissimā.
C̄ Alter fm̄ Aboeolum duplex ē vniuocū seu vniuocatio
quēdā mathematica seu appārēs vt sp̄es specialissimā. que
dāz aut latens occulta vt generis aut entis. C̄ Quinta disti
cīo ēst magistri f. iancisci de marchia super p̄lmū senten
tiarū q̄ quātūq̄ sunt genera vniuocationis. ppter quarū
diuersitatem diuersificatur opinio de vniōne entis. C̄ Uni
uocū. n. descendit in sua vniuocata quadruplē. q̄ fin ē
dem rōne & eūdē modū effendi cōem ēis & fin eūdē
ordinē & fin eūdē gradū perfectionis ētētale. & iste
gradus vniuocationis est perfectissimus qui posit regi
in creaturis qui solummodo est in specie specialissimā. nam
albedo ēst descendens in sua individuali omnibus modis
predictis. eadē. n. ratio albedinis ēst in qualib⁹ albedine vna
& eadē specificē ac equaliter. q̄r individualia vt sunt in p̄di
camēto abstrahit ab existentia. & vt sic nullū ēst altero p̄
us. ncc vt sic albedo vt octo ēssentialiter. ē p̄fectior albedine
vt vnu. q̄r isti gradus nō sequit̄ rōne specificā sed indi
vidualē & nō in mō rōnis specificā qui non variant rationē
ētētale. h̄z ēt albedo eūdē modū ēndē & eūdē ordinē effē
tiale. q̄r modū accidentis & inherentis alteri. C̄ Secundū gra
duis minor isto ēst quo aliq̄ descendit in sua vniuocata
fin eadē rōne & eūdē modū ēndē & eūdē ordinē effē
tiale. nō in fin eūdē gradū perfectionis quoīmō descen
dit aliq̄. gen⁹ subalternū in suas sp̄es vt aīal. C̄ Tertiū gra
duis ēst quo aliq̄ descendit in sua vniuocata fin eandē
rōne & eūdē modū ēndē nō āt fin eūdē ordinē nec gra
duis sicut numerus & figura. C̄ Quartus gradus vniuoc
ationis ēst quo aliq̄ descendit fin eandē rōne tantum
vt ens. h̄z ens ēst in substantia & accīte h̄z ēadē rōne forma
lem fin diuerū modū ēssendi. quia in substantia vt in se ī
accīte vt in alio & per prius in substantia q̄z in accīdēte ac
p̄fectius. p̄imū gradus vniuocationis nihil h̄z de eq̄
uoco. Secundus gradus per vnu gradū accēdit ad
equiuocū. Tertiū gradus per duos quartus per tres.
C̄ Sexta distincio q̄ vniuocū equiuocū & analogū sic cō
veniunt q̄ equiuocū & vniuocū cōveniunt in vnitate vocis
& in plura significando. differunt āt in vnitate conceptus
aut rationis quā ponit vniuocum & excludit equiuocum

Tex. cō.
24. 29. 7.
31.

Prīmo p̄bō
rū Tex. cō.
13. 7. meta.
Tex. com.
34. 7. 14.
& alibi.

Analogū at stat cū vniuoc. nā canis vel sancti est equiuocum & analogū & ens ē vniuocū & analogū. supaddit tñ si bi analogū ordinē q̄ nec includit nec excludit vniuocū nec equiuocū. **C**ontra distinctio ē q̄ duplex ē vniuocū acīue & passiue & totuplex ē equiuocū. q̄stio at ista q̄rit de vniuocā & nō vniuocato. **C**ontra distinctio q̄ refert dicē ēē vniuocū & vniuocē p̄dicatū. ēē vniuocū ē h̄ic vna rōnē pl̄ib̄ p̄uenīcē s̄z idē nomē. s̄z vniuocē p̄dicatū ē p̄dicari q̄dicitate vel ip̄o mō dīcēdī p̄ se. **C**ontra disti-
ctio q̄ cōceptus q̄dditatis dī dupl̄r. vno modo p̄ qua
libet pte p̄cepta p̄tente ad q̄dditatem. & isto mō non so-
lū genus s̄z dī dīcēt cōceptū q̄dditatiū specieī. **A**llō
mō p̄ illo solo cōceptu qui p̄dicatur in qd aut tāch p̄s aut
tāch pāns s̄z nō vt p̄s sicut gen̄ dīcēt in quid de differētia.

Dis premisssis r̄tīcēt a dī q̄nēm ponēdo tres cōclu-
siōes. **C**ontra est q̄ ens cōiter sumptū nō est
vniuocū oībus enībus vniuocatione ph̄sica. ista est mani-
festa q̄ vniuocū ph̄sice dīcēt vna naturam specificam
ens autē dīcēt vna naturā maxime trāscendētē & oībus cō-
munē. **C**ontra cōclusio ens cōmuniter sumptū est ve-
re vniuocū oībus enībus vniuocatione logica. hoc p̄z
q̄ dīcēt aliquā vna realitatem vel primā intētōne p̄cepta
sub aliqua intētōne logica. vtputa inquantū vle seu cōdevel
trāscendētis. **C**ontra cōclusio ens cōmuniter sumptū
est vere vniuocū oībus enībus vniuocatione metaphysica
hāc conclusionē oīndo sīc. oīs intellectus certus de vno cō-
ceptu p̄ie intētōis & dubius de duob̄ vel pluribus in q̄
bus ille cōceptus includitur s̄z vna cōceptū de quo ē cert̄
aliū ab illis de quibus est dubius & illis vniuocū. s̄z itelle-
ctus heis p̄t esse certus de aliquo. quod sit ens dubitan-
do vtrū sit deus vel creatura substantia vel accidēs & sic dī
alijs in quibus conceptus entis includitur. ergo conceptus
entis est alijs a conceptibus dubijs & vniuocū illis ita q̄
se est neuter & includit in vroqz illoz. maior p̄z quia im-
possibile est eundē conceptū eidē intellectū s̄l̄ esse certum
& dubiū. q̄ tunc cōtradictoria dicerent de eodē quod est
contra primū principiū. ergo vel est alijs & habetur pro-
positū. vel nullus. & tunc non est certitudo de aliquo. con-
cepit. si autem quidditatne includitur in illis sequitur
q̄ non est tantum alijs sed etiam vniuocū eis. minor dī
claras primo de deo & creatura. q̄ quilibet p̄bus antiqui
fuit certus q̄ illud q̄d ponebat esse primū principiū et
set ens puta vnuus qui posuit ignē primū principiū. alijs.
act̄ alius aerē. alijs mediū inter ignē & aerē. quilibet enim talis
fuit certus ignē vel aerē esse ens. tñ erat incertus vtrū esset
ens creatū. vel increatū. p̄simū vel nō primū finitū vel
infinitū. nō enī erat certus q̄ esset ens primū. q̄ tunc fui-
set certus de falso de quo nō est certitudo nec scia p̄io po-
sterior. nec erat certus q̄ esset nō primū. q̄ tunc non po-
saisset oppositū. S̄l̄ alij fuerunt certi q̄ potentie aie sūt
ens dubitant tñ an sūt substantia vel accidēs. Alij etiā sue-
runt certi q̄ p̄lōne diuine sunt ens tñ dubitabant an abso-
lute aut respectiue. agitit ens acceptū p̄ eo cui non repu-
gnat esse existere est cōe vniuocū deo & creature. substan-
tie & accidēs. absoluto & respectiue. finito & infinito p̄o & si p̄o

Lontra tamen cōcluſionē secundā & tertīā. q̄ il-
& anibilationē. q̄z creatio ē p̄ductio alicuius nullo eius q̄d
creatur presuppositio. anibilatio autē est destrutio alicuius
nullo eius q̄d destrutio remanēt. Et ergo ratio entis sit
realis & eterna a parte aī & apte p̄? & p̄existat aī. p̄ductio
nē cuiuslibet q̄d creat simpl̄r & remanet post destrutio-
nē & anibilationē cuiuscumqz. q̄z aliter oī ens creareē in crea-
tōe cuiuscumqz q̄d creat & anibilares i anibilationē cuiuscumqz
q̄re seq̄t q̄ nō erit alij quidditas realis vniuoca oībus enī-
bus. **C**ontra illa quidditas entis aut est dependens.
& sic non erit in deo aut independens & sic non erit in crea-
tura probatur aī. q̄z oī q̄d est aut est depēdens aut ide-
pendens. **C**ertō deus & creatura distant in infinitū er-
go nō possūt i aliqua ratioē vna cōuētre. **C**ontra aī sim-
pl̄r simplicibus & p̄io diversis nō p̄t abstrahi alij p̄ce-
ptus cōmūnis vniuocū. deus & creatura sūt hīmoi ergo

q̄. **C**onquoqz est in deo est de se formalis h̄ & singu-
lare. ergo nihil q̄d est in deo p̄t esse cōmūne deo & crea-
ture. antecedens est manifestam. quia quicquid ē in deo
est de se necesse esse. & omne tale est de se formaliter hoc.
Contra ab extremis contradictoriis non potest abstra-
hi aliquis conceptus cōis. deus & creatura sūt hīmoi
di. quia ens a se & non a se ab alio & non ab alio.

Ad has difficultates respōdet q̄ duplex ē crea-
tio. particularis & vlis. & totuplex est
anibilatio: Ad vlem creationem alicuius requiritur q̄ oī
q̄d est inclusum in eo a priori creēt. & talis creatio non est
possibilis vt deducit argumentū. alia est particularis que
est cum omnia particularia p̄incipia alicuius sibi intrinse-
ca creantur. & hec est possibilis. nunc autem ens vel qddi-
tas entis non est p̄incipium particolare alicuius creati p̄
ticularis. S̄l̄ cōcedit q̄ anibilatio vlis non est possibili-
lis sed bene p̄ticularis vbi quidditas entis non corrumpit.
Contra secundū dicitur q̄ ratio formalis entis non est de-
pendens nec independens sicut ratio formalis substantie
de se nec est corpora nec in corpore. sed vt est in spiritu ē
in corpore: vt in corpore est corpore: eodē mō ens ē deo
est independens & in creatura est dependens. **C**ontra ter-
tium. q̄ distantia non accipitur nisi p̄ quantitate virtutis.
vnde infinita distantia bene arguit infinitū excessum in vir-
tute sed non tollit conformitatem in ratione quidditatua si
cū si daretur aliqua albedo. infinite intensionis eius infi-
nititas non tolleret convenientiam eius cum albedine vt in
quidditate albedinis. **C**ontra quartū dicitur q̄ sunt se totis
distincta & primo diversa subiectiue & māliter non āt obie-
ctiue & formalis: q̄ nō p̄uenīt in aliqua fōne cōi p̄predica-
mentali sed bene reali & trāscēdenti. **C**ontra vīliū franci-
scum q̄ a talibus non potest abstrahi aliquis cōceptus cō-
mūnis quidditatius tanqz p̄s sed bene denotatiūnus
a priori. & talis est conceptus entis. **C**ontra alij neget ma-
ior ad p̄bationē negatur q̄ quicquid est ē de se nec
se esse. quia ratio entis substantie & spiritus sunt ē deo q̄
non sunt de se necesse esse. **C**ontra vīliū dicitur q̄ ab ex-
tremis contradictoriis formaliter sumptis non potest ab-
strahi aliquis conceptus communis & talia non sunt deus
& creatura. sed ab extremis contradictoriis materialiter su-
ptis bene potest cūtūmodi sunt deus & angelus.

Sed contra opinionem Scoti & sequentium maxi-
me Boneti qui exp̄sse ponit ens cōtrahens & dif-
ferentias essentiales ad. x. p̄dicamenta. que differentiae qua
tuncqz sūt accidentales enti sunt tñ de qdditate inferiorum
generū p̄ illas & ex ente constitutoz sunt q̄tuoz difficulta-
tes. **C**ontra q̄ tūc genera generalissima ēēt diffiniblē
lia. quia rbi ē quid & quale intrinsece ibi p̄t esse diffinatio
quia ex alijs non cōstat vt p̄z ex. 6. topicoz. Itūc sūt ens
erit vt qd diffinatio cōtrahens vt quale: ergo quodlibet
illoz erit diffinibile. **C**ontra q̄ tūc omnia genera ge-
neralissima essent refolubilia in ens & differentiaz propria
Contra q̄ non essent simpl̄r simplicia nec p̄io diversa
q̄d est contra Aristo. quinto meta ph̄sice. **C**ontra quarta dif-
ficultas q̄ quilibet negatua qua remonet gen̄ generalissimum
vnuus p̄dicamenti a genere generalissimo alterius erit de-
monstrabilis. vt supposito q̄. a. sit diffinientia contrahens
ens ad substantiā. Tūc arguat sic. nullum ens. a. est quanti-
tas & sic de alijs. sed oīs substantia est ens. a. ergo nulla sub-
stantia est quantitas & sic de alijs. **C**ontra ista r̄ndetur facil-
ter vna diffinientia premissa q̄ duplex est resolutio. vna
realis & alia p̄dicamentalis: p̄dicamentalis est quando
resolubilia resolutūt in aliqua que sunt in p̄dicamento. vt
resolutio bois in aīl & rōnale. realis vō est qua resolutio
ne resolutur seu in aliqua p̄dicamentalia seu trāscēden-
tia que sunt extra p̄dicamenta. Et sic totuplex est compo-
sitione realis. s. & p̄dicamentalis. p̄dicamentalis ex qdditatis p̄
dicamentibus. realis & ex trāscendentibus vt generalissima
ex ente & propria differentia. Et totuplex est diffinatio. Et
sic ad has omnes difficultates p̄z solutio qm̄ generalissima
sunt diffinibilia nō diffinientia p̄dicamentali sed reali-
s. s̄l̄ sunt resolubilia reali nō p̄dicamentalia. & talia sunt

Lapitu. 4.

Ter. q̄ est
inter. 15. 16.

Ter. cōd. 4.

Ter. cōd. 2.

Ter. cōd. 16.

Ter. cōd. 2.

Ter. cōd. 6.

Ter.co.31 hinc simplicia ac primo diuerteria. ac et illi negantur iuxta monistrables medio reali non p̄dicametalis & sic intellexit Aristo. i. posterioꝝ. sicut si dicat q̄ dens ita erit cōponibilis ex ente & differentia quā seget infinitas & q̄ alii rō erit p̄io: deitate q̄ oia videt̄ absurdita. **C**ad hoc dī pcedēdo q̄ deitas est cōstituta nō tñ cōposita. cōstitutio enī abstrahit a cōpone. illa diuine p̄sonae sūt p̄stitute non tñ cōposite. cōpositio enī ē tantū finitoꝝ formalis & realis distinctioꝝ quo rū vnu alterū expectat expectatioꝝ phisica sicut cōponunt mā & forma. illuc at simplicitas opponit cōponi nō p̄stitutioni. s̄z ens & dñia cōtrahēs ipm ad deū. nec sunt lūnitata formali nec realiter distincta. & conceditur q̄ eius ratio est p̄io: deitate communitate non p̄fectione.

Quantus ad tertium articulū est rāndēdū ad argumenta facta in principio. Et p̄i mo rāndēdū est fīm Scotū q̄ gnālissima sunt simplicissima simplicitate opposita cōpositioni predicationētāl nō tñ reali. **C**uel dicat q̄ nō sūt cōposita h̄z cōstituta. simplicitas autem opponit cōpositioni tē. Secūdū Aureolū dicit q̄ nō sūt cōposita ex qdditate entis reali. q̄ illā nō h̄z ens tñ h̄z cōceptum cōm̄ ex quo non componūt. **S**ecūdū franciscū p̄z r̄nisi q̄: ens non est pars nec dei nec alcuinis existit in p̄dicamentō. nec ē vt qd qdditatine vt genus respectu sp̄ei h̄z vt qd denominative vt genus respectu dñe. **A**d tertium de fano d̄f q̄ in aliquo ē silūtido & in aliquo non est enī silūtido quātū ad hoc q̄ sic sanitas aialis p̄cipialis ē & oia alia fana dñr in ordīne ad illā sic substātia est p̄cipialer ens & aliqd. Accidētia vō p̄se sūt talia p̄ attributionem ad illā. Exq̄ nāq̄ algoditas vel ē esse quātatis substātia vñl disphōne vel h̄bitudine vel aliqd tale substātia. dislūtudo vō est in trīb⁹ q̄ solū aial ē lānḡ formaliter. alia vō denotatio ne ab illā q̄ est in aiali: oia āt entia sunt entia formaliter. secunda vō q̄ attributio sanitatis ad vñl sanitatē nō est realis & entitatua nec fīm id quod sunt. attributio aut̄ osūz entium ad subam ē fīm intrīscā entitatē & realitatē qdditatua. tercio quoq̄ q̄ oia significata sani nō cōcurrūt ad vñl cōcēptū. nētālē sanitatis sed tātū ad vocē oia āt entia ad vnum cōceptū. Aliter d̄f q̄ si cōsidererēt in rōne entis nō h̄bi attributionē accītia ad substātia nec substātia ē magis ens q̄ ac cīdens sicut bō inquātū aial nō ē magis aialis aut p̄fectius aial q̄ musca. **S**i cōsidererēt in rōnib⁹ p̄p̄is & non in entitatū tunc substātia est p̄fectius & magis ac p̄ius ens p̄fectiōē q̄ accītis. & q̄: deterius ē grā in melioris. 7. politico rū. Accītis attributis substātiae tripliciter. q̄ substātia in tripli genere cause ē causa accītia. s. finalis efficiētis & mālū in qua nō ex qua tūc vt sic attributūt accūtia substātiae tanq̄ effectus multiplex sue cause. Aliter p̄t r̄fideri q̄ ens capitur multipliciter. uno modo. vt ē vñl nomē simplici ab ēentia. & vt sic equaliter se h̄z ad substātia & accītis. alio modo vt ē p̄cipiū de sum es est & tūc cōvertit cū exītū. nūc autē exītū p̄io cōpetit subē & p̄pter subam accītū. q̄ accītia nō existit nālter p̄ter substātā ecōtra sic vt ī deo. ideo accītēs nō ē ens isto modo nisi q̄ entis. & sic itellexit Aristo. 7. metaphysice. 6. 7. 4. q̄ illo modo h̄z attributionē ad substātia. **C**ad alīnd d̄f q̄ ens significat oia q̄ sūt in quolibz. x. p̄ dicamentoz immediate p̄ remotionē cuīuscōq̄ alterius rōnis p̄dicamentalis. cū hoc in hec oia significat mediante vna ratione trāscēdenti. & sic intelligit Commentator. **C**uel fīm Aureolū significat illa oia immediate p̄ imediationē cuīuscōq̄ alterius rōnis no tamē cōceptus ex quo enti ī gnāli non corrisdet vna cōdis ratio oibus h̄z bene cōceptus vñ. & fz franciscū ens significat res immediate p̄ remotionē cuīuscōq̄ dñe ēentialis medie. quia sic nec descēdit. l.x. p̄dicamenta p̄ dūas ēentiales h̄z tātū modales ita ēt oia illa sic immediate significat. Ad auctoritatē. Aristo. 4. metaphysice. & i. plisi coꝝ q̄ d̄f multipli d̄f q̄ d̄f de multis. s. disjunctive nō copulatię. & sic ē p̄cipiū h̄z p̄inēdē. Ad Por. d̄f q̄ nūq̄ re p̄tū ē q̄ fuerit ille qui dicit. Si q̄ oia entia vocet equoce nūcupabit tē. in d̄f q̄ ens ē equocū phisice & egnocatiōe p̄dicamentali & largo modo. h̄z illo ē equocū stricte. p̄ eo q̄ qd h̄z diuersas rōnes. & sic ē questio. **C**ad alīa auctoritatē Commentatoris. lo. metaphysice d̄f q̄ nō iuēnit aliqd p̄dicata

mētale cōe oībus p̄dīcamētis ant illis q̄tt̄oī s̄ bñ trāscen-
dēs. Uel s̄ m̄ franciscū nō rep̄it aliqd qdditatib⁹ dicti de
oīb⁹ vel plurib⁹ p̄dīcamētis s̄ bñ denominatiue a priori
t̄i. C̄ Ad vltimū dī q̄ nō ē gen⁹ q̄ nō ē limitatū formalū
s̄ rātū p̄missiue C̄ P̄. gen⁹ ē ps̄ iſeriois ens nō ē ps̄ alicu
lus ppter sui limitationē. C̄ P̄. nullū gen⁹ p̄dīcat de plu
rib⁹ differēt⁹ genere sed solum specie ⁊ numero. ens
autem p̄dīcatur de omnibus p̄dīcamētis.

Questio septima.

Ircā materia de indistribib⁹. de q
bus aliquātūlū Aristo. tangit
1. phisicoꝝ & Vürleus cōtra Occā q̄ licet
meli⁹ ptractent⁹. 6. phisicoꝝ tñ imitando
eos tangā. aliquos casus quos ipsi nō tan
gunt. pbando indistribilia nō dari. ⁊ p̄o
de permanentib⁹ scūdo de successimis.

Chro sic datus talib⁹ indissibilis^b seq^e q^f aliqd subiectum moueret & tñ nō oē accīs exīs. in eo moueret. pse quēs ē fassū & cōtra phūm. 2. topicoꝝ dicētē q^f motis nobis mouent̄ oia q^f sūt in nobis. & pbaſ pñia. & capio vna rotā q^f moneat circulariter. q^f queror de cōtro eius aut mouet aut nō. si nō habet ppositū. si sic certū est q^f mouet circulariter ad motū totius rote. & sic cū dē qd mouet circulariter hēat cētrū circa qd mouet tūc centri erit centrum & sic in infinitū. Uel deueniet ad aliqd centrū qd nō mouet. & sic seq^e q^f moto aliquo nō mouet dē qd est in eo. Idē pōt dīci de pfecto corpis sp̄cifici & delineā axis vt de polis corpis orbiculariter moti. **C**Ad hoc dī cōcedēdo cōsequēs & pñiam & dīco q^f oia talia gesūt nō solū ḡe p^o posita motū recto s̄z ēt gete opposita motui circulari & B per accidēs. nec ē opus q^f oē tale q^f accīs reductuā ad ali quod tale p se nīs cū fuerit tale p accidentis q^f sit aptū natū esse tale p se ficut de clauo in nauī mota p se. q^f separatis posset moueri tali motu p se lī in nauī moneat p accīs. Ad auctoritatē Aристo. dī q^f tener de pti^b cōntinuitatibus & quālitatibus moti & de accītib^b ei p̄manētib^b & extēs dato q^f rotū moueatū sincathēgērēmatice. Itā celo vel alio moto nō mouet nec mot⁹ existēs in eo quo mouetur nec temp⁹ existens in illo mobili nec mutatū esse. **C**Secūndus casus est iste. sit aliquod corpūs bipedale cuius vna medietas sit sūme alba & altera sit sūme nigra. & queror de superficie media copulante has duas partes. aut ē sūme alba aut est sūme nigra aut pti alba aut pti nigra. aut nec sic nec sic. non ē dare mediū sed nō ē sūme alba. q^f eadē rōne esset sūme nigra q^f nō ē malor. ratio dē vno q^f de reliquo nec econtra per eandē rōne & sic de alijs. **C**Ad hoc dī admisit̄ casu q^f nec est sūme alba nec est sūme nigra inclīnū s̄z tantū exclusive. q^f terminat vtrāq^b pte & sūme albā & sūme nigrā. Ex quo sequit̄ correlatiō q^f talie superficies nō est colorata qd cōcedit q^f colores p̄prie dicti fraudant̄ in corpore p̄to & principaliter & nullo mō in superficie q^f genera tur a qualitatib^b primis que fundant̄ in corpore p̄to aut in materia prima. Cōcedo tñ q^f corp^b de p̄dicamēto q̄titatis & nō solū substantia est copulatū. Uel adhuc concedit q^f principalius fundant̄ in materia prima colores q^f in corpore. vnde subiectum primū coloris est mā p̄ia fm corpus de p̄dicamēto sube. tertiu corp^b de p̄dicamēto quālitatis.

Contra q. Aristo. dicit in defensu & sensato q co lo: est extremitas pspicui idest i extremitate pspicui vt cōst̄ glosat . ergo i superficie & q colo: ē i corpore qz in superficie. 4. phisicoz. Dicte q colo: terminas ad superficie infra quā videt sicut infra vitrū videt colorē super existēs. & sic glosat Bur. Aristo. 4. phisicoz cap. 3. pannī tractatus. vbi dicit Aristo. q albedo est in superficie. vbi dicit Burle^z q est ibi quātū ad apparentiā. & q Aristo. log tur ibi more alioz maxime platonicoz. ideū dicat de superficie copulantis partis virge. quarū vna est viridis & altera sicca. q illa est virtus^z exclusivæ. & ratio eius ē q terminus exclusus excluditur a terminatis. & ideo dicitur expcludens & exclusus ab eo. **T**ertius casus est sint due linee. a. & b. vel melius earum puncta extremalia sint. a. & b. que sint cōtingua & hoc non est inconuenientia. q. nō sūt

Ter. cō.

16.

Tex. cō. 32

Capit. 21.

Primo

Questio.

VIII.

Sextus casus est de hostia cuius medietas est secrata sic saecore volente et altera non secrata tunc superficies media erit in subiecto et sine subiecto. Ad quod dicitur quod ratione secrete partis non erit in seceto sed ratione partis non consecrate sic nec est contradictione quod ista non sunt finis id est sed finis diversa. **Q**uestio octava.

Ita materiæ de minimis nati due
sunt opinioes in generali nam
una ponit minimū nāle dari ppter cām
extrisecā. alia ponit ppter cām intrisecā.
Adhuc viraqz ē multiplex. illā qdaz po-
nūt dari minimū p cōpationē ad yisu ita
q datur minimū visibile qd pōt videri i
tata vel tanta distātia. ita q min' non posset vidderi in ea/
dē distātia ab eadē potentia & ceteris pib'. Alia ponit ipm
dari pp straretatē cōtinēti. qz min' illo dato n posset q se
resistere eidē cōtinēti. Et he abe opinioes patet dicēti dari
minimū ppter cām extrisecaz. Alij dicēt q das minimū
p cōpationē ad ages. Alia pncipalis adhuc ē dñplex quo/
niā quidam dicunt q datur minimum in omnibus na/
turalibus seu homogeneis seu etherogenenis.

Sed p̄io arguit cōtra p̄imā q̄ nō datur in hūm̄ p̄
visiblē. q̄ sit illud. a. tūc. a. in tanta distātia mō
uet vissū causando suā sp̄em. q̄ visibile mouet vissū causan
do sp̄em in oculū. ergo ōz q̄. a. sit maioris potētia q̄z oculū
i respiciēdo. q̄ a. p̄portione egl̄i vel minori non fit actio. &
sic sege q̄ potētia vel virtus visibilis sit maior virtute octa
li. Lū igitur ille excellus nō sit sūm̄ in diuisiblē q̄ sūm̄ in diuisiblē
excederet & sūm̄ id quo excedit agens agit in paſsum
iḡt sūm̄ illud agens nō esset maius in virtute q̄ id visibile
nō facit maius l̄z faciat plus sege q̄ ille excellus est diuisiblē
lis. ergo si daref̄ aliqd̄ visibile in eadē distātia cūtus excel
lus in virtute potētia visiblē esset min̄. i duplo excessu quo
a. excedit eūdē vissū adhuc posset videri & sic daref̄ min̄us
min̄o. & hoc argumētū p̄cludit tā respectu potētia visiblē
optime duploite q̄ respectu cūm scūq̄ alteri respectu sui
min̄imi. hoc idei p̄baſ medio perspectivo sit. At. a. mi
niū visibilis tunc. a. est basis & fūdamētū mei actus quo
video ipin. h̄z a quoctiq̄z tali est opus q̄ p̄trabant due li
nee in angulū acutū quē angulū ōz p̄trāsire centrū oculū p̄
aliqd̄ diuisiblē. aliter nō sufficiēt causarē sp̄em & actuū
sūm̄ p̄spectuūos. h̄z quoctiq̄z diuisibili dato illūs anguli acu
ti q̄ p̄transit centrū si daref̄ aliqd̄ visibile in eadē distātia cu
ius angulus min̄ in duplo p̄trāsiret centrū oculi adhuc vi
derentur. & sic daref̄ min̄us min̄o i mō ifinita talia sūt dabi
lia. q̄ ille excellus ē diuisibilis i ifinitū quare &c. C̄ Prete
rea crescat aliqd̄ visibile in quantitate quoctiq̄z videat in
certa distātia aut erit dare p̄mū instātis i q̄ videbit̄ aut vi
timū q̄ nō. nō p̄mū q̄ cū visio sit qdā mot̄ cui nō dat
p̄mū si dat vltimū i quo nō iḡt illud nō sūt min̄imū in
tāta distātia quod p̄t videri. C̄ Alij dieut min̄imū dari
in cōparacionē ad acta. q̄ tale acta vel sūm̄ cūstā ſp̄ēi non

p coparatione ad ages. q; tali ages verme cuncte spēi non posset minus pducere. **C**ontra h̄ arguit q; b̄ dato seḡ q; dūb̄ duo minima in eadē spē quoꝝ vñū erit altero minuſ. q̄ns ē falso. h̄ p̄baꝝ. t accipio vñū agēs optimē dispositū in qualitatib⁹: t quātitate certū ē q; i mā ſibi pro portionata ager formā minima fīm istū. capio deinde alio agēs eiusde spēi non ita bñ dispositū in qualitatib⁹ suis certū est q; ē illud. pducet minūz in mā i qua pōt agere sed illud minūz nō erit tātū adequate quātū primū. q; primū pductū ſuit ab optimis qualitatib⁹. t p̄ q̄ns maius ſecundo. Et ſi dicatur q; hoc uō ē inconueniens per cōpationeꝝ ad diuersa. h̄ bene eſſet inconueniens respectu eiusdem agentieſ. **C**ontra quia quocūq; agentie dato nō ita bene applicat paldo quin meli applicari poſit. ſed de quāto meli applicabit de tanto cuius t maiores effectū pducet. ergo ſicut eiusdem agentie nō dat optia applicatio nec minūz ſimpli q; pōt pducere ſic q; non min⁹. **C**Ali dicunt q; dat minimum p comparatione ad cōtinēs ſic q; minus illo dato nō poſſet rēſtare tali cōtinēti. **C**h̄ hāc opinione Bur. i ſup. pbat. i. phisicoꝝ q; hoc dato ſeqꝝ q; nihil eſſet minūz ſimpli h̄ circumſtantiatū. ſ. q; tali medio p tātū ſepu-

¶ tata h[ab]etate sibi h[ab]itio posset resistere. nam quoctu[m]q[ue] h[ab]itio
stinetis dato posset dari omnes min[us] h[ab]itu i duplo i tri-
plo. et sic in infinitu. ¶ P[ro]p[ter]e. suppono duo. p[ro]p[ter]o q[ui] sicut nulla
sua subito corrupit sic nec subito generat. sedo q[ui] cor-
ruption sube est finis alteratiois successione. his statib[us] sit. a.
illud minimu[m] tunc. a. q[ui] aliquid certu[m] t[em]p[or]e signatu[m] seruabilis
sum suppositio sit vna hora tunc i medio istati h[ab]itu ho-
re. a. erit debilitu[m]q[ue] i statu p[er] hore. ita q[ui] si i principio ho-
re erat potest aut resistet ut quanto: i m[od]o crit ut duo. q[ui] co-
tinue debilitatis magis. ergo si medietas v[er]o alia p[ro]p[ter]a ipsi-
us a p[ro]p[ter]o hore q[ui] erat potest vel resistet ut duo suissi sepa-
ta ab. a. i p[ro]p[ter]o hore adhuc p[er] media hora resistisset eidem lo-
co n[on]cero sibi h[ab]itio. cu[m] igit[ur] p[ro]p[ter]a sit min[us] t[em]p[or]e legem q[ui] non
dabit sum istos minimu[m] similes: ita q[ui] min[us] non posset re-
sistere eidem statu h[ab]itu p[er] tantu[m] t[em]p[or]e. Etiam aliter posset in
fringi ista opinio. p[ro]p[ter]o q[ui] de possit suspedere virtutem con-
tinens h[ab]itio. tunc no[n] resoluere illud minimu[m]. Secundo q[ui]
posset ponit in vacuo vbi nulla est h[ab]etas continetis. ter-
tio si fieret i celo vbi nulla h[ab]etas est sic in vacuo posset a
deo dividisi. Sicut de possit dividere sole nec appararet
i qd resoluere et tunc v[er]o est minimu[m] solis. Alij dicunt q[ui] mi-
nimu[m] si dat daf p[ro]p[ter]a cam istre secundu[m]. s. q[ui] tali forme et cuius-
bz eiusdem specie repugnat et ex sua na[atura] et ratione sunt malis sub-
minori ma[teria] adeque. Et loquendo de totali forma et de mi-
nimo p[ro]p[ter]e et scorsu existit no[n] aut loquendo de p[ro]p[ter]e forme to-
tius aut de minimo et extremitate. Et isti diversificant quin qui
dam ponunt minimu[m] datur tamen i homogeneis q[ui] i etherogen-
eis. de homogeneis h[ab]et ab Aristote. i. physicoz h[ab]et anaxago-
ra de sensu et sensato et a Lom[berg]e. 6. physicoz continet. 22. et
7. physicoz commento. 2. Et vlt de oib[us] h[ab]et. 2. de aia om-
niu[m] na[atura] statu determinata est ratio magnitudinis et augmenti.
¶ Sed istud de homogeneis est arguimetur de signe q[ui] sicut
no[n] dat maximu[m] nec minimu[m] q[ui] cadet est ratio de vtroq[ue] ter-
mino. maximu[m] at ignis no[n] dat q[ui] quodcu[m] dato p[er] appo-
sitionem combustibilis cresceret i infinitu[m] cu[m] continet sit malo-
ris virtutis. ergo si min[us] potest convertere combustibles. er-
go quando erit maior cum sit maioriis virtutis. Et ad
Aristote. dicunt q[ui] illud supponit tamq[ue] occidit ab Anaxago-
ro. Alij dicunt et est Bur. i. physicoz q[ui] dat minimu[m] solum in
etherogenes aiatis p[ro]p[ter]e et p[ro]p[ter]e angumentalib[us] sic q[ui] non
min[us] posset in sua dispositione n[on] sit. et est dat maximu[m]
h[ab]it no[n] dat maximu[m] aut minimu[m] qui p[er] violenter posset fieri
mai[us] aut min[us] h[ab]it no[n] p[er] veru[m] augm[entum] cuiuslib[us] p[ro]p[ter]a aut
est aucta. nec p[er] veru[m] decremetu[m] cuiuslib[us] p[ro]p[ter]a de crescente
decrescit. ¶ Alia via h[ab]it oib[us] supponit est q[ui] no[n] datur ta-
le minimu[m] nec i homogeneis nec i etherogenes et est opio.
Entis bene et Calculatoris. quo p[ro]p[ter]e ratio est duplex. p[ro]p[ter]a q[ui] q[ui]
cum forma habet data illa pergit disponitio in maiori. quia
actus actuoz sit i patenti b[ea]ti dispositio. 2. de anima. h[ab]it illa
maior potest melius disponi. q[ui] si eos no[n] dat optima dispositio
p[er] aliquam formam. igit si melius suissit disposita i min[us] mea da-
ti minimi potuerit introduci. Secundo q[ui] no[n] dat optima
applicatio agentia cuiuscumque ad quodcumque passu ita q[ui] qui
buscum sit applicatum melius potuerit applicari. Si ergo me-
litas applicaret effectu p[ro]ducere sub minori quantitate
¶ Ad auctoritatem Aristote. et Lomentationis dicunt q[ui] dat
maximu[m] et minima negantur no[n] posse aut affirmantur
ita q[ui] volunt vnaq[ue]z forma subalibi sibi determinare certa
latitudine magnitudinis sub q[ui] potest esse no[n] at sub terminis
nis ei. verbi gratia forma subtilialis hois sum q[ui] ho[rum] po-
test est supra pedale et infra octupedale h[ab]it non sub pedali
adequate nec sub minori. et ista est maxima sub q[ui] no[n] potest esse
extra certitudine nec potest esse sub centuali nec sub malori su-
pra pedalem sed sub maior. i qualiter extra octupedale
et ista est minima sub q[ui] no[n] potest esse. ¶ Ad illud de igne di-
cunt Aristote. vult p[ro]bare q[ui] augm[entum] i viuente no[n] fiat p[ro]p[ter]e
palp[er] a caliditate h[ab]it ab aia. na[atura] si sic tunc viuens creceret ad
extremam auertere cuiuslib[us] viuens. sicut qualitas ignis exstans
i p[ro]p[ter]a spera est maior qualitate cuiuscumq[ue] viuens. Si ergo
viuens h[ab]it certos terminos et varios hoc erit ab antima
no ab igne aut caliditate ita q[ui] dat maxima et minima p[ro]p[ter]

tas sub q̄b⁹ repugnat forme ignis eē. Et cū dicit̄ maior
ignis ceteris partē⁹ ē maioris virtutis. ergo si minor pōt
puerere et altare multo magis maior. Cōf. q̄d nō oaf
magnum⁹ ignis posse s̄z negatio solū. q̄ id quocūq; da-
to ille poterit aliqd cōbusibile ī se auertere. q̄d quocūq;
dato ille diffat p̄ aliquātū a minima quantitate quā nō pōt
p̄ie supra maximā quā nō p̄st. Opinio ḡd minimū
nālī i ḡnali ē duplex. vna q̄ p̄ dīc dari politie et affirmatiō
alii hunc h̄ia pōt q̄p nō posse s̄z negatio et ista fuit vici-
mo recteſta. M̄ria ē duplex aut ex ea iti ſeſca et in oib⁹
tā h̄ögencis q̄s etherogencis. et etherogencis nō q̄bus
cūq; s̄z ſiatis ſolū aut ex ea extriſeca. Et iſta triplex aut
p̄ coparationē ad viſū ſicut terila tenēdo mī⁹ dari i h̄ögencis re-
ſpōdeſ ad argumēta Bur. p̄ ad p̄mū Quocūq; ſunt
eiusdē ſpēi q̄cqd cōpetit vni et alteri et q̄cquid repugnat
vni et alteri. Lū iḡl̄ tot⁹ ignis et q̄libet c̄p̄ps⁹ quātitatina
ſint eluidē rōuis ſormal⁹ et ſpēi ſi totū mī⁹ pōt p̄ ſe et ſe.
viſū exiſtere et q̄libet p̄ps aut ſi p̄t̄ repugnat totū ē repu-
gnabit. Dicit̄ ad maiorē q̄p verū ē de p̄dicatis per ſe p̄o:
vel ſeſcū nō p̄dicatis p̄ accidē q̄terē ſubſtētū ſe et ſe
ſorū q̄ ſeq̄t̄ heceſtētē et nō rōne ſpēi. cōpetit ſi p̄ ſe ſe
nōdō mō ſi illa de tertio vel quarto nō cōpetit oib⁹ et ſe
er ſient illa de p̄o vel ſeſcido. Sili dicat de exiſtētia q̄ p̄
accidē cōpetit q̄dditati. et eſt p̄mū p̄dicamētor p̄ accidē
basis et fundamētu ſuum alioꝝ. Eſt iḡl̄ exiſtētia prior
ſubſtētia et coiō. illa p̄tes cōtinui exiſtūt nō ſubſtētūt.
et id nō ſūt i po⁹ ad exiſtēre ſi bñ ad ſubſtētē loquendo
p̄e p̄ib⁹ actualib⁹ et nō potentialib⁹ ſicut dicit Lōmentator
i. phisicoꝝ. Ad ſeſcū q̄ ſi decebat p̄ ſupponendo q̄
o:rupto ſubſtētia ſit ſintis alteratiois diuidat mīmū in
duas medietates ſacta diuifōe aut medietates remanēt
ut nō ſi ſic cū q̄libet medietates ſit mīmū: tēto dabit mīmū
nīmo. ſi nō ſi ſtati co:rupt̄. iḡl̄ erit co:ruptio ſubſtētia
et nec alteratio p̄cedet qđ ē p̄ ſuppoſitū. Ad hoc dī
ſi p̄ medietates altabūt a p̄mūtē ſtati dū diuidit mīmū
Loſtra diuidat mīmū i vacuo vel extra mū
dū vel i celo vbi nulla ē corrōptio. vel
alſpedat de virtute cuiuslibet p̄mūtē ſi corrupti
ſi illaꝝ p̄tū dīc alterabūt a q̄litatib⁹ diuiditib⁹ q̄ ſi
te gladii ſi ſtati q̄litatib⁹ ſubſtētū. Lōtra ponam⁹ q̄ di-
des ſi illaꝝ celeſtis q̄ qđ ſit te p̄parūtia. Ad h̄o. pōt
upl̄ ſici p̄o ꝑb⁹ ē qđo ſataticū p̄cere tale mīmū i va-
co. q̄ vacūtū ē ipſiſib⁹ i reꝝ nā ſi ipſa. abhor:reat cū.
ſcōdo pōt dici q̄ dato illo ipſiſib⁹ ſi vacuo dabit cor-
ruptionē ſbe ſine alteratioe p̄ula aut q̄ redibūt ꝑp̄ tp̄antia
i vniōnē. ſi ſi dicat ponam⁹ q̄ diuides ſit ita latū q̄
p̄mittat p̄tes vniꝝ et tūc mauebit mā ſine ſo:ma. aut
dabit mīmū ſi p̄tes ſi ſtati ſtati ſi ſtati ſtati ſi ſtati
agcē p̄o. et vñi cui⁹ virtute ponis vacūtū et i materie
as illaꝝ partiam introductetur a'iqua alia forma.

Contra capio minimū yni spēi cui? mi^m est min^m minimo cuiuslibz alteri spēi et fiat casu*s*mediate fac*t* i vacuo ab iſtu*c*eleſti tūc māebit mā ſine ſo:ma dicūt aliq q̄ mā manebit ſine ſo:ma ſbalī tñ re manebit ſub acciōn*v*. Uel dicat q̄ nō ē ipoſſibile vt pa- rebit i ſequētibz p̄ potētā diuina aut p̄ imaginationē māz ē ſine ſor*t* ab ea realiſt diſticta. **T**ic ſit ali*c*afus ū iſta*z* opinione capio minimū ignē cuius vna medietas alteret ab aer*c* quoſaq̄ cōuertat iſta medietas i aer*c* alterantēz q̄r*t* de ſecūda medietate, aut remāebut et datur minus minimo. aut non. et ponam⁹ q̄ a nullo alio alteret iſtūt re māebit. **D** q̄ alia medietas alterab*t* acōuntēt i qd̄ co- uertet. **E**t ſi ponat i vacuo dicat vt ſupra immedia*c* q̄ aut uerteret i aereum ne mā remāeat fine forma aut ab agēte p̄io introduce*t* alia ſo:ma aut ſiet fine forma nec h̄ e iſtūt ipoſſibile virtuti diuine iſtūt ipoſſibile nāe et casus quē p̄ponit nō ē nālē. **T**alia ē opinio euipūda theologi*p*cta/ trilium ſing q̄rto ſnax*d*. 8. cōclones. **P**roia q̄ est dare minimū i qualibz ſpē co:pis phisici inquātū phisicū et p̄

Primo

Questio. IX.

Ter. cō.
41.

Ter.com.
63.

Ter.cō.5.

se & seorsū subsistēs. silt. & maximū pbat q. 2. de animā
ōnum nā cōstātū determinata ē rō magnitudis augmenti
& crementi. Secunda pcelio q. nō dat i hōgenēis mīmū
existēs. q. i talib' totū & ps qibz quātitatiua lī nō cēntia-
lis ē eiusdē rōnis cū toto & qibz ps ē mīor toto p cōes aī cō-
ceptionē. Tertia pcelio q. i mathematicis nō ē dare mi-
num. q̄tātē cōtinuā & iquātū mathematici sunt. q. vt sic
sūt diuisibiles i infinitū ex. 3. 7. 6. phisi. Quarta pcelio q. p
i discretis dat de facto mīmū possibilis dari. q. nūerns bina-
rūs lī nō det maximū. q. nūerns crescit i infinitū p diuisio-
nē cōtinui. Quinta pcelio q. de facto dat maximū i quāti-
tate cōtinua q. supīmū celū & dat mīmū q. pūc'. Sex-
ta pcelio lī quo ad potētū diuinā nō det maxi- mī possibile
q. posset de alii mīndū mātore cēreare sīm qdibz sul loqū-
do de q̄tātē & exēcis cū sit po' i nullo finito ade-
q̄tē & itēx istū & illū oīligerē. Silt ex dnob' celis facē vñū
& ex dnob' marib' vñū mare mai' & sic alind mare mai'
i infinitū. Septima cō. q. i hōgenēis de sua vtute i finita
i infinitū pōt qdibz tale diuidere sīc i mathematicis qdibz
tale separat & i qd fit diuisio pseruare loqūdo de pmanen-
tib'. Octava pcelio q. si diuidat qdibz mīmū nāle hō-
genēi nālī acceptū statī resolute i cōtinui. s. si fiat diuisio
i vacuo sicut supradicū ē i opīmōc anī istā. Et iste docto:
ponit q̄tuo: ḡia mīmīo: qm̄ qdā sūt mīma fīm sensum
sicut p̄q̄t p̄ma opinio. Alia sūt mīma fīm opationē sicut po-
sunt sedā opīo. alia s. māz. alia fīm quātitatē. P̄o dicit
mīma q. si diuidit vltēr' nō poterūt p̄cipi ab eodez visu
eodē mō disposito. & i eadē distātia & ceteris p̄ib'. Secun-
do dicūt mīma q. si diuidit nō poterūt i p̄pālā opationē
realē sicut scītilla ignis q. si diuidideret si posset apli' descedē-
re p̄pālā el' grāuitatē. Tertio mō sūt q. vltēr' diuisia nī
p̄nt p̄ nāz sūtisere nec p̄cipi nec opāri. Quarto mō sicut p̄i
et' & oīa ista mīma sūt subordīnatā. q. p̄pādo ipsa ad iūcē
illa q. sūt mīma secūdū opationē sīt ceteris mātore. proba-
tur q. mātore vltēr' regrit ad iūnūdū realē q. iūtōlāl. q. mātore
q. p̄tātē i mutatiōe reali. De mīmo c̄ 2^m nām p̄z
q. mīn' e q. mātore vltēr' regrit ad opāndū q. ad subfīstēdū
De q̄rto at non est dubium p̄ est ceteris mīmīs mīn' q. p̄-
punctus cuius non est aliq̄ pars per euclidē. dīssi. p̄p̄mī.

Sed hic s̄c due difficultates. p̄ia ē q. si alicui mīmo
sibi repugnat fīm nāz diuidi. ergo p̄ nullā potē-
tia diuidi pōt sic q. remaneat ptes actū diuisi. q. repugna-
tia nālīs ē specifica dī q. sicut graue qnītūq̄ ascēdit violēter
ad ipētū monētis sursū & sursū ipētū nō descedēt. sic erit
de p̄ib' illū mīmū diuisi. & sicut i sacramētō altaris sūt accidē-
tia sine subiecto virtute diuia sic ille ptes dati mīmū diuia
virtute remāebūt facta diuisiōe. Tālla difficultas q. si di-
videre mīma hostia p̄ p̄secrationē i qd fieret cōuersio.
dī q. si fieret diuisio i pleno fieret cōuersio i otīcē sī i va-
cuo dīscat vltēr' supra. S. tūc ē alia difficultas. q. i illa mīma
hostia nō ē aliq̄ mā & i oī opationē trāfētū agēs limitati
reqrit mā deserēs & cōis vtrīq̄ termino cui'. effet for' si
ne p̄positū dato q. diuisio fieret ab hoīe i aere tūc hoī crea-
ret tam aerē q̄s for'mā. q. er nullō tāq̄ subiecto p̄supposito
vtrīq̄ illoz p̄duceret. Et p̄firmat h̄ q. p̄ductio terminati
na māc p̄ie nullī agētū subiectū cū sit ignābīlī & in
corruptibilis terminatiū lī bñ subiective. vt h̄c. i. p̄fisi-
cū circa finē. & ibi neō. p̄ducest mā. q. aer non ē sine mā
p̄ia. dī q. i p̄io iūtātē cōplete diuisiōes date de' cui' virtu-
tis ē trālubūtatiare illā māz hostie i corp' xpī creabūt illam
eadē nūero vel alia dispositiā p̄ for' aeris introducēd a & tē
agēs limitatiū vel de' er illa deducet formā aeris. Ut illa
diuisio ex pte q̄tātē hostie diuise erit nālīs. q. nāle ē cūllī
bz q̄tō imo ē passio ei' ē diuisibile & diuidi cōpet sibi in
q̄rto mō sicut eclipsari lūc supposita sufficiēt cā p̄dīcati. & i
ista diuisio erit ant ab arte aut a volūtate cōpata ad hoīez
s. si cōpet ad subiectū seu ad māz q̄ ibi nō ē erit signālīst
miraculosa. sicut termin' a quo illius diuisiōis & terminūs
ad quē.

Trīca tria p̄incipia rex nālū. & p̄' cīrca
māz p̄ia q̄tūc aliq̄. p̄' q̄tē an sit
ens exīs. Et arguit q. nō vel q. ēt p̄ia p̄o'

vel purus actus vel compositum a sufficiētī diuisiōe. nō
p̄mū q. sicut ēt nūbil. q. qd̄ ē ens i pura po' nūbil ē sicut atī
xp̄s. nec ē pur' ac' q. ēt de' tē. C. D. ac' distīguit a sepa-
rat. 7. metaphi. & i fūdamētō nāe nūbil ē diffīlē. i. meta.
nec ē cōpositū q. ēt re'olubile & iā non ēt mā p̄'. C. D.
Aristo s. p̄fisioc' p̄bas q̄ gnātō nō sit mot' arguit sic.
qd̄ monēt ē qd̄ gnātō nō ē. ergo gnātō nō ē mot' lī qd̄ in
vtrīq̄ stat p̄ subiecto nō p̄ termino q. maior: ēt fālā. nec
i vna p̄ subiecto & i alia p̄ termino q. varierē mediū & tē
nō valeret argūtū. cū ergo mā p̄ia sit subiectū gnātōis
i. p̄fisioc' & p̄' de gnātōe ḡo mā nō ē. C. D. si ē ens er-
go p̄ aliquātū distat a nō ente aut ergo seip̄sa aut alio. nō
p̄mū q. idē ēt cā formalis & effect' formal' respectu eius
dē. nā distāt distat formal' i distātia. C. D. materia ē sub-
stantia & absoluū distātia est accidentis respectum.
nec alio distat quia quererentur de illo alio.

Inco' trariū arguit q. mā ē p̄mū i trīsecū cō-
b' 2. 4. 7. 5. meta. itē p̄ se fīsīt ad formā relatiōe p̄ali ḡo tē

Ad ua & subiectū nō obiectū: t̄ qd̄s tale ē ens actu
entitatiū & t̄ nō formalis. & h̄ suffici. Posset ēt dici q. est
cōposita ex po' & actu sicut qd̄s finitū formalis. Et ēt cōpo-
nibilis cū forma. nec seḡt q. nō sit pura po' q. nō ē cōposi-
ta ex diuersis reb' reali' oppositis. Ad 2^m dico q. vnl'
formitas affīrmāt de subiecto mot' & negat de subiecto
gnātōis. & logē de cē formalis specifico & vltimato. q. sub-
iectū motus ē. aliq̄d̄ ens actu formalis nō alit subiectū gnā-
tōis. h̄ bñ ē ens actu entitatiū. Et si arguat q. mot' ē act'
entis i po'. ḡo subiectū mot' vel mobile nō ē i actu. Dicit
q. mobile respectu termini ad quē ē i po'. h̄ comparando
ip̄z ad p̄pālā formā bñalē ē ens i actu formalis. Ad alio
dī q. mā seip̄sa fūdamētālī distat a nō ente vel nō gradu
p̄fēctiōis entis. h̄ distat formal' distātia q. ē respect' rōnis
& nō realis. q. extēma abō non sūt realia. Et concedo q.
aliq̄ distātia fūdamētālī ē absoluū sicut de sūlitudine fūdamētālī
tālī capītēdō sūlitudinē fūdamētale p̄ substracto soluz
& qualitatē in qua fundatur sūlitudo formalis.

Ilerū alijs argūtēs p̄bat māz p̄ia nō ēt ens.
q. si ēt ens tūc ēt itēlēt' possibilis. h̄ hoc
ēt ip̄ossible q. itēlēt' possibil aut ēnālīs potētia passiva d
scēda sp̄c' q̄lātātē sicut cōlētē pos̄it aut sba abtracta sicut po-
nit. Lōmē. 3. de aīa aut p̄fēctio trāscēdēs q. p̄petit deo &
qd̄s finitū tale ē trāscēdēs. q. nō ē p̄dicāmētō. h̄ neutr' istōz ē
mā p̄ia cū mā sit sba ināi si ē. Et p̄bat 2mā. q. aut ēt
ifra itēlētū possibilē aut sup̄ia quātū ad p̄fēctionē aut cō-
lis p̄fēctiōis a sufficiētī diuisiōe. nō ifra q. sicut nūbil est ifra
māz p̄ia qd̄ sit ens cū sit immediata nūbilo vt cōiterdī. ita
nūbil recedit ab ea magis p̄fēctū qd̄ nō sit act' & tūc itelle-
ct' possibilis ēt aliq̄ act' & nō ens in pura potētia h̄ Aris.
3. de aīa. neq̄ ens sup̄ia itēlētū possibilē q. p̄ ec' in media-
tū nūbilo diffīlē ergo eīlīs p̄fēctiōis. h̄ talia sūt eiusdē sp̄c'
ḡo tē. C. D. sicut semicircūlē s. bñz ad circulū sic mā ad en-
titatē ex quētē sūlitudinē. h̄a vtrīq̄ p̄ sui cōpositi. sed
seicircul' nō ē circul' sic nec mā ē ens. C. D. si mā p̄' ēt dā-
da daret vt ēt subiectū i trāsimutatiōe bñalē vtz. i. p̄fisi.
1. de gnātōe h̄ gnātō & corrupto nūbil ē cōe subiectū q. in
gnātōe simpli totū trāsimutat i totū. 1. de gnātōe. ergo
nūbil remāet cōe subiectū vtrīq̄ forme corrāpti & geitī
C. D. mā p̄' nec ē qd̄ nec q̄l' nec q̄tā & sic de alijs. 7. me-
taphi. C. D. mā & p̄uatio sūt idē nūero. 1. huī cū ergo
p̄uatio sūt nō es. 1. huī & i post p̄dicāmētū. 5. meta. ḡo tē.

Id ista rīderē p̄ ad p̄mū q. mā p̄ia ē sup̄ia itēlētū
accēs & oīs sba ex suo ḡne ē p̄fēctio: quocunq̄ accēs &
quolibz trāscēdētū sūp̄to simpli. Et cū dī q̄ ē immediata nū-
bilo vez ē i latitudine bñalē. q. nulla ē sba ip̄fēctio: mā p̄'
& magis accēdēt ad nō es. h̄a oīa accēs & sp̄alā q̄ cor-
pālia mediāt iter p̄mā māz & nūbil & oīs alia sba a mā est
sup̄ia & p̄fēctio: mā p̄ia. Ad 2^m p̄cella sūlitudinē dīcēt
q̄ sicut medietas circulū nō ē circulus. sic mā p̄' nō ē enītas
quā cōponit. h̄ nō seḡt eride. ergo nō ē ens. h̄ salatā

Ter.com.
49.

Ter.com.8.

Ter.com. 80.81.82.
Ter.cō.7.
7.16.

Ter.cō.5.

Ter.cō.63.

Ter.cō.10

Ter.cō.10

Ter.com.79.

Ter.com.79.

Ter.com.
82.

primitus. Alter dicitur quod non est similitudo. quod circulus habet spalem entitatem et realitatem. sed unitas habet entitatem transcedentem. habet genus partes circuli possunt subterfugere realitatem circuli et per hanc non erunt nihil nisi tamen non potest subterfugere realitatem entitatis nisi immediate est nullum. Ad tertium quod materia necessaria regitur in operatione transmutatione solidi. Ad illud. id est de genitio de Aristotele. capitulo ibi totum cathegorematice non sine cathegorematice. Quod tunc genitio nonale crearet si nihil deferreret transmutationem subale determinatio ad terminum quod producit non ex materia pre-supposita quod est creare. Si dicatur quod creatio est ex nihilo per supposito subiectum et initiatum et sic deus creavit. Producendo autem agentis natus in productione solidi non ex nihilo subiectum sed ex aliquo. initiatum quod non est creare. Cetera agentia huius in sua virtute actina totum effectum non minus istud producit. sed non apponit aliud per cuius potentiam magis debilitatem virtutis eius actiuam agentis quam sufficientem. quod agens nonale in agendo reparet. ergo si pote ignis haberet in sua virtute totum effectum cum nihil ei pote praesupponat. sequitur quod ignis genitio ex aetate non minus producere ipsum sine aetate quam ex aetate per consequentes talis producito erit ex nihilo utroque modo tamen initiatum quam subiectum. Cetero firmatur quod agens nonale poterit in aliquo effectu ratione necessario producere cum non ipeditum est. 9. metaphysica. cap. 4. sed per amotio ne huius ex quo initiatum removet ipeditum agentis. quod ex actu deo huius ipeditum in sua actio. ergo non posito corrupendo in quod agit necessario producere istum effectum ex nihilo utroque modo ergo creabit quod recte. Ad illud de productione dicitur quod sunt idem numero quod predicatur de eodem numero ita capitulo actus exercitus per actum significatio dato enim quod sortes sit in musicus tunc iste sunt vere sortes. est hoc sortes est in musicis. sed hoc est materia et in musicis est productione in coherendo. vel dicatur quod sunt idem formaliter materia et prima sicut album formaliter et albedo. Ad auctoritatem Aristoteles. 7. meta. dicitur quod materia non est per se in predicamento substantiae nec qualitas et sic de aliis. quibus dividitur ens.

Questio. Undecima.

Ostqua vistum est si in materia est. Restavimus quod deinde quod recipit. Et per hoc videtur quod non est. Quatuor autem primi. s. non minus materialis. quod est pura. quod est transumptiva. Propria sunt yle subiectum massa materia origo elius. Et deinde yle secundum quod est in posse ad recipiendum subiectum aut per actum formam subiectum. Adessa per quanto est in diuisione et indistincta secundum se in distinctio formaliter sed per diuisitatem formarum in diuisione communis est diuisificata materia dicitur quod in ea omnia materia resolutum tamquam in alterius compositionem. origo quod formae ex ea originantur. dicitur elementum quod est per se in compositione et ultimum in resolutione. Nostra transumptiva sunt materie quod formae de eis per deducendum quod sicut filii ex vetero iherosolima dicitur filii platonicos quod sicut in filiis sunt ligna non propria sed dolabiles ut trahantur in edificium sic materia de se est indistincta est in distinguibilis et disponibilis ut trahantur in constitutione diversorum compositorum. Dicitur semper quod sicut semina est imperfecta respectu viri non potest in plenam nisi masculo concurere effectus sic materia est imperfecta respectu formae. nec ex ea potest forma deduci nisi ab agente ipsa disponatur et alterante. Dicitur et apud platonicos fraus in tenebris latet. fraus quod nos decipit. quod cum recipit aliquam formam credimus quod debet remane re sub ea et perficere cum in frequentia de una forma ad alias transmutari. Dicitur latet in tenebris quod cum difficultate cognoscitur quod per alias prius cognita. s. transmutatione solidi et per analogiam ad formam nam a nobis per acciditiam cognoscitur deinde forma solidis et substantia composita ultimo vero materia vel operatio facit scire formam et transmutationem materiam.

Differentia autem Quid rei et physica sic distinguitur. 1. physico. Adhuc per hoc est per se in subiectum vnicuius ex quo per hoc est aliquid cum sit et in quod si correspondatur abibit ultimum. Dicitur per hoc est primus ad divisionem respectu subiecti quod est compositionem quod est subiectum denotionis. nam forma est duplex subiectum ibesitatis quod est materia prima in formis solidibus et denotionis quod est compositionem. sed primus liberet antequam componatur subiectum denotionis est secundarius et materia prima. Dicitur subiectum ad divisionem aliorum principiorum quod non sicut subiectum. Dicitur vnicuius quod est ceterum genitio et materialis et corporis et incorporei. dicitur ex quo. si ex dicitur circumstantia prius ad divisionem principiorum extrinsecorum dicitur et ad

diam foris que est terminus factios et non est ex quod tantum ex subiecto sicut in massa. dicitur per hoc ad divisionem elementorum aut inesse secunda in natura. sed non est fieri ex materia prae-supposita. sed ex nihilo producitur. dicitur aliquid ad divisionem non entis quod non fieri. dicitur cum insit ad divisionem productionis quod non remanet nec est per se. dicitur et in quod si correspondatur abibit ultimum. ita quod materia prima est prima in compositione et ultimum in resolutione. quod ultra materialis prima non est alia materia distincta realiter. Sed in autem distinctione metaphysica diceretur quod materia prima est materia analogia finita a dato per ly. a. intelligatur divisione prima per quam descendit substantia analogia in materiali primo. nam ens per se in divisione dividitur in solidi et accessus et substantia in solidi finita et infinita et substantia finita in materiali formam et compositionem sic hec. 2. de anima. Sunt hic sunt due difficultates. 1. Divisione quod est includens distinctionem non est ens in pura posse. sed sic materia includit pres distinctiones. quod non est ens in pura posse. sed est in pura posse. dicitur quod multiplex est posse et actus ut patet in se quod non est in pura posse physica non metaphysica. quatenus est ens in eo non ceterum. aut sicut ens in posse obiectiva ut anterius. Secunda difficultas. quod ex ista distinctione materialis sequitur quod ens vel ratione entis est materia prima. quod ex quo primo fit aliquid ut ens enim in uno quoque quod fit est prima via compositionis et ultimum via et resolutionis. Est etiam materialis indeterminatus quod est conditionis materiae per se. dicitur quod si ex dictum huiusmodi vel circumstantia subiecti aut partis qualitatibus ei quod fit ex ipsa realiter ab eo distincti. sed ens si dicatur qualitatibus sed qualitatibus non diversa realiter et est in recto predicatione in quod quod non contingit de materia prima.

Questio. Undecima.

Aeritur. pars utrumque est in pura posse. Et arguitur quod non includens divisionem aliquam non est pura potencia. materia est huiusmodi quod est in posse. maior per hoc quod divisione est actus sicut genus per porphiriū. minor per hoc quod est ratione precedens quod ens descendit ad materialis per alios divisiones. Dicitur si ens in posse aut est in potentia materia aut ens in potentia forma. aut ens in potentia compositione non duo ultimum quod est positum in esse. quod possibiliter in esse. positum nullum sequitur inconveniens prior priori sicut non est materia nec prius quia materia est actus materia quod non in posse.

In contradictione est Aristoteles. 1. physico et 5. metaphysica.

Ad evidenter ratione notandum quod duplex est posse quartum per

tinet ad compositionem et obiectivam et subiectivam et hanc

duplex potencia invenit Aristoteles. 1. physico in secunda divisione

ad artem antiquorum quod tunc si aliquid fit aut fit ex ente aut ex non ente.

Et eadem potest ibide Lincon. Id est obiectiva est potencia ad esse. sicut rosa ante quod sit posse subiectiva est posse ad formam sicut superficies ante quod recipiat albedinem. albedo. ergo si copet ad agentem quod potest ea producere dicitur est in posse obiectiva.

quod est obiectiva potencia producitur vel terminus productionis potest esse. Si autem copet ad superficiem est in potentia subiectiva ipsa et superficies. Ponitur autem quadrupliciter divisione inter has potentias.

Sed quod ens in potentia subiectiva venit ad actum pagetur si sit posse activa. aut per pati si sit posse passiva hoc per hoc quod primus actus posse activa est agere passum vel pati. 3. physico.

Ens autem in posse obiectiva venit ad actum per producere in cetero.

Secunda divisione est quod ens in posse subiectiva non trahit in actum oppositum ceterum.

Tertia divisione quod ens in posse subiectiva est aliquid a. ut in se existens.

Ens. vel in posse obiectiva non. sed in potentia est ad existendum.

Quarta divisione quod ens in posse subiectiva non plurificatur nec numeratur ad plurificationem et numerationem actus oppositorum sibi

vnu enim et id est in posse ad actus oppositorum. ens autem in posse.

obiectiva plurificatur et numeratur ad numerationem et plurificationem actus oppositorum. tot enim sunt posse obiectiva quod actus oppositorum. vel dicatur breviter quod posse obiectiva dicitur duo. s. aptiitudinem ad existendum et plurificationem existit sicut est rosa ante existere et posse subiectiva dicitur aptitudinem ad recipiendum aliquid.

per plurificationem illius sicut superficies ante quod recipiatur albedinem.

Secunda distinctione est ultra quod duplex est actus

entity oppositorum posse obiectiva et formalis oppositorum potest

superficie subiectiva dicitur aptitudinem ad recipiendum aliquid.

per plurificationem illius sicut superficies ante quod recipiatur albedinem.

Secunda distinctione est ultra quod duplex est actus

entity oppositorum posse obiectiva et formalis oppositorum potest

superficie subiectiva dicitur aptitudinem ad recipiendum aliquid.

per plurificationem illius sicut superficies ante quod recipiatur albedinem.

Secunda distinctione est ultra quod duplex est actus

entity oppositorum posse obiectiva et formalis oppositorum potest

superficie subiectiva dicitur aptitudinem ad recipiendum aliquid.

per plurificationem illius sicut superficies ante quod recipiatur albedinem.

Secunda distinctione est ultra quod duplex est actus

entity oppositorum posse obiectiva et formalis oppositorum potest

superficie subiectiva dicitur aptitudinem ad recipiendum aliquid.

Ter. cō. 2.

Ter. cō. 5.

Ter. cō. 25.

Ter. cō. 19

dividit ens. Secundus est actus largiens esse specificum illi cuius
fus est cuiusmodi est actus fori. Divisio entis accepti per eo cui non
repugnat existere sufficienter dividitur per potentiam obiectivam et
actum entitatum sed non per potentiam subiectivam et actum formaliter quoniam
de bendificere neutrum illorum est.

Ad questionē dico quatno: cōclusiōes **I**llima q̄ mā
p̄a nō ē ens i potētia obiectiva. q: ipsa actū existit
C Secūda q̄ ē i potētia subiectiva q: pōt recipere formas

Quidamque potest invenire, ut recte dicatur, matiales mediate vel immediate quod dico, propter multas formas accitales quibus scipi mediate proposito aut forma subtiliter dicitur esse in pura potentia, quod non est de se formaliter quod nec quibus

stantie, sed reductio solum. ergo si per se staret esset pars
& non esset pars. ¶ Dicere omne esse est a forma fini
Boecium. ergo materia separata ab omni forma non,
beret aliquid esse.

Incotrarium argumentum omnem absolutum prius
alio aquo realiter distinguere potest sine contradictione aliqua fieri sine illo. materia est huiusmodi respectu forma substantialis vel accidentalis realis distincte ab ea ergo ut. **C**. **D**. magis dependet accidentes a substantia quam materia a forma. sed accidentis potest esse absque substantia. ut in sacramento altaris. ergo materia poterit esse absque formam malo: patet quod accidentis est posterioris subiecto. materia autem est prior: forma magis auctor dependet posterius a priori quam econtra. omnis enim dependens habet rationem posteriori et posteri rationes dependentis. **C**. **D**. quandocunque aliqua duo causantur ab aliquo agente libere quandocum vnum non dependet ab altero productio uno potest cessare productio alterius. sed materia et forma sunt duo absolute que a deo libere producuntur et materia et forma non dependet cum sit prior. ergo deus producta creatur materia potest cessare a productione formae. **C**. **D**. nam in immediate causa a deo et non potest a natura forma ait cat a nat. ergo per diuinam potentiam potest inesse forma. per quam quod est in immediate a deo ab eo potest conservari remoto quocumque alio causato a natura tuz est quod potest impeditre actionem nature. **C**. **D**. nam potest esse sine qua non forma determinata ergo sine forma impossibiliter potest quod est determinata sibi aliquid genus determinat sibi aliquam species. et determinata sibi species determinat sibi aliquid individualium. ut oportet quod est animal est hoc vel leo. et sic de aliis. et quicquid est hoc est in se vel illa. ergo per oppositum quicquid non determinat sibi aliquid individualium nec species. et si non determinat sibi speciem nec genus. ergo si non determinat sibi aliqua forma nec essentia nec genus formam animalis est manifestum per propria. **C**. **D**. quicquid deus determinat in uno instanti creationis potest per qualibet et per toto tempore. quod est videtur hoc et in toto tempore et in qualibet instanti. sed deus determinat in aliis per unum instantem creationis secundum Augustinum. id est confessionum. **C**. **L**. confirmatur quod deus in immediate creat in immediate potest conservare. quod est videtur conservare quia creat.

Ad argumēta ad p̄sumū dico q̄ potētē respectie ad
h̄ria imediata sūt h̄rie t̄ sūt realiter distincte inter
se s̄ in distictioēz terminoz suoz & ēt distinguitur realit̄ ab
ipsa natura. q: si fiat absq; oī forma realiter distincta ab ea
potētē respectie ad h̄ria imediata nō inerūt. & sic cōcessa
maiore neget inīo: **C**ad secundū cōcedit q̄ aliqd inferi
us mā p̄t fieri suple oē accidēt. nam ipsa mā solū in ḡie
substantie vel in latitudine substantiaz est vltia v̄sus nihil. in
ter nihil t̄ i p̄as inmediat̄ oīa accidētia. & sic stellexit Augu.
Cad 3^m dico q̄ duplex ē vnitas vniōis t̄ idētitatis. p̄ma
vnitatē h̄z magis mā t̄ for^a q̄ subiectū & p̄p̄ia passio se
cūdā eō^d. maior alſūptā h̄z vnitatē de scđa nō de p̄ia. Ad
quartū neget inīo: q: materia est fundamētum forme.
sed adhuc illa concessa etiam mino: est falsa. **C**ad proba
tionē dico q̄ accidētia mālla p̄nt separati v̄i sacramēto alta
ris nec p̄ hoc sūt aliq̄ itelligētē. Ad Aristō. dico q̄ i sepa
tis a mā q̄ nō sūt apta nata vniri v̄i sicut forma māe sūt t̄ i
telligētia & itellecta q̄tenⁿ nō sūt accidētia aut forme māles
separate. **C**ad illas p̄dictioēs. p̄mo ad p̄mā dico q̄ p̄clude
ret d̄ actu formalū seu specifico si p̄ illū separata forma rena
neret i actu nō aut̄ de actu entitatuo nec seq̄ non ē i actu
formali. ergo nō est i actu. h̄z ē fallatia p̄tis. **C**ad secun
dū dico q̄ remanet i actu entitatuo & i po^a subiectua nec
ista sūt opposita. nec tercia p̄dictio seq̄. q: nō oē p̄ se stās
ē p̄ se i p̄dicamēto. v̄i p̄z de aīa itellectua separata. **C**ad oīs
auctoritates Aristō. vel alteri^c cultisfūq; dicit q̄ verū d̄cū
cut p̄m cōz cursū neget aut̄ de po^a creatā h̄z nō de diuina
& q̄ non est i actu formalū sed solū entitatuo.

Lurca dicta sunt aliquid dubia. Prinzipiū vtrū mā sic se parata est alicubi. Di q̄ si poneret i vniuerso eēt alicubi diffinitio sicut āgel⁹ nō dimensional⁹ aut circūscriptio. Sz si poneret extra mundū nullibi eset sicut si angel⁹ poneret extra mundū ex quo nō ē ibi loc⁹ nisi imag⁹.

Tex. cō. 8

Ter.c5.74

Ter. cō. 7
vel. 8. me-
taphrī: tex.
cō. 15.

CÓDIGO.

Tex.com.
82.

Tex. cō.
27.

Zer. cō. 10

Terum p aliquā potētiā mā possit esse x

separari ab oī formā realē ab ea
disticta. pbo qd nō qd ipso lible ē duo cōtraria
ē sūlī eodē subicō. sū separata mā ab oī forma
dno h̄ia ēcēt sūlī eodē ergo tc. ināo: p3. 4. :metaphysice
mio: pbāt qd sūlī haberet potētias ad formās h̄ias sū pō
ad h̄ia sūlī h̄ie ut posse sanari t posse egrotare sūlī h̄ia ter-
tio phisicorū. C Secūdo sic oī eo qd p se pōt ēsē pōt alia
qd fieri iferi⁹ ut illud qd nō pōt p se ēsē sūlī nibil iferius mā
pōt fieri cū ipsa sit imēdiata nibilo fin Augu. 12. cōfessio
nū dicēt. dñe duo fecisti. unū pp te. s. nāz āgelicā. t aliuc
ppē nibil. s. materia pīnā. Si ergo fieret sine forma trans-
ēt p se exīns t aliquid ea iferi⁹ posset fieri. t tūc nō ēt imē-
diata nibilo. C Itē mā t fo. sūlī magis vñū qd subiectū
ppria passio. qd faciūt p se vñū. h̄ aut subicō t ppria pa-
sio. h̄ vñū p accīs. sūlī subiectū t ppria passio sūlī isepabilitā
g° multomā⁹ mā poterit separari ab oī forma p3. pīntia cū
māo: qd quāto aliquid sūlī magis vñū sūlī min⁹ sepabilitā
go. ipsa mā pl⁹ depēdet a forma qd ecōtra. qd recipit esse
a fo. sūlī nō soz⁹ a mā. sūlī nālis maxime mālis nō pōt e-
se absqz mā. qd ecē tac i mālis t abstracta t itelligē
t collecta vñ p3. 12. metaphysice g°. multomā⁹ mā absqz fo-
ma. C D̄. sp̄licat tres cōtradicōes māz ecōsine fo. sūlī
mā ēt pte ee i actu. qd ecē i actu velle forma vel formā sū
quēs. sūlī mā ncūt̄ isto: qd g° ēt actu. t non ēt actu: Se-
cūda est ex pte māe: qd ē pura po. si g° ēt i actu p se cūt̄
pura po. t nō i pura potētia. Tertiā h̄dictio ē ex pte pe-
se stantis qd dē tale aut est species in genere substautie. aut
individuum. sed de ratione materie est qd sit pars specie
vel individui. t nullum tale est per se in p:predicamēto sūlī

Ter. C.
63. •
Ter. C.
20. •
Ter. C.
82.

Ter.
81.

Ter.

Ter
42.

nari". si nō realis de quo lōgimur. Secūdo an eēt mobilis ad aliqd. vbi dī q̄ cū mot⁹ seūt formā vel ad vñā differētiā positiōis tñ vt in aiatis vel ad oēs dīas positiōis sicut mot⁹ angumenti ac nutritiū i viuēte & mā separata ab oī for⁹ de se nō mouere. & si mouere a deo vel ab āgelo sic de nudata talis mot⁹ nō eēt nālis. q̄ pālū nō cōserret vī positiue nec inclinaret i immediate ad illū motū. posset tñ dici q̄ nec esset naturalis nec mot⁹ si neutrū pp̄ in differētā subiecti aut q̄ eēt virtūq̄ pmissive & neutrū positiue pp̄ indiffe rentiā subiecti. vbi ergo eēt dicit⁹ q̄ vbi de⁹ velle vel sursum vel deorsum. Tertiū an h̄at respectū creatiōis & seruacionis ad deū crēatē & cōseruatē. dī q̄ ille respect⁹ eēidem reali⁹ si non formalis cū creatura. vnde de⁹ nō posset separare creatūrā quin h̄et dependentiam ab ipso. Quarto q̄ due māe separe ab oī forma adhuc essent due & multe. ḡ adhuc eēt ibi nūerus. Dī q̄ nūer⁹ sīm Ochā nō distinguit a re nūerata reali⁹. vel si distinguunt vīm alios tūc eent due fundamentali⁹ & non formalis. sicut duo alba essent filia fundamentaliter remotis simili⁹ formalib⁹ & actualib⁹ non tñ cent duo formalis.

Questio decimatercia.

Līm mā p̄ sit gnābilis & corruptibilis q̄
sic q̄ cū subiectū gnātiōis & corrupti
nisi. 1. physicoz & 1. de gnātione. si qdlibz tale
corūpīt & gnāt. q̄ for⁹ denotat subiectū i q° ē.

Incōtrarinū ē Arist. l. h̄nus circa finem.

Ad evidētiā questioē ē itellēgēdū q̄ aliqd generari vī
corūpīt cōtiget duplī. subiectine & obiectie pīmo
mō ē subiectū gnātiōis vel corruptiōis. alio mō. s. obiecti
ne vel terminarie. & sic ē tīmī vel obiectū gnātiōis vel co
ruptiōis. & illud qd̄ p̄ gnātōz nouit capitē vel p̄ corra
ptōz deſtitut⁹ vel p̄dit ee. Secūda distinctio q̄ aliqd
ē corruptibile pōt eē duplīcī. vno inō simplī. alio modo
sīm qd̄. Unū illud ē corruptibile vīm qd̄ quod corūpīt
p̄ resolutōz i suas p̄tes oībus ei⁹ pīb⁹ remanēt⁹. si illud
ē corruptibile simplī quod sic dissolut⁹ q̄ aliqd ei⁹ cōpo
nētū nō remanet si anihilat̄ puta ipa for⁹ q̄tū ad anihilatōnē
His p̄missis. pono alijs p̄clusiōes. M̄ria q̄ mat̄a
p̄ia ē gnābilis & corruptibilis subiecte sicut pbat
pīm argumētū. Secūda cōclūsio q̄ ē ingnābilis & cor
ruptibilis obiectue. hoc patet. 1. physicoz i fine: nā oī gnā
tōi & corruptionē ē aliq̄ ināta subiectū p̄supposta. si ergo
mā gnātē eēt anteq̄ eēt sīlī ipa corūpta remaneret. q̄
oē qd̄ corūpīt i aliqd subiectū corūpīt sicut ex aliqd
subiectū gnāt. & tūc vel eēt anteq̄ eēt & remaneret postq̄
eēt corūpta. vel mā p̄ nō eēt mā p̄. si illud ex quo gnān
tur aliq̄ aut i qd̄ corūpīt eēt mā p̄. Tertiū p̄cio q̄ ē
gnābilis vīm qd̄ q̄ b̄z p̄tes i q̄ p̄t resoluti. idē pōt p̄bari
de gnātōe q̄ p̄tes ei⁹ separe p̄nt vñri. Quarta p̄cio ē
q̄ ipsa nō ē corruptibile simplī p̄nāz cū nulla ei⁹ p̄t p̄nām
possit anihilari & solū tale ē corruptibile simplī. Quinta
p̄cio q̄ ē corruptibile a deo & anihilabilis q̄ de⁹ posset vñā
mediatē ei⁹ anihilare alteram conseruādo & ambas pos
set anihilare ergo tē.

Lōtra istas p̄cioē arguit p̄ h̄pīmāz q̄ gnātō &
corūpīt sūt forme accītale sūt forme accītale q̄ adueniūt en
ti i actu secūdū Lōmētatoē de sīa orbīs & 2. de sīa cōmē
to. 4. ponētē dīaz inter formā sīalē & accītale. tñ q̄ mā p̄
ducere. q̄ oē qd̄ gnātē p̄ducit. Lōtra secūdā. q̄ p̄tēs
i mā p̄t i mīn & i ipseūt⁹ si agēs nāle p̄t p̄ducere &
corūpīt cōpositū qd̄ ē p̄fecit⁹ mā ergo tē. Dī. denūm
p̄t h̄et rārū ergo mā p̄t gnātē terminatiue & rārū p̄t ne
ri densū ḡ p̄t corūpīt p̄pīe & terminatiue. aīs vtrīnq̄ cō
sequētē ē māfētū & pbat p̄na q̄ exquo p̄tes māe
sūt eēt pīb⁹ quātūtis cū dēsū sūt rāx acq̄rīt p̄ de quātū
tate ergo p̄ de mā q̄ alī sub quacunq̄ modica mā data
ipsa posset eēt sub māia quātūtate vñueri. Per oppositū
dicat̄ cū ex rārū sūt densū p̄tēa pp̄ qd̄ vñūq̄d̄z tāle & illud
magis. Lōtra tertīa q̄ illa data seque⁹ q̄ mā sūt cōposita &
ē et alijs qd̄ ē h̄ p̄tētōes pīmōz p̄ncipīoꝝ vī h̄et pīo b̄.
Contra quartam quia deū potest vi dicit quinta con
clusio eam anihilare & parteim etiam quare tē. Ad p̄m
dico q̄ forma sīalis differt ab accītali i trīseca penes p̄o

p̄tē gen⁹ & p̄pīa dīaz & vīm p̄pīa rōnē exīsece penes
subiectū. q̄ oīs sīalis forme subiectū i bētōis ē ens i pūta
po⁹. nō aut oīs accītali. ita q̄ multaz fortnaz accītaliū
ens i actu ē subiectū i bētōis & nō alīcī⁹ forme subiectū pe
nes effectū q̄ sīalis for⁹ effect⁹ ē sīalis & ens p̄ se vñū vī
p̄z. 5. metaphysicē. accītaliū aut forme ē accītali & ens p̄
accītali. p̄tēa p̄ formā sīalē aliqd recipit eēt simplī p̄ accī
tētālē aut fīm qd̄ p̄tēa cōmētātō. vbi sup̄loḡ de for
mis accītētālē p̄fectis sequētib⁹ formās sīales nō aut de
ipseūtis & p̄cedētib⁹ formās cuiusmōi sūt iste cū sīt̄ qdām
vī formās sīales. Ad fīm dī q̄ gnātō cōpat̄ duplī
vīo. ad subiectū & vī sic nō ē p̄ductio q̄ subiectū gnātōis
nō p̄duct̄. alīmō ad terminū & sic ē p̄ductio. p̄mō. ge
nerat̄ mā & nō secūdō q̄re nō sege⁹ q̄ p̄duct̄. Ad ter
tiū dī q̄ maio. habet veritatem ceteris paribus sicut non
est hic. nam agens naturale necessario p̄cūpponit mām
i sua actiōe si q̄ materie nō p̄cūpponit mā ideo mām nō
p̄t̄ p̄ducere nec corūmpere. Ad aliud dicitur negan
do p̄nāz & dico q̄ mā eadē adeq̄te q̄ sub dēlo p̄t̄ adeq̄te
fieri sub rārō sine acq̄stīōe vīterioris māe. non tñ p̄cedē
in infinitū q̄ daf̄ mat̄a quātūtis sub q̄ p̄t̄ eēt ita q̄ nō sub
maiori vel mīma sub q̄ nō cītra tātā. ita q̄ b̄z terminū in
clusiū vel exclusiū. vel dicat̄ q̄ nō acq̄rit̄ noua quātū
tas sed nouis modūs quantitatūs quia noticia extensia
Ad aliud dī q̄ illa p̄positō b̄z vītātē i cāis efficiētib⁹ vī
uocis & cēntīlē ordīatis nō mālib⁹ & suscipītib⁹ magis &
mīn̄ita vt p̄dicat̄ cōpetat̄ eis. s. cāe & effectui & q̄ susci
piat̄ magis & mīn̄us p̄opīa p̄ncipīa magis scīuntur q̄
conclusiones capiēdo scīentīam p̄o noticia certa & en
denti & sic itellēgit Aris. Ad quīntū q̄ habet partes
eīsdēm rationis ex q̄bus ē non ex pīb⁹ essentiaib⁹ sicut
intelligit cōdītō pīmōz p̄ncipīorū. Ad sextū p̄cedē. sed
non nāt̄ sicut intelligit quarta conclusio.

Decimaquarta.

Veritātē vīrū cā i trīseca corruptibilis

tatis sit mā p̄ q̄ sic q̄ ē pp̄

quā res p̄t̄ eēt & nō eēt vī p̄z. 7. metaphysicē &

bec ē cā i trīseca corruptibilis. Dī. cā i trīseca

corruptibilis cōpositū aut ē forma aut mā. non forma

q̄pā ē cā eēndi. cū ḡ idē h̄ sit cā p̄tōz. sege⁹ q̄ mā eēt ipa

sola cā corruptibilis i trīseca p̄z p̄nā cū maio. la sufficiētē

dīone. Lōtra q̄ mā fīm se & sui cēntū ē cōrūpībilis.

ergo nō ē cā corruptibilis. p̄z p̄nā q̄ vñū oppīitorū nō

ē cā alteri⁹. Dī. necessariū nō ē cā i trīseca cōtīgētis. q̄ nō

sege⁹ cōtīgēs ex ipso necō p̄z p̄o p̄z. si ipa mā p̄a vt dissi

gīt̄ a cōposito & a forma ē nēcīa & corruptibile est cōtin

gēs q̄ p̄t̄ eēt & nō eēt q̄re tē. Itē i causis p̄cīs & adeq̄tis

si affirmatio ē cā affirmatiois & negatio negatiois. h̄ cā en

tis i actu ē for⁹ & nō mā. ḡ silī & n̄ elīsēdī i actu cā erit for⁹

vī negatio for⁹ & nō negatio māe. Sī h̄ q̄: Lōmētato:

1. p̄bīs. circa finē dīct̄ q̄ mā p̄a nō p̄z se h̄ p̄z p̄uatiōnē ad

mītā cū mā ē cā corruptibilis. Lōtra q̄: tūc p̄uatiō

ēt̄ magis corruptibilis. q̄ pp̄ qd̄ vñū qdlibz tale tē. Dī.

q̄n̄ aliq̄ p̄alīo cōpet̄ alijs pp̄ altez cōpet̄ p̄ illi alteri. er

go p̄t̄ erit magis corruptibile. p̄nā ē fālī. q̄ gnābile

& corruptibile h̄t̄ fieri circa ens & p̄nātīo ē pura negatio

i recto. Dī. diē Auic. 1. sue p̄bīs caplo. 3. q̄ materia h̄

q̄ p̄t̄ p̄t̄a forma h̄t̄ i trīrātū ē cā corruptibilis ergo

magis forma. Dī. q̄tū h̄t̄ de cā p̄sūtūa h̄t̄ nō p̄uatiō

ua. cuiusmōi h̄t̄ ē p̄uatiō. Dī. p̄t̄ea dī q̄ possibilitas cor
ruptib⁹s ē duplex: qdā actīa q̄ aliqd dī corruptib⁹. alia p̄sūtū

ua q̄ aliqd dī corruptibile. h̄t̄ aut̄ nō logm̄r de p̄a h̄

de secūdā q̄ ē duplex adhuc qdā extrīseca q̄ b̄z corrupti

bilis extrīseca q̄dā i trīseca q̄ b̄z ipa remoto quocunq̄ sībī

extrīseco h̄t̄ adhuc ē corruptibile. h̄t̄ aut̄ corruptibili

tas i trīseca subdiuidit̄ q̄dā ē subiectū p̄ modū. s. subie

cti & ista ē mā. alia ē obiectū p̄ modū terminū & ista ē cō

ruptibilis. for̄me vel cōposito q̄ p̄t̄ eēt & nō eēt virtute agē

tis naturalis vel culuscunq̄ potētīs ipaīm̄ corūmpere &

ista ēt p̄ modū obiectū sicut illa materie ēt per modūm̄

subiectū. Tūc ex hoc dīct̄ q̄ sicut mā ē pp̄ formā subie

ctūe ista corruptibilis māe subiectine ē pp̄ corruptibilita

Ter. cō.

22.7.29.

Com. 81.7

82.

tē forme obiectum. sō corruptibilitas ī entib⁹ cōpositis pācipal⁹ ē p̄ corruptibilitate forme. t̄ nō p̄ corruptibilitatē māc co. n̄ ipso p̄ alīc forma pōt cē t̄ nō cē obiectum vel nō fessē māc subiectum. sō cōpositū pōt esse t̄ nō cē obiectum t̄ mā subiectum. Ex quo seḡt et negative p̄ vbi nō cē forma q̄ nō ē possibilis cē t̄ nō cē obiectum ibi materia extis sub tali forma nō ē possibilis cē t̄ nō cē subiectum t̄ cōpositū obiectie aut cōpletie vel expletie sic ī celo. Dico tñ p̄ vniq̄d̄q̄ ens et cattū sicut ē ex nibil ita et se h̄z illi nationē ad nibil redicēdo singula singul' f'm Lincos. sup̄ 1. phisicor. t̄ sic mā prima non est necessaria secundum fidem nisi naturalis t̄ f'm philosopliu.

Ad p̄mū arg⁹ dī p̄ cōcludit q̄ mā ē cā corruptibili tatis subiectie si obiectie q̄ ē cā p̄ncipal⁹ corruptibili tatis quā p̄ncipal⁹ q̄rūn⁹ ī hac q̄c. **A**d 2⁹ p̄ idē ē cā cōtrarioz effectū f'm diversas ei⁹ dīpōnes. vñ p̄z d nauta p̄ cui p̄fūaz ē cā salutis nauis t̄ p̄ eius absentia est cā lūvinesiōis. vñ p̄z. 2. phisicor. sic ī p̄posito forma sua entitatē ē cā cēnā t̄ sua nō entitatē ē cā nō cēndi. **A**utorā dñ tñ p̄ vniq̄d̄q̄ corruptiu vel corruptibile aut subie ctitie aut obiectie ē tale p̄ suā diffinitionē lī vnu istoz p̄exi gar alīnd vel coērigat. p̄baf q̄: qd̄libet tale ē passio coz quod̄ ē t̄ demonstrabile p̄ propria eoz diffinitionem. lī corruptio actualis possit alīnd mēse aut ab intrinsecō in mēris diffōmib⁹. vel ab extrinsecō ī vniformib⁹ sum pliebus t̄ mēris. **Q**uestio decimāquinta.

Erūm mā. p̄ia habeat p̄tes p̄ter quātitatē q̄ non q̄: dīmisiō t̄ indiūsio vgn̄sūt quātitatē. 1. phisicor. **E**. vel vna lessit stra alīa vel extra si ista sit dñe quātitatē t̄ positionis. **C**ōtra q̄: sicut totū accēs p̄spūponit totū subiectū t̄ q̄libz p̄s accidētis quālibz p̄te subiecti reddendo singula singul' f'm p̄z. 2. de aia t̄ i de partib⁹ anālii. **P**. q̄ alia ē p̄s māe ī māu t̄ alia ī pede t̄ sic de caliis q̄ si nō tunc vna abscisa q̄libz abscideret. vel si vna remāeret t̄ altera qđ est fālū t̄ sic abscisa remāeret vel remāeret aliqd̄ accēs sine subiectio separaret ergo de⁹ māz a quātitate cū mā sit prior t̄ realis disticta a quātitate terminata. q̄: separant de facto in sacramēto altaris accēsia a subiectua. multonagis poterit hoc facere. q̄: mān⁹ depēdet mā a quātitate q̄ accēsia a subiectua. tūc p̄tes sic separate cū remāeret ecdē q̄ p̄z t̄ nūc sint disticta lī nō dīmisionate nec dīmisiō ḡ t̄ p̄z aī sepationē. **P**. nullū dīmisible pōt recipi ī idiusibili. lī eī sic. vñ pūct⁹ linea t̄ aia itellecīa ī corpe f̄z Lōmē. 2. 3. aia. **P**. ex uno pugillo aeris fūt decc ignis 2. de ḡnatiōe. f̄z h̄z nō ē rōne quātitatis cū sit adequate fanta si vtn̄q̄ pugillo. ergo propter plures partes māterie in pugillo acris q̄ in pugillo ignis t̄c.

Alcūdēnū q̄n̄s ē notādū p̄ ps quātū facit ad p̄po sitū ē q̄druplex sicut t̄ totū q̄d̄ditatiā p̄tūtū ad diffinitionē. t̄ ita ē q̄libz p̄s diffinitionib⁹. diffinitiū aut ē cīrōtū q̄dditatiā alia ē p̄s cēntialis sic mā t̄ for⁹ re spectu cōpositi nālis. p̄lās p̄tes vocat Lōmē. 1. phisicor parts f'm imaginationē t̄ alias f'm fidem. tertia ē p̄s quātitatiā sicut mātūs t̄ pes ī homine.

Pis p̄mū. dī ad q̄n̄c p̄ separata mā p̄a a quātitāz quātit. t̄c ipa b̄z p̄tes q̄dditatiās q̄: sbām. t̄b̄s sbāz ad māz p̄mā ex q̄b⁹ integrat⁹ diffinitione materie p̄ ipa p̄cedūt ipa z ī mā. vñ p̄ ē prius act⁹ p̄ remotionē eu iūscīz alteri⁹ medij iter māz t̄ ipa for⁹ sbālē. ita p̄ ipa mo iest sibi iūscīz nō t̄ p̄dispositiue. Aut dī p̄ ē p̄m⁹ act⁹ t̄ cōpationē ad act⁹ for⁹as distictas reali a mā q̄liter nō ē q̄ritas terminata. Uel dicat p̄ for⁹a sbālē dī act⁹ p̄m⁹ t̄ cōpationē ad act⁹ secūdos q̄ sit op̄ationes p̄uenientes ab ipsa sicut dicit secūdo de aia q̄ aia ē actus p̄mus respectu op̄ationū suaz q̄ sit act⁹ secundi.

Questio decimāseptima.

Ad ratiōes ad argumētū dī p̄ intra t̄ extra entitatem nō sūt dñe quātitatis. t̄ sic p̄petūt p̄tib⁹ materie absq̄ quātitate f̄z quātitatiā aut dimētōalī sūt dñe quātitatis. t̄ sic nō p̄petūt nec materie nec alicui sine quātitate.

C Ad p̄mū p̄ dīmisiō quātitatiā cōpetit quātitatiā p̄io t̄ idiusio nō ē subc sed entitati. **Q**uestio decimāsexta.

Erūm dīmensiōes intermīata p̄cedat formā substātialē ī mā p̄ non q̄: forma substātialē vides ac⁹ materie vt vult cōmētator⁹ dī de aia. t̄ q̄rto metaphysice. **C** In contrarium est cōmētator⁹ ī de substātia orbis. **S**ed dī de q̄ sitio. **C** Quātū ad p̄mū qd̄ dicūt p̄ quātitas intermīata ē quātitas ī potētia. t̄ quātitas terminata ē quātitas ī actu.

C Quidā alij dicūt p̄ quātitas intermīata ē plālias p̄tūz materie quātitas vō terminata ē ordovl' p̄positio p̄tū. **C** Lōtra p̄mū modū arguit: q̄: sic oīs q̄ntitatis terminata ē cē intermīata cū sit ī potētia ad colores ḡ ī potētia. **C** Lōtra sedm q̄: p̄dicātēt relatiōes t̄ positiōes t̄ quātitatis sūt disticta p̄fita. cū ergo quātitas terminata t̄ intermīata sit quātitas ordo autem vel positio non sī quātitas ergo t̄c. **C** P̄eter ea quātitas intermīata t̄ quātitas cōtinua plālitas est disticta ergo quātitas itē minata nō ē plālitas partū. **C** P̄. cū petro aureolo ī suo tra'ctatu de p̄ncipijs nāē t̄ ī suo. 2⁹ s̄nāz p̄ intermīatio dīmēsiois referit ad duō p̄io qd̄cē carctā termini exterioris q̄ ē sup̄ficies vel. ito trīna dīmēsio ē cōis ḡnato. t̄ corrupto sicut q̄litates symbolice sine gradu. vñ ī mā 2⁹ se ē trīna dīmēsio sine termino. vīputa longitudo latitudo t̄ p̄fūdītas absc̄s oī sup̄ficies t̄ figura. Et h̄z ē p̄ dīc cōmē. 4. phisicor: cū abstuleris a māvltūm t̄ figurā nibil remāebū ī ea nō dīmēsio nō terminata q̄ ē corp⁹ ī p̄g⁹. t̄ cū terminat p̄lītia. s. sup̄ficie fit corp⁹ ī actu. t̄ sine ea mā nō pōt ē. t̄ terminat itē dīmēsioes p̄ adīctū forme. **C** Secūdo vō terminatio dīmēsionū referit ad carctā termini exterioris f'm quē atēdīt tātis vel quātitas tāta t̄ tāta puta bicūbitū vel trīcubitū. aut maiōtās vel mīoritās. hec enī nō cōsequit̄ cōtitatē simplē lī quātitatē vt ē terminata t̄ tāta. Ut̄ sicut eadē est albedo intensa t̄ remīsa ita eadem quātitas sub maiōtā gradū vel termino vel mīnois.

Quartū ad scđ 3 articulū dicūt due p̄eldnes. p̄a p̄ q̄ ē eī passio. **C** Scđa p̄ q̄ritas terminata p̄cedit for⁹a sbālē ī mā. p̄z. er q̄ ē idē realis cū mā q̄ p̄cedit for⁹a. **C** P̄. oī subiectū p̄cedit for⁹a subiectādā ī ipo s̄z quātitas terminata ē subiectū forme sbālē cū sit idē cū mā p̄ia ergo t̄c. **C** Si dicat p̄ illo mō mā f̄z quātitatē terminata erit ī finita. q̄: dicit carctā vīlūz termini inclusiū t̄ exclusiū sic corp⁹ finitū. **C** Di p̄ corp⁹ finitū li daret etē ī finitū positiue. q̄: eī extrea p̄tēderent ī finitū. f̄z mā terminata ē finita negatiōe solū. q̄: nō b̄et terminū trīsecū nec extrectū. nec etē finita sicut linea ablatiis pūctis extre mis q̄ solū ē finita negatiōe vōne terminoz extrectoz q̄ ad huc remāeret finita quo ad. intrinsecos. quāta eset peda lis vel tripedalis sicut ante.

Ad argumētū ī p̄n⁹ dī p̄ for⁹a sbālē ē p̄m⁹ act⁹ māc p̄ ipa p̄cedūt ipa z ī mā. vñ p̄ ē prius act⁹ p̄ remotionē eu iūscīz alteri⁹ medij iter māz t̄ ipa for⁹a sbālē. ita p̄ ipa mo iest sibi iūscīz nō t̄ p̄dispositiue. Aut dī p̄ ē p̄m⁹ act⁹ t̄ cōpationē ad act⁹ for⁹as distictas reali a mā q̄liter nō ē q̄ritas terminata. Uel dicat p̄ for⁹a sbālē dī act⁹ p̄m⁹ t̄ cōpationē ad act⁹ secūdos q̄ sit op̄ationes p̄uenientes ab ipsa sicut dicit secūdo de aia q̄ aia ē actus p̄mus respectu op̄ationū suaz q̄ sit act⁹ secundi.

Questio decimāseptima.

Erūm po⁹ māc ad for⁹a sit realiter distinc ta a mā p̄ sic. q̄: talis po⁹ ē respect⁹ māe ad for⁹a. mā aut ē sba cū sit ps sbālē ergo t̄c. **C** Incōtrariū arguit. q̄ mā p̄a substātia per posse nō aut sbāt p̄ alīq̄d̄ q̄ sit

distictū ab ea realī. maio: p^o p Lōmēta. i. de sba orbis.
Ad qdē cōter dī: q^o triplex ē po^a vna q̄ ē subiectū po-
lēs. t̄ ista ē mā. p̄ia a: ia q̄ ē idoneitas passiua māe
ad oēm formā tā sba q̄ acceptatē q̄ ē sibi nāl po^a passiua
tertia q̄ ē respect^o vn^o determinat^o ad formā vna determina-
tā. p̄ia ē sba t̄ dicit^o potētia subiectua. scda ē de scda spē
q̄litatis fūdamētali t̄ dī po^a receptiua. tertia ē respectia t̄
ē i p̄dicatiō relatiō. **C** Necessitas ponēdi bas tres est
ista. p^o p̄ia q̄: vidēm^o trasimutatiō fieri iter formas sub-
statiāles p̄ias vel i cōpossibiles t̄ cū vnū p̄ioz nō recipi-
at reliquū nec fiat reliquū oz cē: 2^m derēs trasimutatiōne r
vtrūq; p̄ioz successiō recipi. Et h̄ e rō Aristo. i. huius
p̄p quā cogit ad ponēdū māz p̄ia. scđo potētia ponit q̄
nulla sba agit aut patit immediate p̄p sui nobilitatē sine istru-
mēto sicut p̄z i elitis t̄ m̄ixis. de tertia Lōmēta. adducit
rōnē. 12. ineta. Lōmē. ii. q̄: ista corūpēt t̄ nō alie iaduētu
formē t̄ p̄ alias duas p̄ores mā nō resedit magis vna. for-
mā q̄ alia qd̄ facit p̄ tertia t̄ si ista nō corūpēt igt Lōmē-
tator vbi supra recepta forma mā adhinc mā ēt i potentia
ad eadē met formā nūero t̄ corruptū possit idē nūero re-
dire t̄ idē bis gnārt. vn̄ si mā fuit vna t̄ gn̄ans vnū t̄ po-
tētia vna tūc illud qd̄ fit erit vnū b̄ cōmetatoz. **C** Motadū
tū p̄ ista q̄tuo: s̄t eēntialr ordiata. s̄. subiectū receptiū su-
diātū t̄ radit seu p̄ncipiū radicale. iter ista subiectū ē ihimū
t̄ posteri^o. a subiecto aut̄ abstrahit receptiū. nā oē subie-
ctū recipit t̄ nō eē. q̄ corp^o recipit alia st̄ellectua nō t̄ ē.
et^o subiectū q̄ sic depēderet ab eo. nā subiectū ē de cū^o po-
tētia forma educt^o t̄ a quo depēdet i fieri t̄ i. p̄serari t̄
cāt. aia aut̄ st̄ellectua venit de foris lūsū dei vt p̄z. 15. de
aialub^o. fundamētū b̄ abstrahit a receptiū. nā oē qd̄ re-
cipit t̄ fūdamētū t̄ nō eē q̄ passio nō recipit i subiecto si-
cūt in receptiū q̄: receptiū distinguit realī a recepto non
sic est necessariū de fūdamētō. radix aut̄ abstrahit ab oib^o
bis. q̄: 2^m b̄m̄ dionisii d̄ ynica t̄ discreta th̄eologia eēnia
diuia dī radix diuiax psonax nō t̄ p̄prie fūdamētū quia
supposita nō i sunt h̄ y se subsistut. **I**do^o p̄io mō accepta
respectu formāx eductax de potētia ei^o ē subiectū respectu
aie st̄ellectie receptiū i respectu dimētiōis terminatē t̄ alla
rum passionū suarū est fūdamētū t̄ respectū p̄positi ē radit
His p̄missi r̄ndet ad qdē p̄ potētia p̄o mō accepta
realī a seipso h̄ po^a p̄io^o. accepta ē mā p̄ia ergo t̄c. Se-
cunda cōclusio p̄ po^a capta scđo nō ē disticta realī. q̄: pas-
sio ei^o t̄ nulla talis distinguit realī a suo subiecto tū p̄i sub-
iectū posset fieri sine ea quo dato. p̄p se nota posset esse
falsa. q̄: p̄missa i q̄ p̄dicat passio de diffinitiōē ē p̄ se nota t̄
tū talis ēt falsa. tū q̄ p̄clio d̄ mōstratiōis posset ēt falsa t̄
et atigēs. t̄ p̄bat p̄ia. q̄: agēs liberū libertate p̄dictiōis
cni^o ē agere t̄ nō agere ad nutū p̄duces alia dno eēntialr
ordinatē t̄ realī disticta cāto p̄o p̄t ibi sistere nō cāndo
vlerit^o ista ē māfesta. q̄: agēs liberū tali libertate stāte libita-
te ei^o nō p̄ōr necessitatē q̄: alii nō ēt libuz. **C** D. nec p̄ius
cātū depēdet a posteriori nec i seriori nec i ēē nec i cōserua-
ri. Lū ergo de^o fit agēs libū tale libertate respectu eoz q̄ sunt
extra t̄ subiectū t̄ passio sint cēntialr ordiata t̄ subiectum
sit p̄us passioe segē p̄ poterit fieri ab h̄ sua passioe. t̄ sic ce-
lū posset ēt sine mobilitatē t̄ tūc de^o nō posset mouere ce-
lū: t̄ sic destruēdo mobilitatē celi destruxisset ei^o motu istatē
qd̄ ē ip̄ossibile. aut̄ p̄ia gl̄u sine eq̄litate trium angulox ad
duos rectos. **C** D. ad p̄ncipale circūscripta p̄ st̄ellectū ista
po^a capta scđo mō a mā. q̄ro an mā sit apta nata recipere
formā vel nō. si nō nec de^o poterit sibi dare istā idoneitas
aut̄ alia formā. q̄: potētia dei nō ē ad ip̄ossibile. si sic h̄t p̄
positū q̄: nō ē apta nata nisi p̄ hac marie formāl. t̄ sic cir-
cūscripta adhinc ierit qd̄ claudit p̄dictiōes. **C** E. tā p̄clio
scđo po^a ē disticta a p̄ia formāl. q̄: p̄ia ē sba scđa aut̄ est
q̄litas aut̄ respectū fūdamētali ad formā q̄ distinguit formā
liter. **C** D. ois passio ē disticta formāl a suo subiecto ali-
d̄mōstratio offiua ēt ex duob^o terminis tū g^o. t̄c. **C** Qna-
ta p̄clio p̄ po^a z^o mō accepta distinguit a duob^o p̄mis q̄
ista corūpēt p̄oib^o remanētibus iaduētu forme ergo t̄c
C Ad argumēnum patet. **Q**uestio declinacionis.

Tru po^a. respectuā necō sit ponenda ita mā aff gnatiōē forme q̄ nō q̄ idē corruptū nūero posset redire q̄ cū oīs mā p̄ia sit i po^a ad oēs formā gnāndā 2^m Arist. i. phis. q̄ postq̄ vna mā hēbit illā adhinc alie māe re-^a ad illā eadē nūero & sic idē multoīces poterit eripi p̄s ē fassū g^o tē. **C** **D**. platrib^b ecīt p̄ci-^c statioīis qm̄ mā forme p̄atio & po^a respectuā arist. i. phis. q̄re tē. **C** **D**. ad infinitas formas vna mā & eadē nūero & respectu eiusdē agētis ō q̄re seq̄ q̄ agēs i p̄ actioē sua aut nullā talē et i tali mā aut oēs s̄l s̄z nō oēs q̄: eadē mā nūle teōte isformari plrib^b formis shabk^b eiusdē sp̄ei vñq̄ poterit, si ducere q̄re frustra tales potentie. **D**. caplio vna māz tateq̄ūtatis q̄ i duab^b me-^a sic & i tota possit aliqua certa forma introduci ab puta. a. & separe hee due medietates māe seorū pdictio agēti. b. sufficiēt i strōnūc. a. i qualib^b si-^c illi et i tota māz illaz duaz medietatū aut: ergo dinceret. a. formā i dictas abas medietates aut nullā q̄ a nullo spedīt q̄: idē ē agēs nāle nūero & min^d de resistēta & ille eadē medietates nu-^e sufficiūt p̄ illa & sūt i po^a respectuā ad eadēm ō agēt necō & sim vltimū potētie sue q̄re tē. **C** **D**. inatas formas vna portio māe sit i po^a & q̄z ea-^c cū sit ens ē bōa. q̄ bonū dī equat̄ enti. i. elbi^b p̄secutiois seq̄ q̄ quacūq̄ portioē māe data il-^a & p̄secutiois p̄s ē fassū cū ipsa sit immediaita mly-^b q̄r̄ q̄ totū nō cēt māl^b p̄ib^b suis ḥ̄ cōez ai conce-^c metrie. & p̄bas p̄nia. mā i q̄lib^b illaz trūi medie-^a stē potētie respectie sic i tota mā cui^b sūt medie-^c sūt ifinitū nō ē māl^b reliq^b g^o tē. **C** **D**. mā b̄et pectiuā ad potētiā respectiuā cū ipsa hēcat potē-^a mā ad oēs formā reali distictā ab ea & sic iref i i-^b esolucedō potentias. **C** **D**. daret ifinitū i actu. **C** **D**. eadē mā nūero eēt i po^a & i actu. **C** **D**. a pte an eēt corrupibile q̄: ille sūt cōne i mā & i me corrupütur. p̄sequēs ē cōtra Arist. i. celi. **O**trariū est commentator. 12. metaplōi ce commonto. II. **S**edētia qōnis. 3^m s̄. faciēda p̄. p̄inectē notabilia p̄clones. p̄babūt. 3^m. remouebūt difficultates iḡis ad p̄inū notādū ē p̄. q̄ alr respic̄t p̄ncipū p̄assūnū reali fornam p̄ma hitudo ē motini ad i mouētis ad motū. 2^m. ē hitudo p̄ductū ad. i. p̄ducētis ad. p̄ductū: p̄assū ēt alr respic̄t for-^a gēs seu mōves q̄: p̄assū respic̄t agēs tāz suūm forma quā recipit respic̄t vi cā mālis suū esse/ & formabile vcl isformati suū isformatiū vel in-^b q̄s & respic̄t eadē formā sic cā efficiēs suū effectū & efficiētis. **S**edō notādū q̄ monēs i acū re-^c tū i actu: & monū i potētiā ad mobile i po^a. 3^m. n̄ respect^b regnū terminū suū i actu. **S**edō vō sufficit terminū i po^a. Silb. p̄ducēs i actu refert i actu quoꝝ respect^b exigūt terminū i actu: sed respic̄t p̄ducibile terminū i po^a. **S**ilb. abeter p̄ductū & mād^b p̄ducibilis: si āt sūt aberno-^c t. **T**ertio notādū q̄ agēs p̄lūcū p̄sluppo/ p̄tioē sua: q̄ alr crearet cū ex nibilo nihil fiat. i. agēs nō respic̄t actu quā dī agere: s̄b p̄sluppo/ ō dī agere: qm̄ sp̄ existimabit alī sp̄es mōves. **Q**uarto & postrē ē notādū q̄ agēs simpli suūt p̄assū simpli sūptū. & eūrēs p̄ eoz p̄n^a actia suo^b & p̄ductū vel p̄ducēs simpli respic̄t p̄du-^c p̄ducū simpli sibi cōrespōdēs nō magis vñtūt uel sō s̄z p̄ potētiā respectiuā actuā q̄ ē i agēte & ē i passo respic̄t se mōve s̄z dētermīnata formā missis dicūt ad qōne cōtuor p̄clones. **C** **D**. q̄ as & p̄ducibilitas sūt p̄allōes p̄ductū & pro-^a p̄bat q̄ p̄ eoz rōnes formales de ipsi s̄a pos-^b pri possūt: vt p̄ductūras dī p̄ductūto: & p̄ducibili-^c dēs: līla de sole vel igne exirei actu: p̄ eoz males demafat q̄ sūt p̄ductū & de igne exi-

Ter.com

Lapi. 7

Tex. cō
63.
Tex. cō
37.π. v
ad. 44.
Tex. cō

ad. 44.

卷之三

132

卷之三

• 100 •

Tex. c. 3

THE BOSTONIAN

— 1 —

卷之三

— 1 —

1

110

te i po^a q̄ ē pductiblis p̄ sui rōne formalē demonstrari p̄t. **Q**uodā sc̄lio. q̄ pductū postq̄ ē pductū ac et p̄q̄ ē corruptū adhuc remāet pductibile p̄ sc̄lio q̄ remāet eadē sui rō formalis. p̄ quā eadem passio de ip̄o dem̄ ari p̄t. **T**ertia sc̄lio q̄ apud potētiā diuinā idē corruptū nūero redire p̄t. q̄: eadē p̄n^a et eadē voluntate diuina et velle qb^a p̄d^a pductū iā corruptū et cisdē reproducere et corūpe p̄t qm̄ alio ad b̄ nō idiget po^a diuina pductū. **Q**uarta sc̄lio q̄ gages limitatū b̄ face neḡt qm̄ po^a respectiva inagēte p̄blico et i passo respectu eiusdē ē corrupta et hec ē rō comētā. 12. metapl. Sz nūc restat difficultates. **P**ro p̄mā q̄ ex illa se q̄ q̄ mūd^a s̄nit ab eterno. tū q̄ pductū et pductiblis s̄nt correlativa exsequētū s̄l nā. tū q̄: pductibilitas ē p̄ rei pductibilis passio aut̄ iest i po^a obiectiva q̄ iest ab eterno. **A**d p̄m̄ dī cīt q̄ pductū et pductibile s̄nt correlativa s̄z dicūt relatiōne sūdam ētālē q̄ nō iegr̄it terminū i actu: s̄z sufficit q̄ s̄t i po^a: et regula de correlatīnis q̄ s̄nt s̄l nā intelligit solis de co:relatīnis aequalib^a p̄manētib^a. **A**d fin dī q̄ pductibile abstrahit ab eī actu et ip̄o^a. v̄l p̄cedit q̄ inūdus vt pductibilis s̄nt ab eterno capiēdo eternū. nō positiue p̄ eo q̄ coerisit oī dīrē tēpōis: s̄z ē eternū negatīne. p̄ ut abstrahit ab oī existēta et tēpōis dīa. **C**ōtra. secūda et tertīa p̄clōnes q̄: pteritū nō p̄t eē futurū corruptū ē p̄teritū pductibile si pductaret ē futurū. **C**ōd. creatio p̄ia et creatio secūda q̄ dī repatio s̄nt distictē. pductōes non ex p̄ncipio pductuō q̄: eadē ē diuinā voluntas. ergo erunt distictē ex termino producto ergo aliud et aliud erit pductū i p̄ia et secūda pductōe. **A**d p̄m̄ dī q̄ ibi sunt idē re pteritū et futurū s̄z solū distictū ex circūstantia. vt repatu in secūda pductōe et nō i p̄ia vel dicat. q̄ i p̄ia pductōe nō solū occurrit de^a s̄z agēs limitatū. In secūda v̄o solū de^a. et ita ille pductōes distiguunt ex p̄ncipio. **A**d aliud dī q̄ p̄ diuinā potētā n̄ ē icōuenēta q̄ diuerse pductōes habeat cūdē terminū re. nō tñ circumstantia vt dictū ē. **C**ōtra q̄rā p̄clōne q̄: ē idē agēs et pduces limitatū an pductōe et post ēstiblōationē pducti: et remāet et idē passū nūero q̄: eadē mā p̄ia nūero q̄: ip̄a ē icōrupibilis p̄hūr^a ergo eadē entitas nūero posent er eisdē seq̄ et pducti nec ista potētā respectiva corrupta erat de p̄ncipis actiūs: q̄: relatiō nō ē de p̄ncipis actiūs q̄tō b̄i capitulo de vacuo. Ad hoc rētūm dī vi dictū ē supra i quarto notabilis q̄ p̄ncipiū p̄ctiū et passū p̄co: p̄ncipia respectiū oēs coꝝ actū possibiles pducti actūne vel passū ē gnālē. nullū aut̄ determinate respectiū nisi p̄ potētā respectiūs q̄: vel oēm s̄l pductaret sine potētā respectiva vel nullū q̄: nō ē magis rō de vno q̄: de altero. oē s̄l ē i p̄ossibile. ergo nullū si ergo debet pductere actū determinatū b̄ erit p̄ determinatū respectiū et sic p̄ potētā respectiū nō tāq̄ p̄n^a pductuō s̄z limitatū q̄ nō ē rō agētivel patiēdi s̄z agētis vel patiētis cōdētio necessaria. Qd aut̄ seq̄ q̄ si deus recrēt eadē potētā respectiū nūero corruptā maduētū fo:me: vel alia i mā et agētis p̄ quā illud idē nūero corruptū. q̄ agēs limitatum posset idē met corruptū nūero reparare et cūdē effectūnē rō pducte. Sz adhuc remāet due difficultates. **C**ōd. q̄: videtur q̄ adhuc stet tota difficultas q̄: tā i actūo q̄: i passū s̄nt rōnes inūerabiles potētā respectiū ad innērables formas. t̄ nō vider̄ maio: rō q̄re alio istar̄ reducat ad actū respectiū sue fo:me quā respectiū quā alia et sic vel oēs deducet s̄l ad actū po^a respectiū et iſtētib^a in p̄dictis actiū et passūo q̄: ē p̄ossibile vel nullū. **A**d h̄ dī q̄ illa p̄ q̄ cōt̄ maio: dispositio in actiūo passūo prius pductet: quā alio alia forma p̄ q̄ nō cōt̄ tāta dispō i p̄ncipio actiōis. **S**z vñ ē hec dispō magis i p̄ncipio actiūo agētis vel i passūo q̄: respectu cuiuscūlō alteri^a formae. **C**ōdī q̄ p̄fūctū ce. q̄ magis ē p̄ bac formae q̄: p̄ alia et hec dispō celestis p̄ bac formae occurrit actu q̄: aliqua alia dispō p̄ alia pductēdā: q̄: intelligēta mouēt agit magis p̄ bac q̄: p̄ alia. Et hec intelligēta secunda sic agit: q̄: p̄ia sic vultū q̄: p̄ia regula oēuz p̄tientiū et p̄ia recētū do pductōis oēuz coꝝ q̄: s̄nt ad extra: et ibi ē statū vltimū?

i resoluēdo rōne pductōis etiū i cās et i processu pp qd: Ibi ē pria cā libbē et mere p̄tigētē cāns et nūlo^a necō. **C**ecūda difficultas q̄: s̄nt dāto seq̄ q̄ nullū effēctū sūm̄ p̄t erit nālīs s̄z liber et volūtari^a q̄: si inūerale cā nālīs cōcurrēt ad alio effēctū. Sivna cā sola est libera et libere cōcurrēt tōr^a effēctū erit liber et volūtari^a: et non nālīs q̄: ex oppōito distiguūt secūdo hui^a et nono metaphysic li berū et nālī. Rēpondeat q̄ oia extra dīcū pducta, relata ad p̄mā cām̄ s̄nt diligētā et cōtingētē p̄lūta et libera et nō nālīs: s̄z cōpāta ad cās nālīs et p̄pīcēt p̄t dīcī nālī. vñ oia extra dīm̄ s̄nt simpli volūtaria et simpli cōtigenia respectiū diuinā volūtaria: s̄z respectiū cāz nālī nālī et s̄z qd talia et de^a b̄ndē s̄lū occurrit tāq̄ cā vltia et nō p̄ticularis **A**d argumēta breviter r̄tēt. Ad primū neget p̄ia. **A**d et ad p̄bationē dī duplī. p̄o q̄ itroducta suērēta s̄o: i vna mā po^a respectiū corruptū oēs i q̄tūq̄ mā ad illā, vel dī q̄ si oia mā p̄ia ē i po^a ad oēs formā vt sit di stributio p̄ singulis ḡnūlō s̄z p̄ ḡnūlō singuloy. **A**d secūdū dī q̄ aptitudō ad formā se tenet ex p̄te dispōm̄ māe vel p̄tūnātōis. nec ē p̄ncipū de p̄ se. idē dī de secūda po^a q̄ ē respect^a. **A**d tertīū dī q̄ magis. b. agēs pductūt. a. formā q̄: alia cūsētē sp̄ci. q̄: rēolutio celi vcl̄i fluētā ē magis. p. a. q̄: p̄ alia. Sz si q̄raet q̄re magis ē talis re uolūtio vel influētia cāz alia. dī q̄ sic vult intelligētā mouēt celi et ipsa sic vult. q̄: p̄ia sic iſēdit et vult et hic ē vltimū stat^a. q̄: volūtā diuinā ē p̄ia regula cōtigētū. **A**d q̄rū dī q̄ i diffītūtē illū māe corruptū po^a respectiū sicut corruptū aliquo om̄ino corruptū ei^a vntas mālīs q̄ erat mūluplicata p̄ torū illud om̄inū et ita corruptū po^a respectiū cūta ad. a. formā. **A**d aliud dī q̄ fin quīdā i agētib^a ponūtūr qdā b̄tūdēs singulāres ad singulāres formas pductēdā actūe sicut i mā p̄a po^a respectiū passūe q̄t̄ s̄nt qdā po^a respectiū suōmō. q̄rē cū agēs pductaret. a. for mā corruptū i ip̄o et i oī alio agete nālī po^a respectiū ad illā pductēdā vcl̄ q̄ nō qdlibz agēs cūsētē sp̄ci ē i po^a actiūa respectu oēuz formaz pductēdāz cūsētē sp̄ci s̄z aliquātū sicut i mā p̄ia fin secūda r̄fītōne supius datā ita q̄ ē distributio p̄ ḡnūlō singulōz et nō p̄ singulō ḡnūlō. **A**d aliud dī q̄ nulla ē infinitē pfectōis q̄: r̄latiō nō dīcī pfectōne nec ip̄fēctionē nūlī entitatis s̄z nō p̄pītā q̄ entitatis sūlī si icludat qlibz p̄tōlo māe ē pfectō extētū nō iſētū. sicut i qualz linea i qua infinitē sūt p̄ies et p̄ucta. **A**d aliud dī q̄ illud p̄ncipūlō ot̄ totū et. h̄z veritatē dīcī totū si nūtō quātō. Uel fin alia opītōne dīcī q̄ vñtū infinitū ē māt̄ reliquo. et sic totū ē māt̄ qlibz sua p̄te quātūtēs in finita. **A**d aliud q̄ nō ē po^a respectiū ad potētā respectiū s̄z solū absoluē. Ad aliud q̄ idē respectiū dīcītōz ē p̄pōt̄ i actu. **A**d vltimū dī q̄ Aristo. logē de eternis absoluētis sūt co: p̄ celestia aut intelligētia q̄re tc. Ad illud de iſtētū i actu dīcī q̄ Aristo. intelligit de iſtētū p̄manētē om̄inū et q̄ ē iſtētū fin extētā. **S**ed dubitāt q̄: accipio vñtū portionē māe i q̄s possit agere. a. agēs et sic mā. b. et capio vñtū aliud agēs cūsētē sp̄ci cū. a. et c̄q̄ for te et sit. c. et approximētē tūc. a. t. c. cōlīt̄ ip̄i. b. tūc aut qdlibz istōz itroducet p̄pāt̄ for mā in. b. totū et tūc et forme cūsētē sp̄ci crūt i eadē p̄te et loquor de formis absoluētēs Aristo. 5. meta. aut pductēt adeq̄tē qdlibz dīcītōz eadē for mācō: q̄: qdlibz coꝝ agit i ro^a disponēdo et idē ē agēs disponēs et cōpīcēs. 7. meta. et tūc eadē for mācō: depēdēbit totālē i codē ḡtē cāe adiūtib^a causis efficiētib^a cūsētē sp̄ci quod cīt i p̄ossibile quia quocunq̄ illōrum non existente non mīnus est talis forma. Rāsiōez q̄te.

Questio decimānona.

Erum po^a respectiū sit respect^a dīcītō. relatōis q̄: nō q̄: relo exīst extētā s̄l i actu. s̄z po^a respectiū cūtē s̄lū dīu ē nō ē ei^a extētū et i adūtētū et corruptū ḡtē tē. **I**nco:trātū arguit q̄: s̄z id qd̄ ē cētē ad aliud. s. ad formā et ista ē ratio. formātis relationis. **A**d questionem dicunt quidam q̄ nō p̄ p̄t rationē factam ante oppositū. **C**ōfirmat illa ratio q̄: relativā s̄nt s̄l naturā p-

Com.18.

Tex.co. 82.

Tex.co. 84.

Tex.com. 3.7.10.

Tex.co. 3.7.4.

Tex.co. 1.

Tex.co. 15

Aristo. In predicationibus quod non pertinet potest relativa et est
extremo. Contra eum paucis et posterius tempore aut natura
sunt relativa et non sunt sed natura sicut per se de priori et
posteriori in tempore et in motu de primo et subiecto et pas-
sione de secundo. Dicitur creator et creatura aut motor et mo-
bile sunt relativa et non ab eterno non fuerunt sed. Sicut scibile
pertinet scientiam ut per se est quodraturna circuli. Ideo dico quod est relatio-

Ad argumentum

veritatē de relatiis actualib⁹ nō fūdamentib⁹ p̄manen-
tibus non de successiis & realib⁹ nō rōnis cuiusmodi vi-
der⁹ esse potētia relativa quātū ad hoc qz non p̄manet cuī
termino eius. **C**ed nūc restant difficultates aliquę p̄ia
cuiusmodi relationiū sit. Quidā dicunt qz est primi modi
qz est relatio dispartante qz fundat sup plura inquātū plu-
ra & iste sūnt relationes primi modi. **C**ontra qz tales fū-
dantur imēdiatē sup quātūtē dīcta aut discreta, poten-
tia aut relativa materiē imēdiatē fūdant in substantia mate-
riē. Alij dīt qz ē secūdi modi qz se tenet ex pte potentie pas-
sive, qz relationes secūdi modi sūnt p̄ modū potētiae actiue
& passiue. **C**ontra qz per talē respectum secūdi modi

Ter.cō.lc

Tex. cō. 2.
1. 2. 4.

Ter. cō. 1G

qz Insurgat positis extremis in quancumz distantia. qd ē conditio relationis prie iurisdictus aduenientis. Itaz adueniente forma potestia respectiva corrumperit. vnde pīnū esse forme in materia est pīnū non esse potentie respectine aut ultimū non esse ei³ in materia est ultimū non esse. forme si non fuerit permanens. Sertia difficultas si est in intellectu possibilis dicitur qz sic sūo modo. vnde intellectus possibilis hz potestiam respectivā ad spēs. act² dispositiones. et habitus. Similiter in quocumqz receperū corporali aut spirituali. vnde in cōposito ponuntur respectus accēntū omnium recipiendorū per ipm et tot differentie possunt poni potestie respectivae qz actiue suo mō. in agentibus limitans.

Ad argumétum

*Etiam in aliis citur qd duplex est relatio actuali pmanēs, s. et successiva. De pria verificat pprae-
tates ille qd simul sunt et non sunt et qd ab uno ad reliquum
valet omnia de secundo de adiacente cui vbo substatiuo sum-
es est non aut de successivis cuiuslibet sunt potentia respe-
ctiva et relatio sibi opposita: Nam prius tempore et posterius
tempore vel motu non sunt sibi et in sunt vere relationes.*

Questio. vigesimaprima.

Erunt materia. vna numero sit sub
oibus formis oīum gene-

violinis locum suum gene-
trabilium & corruptibilium. q; sic qz ois di-
stinctio a priori & intrinsece de qua ego in-
tendo est per formā septimā τ. 9. meta-
physicē s; oes materie p; se non habet a priori
i formā tu q; nulla illaz eēt mā p;ia sed
ulla eaz eēt simplr simplex q; τc. C. D.
est fin formā aut est fini quantitatē s; Lō-
bū? p;meto. 6. s; distinctio ois u Materie
est fin formā, q; tunc distinguitur specifi-
catē. q; tunc esset distinctio p; accīs & po-

Tex.com.
13. & 14.

Sect. 6.

Incontraplū arguit qz ipossibile ē nahr qz idē nūero sit ad equate simul in diversis locis distantib⁹ ⁊ sub cōtrarijs in sūmo nec p se nec p accīs. sed materie multoz marie elemētoz sunt huiusmodi. C.P. sepe de⁹ mās elitoz ab iūcē ⁊ ab oib⁹ formis eorum realiter distinctis a materia adhuc erunt distin-
cte quare tē. C Dico ergo quattuor cōclusioz pia ē qz
materia terminatiōis tātu ⁊ cōpositiōis p̄pinque in diuer-
sis spēb⁹ ē specifiche diuersa. Ista p̄z exēplariter. qz ex alio se
mīne generat lōd ⁊ ex alio asinus. ⁊ mēbris hoīis dīnt spē
a mēbris leonis. ⁊ materia animaliūz est alia a materia ve-
getabilium. 2. phisicoz. t. 2. de anima. C Secūda p̄clusio
qz vna ⁊ eadē mā pia fin spēm est actu sub oib⁹ formis
omnium gnābilū ⁊ corruptibilū. p̄z ita cōclusio qz tunc disti-
guerentur cēntialr ⁊ nō repugnaret vni illoz gnāri ex alia
⁊ in ipsam corūpi tanqz ex subiecto in subiectū sicut cōtin-
git de forma. C P. oes hñt eadē distinctionē ⁊ easdē p̄pē-
tates secūdi mōi pseitatis ⁊ passiōes ⁊ oia talia sunt eiusdē
nature ⁊ sp̄ci ergo tē. C Tertia p̄clusio qz vna ⁊ eadē mā
numero p̄t eti succēsive sub oib⁹ formis omnium gene-
rabilitū ⁊ corruptibilitū vt sit distributio p singul⁹ generiūz
aut ad min⁹ p generibus singulorū fin diuersas opinioes
supius adductas in materia deponentiis respectiūs patet
Ita cōclusio quia est in potentia ad oes formas sed potiū
non est ad impossibile ergo tē. C Quarta conclusio qz est
vna numero primatiue actu sub oib⁹ formis omnium gnā-
bilium ⁊ corruptibilium p̄puationē distinctiōis formal.

Sed hic sūt difficultates due an in celo sit mā eiusdē
rōnis cū mā oiūz iferioz. **Dicūt** qdā q sic
sz nūq̄s mutantib̄ formāt tū qz faciat illa. tū qz nō est in nā
nāta & iferioz agēs sufficiēt illā qz actu bz corrige & da
re sibi alia bz de²b possit. **Quidā dicūt** q in celo ē mā sz
ē alterius rōnis formāt ab ista: iō nō ē i potētia ad alia for
mā sic ista. **Alij dicūt** q i celo nō ē mā sz celū ē lba sim
plex simplicitate opposita cōpositiō ex pnb diversaz i d
nā non tamē ex partibus substantialib⁹ & quantitatib⁹
& ista est Anerois in de substantia orbis & primo celi &
mundi & pluribus alijs locis. **Cilia difficultas aū sub**

ob⁹ formis hanc idē esse. dī q̄ sic quātū ad eē p̄p̄lūz & gdditatiū nō tñ quātū ad eē formale & denominatiū qđ h̄z a formā h̄ variat̄ secūdū varietatē forme subalīs aut ac cidentalīs. C̄llotadū tñ q̄ mā sūnit multiplū. vno mō. p̄o materia alterationis tātū sicut pāntis est mā sanguis & sperma aialis. Alia cōpositionis tātū vt caro os caput bovinis &c. & quedā est mā alteratiōs & cōpositiōs simil. Et ista est duplex remota. s. & p̄p̄lūna remota vt mā p̄ma in quolibet generabili cōposito & corruptibili propinqua vt iuel & acetū oximellis. Alio mō capie mā p̄ minūs perfecto respectu p̄fectoris vt elemēta inferiora p̄ cōparationē ad supiora vt p̄ ex lib̄o de celo aut individuum dī mā respectu sue sp̄l & sic loq̄ Aristo. i. celi qui dicit cēlū dicit formā qui dicit h̄ celū dicit māz. Adhuc dicit materia dē illud qđ ē subiectū aliquicū transmutationis & sic celū est materia sui motus circularis. dicitur etiā materia dē subiectū sc̄le sed est mā circa quā nō in qua nec ex qua.

Ad argumēta ad primū dicit q̄ oīs disti-
ctio formalē vel specifica est
p̄ formā non aut numeralis. C̄ Ad fin̄ dicit q̄ Lōmēta-
tor iutellexit p̄ quātitatē becceritatis qb̄ fit distinctio nume-
ralis. Et dico q̄ materie p̄ie seip̄is distinguitur & p̄p̄lū
becceritab̄ p̄ier distinctiones quas habent a posteriori a
formis q̄bas substantant. **Questio** vigeſimā ſecunda

Ircā ſecundū p̄cipiū trāſinitatio-
nis. s. priuationē querit virū
priuatione dicat aliquā entitatē formaliter
existente in rerū nā p̄ter oē opus intelle-
ctus q̄ sic q̄ ē reale p̄cipiū cuiuslibz rea-
lis trāſinitatiōis nālis. C̄ Incōtrariū ar-
guit q̄ est non ens p̄mito hūtus.

In hac materia ſūt repte quattuor opinōis ſolē
niū viroꝝ. I. Dama ē Burleſ p̄io phisico-
rū. & in post p̄dicamētis q̄ priuatione dicit ſolū negationē
forme ſp̄lē vel generalē. II. A priuatione in cōi dicit negationē
nē in cōi in ſp̄lē ita q̄ subiectū & aptitudo nō ſe tenet
ex p̄te eius ſed ſubiecti. C̄ Alia ē q̄ preter negationē dicit i
ſuo cōceptu intrinſeo & ſubiectū cū aptitudine h̄ negationē
i recto & cetera i obliquo. C̄ Thomas aglicus dicit q̄ utra
negationē hūtus dicit intrinſece quēdā modū p̄ſitū quo
ſibi determinat̄ ſetimā ſubiectū. q̄ illud quod nō ē
& eſt purū nihil. nihil ſibi determinat̄ priuatione ſetimā ſubiectū
cū aptitudine. C̄ Paulus venetus dicit q̄ ē
ens reale in recto h̄ priuationū. Una rationū ſtarum est q̄
adducta est ante oppoſitū. hee oīs ſūt ſuſtentabiles.

Sed cōtra oīs breuiter arguiſ cōtra priuā q̄ op̄-
ſitio priuationis & cōtradictoria ſunt diſtice
ſp̄es oppoſitiōis vt p̄z in post p̄dicamētis. ergo oīs q̄ p̄ a pa-
te extremoꝝ oppoſitorū ſit aliquā diſtictio nō er p̄te hūtus
ergo penes negationē ac priuationē. h̄ diſtictio ē penes in-
clusa ergo aliquid incluſi in priuatione qđ nō ſt̄tudis i ne-
gatione. ſed hoc non eſt nihileitas. quia priuatione eſſet tunc
in agis nihil q̄ negatio. C̄ D. aut cecitas ſupaddit aliquid
ad negationē viſus aut nō ſi ſic illud aut ē ens & ſic habet
p̄poſitum. aut gradus nihileitas. & tūc cum ille gradus
ſit nihil ſicut gradus entis eſt ens. ergo per nihil diſtinguit
cecitas q̄ negatione viſus. ſed qđ per nihil ab aliquo diſtinguit
ē illud adequate. ergo cecitas & negatio viſus ſunt pe-
nitus idē. ergo ſicut negatio viſus denoimiat lapide in part
formiſer & cecitas qđ eſt falliū q̄re &c. C̄ Ad hec r̄fir ad
primū p̄mitendo q̄ qualia eſt ordo in entib̄ ecōtrarius ē
in negationib̄. nā ordo negationis oppoſit⁹ ad affirmatio-
nes eſt arbor euersa. q̄ cōſiſma affirmatio ſpecialiſſimam
negationem habet ſibi oppoſitam & econtra. vnde nō ſoſ.
et communīs non ſubtantia & non ſubtantia non ente.

DICO ergo q̄ triplex eſt negatio vna eſt entis in ḡia
et iſtē & iſta ſolam p̄dicatur de ſigmentiſi & nullum illoꝝ
ſibi determinat̄. Alia eſt q̄ negat determinat̄ ens ſed ipaſ
non determinat ſibi aliquod de quo ſolo p̄dices. vt nega-
tio hōis. Tertia eſt q̄ negat ſp̄lē ens ſed determinat ſibi
determinatuz ſubiectū de quo ſolo p̄dicas i cōcreto & iſta

ē priuatione. Dicitur ergo ad argumentū priuā in corrobora-
tione tertie opinionis q̄ illud qđ nihil eſt. primo aut ſecū-
do mō nihil ſibi determinat ſed bene tertio mō. Ad ſecun-
dū q̄ priuatione & negatio non diſtinguit q̄ diſtinctio eſt re-
latio que p̄ſtupponit extrema ſed ſit nō idē que nō identi-
tas attendit penes gradum nihileitas qui magis incluſit
& ſupaddit p̄inatio ad negationē vel penes extreſea. ſ.
ſubiectū & aptitudine. C̄ Per hōe p̄z ad tertium & cū dice-
bat illud qđ per nihil diſtinguit. nego iſtā q̄ vera nega-
tio diſtinguit vel ē non eadē ab alia h̄ vtraq; ſit non ens.
C̄ D. diſtignit penes ſubiectū & aptitudine quā cōnotat p̄
uano h̄ non ſit de ei⁹ cōcepta quidditatino. C̄ Lōtra ſecū-
dā opinionē nulla vna ratio p̄t eſe cōpoſita ex ente & nō
ente ſicut enti & non enti nihil eſt cōe uſi vox ergo. Dicit
q̄ vna ratio non p̄t eſe cōpoſita ex ente & non ente dicens
de ea in recto h̄ bñ ex vno in recto & altero in obliquo ſicut
ratio generatiōis & corruptiōis ſunt ex ente & non ente. 5.
phisicoꝝ. ſilū tempas p̄ſens cōponitur ex p̄terito & futu-
ro que non ſunt. C̄ Contra tertiam q̄ culibet entitatē poli-
tiae poſſibili recipi in aliquo ſubiecto eſt priuatione aliqua op-
poſita. & ſic erit p̄celsus tu infinitū in priuationib̄. Lōfir
mat q̄ oē poſitū dicit quēdā habitū ſed priuatione non diſ-
ci habitū cū ſibi opponat. C̄ D. oīs entitas poſitiva noui-
ter acquiſita ē termin⁹ p̄ductioſis poſitive. ſed priuatione nō
poteſt eſe terminus ad quem talis p̄ductio ſed ſolum
priuatione ſicut in corruptione.

Ad hec p̄ ad primū dicit q̄ cuſlibz entitatē poſitū
ue q̄ nō ē mod⁹ & ē poſſibilis recipi in ma-
teria corrīdet p̄p̄ia priuatione illud aut poſitū qđ dicit pri-
uatione ē mod⁹ quo detemiňnat ſub ſubiectū cū aptitudine.
vnde albedini corrīdet p̄p̄ia priuatione non intentioni & re-
miſſioni eins. vel dicas q̄ maior eſt vera de entitatē poli-
tiae que nō ē modus priuatione. C̄ Ad coſiſionē dicit
negādo maior q̄ intēcio & reuelliſio in forma dicit quod-
da; poſitū & nō dicit habitū capiendo habitū vt diſtin-
giuntur cōtra modū ei⁹. vel dicatur q̄ quātū ad illud quod
p̄tio dicit priuatione ē pure negationū nō in quātū ad oēm cō-
ceptū eius & hoc ſufficit. C̄ Ad vñiū dicit q̄ p̄ductio &
oīs mutatio denoimiat a p̄cipiāl termino eius & ideo q̄
priuatione p̄o signat negationē forme & non illū modū ideo
p̄ductio terminata ad priuationē p̄cipiālter denoimiat
ab ipsa negatione & non a modo. C̄ Lōtra quartaz arguit
q̄ ſepare p̄zia mā ab oī ſorma poſitina vel priuatione rea-
liter diſtincta ab ea q̄ ſunt poſteriora mā p̄zia & deus p̄t
p̄tis reali ſi diſtictū ſepare a quolibz poſteriori reali ſi diſtin-
cto ab eo adhuc materia eſt priuata & non p̄ talem ſormā
realē priuationā q̄ ſupſtue p̄nit. C̄ D. ſi tenebra eſſet ta-
lus ſorma realis h̄ priuatione ſeq̄ q̄ alioſ effectus eſit cui⁹
nulla eſit cauſa efficiens ſecū exiſtēs nec in fieri nec in cōſer-
uari. q̄ nō aer cū ſit cā eius ſolū mālis nec luīm q̄ p̄ abſe-
tiā ei⁹ cātr̄. Ifē eadē priuatione nūero poterit redire & ex co-
ſequenti eadē ſorma iteꝝ regenerari q̄ ſorma genita cui⁹
fuit priuatione poterit corrīpi & ſic redibit priuatione & ſic iteꝝ
ſorma poterit redire eadē nūero. C̄ Ad priuā dicitur vel
q̄ nō remāebit mā priuata q̄ erit ſubjata potentia & reſpe-
ct⁹ ad ſormā quē p̄morat priuatione. vel ſi remāebit tūc inate-
ria erit priuata fundamentalē tātū & nō ſormalē. nec priua-
tionis eſt priuatione ſicut nec actionis eſt actio nec p̄ductioſis
p̄ductio nec paſſionis paſſio. C̄ Ad aliud dicunt quidam
q̄ nō icōcūt aliquē effectū eſſe a cauſa que p̄fuſit & non eſt
ſicut nauta per ſuſ p̄ſentia eſt cauſa ſalutis naus & per ſuſ
absentiā eſt cā ſubmersioſis eiusdem ſecondo phisicoꝝ. Et ſi
dicunt q̄ ſil ſunt & non ſunt. 2. phisicoꝝ dicit q̄ verū eſt
de poſitū & non priuationis ſicut ē priuatione. C̄ Ad aliud
dicitur q̄ priuatione ſequē ſhabitū nō eſt eadē numero que
p̄ceſſit habitū q̄ ſequē ſepti p̄teritū altera futurū ideo
nec eadē priuatione nec idēm habitū redit. C̄ Licet oīs
iſte vie ſint ſubſtantibiles dico tñ cū p̄zia duas cōcluſiōes q̄
rū prima eſt q̄ priuatione in abstracto in ſua ratione ſorma-
li. & intrinſeca eſt pura negatio non incluſi in trāſinſe nec
ſubſtētum eius nec aptitudinem ad habitū. C̄ Hanc cō-
clusionē p̄bant omnia argumenta que ſunt p̄zia alias tres

Tex. cō. 7.

Tex.com.
92.Tex.com.
75.Tex.com.
121.Tex.com.
75.

Tex.cō.

Tex.com.
37.

Tex.cō.

opiniones. Sed posset adhuc sic probari. nulluz oppositorꝝ includit reliquū qz tūc cōpaterent s̄l nec essent opposita. sed priuatuum & positivū sunt opposita ergo nec positiū includet aliquid priuatū quidem nec priuatū aliquid positivū. cū ergo priuatio sit ens priuatū nec subiectū nec aptitudinem nec aliud positivū includet. **P**. sicut se h̄z simitas ad nāsū sic priuatio ad ei⁹ subiectū. qz vtrūqz cōnotat suum subiectū & circūcernit. s̄z symitas nō iclydit qdditatū nāsū cū sit de quarta spē qualitatī & nāsū substātia que sūt lūpmixta. i. posteriorum ergo nec priuatio suū subiectū includet h̄z ipsū cōnotet & circūcernat. Cūndē si ponat o:do in negatiōib⁹ suo mō sicut in affirmatiōib⁹ sic affirmatiōes specificē diffiniunt per p̄p̄ū gennū & dñam vel differentias sic parvissimē de negatiōib⁹ sp̄ealib⁹ suo mō. sed sicut p̄pter igno:atam differentiaz p̄p̄iarū positiuoꝝ loco eaz p̄ponimus substātia in accūtib⁹ p̄p̄ijs & sic in diffiniōib⁹ priuationū ponim⁹ subiectū & aptitudinē loco p̄p̄iarū differētiaz suaz vel non idēptitatū que c̄t sunt nō ens. & sicut vnū ens specificū cū p̄les gradus entis s̄m multas differentias includit sta suo mō negatio specifica p̄les gradus nūbileitat̄. **S**ecunda conclusio qz priuatio in concreto in suo cōceptū qd̄ dīlatiōnē includit subiectū cū aptitudine. Pater ista p̄clo sicut symū includit nāsū & cecū oculū ex cōuenienti filiūdine. dico tñ qz sicut symū nō dicit vnū cōceptū s̄z duo eoz p̄o ita & cecū quēadmodū albū per suū duplex significare non ē in genere. 2. topicoꝝ sicut nec aliqd̄ cōcretū accītale nam album dicit albedinem & suscep̄tū albedem.

Ad argumentū In p̄ncipio dī qz ista tria lē. s. elītū cā & p̄n⁹ qm̄ elītū dīcīt solū de causis intrīsecis cā de causis intrīsecis & extrīsecis. & p̄n⁹ de his oib⁹ & c̄t de p̄fictō qd̄ est p̄mū linee simplr & nō causa eius nūlū inquātū est p̄uctata. Sīlī mutatū esse est p̄n⁹ motus & nō est cā. in diuinis ē multa sunt p̄ncipia sicut pater respectu filii & ambo respectu sp̄us sancti & tñ non sunt cā. qz cā ar̄guit īnḡectione respectu effectus qm̄ depēdēntia qz nulla est ibi p̄pter sūmā eoz p̄fectionē. Intelligo ergo p̄ p̄n⁹ qz sō dīcat ordinē p̄ter illud qd̄ addit causalitas. Iaego ergo illā p̄n⁹ real trāsūtūtōis. ergo ē aliqd̄ reale. qz non ēē est p̄n⁹ realis generatiōis aut corruptiōis. 5. p̄fisicoꝝ sumūlīt̄ p̄teritū & futurū p̄tis t̄p̄is. 4. p̄fisicoꝝ vt p̄z p̄ eoz diffiniōes qz tñ nō sūt entia quare t̄c.

Questio vigeſimasecunda.

Trū priuatio sit p̄ncipiū p̄ se cuiuslibet trāsūtūtōis naturalis qz non qz p̄n⁹ c̄piatum presupponit esse p̄ncipij p̄ se a quo ē sed priuatio ex p̄cedētib⁹ nō ē ergo null⁹ erit qz

Tex.com. se p̄ncipiū. **D**. priuatio ē p̄ncipiū p̄ accīs s̄m. Aristō. i. būlērgo non qz se. **I**ncontrariū est Aristō. i. būlē qz ē illud propter quod materia appetit formam.

Hic dicunt. due p̄clones p̄na qz priuatio ē p̄ se p̄ncipiū cū cuiuslibet trāsūtūtōis ista p̄z p̄ diffiniōne trāsūtūtōis qz ē qz est p̄cessus aliquī de aliquo i aliqd̄. vñ si fieri acquisiūa priuatio est termin⁹ a quo si depēdēntia erit termin⁹ ad quē vnde ī gnātōe est termin⁹ a quo in corruptione termin⁹ ad quē sicut pater in p̄ductiōe lumīnis in aere quo ad p̄m⁹ & in corruptione quo ad s̄m. **L**ōfirmat p̄ Aristō. i. p̄bl. Qz qd̄ gnāt̄. generač ex suo dīlo & corūp̄tūr ī suū h̄z vñlē ī mediū si qd̄ est. nā consonāt̄ fit ex īcōsonāt̄ per se in quo ē p̄p̄ia priuatio cōfīmat̄. **L**ōfirmat. 2°. qz ē illud p̄p̄ quod mā appetit formā vt p̄z p̄ Aristō. in isto loco qz dīcīt qz exīti quodā diuinō bono & appēublī. s. ipsa fo:ma mā p̄p̄ priuationē. s. an nexā appetit illud bonū dīm̄. **S**ecunda p̄clo qz priuatio est p̄ncipiū p̄ accīs cōpositū p̄z qz nō est pars eius intrīseca būlē p̄z p̄ Aristō. i. p̄fisicoꝝ. & h̄z priuatio sit p̄ncipiū p̄ accīdētis cōpositū est tñ necessarū s̄m Lōmentatorē. **N**otādū qz priuatio est quadruplex. quedā est priuans actu vt tñbra vñlē somn⁹. p̄a priuat luce. secunda priuat vigilia. quedā priuat habitu & actu vt ignorātia respectu habitus scie & actus considerandi. qd̄a que priuat potētia vt

cectas & surditas. quedā que priuat subiecto vt incorruptibilitas. nā corruptibile & incorruptibile differūt plus qz genere suple p̄fisico. sīlī dīcāt de incorruptibili. **C** Iternotādū qz aliqd̄ dī p̄inari tripli. aut qz nō h̄z illud nec est aptū natū habere illud nec inquātū tale idūlū nec s̄m p̄p̄ia specificā nec s̄m gen⁹ p̄p̄iniquū. & isto mō lapis p̄uāt vñlē. **S**ecundo mō dī aliqd̄ priuari aliquo. qz nō h̄z illud nec s̄m qz tale idūlū nec s̄m p̄p̄ia sp̄ealissimā h̄z nō repugnet s̄bī s̄m gen⁹ p̄p̄iniquū. & isto mō talpa priuat vñlē s̄bī s̄m rationē speficā. & isto. priuatur sor. vñlē dato qz sit cecus. **D**. ēnotādū qz duplex ē priuatio antecedētis formā & seūs a p̄a p̄uatione ad habitū & ab habitū ad secundam priuatio nem est possibilis accessus s̄z a secunda priuatione ad habitū vel ad p̄mā priuationē non ē possibilis regressus p̄ h̄z h̄z s̄m potētia diuinā. prima priuatio respicit futurū. secunda p̄teritū. abe sunt eiuscē formae. & habitus. h̄z nō sūt vna priuatio nūero nec sp̄e habit̄ inter has dñas priuatiōes p̄st̄ ī medio illaz duaz priuationū s̄bī h̄z rū quasi sit vna virt̄ iter duo viae ī genere nature h̄z non in genere moris vt liberalitas īter prodigilitatem & auariciam.

Ad argumentā ad p̄mū dīcīt qz p̄ncipiū p̄atū p̄supponit esse p̄ncipiū qz s̄bī determinat illud p̄scipiū si fuerit affirmatiōnē si negatiōnē. vel dī negando maiorez qm̄ finis est p̄ncipiū qz non h̄z ēsē saltē reale & ī actu sed solū intentionale. **C** Ad s̄m p̄z responsio ex secunda concluſione qm̄ ē p̄ncipiū per accīs compata ad cōpositū non aut ad transmutationē. cū ē p̄ se p̄ncipiū ut dīcīt p̄ia cōclusio. Sed hic sūt alique difficultates p̄ia est an cūiūlibz trāsūtūtōis p̄m̄ termini sūt priuatio & habitus. qz nōt̄ qz generatio & corūptio sūt priuatio īter p̄dictoria ex eoz diffiniōne. 5. p̄fisicoꝝ. & motus īter h̄z qm̄ de affirmatio in affirmatiōnē de albo ī nigru. **S**ecunda difficultas sicut hic priuatio priuat subiectū suū hac formā cui opponiatur ita priuatio ī cōi priuabit subiectū suū formā ī cōi & ex p̄nt̄ oī formā. cū ergo ad hāc priuationē sequatur priuationis sūt superius ad positionē cūiūlibz suū inferioris se quis qz si aliqua priuatio erit p̄n⁹ vel termin⁹ trāsūtūtōis. qz subiectū illud priuabit omni formā quod ē impossibile. **C** Ad p̄mū dī qz p̄ p̄m̄ terminos cūiūlibz trāsūtūtōis possim⁹ intelligere aut primos terminos via resolutiōis & ista sūt p̄dictoria. nā priuatio resoluta ī negatiōne habitus sicut in suū gen⁹. Et isto mō dīcīt Lōmentator. i. p̄fisicoꝝ qz illud ī qd̄ corrūpit aliqd̄ p̄m̄ est ī se tātū vnum. Et cōmūniter dīcīt. qz illud ē suū p̄dictoriū: sīlī ex qd̄ p̄io generat p̄m̄itate generalitatis. aut via cōpositiōis & tūtī capitū p̄m̄ p̄ immediate & tunc sunt priuatio. & habitus sicut dīcīt Aristō. i. lūnū nā cōsonāt̄ fit ex nā cōsonāt̄ non quoct̄ sed ex illo ī quo ē p̄p̄ia priuatio p̄sonāt̄ sīlī corrūpit. Et ex hoc p̄z solutio ad p̄mū de generatione & corruptiōe. s̄z ad illud ī motu dī qz oē quod mouet p̄p̄ie accīpēdo. motū vt ē ster formas cōtrarias & continuūs duab⁹ trāsūtūtōib⁹ trāsūtūtōis vna depēdēntia termin⁹ a quo. & altera acquisitā termin⁹ ad quē & cūiūlibz illaz p̄m̄ & imēdiati termini sūt formā & priuatio talis formē. Differētia autē īter has tres spezie mutationis. i. generatiōis corruptiōis & motus p̄atebit deo volente super quīntū libz. **C** Ad 2° negatur sīlī dīdo qz hic habitus & sua priuatio sūt opposita priuatiōe. & priuatio & habitus ī generali sūt genera oppositorū. & non sūt opposita sicut motus & quies sūt genera contrariae nec sūt contrariae. h̄z motus rectus & sua priuatio sūt contraria. ratio būlē est qz si priuatio ī generali priuaret subiectū suū oī formā tunc talis priuatio. p̄one et copulatiōe omnes priuatiōes p̄teriorū & non diffīciliōe solū qd̄ est contra naturam vniuersalē. nā vñlē cōnūcta p̄dīcātōis aut potentialitatis continet qd̄libz suū inferioris. & sic p̄onit ipsum diffīciliōe. h̄z cōnūcta inclusōis etiā copulatiōe est econverso vt p̄z p̄ Dōp̄lirū ī cōlātib⁹ quare t̄c.

Zertio

Et consequenter concedit q̄ transmutatio in communis si dat ē inter duo ḡna oppositorū p̄natiae et nō iter opposita p̄natiae. sicut motus i cōi et ges in cōi nō sūt p̄trarioz gene ra p̄trarioz nā celū simul et s̄l mouet circulariter et ges cit q̄te opposita motu recto. Et cū dī q̄ ois mutatio ē in teritoria vel opposita. dī q̄ vez ē et tūc mutatio stat psona lite et nō similit̄ nec māliter. **¶** Tertia difficultas q̄: p̄nati oles oppositorū h̄tū nō sūt opposite sic eaz h̄tū vi p̄natio forme hōis et p̄natio forme alius q̄ simul sūt i eadez ma. Dicit q̄ p̄natiōes p̄trarioz imediatōz sūt opposite si cut et h̄tū ut h̄ctū z°. hui⁹ de potētia ad sanari et egrotar s̄ p̄natiōes oppositorū mediatōz nō sūt opposite sicut nec eoz potētiae respectie. et rō ē q̄: n̄ ē necesse alterz illoz h̄tū nō oppositorū mediatōz iesse subiecto. **¶** Quarta difficultas ē an p̄natio possit itelligi. Et videt q̄ si possit itelligi q̄: nō est obiectu adequatū itelleci⁹ nec cōntūm sub illo cū il lud sit ens fini. Autē p̄natio sue metaphysice.

Tex. cō. x.

La. 2.
Tex.com.
75.

Ter. cō.
75.

Tex. cō. 30

Tex. cō. 27

Incontrarium est Arist. p̄ phisicoz. et z°. et q̄to metaphysice vbi inq̄t Arist. q̄ p̄natio nec h̄z ē nec icelligi nisi p̄ h̄tū. nec ī cōnētib⁹ q̄ illud q̄d ē p̄ se rep̄tatiū h̄tū si p̄ accidēs representatiū p̄natiōis p̄p̄ ci⁹ absēntia. Itā rectū est iudex sui et obliqui. p̄ de anima. et visus est visibilis et nō visibilis. s. coloris et tenebre.

Ad secundum argumētū dicit q̄ p̄cedit d̄ his q̄ p̄ se app̄hēdūtur a potētia nō de p̄ accidēs sicut i p̄posito. **¶** Quarta difficultas an p̄natio et h̄tū i ḡne substantie sūt cā alioz oppositorū p̄natiue i alijs ḡnb⁹. Dicit q̄ forma subalib⁹ effecti ē p̄: i⁹ q̄ op̄atiōnū p̄sequētū formā subalib⁹ et opositū q̄ q̄: p̄positū agit p̄ sua formā z°. h̄tū. et quito et ē cā formal q̄: d̄ terius ē ḡra melioris septio politicorū et ē cā parvū mālis in qua totū aut cōpositū est total cā mālis et totale p̄sūnū quod: p̄natio at nō p̄p̄ie est cā aliaz efficiēs p̄natio nō nisi capiendo cāz p̄ oī eo ad cui⁹ esse sequit̄ aliud. et isto mō p̄p̄ie nō est cā efficiēs sed magis deficiēs sicut dicit Arist. et phisicoz de nauta q̄ per sui p̄nū ē cā salutis na uis et per sui absentia cā submersiōis. In ḡnē at cause fina lis est cā. q̄: in non entib⁹ min⁹ malū est p̄p̄ mal⁹ malū suo mō sic min⁹ bonū ē p̄p̄ mal⁹ bonū i c̄ib⁹. Alia difficultas an opp̄ositio p̄natiua sit p̄d⁹ opp̄ositio: dī q̄ si p̄. opp̄ositio est p̄dictoria q̄: h̄z extrema marie p̄uma. s. affrūatio et ne gatio que in nullo cōnēnientē sequit̄ postea opp̄ositio p̄natiua et post h̄ria que habent cōs̄ geniū. quartū metaphysice deinde relatiua.

Secondi libri. Q̄d p̄:ima.

Irica secundū libū. et p̄io circa cō/ metū p̄mū q̄ritur vtrū co/ pus simplex et vniſome per totū possit se alterare. q̄ sic q̄ aqua calefacta et relis/ cta. p̄p̄ue nature d̄ducto si impedimentō extrinseco reducit se ad frigiditatē cōnēnientē sue nature p̄ Autē. p̄mo sue phisice et ab experientia. **¶** Incontrariū est cōmentator p̄mō cōmento h̄iūs secundi.

Ad hanc questionē dicit Burleus q̄ frigēt a cōtinētē et nō a se cū nūl sibi p̄p̄i h̄rie tur nec aliqua p̄s alteri p̄ti esto q̄ si vniſomis. et cōcedit q̄ cōtinens minus frigidū causat magis frigidū in subiectū magis dispositū ad maiorem frigiditatē. et q̄ nō incō/ uenit tandem s̄l agere i sibi sile f̄z formā dūmodo sint dis/ filia fini aptitudinē ad formā. et sic q̄ passū sit magis natū ex sui nā ad maiore gradū illius forme. **¶** Sed h̄ q̄: si po/ neretur a vacuo redūceret se ad frigiditatē cōnēnientē sine nature. nō ergo a cōtinētē. sed Burleus negaret assūptū. Alius dicit q̄ reducī ad frigiditatē a sua forma substatiāli. et q̄ non est incōnētib⁹ q̄ forma substatiāli agat sine in/ strumentō et in p̄p̄io subiecto d̄ducto impedimentō inducē/ do formā cōnēnientē sue nature et corrūpēdo formā d̄sco/ uenientem sed alijs nō. q̄: cū est cū dispositionib⁹ sibi cō/ uenientib⁹ nō p̄t agere in subiecto p̄p̄io nec cū instrō nec sinc̄ et in extrinsecū non p̄t sine instrō. **¶** Alij dicit q̄: aī/ reducī ad frigiditatē cōnēnientē sue nature ab intrinsecō mic

Questio. I et II

diantē frigiditatē virtuali. q̄m in elemētis et in instētis por/ nūtūr q̄dā qualitates virtualez vitra qualitates formales et actualez cōnētib⁹ suis naturis. sicut lumen est p̄ductū caliditatē s̄l et p̄p̄er que qualitates virtualez sunt sensibiles sicut actualez sunt sensibiles. et dīnt he virtualez ele/ mētō: ī a qualitatē virtualib⁹ instrō. q̄m caliditas p̄p̄is nō est nata agere caliditatē nisi in subiecto alieno. sed elemētōz in proprio sicut in casu dato. Et si dicat q̄ h̄ria sunt in eodē subiecto adequate. q̄m frigiditas virtualis et calidi/ tas actualis cōtrariant cū vnu corrūpat reliqui. **¶** Dī q̄ sola frigiditas actualis h̄ria caliditatē actuali et h̄z frigi/ ditas virtualis corrūpat cā hoc non est p̄ se in immediate s̄z per aliud q̄m mediante frigiditatē actuali cui⁹ ip̄a ē nāl p̄ ductua ad cui⁹ inductionē sequit̄ corruptio caliditatē.

¶ Alter dīt alij q̄ nec aqua calefacta vniſomiter p̄ totū nec quodēcūq̄ aliud co:p̄ simplex aut mixtū vniſome p̄ totū p̄t ab intrinseco alterari cū non habeat diffi:initatē in suis p̄tib⁹ nec cōtrarietate requisitaz ad actionē nam ale/ rās et alteratū sūt cōtraria primo de generatiōe. **¶** Dicit tñ q̄ casu non est nāl possibl̄ q̄ aqua sit vniſomiter ea/ les facta. q̄: agens nāle fortē et cūlū agit in partem p̄p̄im/ quā q̄s in remō. quare cū fuerit diffōrmiter calida remo/ to impedimentō pars minus calida agit in aliam mediāte etis frigiditate corrūpendo suā caliditatē. **¶** Adhuc p̄s/ calidio: p̄ suā frigiditatē agit in p̄tem min⁹ calidā iūia/ nō agēt principal. s. forme substatiāl aq̄. et sic frigidit/ as remissib⁹ corrūperet caliditatē intēsionē nō sola vtrūtē p̄ p̄ia sed cum iūamento agēt principal et nulla frigiditas corrūperet caliditatē secum coextensam. q̄: illi non contra/ riatur sed alterius partis. **¶** Ex his patet solutio ad argu/ mētū fini diuersas vias.

C Seeūdi libri q̄d. 2.

Trum forma gnābil̄ et co:rupti/ bil̄ ante sui generationem h̄eat aliquod esse reale distinctū ab eē ma/ terie. Qd̄ sic q̄: alter crearef. nā sicut ge/ neratione est p̄ductio de aliquo sui ita et cre/ atio de nihilō. **¶** p̄ductio ei⁹ nō ēt nāl sed violenta: q̄: sicut nāle est ex aliquo principio intrinseco ita violenta ex p̄n/ cipio extrinseco. nāl violentib⁹ est cui⁹ p̄n⁹ est extra passo vnu nō cōserete. z° ethicoz q̄d nō p̄t intelligi de vi passiva q̄: impossibile est pati sine extrinsecis passiue. **¶** Dī. si nō p̄c̄ diceret aliqd forme in mā ante gnātionē forme h̄c agēs fini/ tū possit supra distantia infinitaz. quod est impossible. q̄: nihil p̄t supra iūans se p̄z p̄na q̄ inter ens et nihil est di/ stantia infinita cū sicut cōtradicitoria forma. q̄ in nullo con/ uenient. **¶** Dī. nihil et aliquid essent idem p̄ns est falsū cū sicut h̄dictoria. et pbatur p̄na. q̄: ita forma genita p̄l̄ fuit gnābil̄ et p̄te erat nihil et postea fuit aliquid. **¶** Dī. p̄l̄mo h̄m̄ nō ex q̄d̄l̄ fit q̄d̄l̄ h̄z determinatū ex determinaro. h̄z il/ lud p̄n⁹ determinatū nō p̄t esse mā cum sit in potētia cō/ traditionis. **¶** Cōfirmat q̄re enim ex sc̄mine agn̄ gnāc̄ magis agn̄ q̄s leo nīsi q̄: in illo p̄ter māz esset aliquod p̄n/ cipio intrinsecū causatiū forme generande. **¶** Dī. ex hoc distinguit nāla inquātū h̄z ab artificialib⁹ in quātū hu/ us q̄: nāla inquātū h̄z in seip̄is p̄neip̄ia intrinsecū sui motus et artificialia non quod nō p̄t intelligi de mā ar/ tificialia eque bene h̄z māz: nec p̄t intelligi forma cōp/ leta exīs in mā: q̄: illa corzūp̄t in aduentu forme cum ei h̄/ riet. ergo oīz q̄ per tale principiū intelligat aliqd ēc forme gnānde. **¶** Preterea p̄bas sexto metaphysice q̄ phisica nō est practica ex obiectis. Itā p̄ncipiū nāliū est in mā: et il/ biliū in faciēt et illud est aliquid forme p̄xigitū in mā a/ gnānte et coētū materie et a creante materiā s̄l cū ip̄a cre/ atū q̄d̄ quidā vocat formā qd̄a partē forme generāde. q̄d̄ formā imperfectā qd̄a rōm̄ semiale. qd̄a potētia acti/ uā. māe f̄z ponētes illud agere materie.

In trum arguit q̄ se fētetur q̄ infinite forme essent actu in materia cōsequēs ē falsū et p̄bas p̄na q̄ in/ finite sunt forme producibiles ex materia ab agente nāl.

Lirca itām questionē p̄mo vidēdi sunt modi p̄nc̄ palioris p̄ p̄te affirmativa et improbabilit̄

Cap. 2.

Tex.com.
58.

Tex.cō. 2.

2º poneſt vía ſcritarū t ſoluerit quedā dubia. 3º respon-
debitur ad obiecta.

Be primo sunt tres modi principales discendi formarum persistere in materia ante sui produnctionem. **S**icut in materia est una forma genitrix per creatam ipsi materie quae est ratio seu respectus generis proximi et ulteri aliorum sequentium usque ad formam speciei. **E**t hoc probatur per illud commentatoris pro physico dicitur quod materia respicit prius formas velas et sic deinceps usque ad specialissimam. **C**ontra vero primi pro physico sed hoc non potest intelligi quod forma particulari quae non remanet. **G**eneris est aliqua forma coia respectu omnium qualium non attingit generas. **L**etra istu in modo arguitur quod illa forma coia aures est pars formarum subsequitur et tunc id realiter erit pars formarum et ratione subsumulcium mutuo in eadem materia successentium quod est impossibile. **T**unc proposita quod illa prior manet per te et est una numero aut non est pars subsequenti et tunc non entitas creationis. quod quae forma que producit ex nihilo ei proposito creat. **C**ontra firmat quod per generationem eius vel aliquod nonum productum vel nisi nihil si aliquid illud nonum totum est ex nihilo sui ergo creat. **G**eneris fructus ponitur preesse de aliiquid eius ad creationem cui tandem si nihil ergo nulla erit generatione.

Cad cōmētātorū dī q̄ ipse ponit ples formis totales in
mā q̄ vñor p̄cedit m̄nus vñor in mā: vel ponit ples gra-
dus in formis reales vel sūm rōnē. Esto enim q̄ in mā sit
tātu vna forma totali p̄fex nā rel vel sūm rōnē dat ēē sub-
stantie postea co:posi. deinceps vñor ad specē sp̄cālissimā.
Cad secūdū dī q̄ in q̄līz trāsūtatiōe oī tria p̄cipia ma-
nere. s. materiaz formā t p̄iuationem.

Secundus modus dicendi est ꝑ cuiuslibet for-
me gnāndi aī sui gnātōnē p̄ceest ali-
qd forme producēde cūsq̄ sp̄ēi ⁊ illud est a creante quod
vocat ꝑtē fo: me vel formā incōplēta ⁊ imperfēcta sed p̄f-
icitur a generante. **C**ōtra q: illud nonū quod p̄ducitur
forme creare. **C**ū illud inchoactū vel est per se suffic-
ens actuū ad gnātōnē vel nō si sic tūc imp̄fecti⁹ est h̄ suffi-
ciens agere q̄b̄ perfecti⁹ se ⁊ vlera gradū p̄p̄isi. **C**ū p̄. sem-
p̄ ageret cū illud forme p̄f̄epta sit actuū nālē subsequentis
forme cū sit semp̄ approximati⁹ passo suffic̄ter ergo oēs
forme sp̄l educerent maxime illa cul⁹ potēcia actina vel i
choatia ester fortior qd̄ est euidenter falsū. si nō agēs extrin-
secū tūc p̄l̄ aget aliter intrinsecū h̄ egisset h̄ imp̄fecte i isto
ḡ priori actio eēt violēta. q: intrinsecū nō agit ⁊ sic nō ena-
deres in naturalitatēm generationis: frustra ponitur
ppter illam vñstandam.

Terti⁹ modus dicendi est q̄ tota forma p̄est in mā non
vnta est materie nec eā informās sed post p̄ gnationēz
fit vnto formē cū mā v̄ ea actu informet. **C**ōtra q̄ infinita
forme nāles nāster essent separe p̄sentia tñ in mā & s̄i
militer et̄ accis sine subiecto: **D**.actio nālis terr̄ in re
tur per se ad relationē contra Aristō. quinto phisicorum q̄
omnia sunt impossiblia.

Ad evidētiā qōnis vidētū est quid est semē a quo
co:p^o ipſecū pductū a gnātē cui^r forma nō ē ppter se i/
tentā a nā sed pp file ei a quo decisū est semē. Ad cui^r eul/
dentiā est norādū q̄ in nā est duplex pcessus. vn^r ascēti^r
q̄ generati^r. verbi grā pcedēdo a forma sanguis & dein

de ad formā embodiōnis vīsc ad formā specificā & indistincti
dualē. et iste processus est ab imperfecto ad perfectū. alius ē dea-
scensio & resolutio resoluendo aīl in cādaueſ in elemen-
ta vīsc ad māz pīmā post icipit a semine. Dico ergo q̄ rō
señalis est forma substancialis seminis aut dispositio consequentia
ipsam aut aliquid proporcionalē sicut in genitib⁹ p̄ putrefactio
nē disponēs māz actiue nō tñ sufficientē sed p̄tialiter ad sile
pd̄cessū ei ā q̄o decisum est semen & non est mā nec po-
tentia ei⁹ nec pars forme aut tota forma. nō enim semen aut
virtus eius p̄t sufficienter in terminū. q: nō remanet i ad-
uentu forme & q: imperfecta.

Sed hie sunt aliique difficultates. **P**rima a quo p-
ducit forma nālē genita nō a semine p rōnēm
ia inducēt nec a quo decisum est semē. q: stat ipsam gnārū
illo mortuo nec ab influentia celi nec a celo vel intelligētia
principali q: nec influentia nec motus celi p q intelligētia p
celi causant nō sunt tāte pfectiōis sicut forma. relinqut er-
go qd de². **S**imiliter recurrat pncipator. 2° celi et mundi ad
vitutes dñinas in solutione qdū difficultū quas ibi Arist.
movent. **E**t Halle. vitutes seminis vocat virtutes dñinas et
aliquas eas vocat intellectū qz sine lustrinēto sicut intellectū
opant. virtus enim seminis nō vitē magis vna pte seis qz
relicq in generatione forme rō ppxie scialis est in seie soluz
in alijs ergo nō gnātis ex seie est aliqd pportionale vbi ē
semē est generatio vniuoca. qz generās et gnātū sunt cūn-
dē nature specificē. et vbi est pportionale semi est gnātio et
quiuocā. sicut in gnātō rane vel in uris p putrefactionē.
Seunda difficultas est quid est edifici de potētia mate-
rie. Dicitur qz est dependere in suo esse a mā in fieri et i cō-
seruari. vel fini alios est educi de potētia materie natura-
liū agentis. ideo aia intellectia nō edifici d̄ potentia māe.
Tertia difficultas si ex nihilo posset aliquid fieri. dici-
tur qz ex nihilo tanquam ex subiecto nihilo fit. sed bene tā
qz ex termino istomō tāqz ex termino pncipia cōtraria
hunc ex se inuicē nō in eodē gnē pncipijs aut tāqz ex p-
essentiali nec ex alijs istomō. vñ factore ex sua rōne formulari
p̄supponit subiectū. ecōtrario creatio que nec subiectū
nec aliqd el² singulare et actu existēt in generali p̄suppōlt. p-
ductio autēz generatio nec includit nec excludit subiectum.
Quarta difficultas cū in materia non sit aliqd esse for-
mē quare ergo ex semine grani nō pducit olius cum sol si-
vniformis respectu diuī. dicens qz ideo ē qz 2° philosophū
sexta metaphysice in materia sunt quedā pportiones siue
abilitates que determināt actionē agētis ad certū et deter-
tū terminū producendum.

Quinta difficultas cā in mā nō sit rō scialis ad formā
hois; q; illa nō generatur sed creatur t venit de formis lassu
dei. xvij. de aīalib^{an} hō dicas creari aut generari dicunt
qdā q; generat t toea gnātio hois t corruptio consistit in
dispositionib^{an} quib^{an} disponitur mā ad formām hois. Alij
dicunt q; homo incipit esse aut desinuit sed q; nō gnāt ppo
nec ppe causat sicut dicit de instanti. Alij dicunt q; gene
ratur homo illa tercia entitas. s. t illa est q; corruptit. alijs
dicunt q; gnātio hois cōsistit in formis substantialib^{an} cui
scialib^{an} aut totalib^{an} pterq; in anima intellectiva. vñ gnāt
forma carnis nerui quo ad formas ptales t gnāt forma
substantialis per quā est substantialia corp^{an} viuens t aīal; t
h^z has corruptit. t et generat totus hō cathegremati
tice t non sicut cathegrematicē. similiter dicatur de dispos
tionibus facientibus pro forma hominis.

Ad argumenta facta in principio. Ad p̄mū dicit̄ q̄ cr̄atio est ex nihilo tāq̄ ex p̄t̄ tāq̄ ex subiecto ut
cū creatur aia sibi sunt due mutationes. p̄m̄a p̄m̄ quā ḡ-
ducit̄ a deo non esse ad esse; et ista est p̄p̄ie creatio et libe-
non p̄sup̄p̄it̄ nec sibi nec pars anime. Secunda mutatio in-
cipit a nō cē vnitū ad eē vnitum materie et hic presuppo-
nitur materia sed ista non est creatio. C Ad secundum in-
gatur p̄n̄a q̄ naturalitas generationis et motus accipieđa
est ex principio passiuo propinquuo scđo hui⁹ sicut p̄z de ce-
lo quod naturaliter mouet̄ quātūq̄ uō habeat principium
intrinseci actiuū seclusa intelligentia. simili si grauitas in
graui se b̄ret tātē passiuo et nō actiuū mot⁹ eius deorsū eē

sibi naturalisa quoctus moueretur extrinsece. Ad distinctionem violenti dicitur quod violentia est motus ab extrinseco. Propter effectum passus proponimus vim non conseruent vide hinc inclinationem, ubi enim passus resistit agenti tunc est ibi motus violentius. sed introducta dispositione aliqua. sufficienti tunc talis motus deinceps est naturalis. in artificialibus autem in actione forme et inclinatione in materia est utrumque in inclinationem grantur quod ponatur sursum sicut in domibus. vel latere sunt in potentia contra. Ad aliud de distantia dicitur quod distantia infinita est duplex quedam per rationem infinite perfectioris in altero extremo. et hec est positiva. Altera est negativa per negationem convenientie extremitatis. prima est inter deum et creaturam supra quam nulli actes finiti potest secunda est inter duo hanc etiota supra quam potest agens tamquam finitus. sed infinitus virtute propria et finitus non nisi virtute infinitus. Ad aliud dicitur quod forma prius gnabilis et postea generata est ea deinde negativa quod non alia et non positiva. Alij dicent quod non ex his et postea eius sunt tales positiva etiam ad graditatem quod est eadem in actu et in potentia non tamen ad existiam. et sic non ens. non ex his et eius similes actus sunt idem ut licet dicitur essentia et quidditas non modum. Et cum dicitur quod unius hanc etiota fieri reliquum dicitur quod vero est materialiter sed non formaliter. sicut non albus fit albus materialiter per substractis. et isto hanc etiota accepta convenienter in aliquo. cetero vniuersitate. sed formaliter accepta fieri fit alterum nec in aliquo. vniuersitate premitur. Ad aliud quod non ex quolibet fit quodlibet dicitur quod ista ratio est magis contra oppositam opinionem que ponit rationes seminales esse eternas in materia et rationes in omni modo sunt et ita ex quolibet fit aut potest fieri quodlibet. et quodlibet est in quolibet. et fieri rebus opinio. Autem ergo si enim ex semine agni fit aqua et non leo. est quod sunt ibi dispositiones determinantes actionem agnorum ad determinatam formam agni et non leonis. et similiter sunt rationes seminales. Ad illud. 6. metaphysice dicitur quod per principium intelligentia dicitur. principium dispositivum et non actuum quod non est in factibili. quod factibilita aut habet invenientiam ad oppositionem formam aut naturaliter se habet sicut in artificialium que proprietas sunt factibilita. nam ars est recta ratio factibilium. 6. ethicorum.

Secundi libri q. 3.

Et quiditas possit abstrahi per intellectum et materia sensibili quod non tamen quod scire mathematice essent falsae in intelligendo rem alteram quod sit cum tamen sint certissime.

Ter. cō. 16. **M**athematice non possunt esse absque sensibili etiam sunt acciditales corporalia quorum esse est in esse. 7. metaphysice. et sicut res se habent ad esse ita intelligi secundo metaphysice. tamen quod materialis sensibilis est prior et ab ea dependet entia mathematica et posterius non potest intelligi absque priori quod est ei causa per se habens in prologo. In contrarium est Aristoteles. sed hoc huius.

Autem evidenter quoniam est notandum quod duplex est abstractio uno realis. scilicet intentionalis. prima est qua ponit res existentes sine aliis sicut Plato posuit ydeas abstractas a suis singularibus. Secunda est tripliciter. una que fit per intellectum quod separatur nam superius ab inferio; aut ab aliis nam sibi accidit tales coincidentia. aut a modo cum interligo albedinem non intelligendo eum gradus. Exempli primum ut cum intelligo animal in se non intelligendo hominem. exempli secundi intelligendo qualitatatem lactis sine albedine. Exempli tertius ut intelligendo hominem non intelligendo neque ita beccitate nec illas. **S**ecundo enuntiandum quod triplex est operatio intellectus; de aia. scilicet simplicitus intelligenda; cetero via divisione et discursus. in prima nec est vera vel falsum. sed in secunda et in tercia. **T**ertio est notandum quod in substantiis est tantum una abstractio. scilicet a suppositis. Nam hoc coegerit supposita et humanitas non. Ideo ita est falsa sicut aut hoc est humanitas. quod est sensus quod suppositum vel aliquod esse suppositum acceptum est nam ut per ipsa a suppositis. nam humanitas est tantum ipsa sicut equum per Ani. quinto metaphysice capitulo primo. sicut ista ppositione est falsa humanitas est aialitas quod subiectum et predicatus sunt ultimata abstractio. et est sensus quod una ratio est altera sicut quod ratio specifica est ratio generica. **P**. et si humanitas inclu-

dit aialitatem tamen repugnat aialitati sic ultimata per se habens predicari a aliquo inferiori. qui aliter non esset ultimata per se ab inferioribus. Et si dicatur hoc est aial ergo humanitas est aialitas a cōingatis. negetur consequentia. et ad regulam de cōingatis dicatur quod quod est arguedo a cōcretis accidentibus ad abstracta que se habent sicut supra et infra. nec sequitur sensibile est intelligibile. quod sicut est intellec. tamen hoc sequitur albus est coloratum ergo albedo est color. Sed cum dicitur hoc est aial id est denotatum a forma generis ex parte predicationis per seipso denotato a forma specifica distincte ex parte subiecti. In acceptibus vero ut cum dicitur albedo est color id est de seipso sicut alia et alia formaliter ex non rei distinctione. nam in substantiis generalibus ut aial sunt ab aia sensitiva et dicitur rationale sicut intellectua quod sunt distincte realiter. in acceptibus autem solum formaliter et ex non rei. **S**i queratur quod dicitur per se humanitas. dicitur quod sola ratione specifica hominis dicitur prior secundario oportet interclusa. In acceptibus absolute sunt due abstractiones a suppositis. scilicet a subiecto non albus quod est cōcretus utraque cōcernit a quibz abstractus albedo prior non abstractus a singulari. Nam ista est vera hec albedo est albedo. sed hec est sicut hec albedo est albedinitas. nam albedinitas est magis abstracta quam albedo. quoniam ab obiectis predictis et insuper a singulari. Nota tamen quod intrascinditur cōcedit predicatione in abstracto. sicut in divinis per infinitatem. quoniamque quod virtus est extrema vel alterum fuerit trascendens vel infinitus. per hoc adhuc in primis sententiis est vera non tamen in secundis bene enim procedit quod substantias est entitas et quod deitas est paternitas. non tamen cōcedit quod ratione est ratione entis et quod redditus deitas sit redditus paternitatis. In concretis relationis est triplices abstractio a supposito subiecto et individualiter nam hec tria cōcernit prius quod est quoddam secretum a quod obiectum abstractus paternitas licet neutrum abstractus a termino. quia habetudo ad determinatum est eorum quidditas prior terminus huiusmodi vel singulare est relationis pallio. Nota tamen quod hanc humanitas sit in se ultimata abstractio et ab ipsa potest abstractus cōceptus entis nec per abstractionem cōceptus entis ab ea ipsa veliter abstractus. sed alius cōceptus ab ea abstractus. Et aduerte quod iste terminus sicut iste hoc hoc aliquis vel aliqua haec et humanitas dicitur eandem nam specificam adequate sed dicitur quoniam prima pars ultimum dicitur illa supposita accepta signante nositate vase aut indefinite. humanitas autem dicitur eadem ut omo ab obiectis talibus abstractus et prescindit et dicitur substantia sive posite non predicatur de se inutno in abstracto. ista non est sicut rationalis est sensibilitas. quod est sensus quod aia intellectiva est sensitiva sed bene in cōcreto. nam rationale est sensitum et id est substantia et predicatione secundum diversas realitates a quibz ille dicitur sumatur. ista quoniam habet modos significandi actus in vice vel in scripto ab impositione rationabiliter et in intellectu habet modos intelligendi actus sicut per modos efficiendi realibus in intellectu regtis. nam abstractum non est medietatum et hoc et abstractio rei ab intellectu est non nisi ex 3d aia capitulo. **I**nnotandum quod ratio per abstractio capite duplice. large et stricte. large id est quod separatio realis vel intentionalis quorum ceterorum realiter vel ex non rei. Et sic capite ab Aristotele cum dicitur quod ceteritas est abstractibilis a materiali sensibili. et est id est quod per se habens ceterum abstractum id est quod separatio superioris ab inferio. **T**er. cō. 18. **N**onnotandum quod ratio per abstractio capite duplice. large et stricte abstractio id est quod separatio superioris ab inferio. et sic ab intellectu. et isto est sicut ad abstractio per modum. et si sic ceteritas non est abstractus a materiali sensibili quod materiali sensibili non est superius ad ceteritatem nec cetero. hanc sit materialiter prior non. **C**onnotandum quod ratio per scierias quodam incipit sua considerationem abstractio omo et terminas eadem ad abstractum omo vel divina. quodam incipit ab his quod sunt in materiali sensibili et terminas ad materiali sensibili et terminas ad materiali sensibili et terminas ad omo abstractum. ut pure mathematicae sicut geometria et arithmeticam. nam magnitudines predicatas de natura subiectis in ppositionibus suis et predicantur omo abstracta ut per linea quiditas et superficies est figurata. aut per numerum est quiditas discreta non tamen abstracta a materiali imaginabili. geometricae enim considerant semi-circulos qui sunt materialia ymaginabilis vel intelligibilis circuli. quodam incipit ab abstracto et terminas ad non abstractum. et iste sunt tres. scilicet astrologia perspectiva et musica que sunt mixtae per se in mathematicae et

partim nāles. sī magis nāles quā mathematicae. nāz māle
sūoz subjectoz est mathematicū t̄ formale nāle. Astrolo-
gia enīz p̄siderat figuraz p̄ cōpatiōez ad sensibile
cōe. sī. motu. Et alie due p̄ sp̄adēz ad sensibiliā pp̄ia: q̄
sc̄da est de linea visuali. terciā d̄ nūero sonoro. C̄ nāta m̄
q̄ astrologia t̄ nālis p̄siderat eadē suba t̄ pdicata t̄ eadē
p̄clōne sī p̄ diversa media. nā q̄ sol sit sp̄erie v̄terez p̄sider-
rat: sī nālis magis sp̄eritas inest soli p̄ sua nāz. alter aut p̄
diffinitiōez sp̄ericā aut ab effectu: q̄r facit motuz sp̄ericum
vel lumen sp̄ericum.

His p̄missis. sit hec p̄ma p̄cō. Quātias p̄ abstrahit
a mā sensibili abstractiōez p̄sifua t̄ intellectuali: q̄
est p̄ia opatio intellect⁹. pbaf. nā hoc facit potētia iferitor. sī.
sensus exterior: q̄ cognoscit albedinē lactis nō p̄cipiēdo ei⁹
dulcedine: l̄z sint p̄iūcta: ergo multomagis intellect⁹ cuž sit
supior⁹ potētia: q̄cqd p̄ot potētia iferior⁹ p̄t t̄ supior⁹ t̄ no-
biuoi modo. Sc̄do q̄r oēs entitatis absolutas t̄ distinctas
ēcentiali p̄t intelligere disticta: q̄r vnaqueq̄ h̄z p̄p̄ia intellect⁹
gibilitate. huūsimōl sunt q̄titas t̄ mā sensibilis quare t̄c.
C̄ Sc̄da p̄cō q̄ q̄titas nō p̄t abstrahi abstractōe diu-
sua intelligibili vera nec reali patz: q̄r nō sūt separa fin ex/
stēnā. C̄ Tertia p̄cō q̄ q̄titas a duob⁹ abstrahit. sī a subo
t̄ supposito. p̄z q̄ q̄titu est p̄cretu accītate absolutu. t̄ q̄d
libet tale duab⁹ abstractiōib⁹ idiget ex tertio notabili.

Ad argumēta. Ad p̄mū dī q̄ intelligere rez aliter q̄z
fit. t̄ sub mō repugnatī sue p̄p̄ie nāe t̄ entitati vt
intelligere deū eē corporeū t̄ huic intellectōi semper p̄iūcta est
falsitas. Alio mō intelligit res aliter q̄z fit. t̄ non oī co mō
quo est nō m̄ intelligit sub mō repugnatī sue p̄p̄ie nāe vt
intelligēdo accīns nō intelligēdo subin v̄l ecōuerso. t̄ isti mō
nō est ānēxa falsitas. nā nō semp q̄n intelligit aliquid intelligit
oē sibi p̄iūcta aliter intelligēdo boiez intelligēre oīa pdicata
p̄ se t̄ p̄ accīs d̄ boie t̄ iste modus intelligēdi est in sc̄lēs
mathematicis. t̄ ergo argumētu p̄io mō t̄ nō secundo.
C̄ Ad sc̄das rōne t̄ tercia dī q̄ p̄siderat q̄titatis in or-
dine ad māz sensibilis cui nēcō inest nālī t̄ quā nēcō nālī
p̄supponit nō est mathematica sī nālis. t̄ isto mō h̄z nālis
ēa cognoscere cognitiōe p̄fecta t̄ p̄pter quid:

Questio quarta secundū libri.

Aeritur ver⁹ cālitas finis sit vera cā
litas q̄p̄ nō: q̄r est cālitas me-
taphorica. C̄ p̄ si ē cā aut sc̄dm q̄d ē aut sc̄dm
q̄d nō est. nō sc̄dm q̄: q̄d nō est null⁹ ēcā. nec
p̄mū q̄: vt sic iaz h̄z ergo p̄pter h̄ne nō mouebit agens
cū būib⁹ p̄stib⁹ in mā cesset mot⁹ p̄io d̄ gnātiōe. C̄ p̄ de-
rōne cāe t̄ p̄ncipij est eē p̄mū. 4⁹. metaphysice. h̄z d̄ rōne
finis est esse vltimū. 5⁹. metaphysice ca⁹. de p̄fectio. C̄ In
cōtrariū est Aristō. 2⁹. būi⁹ t̄. 5⁹. metaphysice. c̄. n. cā carū
finis t̄ simpli p̄mū fin omnes.

Ad evidēnā q̄dīs est notabili p̄ finis h̄z duplēc cā/
litatē sicut agēs. agēs. n. h̄z vna cālitatē sup̄ effectū
que imēdiate cadit sup̄ fieri rei pdicēde. t̄ p̄ ipaz res po-
nitur ab agēte inesse simpli. Aliā que trāsit nō sup̄ fieri h̄z
sup̄ esse ipaz p̄seruādo. t̄ iste cālitates sūt sepabiles. stat. n.
q̄ ignis causet caliditatē in aqua quā solus sol p̄seruer h̄z nō
cāuerit. sic p̄for: miter finis h̄z duplēc cālitatē respectu ordi-
nator⁹ in finē. P̄ia cadit sup̄ fieri ordinatoz in finēz t̄ ista
corridet prime. alia que cadit sup̄ p̄seruationē coxūa me-
dia in finēs sūt t̄ p̄seruant inesse p̄pter sinez. C̄ Sc̄do est
notabili q̄d finis est cā inesse intētōali p̄ ec̄ reali: nā nō est
necessariū q̄ cuiusibet effect⁹ realis q̄libet ei⁹ cā sit cā rea/
lis h̄z bñ d̄ cā efficiēre t̄ mālī h̄z requir q̄ sit realis vel intē/
tionalis pro cē reali vt p̄z de domo extra pdicata q̄ depē/
det a domo p̄cepta. nā oē agēs p̄ cognitionēz. p̄cōcipit
effectū ante h̄z aliud inesse pdicat. pbaf hoc sc̄dm notabili
q̄tū ad primā p̄t q̄r codē mō finis est cā. quo mō sibi re/
pugnat h̄se rōne cā finis vt extra h̄z rōne effectus nō
sc̄dm eē intētōale. C̄ p̄ sc̄dm eē extra seq̄e actionē agētis
vt sic nō est cā. nec cālitas realis est p̄fectio: nō reali nisi in
ecōdē genere cāe. nā stat q̄ alīc cālitas sit maior: sicut d̄ effi/
cīte nō m̄ p̄fectio. In actu enīz impato intellect⁹ altiorē cāli/
tate h̄z voluntas q̄: determinat libere agēs ad actu q̄d est

nobilis q̄ elscere ipm̄: sī ipm̄ elicere q̄d est intellect⁹ agētis
est ipm̄ magis cāre q̄ solū determinare. C̄ Tertio notabili
est p̄ finis p̄siderat duplē. Uno modo q̄tū ad ei⁹ cūrta
tem: t̄ sic h̄z rationē termini actōis agētis. acō. n. agētis
terminat ad entitatem finis. Alio modo q̄tū ad ei⁹ cālitatē
t̄ sic h̄z rationē p̄ncipij. monet enīz agēs metaphorice ad
agendū. Ex quo p̄z q̄d est cā cālitatis agētis: nō t̄ entita/
tis agētis: nec seq̄t q̄d sit cā sui ipsi⁹: t̄ sic cā t̄ cālitūz t̄ p̄z
t̄ posteri⁹ seipso: q̄r q̄cqd est cā cātī: t̄ q̄d ēt de/
mōstratio circularis. sūnt. n. sibi inuitcz cāe. 2⁹. būi⁹. 7. 5⁹.
metaphysice dī p̄ finis in esse intētōali p̄o esse reali est cā
cālitatis agētis: t̄ finis esse reale est effect⁹ cālitatis agentis
que nō est in eodē genere cāe nec demonstratio circularis
est impossibilis nisi in codē genere cāe respēci emēde; indi/
vidui t̄ demonstratiōe vniformi. C̄ Quarto est notabili p̄
duplex est finis. 2⁹. de aia. finis. cui⁹ t̄ finis quo. p̄mū est
objectū q̄d p̄ operationē attigis vt de⁹ bñdict⁹ qui attigis a
bita p̄ actū volūtatis vel intellect⁹. ipsa aut volūtio seu istelle
ctio est finis quo finis cui⁹ attigis. C̄ Quinto est notabili p̄
finis in agibilis sī h̄z sicut p̄ncipuz in speculabilitib⁹. 2⁹.
būi⁹ circa h̄ne: nā sicut ex p̄ncipij debitis nēcō seq̄t p̄cō
ita ex fine eē aut forē necesse est talla eē vel dēre eē media.
nāz fi sectio duri est necesse est eē ferrā ferrea t̄ debite dē/
tata. fili si dom⁹ est nēcō sūt p̄iecta t̄ sectū. est. n. finis cā
ordinatoz in finē nō solū in cōcīdo comīd quo dictu est in
p̄io notabili: sī ēt in inferēdo sicut p̄ncipia in essendo suffi/
cientia vtrōq̄ modo sunt p̄ncipia.

His p̄missis p̄p̄hunc allique p̄elones. p̄ia q̄ cālitas
finis est p̄ia cālitas t̄ simpli nobilis. pbaf q̄r
est cā cālitatis agētis. C̄ Dēt cā mouēs nō mota. oēs. n.
alie cāe sūnt mota t̄ si alie mouētes nez. p̄tinet virtuali
oēs alias cās. t̄ q̄dlibet tale est p̄z t̄ nobili⁹ p̄ia p̄z quia
posteri⁹ t̄ ignobilis nō p̄tinet virtuali p̄z t̄ perfecti⁹ se.
ahs ēt p̄z q̄r cālitas oīuz allaz cāp̄z descēdit origiāl a cāli/
tate finis: nāz agēs nō agit nisi motu in finē. mā aut t̄ for/
ma nō cānt nīl p̄supposita actione agētis. C̄ Dēt finis cā
p̄pter quā oēs alie cāe agit t̄ ad quā oēs alie originaliter
ordinant. Et hec est interio p̄lī. 5⁹. metaphysice p̄ncipio. 3⁹.
vbi dicit q̄ p̄plemētu t̄ largitas t̄ boni nō iuēt in re/
bus nisi p̄ cām finalem qua qui caret: caret oī bono. vult
enīz finē eē bonū t̄ optimū alioz. 2⁹. būi⁹. cum ergo sit cā
bonitatis alioz ipfa erit prior t̄ magis bona: q̄r p̄pter q̄d
vnlq̄d h̄z tale t̄c. q̄r re. C̄ Sc̄da p̄cō q̄ cālitas finis est
nēcō vbi oēs alie sūt p̄tingētes. pbaf q̄r ipfa inest per se.
sc̄do mō vbi alie nō: nāz ista est p̄ se. sc̄do mō h̄z ordi/
nem ad deū t̄ ista est p̄ accīs h̄o creat⁹ q̄r p̄tingēter creat⁹
vt pbabit in sequētib⁹: h̄z h̄o ex sua rōne formalū ordinat
ad deū t̄c. h̄z in finē vltimū quā si q̄s cognosceret fil⁹ t̄ q̄dī
tem dei posset istū ordinē p̄ illas rōnes dei t̄ hoie
a priori potissime demonstrare. sicut medicina est p̄pter sa/
nitatē. C̄ Lorrelariū t̄ est p̄firmatio toll⁹ p̄clusiōis p̄ finis
cāt in potentia obiectua q̄dītates creabilis q̄r pdicata sc̄di
modi insunt in potētia obiectua sicut t̄ p̄mū modi. Et p̄p̄
hōe p̄t euālī vna magna difficultas cū arguit q̄d nō est
nō cāt finis nō est ergo nō cāt maior est vera de cā q̄ ex/
istētē regrit ad hoc q̄ causet nō aut de fine. si de⁹ auſſer/
ret a cātē exāmīna cālitas finis remaneret ipaz rex ad deū
t̄ inter se nō m̄ cālitas effectua. C̄ Et si dicatur q̄r cālitas
realis est p̄fectio: non reali sicut ens reale ente rōnis. dicit
q̄d est ver⁹ in eodē genere cāe. C̄ Sed hic sit alique diffi/
cultates q̄o effect⁹ cāe finalis p̄t h̄re depēdētē ad finē
qui nō est sicut medicina p̄pter sanitatē que nō est. Dicit
q̄ ille oīdo effect⁹ ad finē qui ordō est fundamētalis rela/
tio que p̄ se inest nō est actualis t̄ talis nō regrit exāmīnam
termini sicut de risibilitate respectu risus qui nō est. termini
natur enīz ad q̄dītate termini. C̄ Secunda difficultas q̄o
p̄t esse cā posteriorē effectu. Dicit hic duplē. p̄dō q̄ cā
intētōalē p̄t esse reali est prior effectu cui⁹ est cā. Sc̄do
dicit q̄r est prior fini q̄dītate sicut q̄dītas sanitatis est p̄ior
q̄dītate medicinae.

Cad argumēta. C̄ Ad p̄mū dicit q̄d est vera cālitas
finis: h̄z ipse metaphysice mouēt agēs. m̄ plus. n.
Tex. cō. 30
Tex. cō. 2.
Tex. cō. 36
Tex. p̄. 89
Lom. 3.
Tex. cō. 31
cō. 8. 55
Tex. cō. 7.
Tex. p̄. 21.
cō. 8.
cō. 21.

111

Secundo

Questio

V.

est eare q̄ mouere sicut cā in pl̄ se h̄z q̄ mouens. Ad 2^m dī q̄ est cā sūm q̄ est in esse int̄cōali nō pro eē int̄cōnali sū pro eē reali. vñ nō est cā in esse reali pro eē reali aut int̄cōali nec in esse int̄cōali pro int̄cōali sū in esse int̄cōnali p̄ esse reali. C̄llat̄t̄ et̄ r̄f̄ssio ad 3^m q̄ est p̄n^m sūm q̄ h̄z eē in mēte artificis. t̄ vt sic est p̄n^m & cā sūd̄ in esse reale ext̄ a h̄z r̄nē p̄ncipiat̄ t̄ effect̄ nō cause. C̄llat̄d̄z postr̄ch q̄d̄ sūm sūm ipl̄x cūt̄ s̄. t̄ itē^m p̄m^m p̄t̄ cē malus & appere malus. s̄l̄r̄ p̄t̄ cē bon^m & appere bonus. sūm int̄cō est duplex ḡnatiōnis. s̄ forma rei & rei genit̄. t̄ hic est duplex. q̄d̄z p̄m̄aria int̄cōe & q̄d̄z secūdaria. t̄ vte h̄z est duplex. quo. s̄. t̄ quod. quo est visio dei clara v̄l̄ s̄ uñio ordinata respecu creature r̄onalis & hoc p̄m̄aria int̄cōe & q̄d̄ est de^m b̄ndict̄ qui est totū nature bonum. Secūdaria int̄cō sūm quo est habit̄ virtutis s̄ opa-ri sūm virtutē est sūm q̄d̄. C̄llat̄ et̄ sūm quosdam q̄ illud q̄d̄ est sūm inquātu^m t̄ acti volēdi h̄z rationē cā effici- tis realis h̄z postea remaneat sub r̄one sūm. nāz velle resp̄- cu finē & electio media ut ordinant in finē. 3^m ethicoz. que est actus voluntatis.

Quæstio. 5.

Cap. 5.

Irca cām efficiēz. queret v̄l̄ de^m p̄du cat̄ res naturali necessitate. q̄ sic in quocūq̄ agēt̄ agere est idē cū esse agēns si esse agēt̄ est necessariū & agere: s̄ in deo est ē idē esse & agere & c̄sle ei^m est necessariū ḡ & agere. C̄p̄fectissime cause dī attribuit̄ p̄fectissima cālitas & ex p̄n^m p̄fectissim^m mod̄ causandis cārē necessario est p̄fe- cto: mod̄ causandi q̄d̄ st̄igēs sicut necessariū nobilit̄ est p̄tingēt̄. C̄llat̄ oīs cā que non agit nisi mota ab alia & sūm impēti alteri eo modo quo est mota: eo mō agit. si ergo prima cā agit necessario cū nulla cā sc̄da agat nisi & mō impēciū p̄m̄arie sicut necessariū oī est mota agit nec cōt̄ mouebit & sic in reb^m nullus effect̄ erit p̄tingēs. C̄llat̄ rō q̄: oīs cā sc̄da depēdet̄ a p̄ia in fieri & esse & p̄ oīs in acūde si ergo p̄ia necessario cāt̄ & oīs ale ex p̄n^m nōccio cābunt. C̄p̄ cā nōccio agēs nō est in aliquo crōrāda nec depēcāda. si ei go de^m nōccio ageret ad extra nō cāt̄ i aliquo exorādus nec depēcādus.

Ita q̄d̄ vñū p̄n^m p̄pponit. s̄. q̄ de^m causet̄ oīa ad extra. Et alid q̄: u. an. s̄. nōccio vel p̄t̄igēt̄ cāet̄. C̄llat̄ enīm aliq̄ q̄ de^m dat̄ vñū cāt̄ua alijs & p̄seruat̄ entia in eē q̄: ipso a moto oīa laberēt̄ & nō plus facit na q̄ nō poit ea in esse. Quātū ad 2^m est p̄trouersia iter ph̄os & theolo- gos. p̄bi dicūt̄ q̄ de^m nōccio agit ad extra quo^m sunt r̄ones ante oppositū. Et theo. dicūt̄ q̄d̄ mere libere libertate cō- radicatiois & p̄t̄igēt̄. ideo p̄ba^m p̄io p̄suppo^m 2^m q̄ p̄tin- gent̄ cāt̄ p̄mo sic ab ente simplici infinitū s̄ p̄fectionez non dī negari aliq̄ p̄fectio simpliciam nō cāt̄ infinitū sūm perse- cutionē s̄ cālitas efficiua est huiusmōi posse. n. ponere i cē. hoc est in marie p̄fectiois. cū ergo de^m sit infinitū sūm perse- cutionē ab eo nō erit cālitas efficiua negāda. C̄p̄ de^m cō- finit̄ oīa alia a se virtuali v̄l̄ nobilit̄ mō q̄ virtuali ergo oīu^m alioz a se est cā efficiua. p̄ia p̄z & an̄s p̄ba^m q̄: cōti- nere aliqd̄ virtuali est posse ip̄m deducere ad cē. t̄ deus aut cōt̄inēt̄ oīa virtuali & sic poterit ea p̄ducere aut nobi- liori modo q̄d̄ vñū qualiter ergo multomagis q̄ virtuali alter.

Secundū p̄ncipale p̄ba^m q̄: cā agēs de nec- sitate & nō ipedibilis p̄duct̄ oīa que p̄t̄. cū ergo de^m sit huiusmōi & oīs effect̄ possibiles cōt̄inēt̄ & sūm p̄f. cōt̄ionez eo^m. c̄go erit tōt̄ actu p̄duct̄ quot sunt p̄ducibiles. ita p̄fect̄ sicut p̄nt̄ p̄duci. s̄l̄ nō dīm̄et̄ in alii in vñueri q̄: infinitū bonū cābit. C̄p̄ non p̄t̄ assignari alia ratio nec assignat̄ a ph̄is q̄ tota terra non est copia a quia cū hoc sit nāc sibi & aet̄ eē imēdiate super aquā q̄: graui^m dcb̄t̄ esse deo. s̄l̄ & aqua sit grauior: aere. C̄llat̄ dat̄ ita i finio q̄: nā naturā s̄c. p̄uidit̄ ad bonū totius vñueri q̄d̄ est meli^m q̄d̄ bonū p̄t̄icularē ad salutem sialuz quo: nād̄ & plātarū que nō p̄nt̄ vñuer in aquis tū ergo hoc sit elemēt̄ violēt̄ & cōtra me in tōt̄ nature eo^m descēdit enīz acr̄ ne det̄ vacuū cōtra inclinacionē pro- priam ad mai^m bonū vñueri ne mūdū sit dīscōtūnus & nullū violentū p̄petuū nisi a cā libera libere ip̄m sic det̄

nēte ergo. T̄ p̄ arguit̄ ex motu terre. eiusdem. n. r̄onis est tota terra cat̄hegrecum atice & vna gleba ergo sicut mos- tus circularis p̄t̄ conuenire vni glebe & to. i. terre. ḡ tota terra est mobilis motu circulari: s̄ cuiuslibet potētie passione cor̄ridet aliq̄ potēti. actua. ali. illa potēta passione cēt̄ fru- stra. cū ista actua potēta nō possit cē nisi illa que est in deo ergo si deus necessario mouet necessario ipsam inquebit. C̄llat̄ m̄r̄at̄ ex modū celo. maz mod̄ circularis ad dertraz & ad sinistrā sunt eiusdem r̄onis formalis cū gescente mobili toto cat̄hegrecum atice q̄: terminū ad quā est idē ergo sicut mouet ad dertrā sibi nō repugnat moueri ad sinistrā. cūz ergo deus necessario moueat mouebit ip̄m motib^m r̄ihs. C̄p̄ r̄ata velocitate sunt mobiles p̄tes celli circ̄a polos s̄c & remorsissime cū sunt eiusdem r̄onis ergo. T̄ p̄ ilud q̄d̄ nō repugnat alicui p̄ aliquo instātiō repugnat sibi p̄ toto tpe q̄: eādē naturā h̄z i toto tpe q̄d̄ in quoq̄z instātiō h̄z alicui p̄t̄ celo nō repugnat sūm dī factō inest aliqd̄ vbi ḡ nō repugnabit p̄ toto tpe s̄z oī potētie passione cor̄ridet aliqua actua ergo si de^m nō facit gescre oportet q̄ nō ne- cessario moueat.

Sed cōtra illas p̄t̄is arguit̄ p̄o. 3^m p̄mā idē nō est cā multo^m cū. vñū. & multa sunt opposita cū ergo de^m sit vñū nō erit cā effectua oīu^m. C̄p̄ mutaret̄ q̄: p̄tinuc se heret. alt̄ q̄ p̄r̄: maz nūc isto dato cāt̄ & imēdiate ante nō cābat. C̄llat̄ secūdā q̄: illa data nō erit aliq̄ effectus nālis q̄: q̄nīcūq̄ ad aliq̄ effectū cōcurrat̄ aliq̄ cā libera c̄t̄ si mille nāles p̄currat̄ tōt̄ effect̄ est liber sicut p̄clusio est p̄m̄gens. ant̄ negat̄ia vel falsa q̄: aliqua p̄missaz erit talis. Et p̄firimat̄ rō q̄: si p̄ma cā p̄currat̄ mere libere & p̄tingēt̄: cū p̄ma cā magis influat̄ in effectū q̄d̄ secūdaria sūm aucto- rem de cāis sc̄gt̄ q̄ nullus effect̄ erit nālis.

Ad primū dicit̄ q̄ idē inquātu^m idē nō p̄t̄ facere nisi idē p̄ lycei p̄t̄ includere p̄lātit̄ effectū v̄l̄ va- rietatē & difformitatē. Aliud est enīz p̄sue p̄ducere plures effect̄ aliud varios & difformiores. pp̄o Aristō. h̄z verita- tem de agēt̄ nālū respectū p̄sue eodez modo dispositu nō de libero ut ly idē tenet̄. sedo modo nō p̄o. idē enīz ignis ma- nens idē numero p̄ducit̄ diuersos ignes s̄z noī variōs & difformes q̄nīcū est er se nisi p̄ueniat̄ et p̄te p̄ssi. Agens tñ libēt̄ manēs idē p̄ducit̄ diuersos effect̄ ut velle & nō velle c̄t̄ de codē obiecto & faci p̄positōes affirmatiōas & negatiōas. si aut̄ teneat̄ ly idē p̄mo mō: nūc p̄posito est falsa de v̄t̄oq̄ agēt̄. Ad aliud dicit̄ q̄d̄ est dēdiano extrīseca. eadē. n. p̄duct̄e qua p̄sue p̄ducit̄ effect̄ v̄l̄ cāt̄ur. cāt̄ur dōmīatōe m̄r̄isca eadē reali s̄z nō formali denoīat̄ de c̄reas extrīseca. vñ nouū nō est forma in deo sed de nouo denoīat̄ a nomīt̄ recepto in creatura. Si dicit̄ q̄ non min^m p̄duct̄ actua & p̄sua respectu eiusdem oppōnunt̄ quēadmodū gnāre a gnāri s̄z illa sunt incōponibilia i eodē respectu eiusdem. arguit̄. n. distinctionē realē. n. nūc. n. gnāt̄ se s̄z bene nutrit̄ & augmētāt̄. 2^m. de aīa i p̄o de tri. dicit̄ q̄ origines opposite sunt incōpossibiles. b̄s̄les: s̄z iste nō sunt oppo- site s̄z illa sunt reali denoīata noīb^m oppositis sicut eadē est visio q̄ aliq̄ videt̄ & obicit̄ v̄l̄ videt̄. Ad 2^m p̄ncipale dicit̄ frācīens mayronis circa finē vñtūe q̄d̄. vi. di. cō- flax: "p̄ effect̄" p̄t̄icularēs relati ad cās p̄t̄icularēs sūt natu- rales & necessariū 2^m q̄d̄ s̄z relati ad deū liberi & mere p̄t̄i- gentes & respectū diuersoz nō p̄uenit̄ q̄ dī effect̄ est sun- plūciter liber i 2^m q̄d̄ nālis. Querit̄ an de^m sit oīu^m eu- tium vñtūe finis q̄ nō q̄: nō attingit̄ ab omnib^m marie a dāpnatis & tūc actio ei^m c̄t̄ si frustra. C̄llat̄ arguit̄ p̄ Aristo. 3^m. de aīa i p̄o cēli i mūdi de^m & nā nūbil agit̄ frustra. dicit̄ negādo p̄sequēt̄ia q̄: finis dī attīgi ab his que sunt ad finē nāsi sit ipedimēt̄ respū ordīatoz i finez s̄c i dāpnatis culpa & iō actio ei^m nō c̄t̄ si frustra q̄: nō c̄t̄ defecit̄ ex p̄te finis.

Ad arguit̄ facta in p̄n^m. Ad p̄m^m q̄ actio que est a deo est formali nōccia: q̄ est ipē de^m. si aut̄ cōside- ret̄ q̄t̄um ad id q̄d̄ respūcūt̄ virtualiter q̄d̄ illud est p̄tingēs impossibile est q̄ actio eius sit nāli p̄tingēs. Ad secūdū dicit̄ q̄ si creare cōtingēt̄ arguit̄ imperfectionē est ex p̄te causā. nō tamē ex p̄te cāe. Et dicit̄ ad formāz rationē q̄

Ter. 2.55
Ter. c.

Ter. p. 47

ter. p. 112
et. 112.

Ter. p. 22.

pfectissim⁹ modus causandi est causare libere & ptingēter
iz nō sit pfectissim⁹ modus pducendi: s̄ pfectissimus mo-
dus pducendi est pducere necessariō. idco vtracū pductō
in dūmī est necessaria: iz vna sit nālis & altera libera liber-
tate h̄mpli: vt distinguere liberū & naturale nō tñ liber-
tate aī bñrī. pcedit enī vci buz quid nar⁹ & spūs sanctus
quid datus fui A. gustiū. xii. de tri. C. Notandum adhuc
q̄ multipler est efficiēs. Metaphysice vt finis ppter quē
agēs agit aut ppne & nūc vel est efficiēs statuēdo finez &
sic dicit agens architeclonīū idest pncipale vel statuēdo
illud qđ est mediū in finez & sic pñfiliat: dicit cā efficiēs.
aut opando & hoc duplī aut enī applicat actīna passiūs
& sic medic⁹ dicit cā efficiēta sanitatis aut opat circa ma-
teriā & sic semē masculi d̄ cā efficiēta pl̄s. aut idicit for-
mam & sic de⁹ bñdicit⁹ dicit cā efficiēta hominis. Qđ. 6.

Eru q̄ iusdē rei possint esse plures p se cā
vñ qđ: si vna sufficit altera supstituit:
s̄ quelibet per se cā videt sufficere in suo gñne
fine alia ergo ec. C. In cōtrarium est Aristo. In
hoc. L. 5. metaphysice.

Ter. 2. 50
Ter. cō. 2.

Id evidēntia qñonis ponunt̄ aliquid distinctōes de cāis
causaz. quedā vnuoca cū pducēs & pductū sūt
eiusdē nature specifice vt cū ignis generat ignez. alia equo
ca quādo ecōuerso vt in gnātōe rane a sole. C. Itex cārū
aliqua intrinsecā vt materia & forma. alia extrinsecā vt agēs
& finis alia pñ maria que plus influit in effectū qđ: intum⁹ alia
secūdaria que caput virtutē a prima si fuerit cā efficiēta realis
vt homo a sole in generatōe alterius hois. si vero fuerit
causa effect⁹ int̄ctionalis vt de opatiōib⁹ oblectis cā secū-
daria nūbil caput a prima quia in creatione sensationis nūbil
recipit sensibile a sensu actuō nec intelligibile ab intellectu
actuō. & vlt obiectū nūbil a potēta tali caput nūlo loquēdo
de obiecto. stituto in esse per ipsuz intellectum. alia p se vt
musicus cārat. alia p accidēs vt musicus edificat. alia vñs
alia pñcūlaria. alia per quaꝝ. alia sine qua. alia pñcipialis vt
edificator. alia instrūmētalis vt dolob:a. alia pñq. alia re-
mota. alia in actu. alia in potētia. alia cōplexa. alia incōplexa
elie cuiusdē ordinis que sunt in eodē genere cause equē pñne
& eiusdē spēi vt duo hois equē trahētes. naūē. alie alteri⁹
ordinis que in eodez genere cause sunt ecātali ordinates &
alterius spēi vt sol & homo in generatōe hominis. Causaz
eiusdē ordinis. quedā sunt totales que cātione alteri⁹ cōle
eiusdē ordinis nō indigēt sed sola sufficit. quedā partialis qđ
in eodē genere ad causandū nō sufficit. exemplū pñm ignis
generat ignē exēplū secūdū hois trahētes trabē quo nul-
lus sufficit solus. Causaz adhuc quedā sunt eiusdē generis
vt oēs cause efficiēs in genere cā efficiēs & sic de alijs
in suis generib⁹ qđā alteri⁹ generis vt efficiēs & materia.

Dic possent poni tot pñclusiones quot sunt distinctōes
sed ad pñsens nūc sufficiēt. C. Dūma cōclusio qđ
eiusdē effectus pñ eis plures cause finales totales nō sub
ordinate nec oīno vitime qđ dico ppter vñmū finē oīum
qui est tantū vñus non alterius generis. C. Dūma pars
cōclusio qđ exemplariter. nāz aliquis faber facit aliquo-
tiens duos cultellos vñ ad scindendū panē. alium aut ad
scindendū carnes & tamē ad illos duos fines posset vñus
& idē cultellus sufficere. & posset fieri ad illos duos fines:
qđ si vñus finis illoz nō haberet locuz nō minus esset cul-
tellus pro alio. C. Item natura ordinavit linguaꝝ ad duos
fines. 2. de anima. & pñ poliūce vñ gustum & loquellā. &
tamē si aliqua nūnqđ vñcēt lingua ad loquēdū nō minus
esset ei vñus in gustuz & ecōtra. Sed de alijs cāis maxime
efficiente: non qđ: aliquid dependeret per se in existendo ab
aliqua causa qua nō existente nō minus existeret qđ est im-
possibile de cā efficiēte eo qđ cā efficiēs totalis nō subordi-
nata alteri⁹ ponit sufficiēt: iū effectū in actuali existēta. fi-
nis aut totalis nō ponit suū effectū in actuali existēta s̄ effe-
ctum solū haber ordīna: e: ad finē sicut pñ de qđdītaib⁹ in
potētia oblectua quoꝝ pfectior finis est impfectiōis: & ta-
men ppter oēs fines iūos impfectior non ponit in existēta
actuali. C. Scđa cōclusio qđ eiusdē effectus pñt ec plures
cause per se alterius generis & totales ista patet in littera

Aristo. quia statuēt sunt cause materialis formalis & alie ex-
trinse. hoc idem patet sexto scđm tria & est exemplū ibi
de domo. C. Tertia cōclusio qđ eiusdem effectus possunt
esse plures cause totales ciudē generis: sed non ciudēz
ordinis. nāz dens sol & homo pducunt homines quorū
quilibet est sufficiēs causa & totalis in suo ordīne & sūt oēs
cause ciudē generis supple efficiētis.

Dic argumēta in principio patet qđ ipsam seipsum sol-
vit. arguit enim de causis essentialibus eiusdem oē-
dinis & generis & adequatis. alī nō cōcludit. Qđ. 7.

Erum causa particularis & in actu simul
sit & non sit cū effectu particulari
v & in actu qđ non quia scītū in actu est causa scīe
in actu & tamē nō si scītū actu est scientia est pñ
de quadratura circuli per Aristo. In pñdicamēto
de ad aliquid. C. Preterea si sic in principio motus cella-
ret motus. nam primo de generatōe habib⁹ pñcūbus
in materia cessat motus. cum ergo in principio motus sit
agens ergo tunc erit effectus & sic cessabit actio motus.

C. Preterea ab eterno dēs sūt causa & est in actu ergo es-
fectus del semper sūerunt in actu. cōsequēta pñ quia alter
deus fuisse mūtāt: quia pñ fuisse in potentia & postea
in actu. C. In cōtrarium est Aristo. hic L. 5. metaphysice.

Id evidēntiam questionis sunt intelligēda. pñmū qđ
differētia inter ens in actu & in potētia respectu ef-
fectū pñportionabilis acceptorum est accipiēda respectu
fundamentoꝝ relationis cause & effectus in actu & in po-
tentia per cūparatiōneꝝ ad existēntiaz actuālē eorum sic
intelligendo qđ relatio cause in actu & effectus in actu non
possunt fundari nisi in ente in actu: sed relatio cause & effe-
ctus in potētia non requirunt existēntia actuālē fundamē-
toꝝ sicut pñ de dominatore & dominabili que importat
aptitudineꝝ solum sed edificans & edificatum actu in fieri
importat existēntia actuālē in facto esse vel in fieri ita qđ si
fundatum cause in actu existit actu & est actualiter sub rela-
tiōe qđ & fundatū effectus i actu erit & ē actu sub relone.

Notandum sed qđ causa agens in actu pñ-
ticipi duplēter. s̄. in vñuer sali-
& pñcūlari pro edificāte aut p hoc edificāte: & hoc vñmū
duplēter. aut pro hoc edificāte: sūe hac: sūe illa edifica-
tione quasi vase aut p̄o hoc edificāte bac signata edifica-
tione & vñc dico qđ ab uno ad reliquā de scđo adjacēte cō-
formiter acceptū sicut in omnib⁹ relationib⁹ actuālib⁹ &
pñmātib⁹. tñcēt argumētū. nam bene seqñt̄ edificans
est ergo edificabile est in edificari & ecōuerso. similiter se-
quitur hoc edificās bac edificatōe vel illa. ergo hoc vel ib-
lud edificium est iedificari & econtra. similiter sequitur hoc
edificans bac edificatione signata est ergo & hoc edificabili
le bac edificatione passiva sibi opposita. similiter tenet cō-
sequētia ab effectu in fieri ad causaz in potentia sed nō ecō-
tra similiter a causa actu causante ad effectum in potentia
tenet cōsequētia sed nō ecōuerso. C. Ex his patet respon-
sio ad argumenta. Ad pñmū dicūr qđ si scibile est in actu
causans scientia & scientia in actu in fieri. non tamen cōcedi-
tur vñuer saliter ecōuerso qđ si scientia est actu pñ scibile fit
actu existens quia de pluia non existente vel rosa est sci-
entia actu & obiecta tamen non sunt actu licet sint actu sci-
enta vel habita. non tamē si scibile est actu est opus pñ sci-
entia sit actu. nām scibile vt scibile est solum causa scientie in
potentia dato qđ scibile sit aptum natūrā mouere intellectū
s. & terminare qđ dicitur ppter materiā pñmā & relatio-
nes & multa alia que soluz sunt nata terminare intellectū
non autem mouere cum non sint de principiis actiūs &
vt terminans non est causa: sed bene vt mouens. Simil-
iter sequitur scibile est ergo scientia est in potentia. Ad se-
cundum dicitur negando cōsequētiaz & cum dicitur ba-
bitus pñcūbus &c. cōcedo. sed in pñmū motus habitus
non sunt plentes sed in fine ideo nō sequit̄ sed bene seqñt̄
qđ si in principio motus est causa actu causans qđ effectus
est actu in causari. C. Ad vñmū dicitur qđ de⁹ ab eter-
no sūt sed non sūt causa. Et cuꝝ insertur qđ fuerit muta-
tus neget cōsequētia qđ agēs voluntariꝝ cūlūsionī est de⁹

Ter. 2. 55

Ter. 2. 37
Ter. cō. 2.

ter. 2. 10 4
et. 1. 12.

ter. 2. 47

ter. 2. 22.

Secundo

agit omnia per intellectus & reas tāq̄ ex exemplarib⁹ & voluntate que est p̄:ia regula oīuz p̄tingentū & ē oīuz voluntatis finis in rationes specificā sine divine essentie & tale agens voluntate & voluntate antiqui nō mutant nec mutantibili agit sine mutatione sui q̄si vult. Exemplū positio q̄ inō hēc voluntate gesēdē eras tali hora tūc quiccas sine mutatione mei aut voluntate vel act⁹ mei. Sili est de deo qui q̄egd facit fecit aut facit? ē sicut & volunt se facturū ab eterno pro tali v̄l tali répo:e vel cuius voluntate & voluntate sua antiqui & eterna. & ideo facit q̄egd facit sine sui mutatione sed solū mutatione ex parte effectus.

Questio octava.

Erum de inq̄tū creās sit relativū respe
ctu creature q: sic referit ad crea
turā. In cōtrariū arguit q: relativū p̄st
tūc intrīscē ex fundamētu tanq̄ ex p̄n⁹ funda
mēti & relativē tanq̄ ex formālī s̄z cuiusq̄ re
pugnat hēre tā fundamētu q̄ relationē sibi repugnat esse
relativū s̄z deo repugnat hēre fundamētu, relativis, i. crea
tūonis q: fundamētu est ipsa creatura cum ex tpe creet &
deo repugnat recipere aliqd ex tpe & tūc repugnat sibi hēre
relationē ipsaz, ergo deo repugnat inq̄tū creās esse rela
tūiū creature.

Ad q̄onc. Dicūt qdā q̄ creatiō actiua ē i deo fo:
māliter sicut passiua in creatura & ex tpe, & q̄ nō mu
tāt de⁹ in recipiēdo talē respectū q: relatio pot alieni adue
nre sine mutatione facta in eo. 5⁹. phisicoꝝ. Cōtra q: cuz
de⁹ sit ens actualissimū & sume necessariū ab eterno ergo
nō erit i potētia respectū alicui⁹ p̄tigēt. C P̄ aliqd qdā ē
in deo formalī dependet ab aliquo exēte in creatura. p̄na
p̄z q: relatio cātū effective a termino. C P̄opterea di
cunt alii nō q̄ relatio real possit et̄ dei ad creatūrā que sit
in deo formalī s̄z bene & relationē formalī que est in crea
tūra de⁹ referit formalī & est relatio ad creatūrā. Cōtra
hoc facit argumentū immediate post oppositum tūi q: forma
nō denotat nisi intrīsece sicut est p̄ncipiu intrīsecū. C P̄o
pterea dicit q̄ de⁹ inq̄tū est cōtātor; referit ab eterno ad
creatūrā p̄ respectū fundamētālē q̄ nō exigit extrema abo
in actu s̄z solū in potētia s̄z p̄ creationē actiua extrīsece deno
minat creās nō tūi est relativū. Et dico q̄ nec p̄ respectū
fundamētālē nec actualē creat nec est creator actiua s̄z solū
p̄ vim sue infinite voluntatis s̄z p̄bas q̄ vt sic sit relativū q:z
vt sic referit ad creatūrā. Cōfirmat qz ant est creās se vel
aliud inq̄tū creās nō se sicut nūlū gnāt se. 2⁹. de aia & p̄a
de tērni. q: et̄ ante qz et̄ ergo aliud. C P̄ q̄nīcūq̄ p̄dicātū
dī dī aliquo subo vt accīs dimittit ipm labiū tale q̄le ipm
ē s̄z creās dī de deo & ē relativū. ḡ dimittit deū relativū.
Ad p̄mū & ad affirmationē dicit q̄ id qdā ē ad aliud
p̄ aliqd intrīsecū sibi est et̄ tale & sic nō p̄git hic.
CPer idē ad scđm q: de⁹ dicit creās denotatiōe extrīse
sicut hō diuin⁹ vel op⁹ humānū & mājor: solū h̄z verita
tem quādō p̄dicātū est in subiecto.

Sed hic s̄t aliquae difficultates. p̄ia qz cuz creare &
rationē rei cāte p̄t extrīsece denotari. S̄z est dubiū cū de⁹
sciat hoc instās p̄tē cē qdā tūi nō sciat cū scire dicat actu v̄l
habitu imānētē s̄cē scītē. 9⁹. metaphysice. v̄l ḡ q̄ p̄ aliqd
de nouo in ipo recepto sciat hoc & sic mutet. C Dicit ab
aliqd q̄ de⁹ p̄ nouū respectū rōnis nouiter i eo receptiū
scit hoc instās p̄tē cē & q̄ p̄z nō sciat & q̄ p̄ receptionē re
spect⁹ rōnis nō sit muratio realis s̄z bñ rōnis q̄ deo nō re
pugnat; naz ex applicatiōe intellect⁹ v̄l cuiusq̄ potētia ope
ratiue ad qdēcūq̄ obiectū cātū i illo aliqd respect⁹ rōnis &
dicūt q̄ respect⁹ scie ad scibile est respect⁹ rōnis. 5⁹. meta
physice. C P̄oss̄ tūi dici q̄ de⁹ scit vnico actu q̄egd scit sic
eodē intellectu numero h̄z ille act⁹ hēat in se dīcētis rōnes
formales formalī dīcētis & tot quot sūt scibilia & qdā scit
nūc hoc instās esse & nō ante hoc est p̄ solā exētū obiecti &
et̄ mutationē & q̄ scut scia hōis referit ad scibile & nō cō
ex. 5⁹. metaphysice. ita cōtrāri obiectū nouiter scut scia ad deo
referit ad de⁹ & nō de⁹ nec sua scia referit ad ipm obiectū;
q̄ scut obiectū scibile p̄cedit scia noīra ita scia de⁹ obie
ctū extra; naz scia dei cū voluntate sua est cā re⁹ i exētū

Questio

VIII.

sicut scia nostra cātū a reb⁹ p̄ Augustinū de trīnitate & nō
ideo nouit res q: sunt tales sed econtra, & ideo sicut scibile
mēsurat scia noīra & nō econtra ita scia dei mēsurat scibilia
cāta. Deit tūi de⁹ ipse formalī p̄ actū infinitū intellectus
diūni & nouiter scit nō p̄ nouitatē act⁹: h̄z 'solū obiecti: & q̄
ille act⁹ nō depēdet ab obiecto: h̄z ad hoc q̄ de⁹ scit aliquid
esse actū coerigat illud simūl & exētū ei⁹ actualē h̄z sicut de
correlatiōe actualib⁹ p̄mācūb⁹ exētū p̄teritū esse aut su
tūrū in scēdo illa fūste aut fore. C Et ad argumētu dicit
q̄ scire q̄tū ad actū dīcīt opatiōne immānētē nō v̄l q̄tū
ad respectū actū aut diūni intellect⁹ nō est nouiter i eo re
ceptus h̄z immāt⁹ i peluc⁹ & in xīme cōnālia diūno intel
lectū. Alter p̄t dīcīt q̄ diūni intellect⁹ cognoscit ereabilia
p̄diūna cēntū & rōnes reas ipsaz ereabilium sed eoz
actualē exētū p̄ determinationē diūne voluntatis que ē p̄i
ma regula oīuz p̄tingentū sicut intellect⁹ necessarior. deter
minatio autē diūne voluntatis nō est ex tpe sed ab eterno.
C Quā difficultas si nomit de⁹ q̄ tra legā & in posse meo
nō est legere stante libertate voluntatis mee seq̄i q̄ possū
facere q̄ de⁹ sic nō nouerit. Dicit q̄ possū facere q̄ non
nouerit me lectūz cras. h̄z nō possū facere q̄ falsūz itelli
get ut sic q̄ dīcītate scierit vere me lectūz cras. & q̄
de facto nō legā. C Si dīcīt ponat q̄ de⁹ sciat cras me le
ctūrū libere cuz ergo cras libere legā potero non legere:
P̄donat in esē q: possiblū in esē posito nullū sequitū incō
ueniēt p̄mo p̄iorū sequitū q̄ de⁹ habu:t scia z de fāllo. Di
citur q̄ p̄mū p̄casū cū scđo nō sunt cōpossiblēa simūl h̄z
vterq̄ seorsū sit possiblē sicut copulatiōa q̄ sit de p̄ib⁹ p̄tū
gentibus. Dicit oīra: hs vel dīcīt q̄ admīssio scđo cāu cestat
p̄mū & tūc de⁹ non scit me lectūz cras. C Si dīcīt q̄ si
p̄p̄s dīcīt tu cras legēs: & ita crit de facto q̄ possū facē
cum mēti: inō v̄l mēdiaciū se tenet ex tpe sed ex p̄. rte
mēti: licet de facto nūnq̄ aliquis facere faciet cum mentī
maxime mēdaciō p̄nicio aut ex ignorātia p̄uenītē licet
forſan offīcioſo sicut quando apparuit duobus discipulis
euntibus in emāus.

Ad argumentū in p̄i⁹ p̄z respōdio. vel dīcīt sicut sur
pra in positiōe q̄ in positiōe secūdi casas cessat p̄a
mus & sic nō incēt nec poterit mentiri. sed in tūi aliquos
deci posset formare vñā p̄positionē fātūz in mentē ali
cuius nō tamē mentires qz nō iec̄t p̄tra mentē suā.

Questio p̄ma tertī phisicoꝝ.

Tercia tertī phisicoꝝ. Querit p̄i⁹ vtrūz
motus distinguatur a termino ad
quē est a mobili q̄ nō a termino ad quē quia
ab illo capit vnitatez & distinctionē q̄nto huīus
tenet p̄ia qz cādez sūt p̄ncipia escēndi & dīs/
gnēdi. 7⁹. metaphysice. C Qdā nō a mobili q̄: seculū omni
alio a mouente mobili & spacio adhuc posset esse motus
sed secluso motu nō erit motus. ergo esset alterū illo:z sed
nō mouens nec spaciū qz: separatur ab ipmīs & nō a mobili.
ergo relinq̄t q̄ mot⁹ erit mobile. C In h̄z arguit qz
mot⁹ p̄cedit terminū mot⁹ & mobile est ante motū & post.

Thī ista q̄onc p̄io vidēndū est. quid est motus. 2⁹. de
questio. C De p̄io sciendū q̄ motus multiplicit
ter pot̄ diffīlūtū sūt q̄ ad diuerſa p̄tē cōpāri. naz si cōpā
ad potētia obiectū & actū entitatiū sic diffīlūtū a cōmē
tatore. 3⁹. h̄i⁹. 9⁹. motus est exētū de potētia ad
actū. Est exit⁹ quidā rei que acquirit per motū de potētia
sūt diffīlūtū sūt differētē modales entis possiblēs adeq̄te
eūm diuidentes qualiter ista diffīlūtū motus videz q̄ sit
mediata h̄z p̄ eam p̄mēto: tanq̄ p̄ notoriē declarēt aliam
assignata ab Aristo. quā statū ponaz; naz uotiora sunt actū
& potētia sic accepta qz cōmūnītoz qz potētia subiectū &
actū formalis per que diffīlūtū mot⁹. scđo modo. Ita n.
diffīlūtū est idem dīstabilis scđm līngōnīez & est prima
& quasi p̄ncipiu demōstratiōis respectū alteri⁹: & sic acci
piendo motū. mot⁹ est in omni p̄dicātū qz in omni p̄di
cātū est exit⁹ aliciū rei de potētia ad actū. scđo modo
diffīlūtū per cōpatiōnē ad subiectū & terminū motus ab
Aristo. sic mot⁹ est actū cātū i potētia sūt q̄ i potētia. Et ē

Ter. cō. x.

Ter. cō. 3.
4. et. 5.

Ter. p. 20

Ter. p. 20

Tex.

Tex.

Tex.

Tex.
128.

Ter. cō. 4.

Tex.

Tex.

Ter. cō. 6.

Tex. cō. 6. prima de definitionibus dictis ab Aristotele de motu et est proprie natus et data per additum inveni actus de essentia motus et uniuscui sed ly enim in potentia dicitur mobile. **C**redo cui declaratio est notandum quod mobile sicut mouetur est in actu et in actu p suā formā sicut est quod mouetur est ens in actu. **s. b.** et est in duplice potentia. scilicet ad eminū motus ad quē primum mouetur. prima potentia est reducta ad actu et remanet secunda potentia quod est ad terminū ly fin quod excludit a actu sicut mobile est in actu et non in potentia.

Tex. cō. 8. vnde fin quod in potentia hoc est fin et in potentia secunda est ad te in actu motus. **Q** Datur et ab Aristotele alia definitio formis hinc. scilicet quod est actus imperfectus quod ipsius non pertinet mobile sub actu pfectus et ultimo. Et subdit alia ab Aristotele quod est actus mobiles inquantum mobiles. **P**rima invenia est per viam a contrario sic quod motus est actus entis in potentia aut fin quod est in potentia aut fin quod in actu non fin quod in actu ergo secundū quod in potentia. Secunda inveniat p via reduplications. arguitur. n. he Aristotele illud quod est actus imperfectus quod imperfectus est actus perfectus immobile. aut est motus ergo. **L**iam alio modo immobile est p via divisionis et compositionis venientia sic. aut motus est purus actus aut pars a potentia aut actus imperfectus. **A**lia inductione alteratio est actus etiam inquantum alterabile augmentatio est actus augmentabilis et sic quatuor sunt vie venientes divisionem hanc ab Aristotele. **C**on sideratur motus fin quod est recessus a termino a quo aut accessus ad terminum ad quē et per quantū recedit a termino a quo p tātu accedit ad terminum ad quē. Et fin hoc diversimode loquitur Aristotele et commentator de motu. nā q̄rto huiusmodi quod motus est causa corruptionis eo quod facit distare pte et a pte. **S**icut. b. h. motus vel est desinere ce vel sequitur ipsum desinere loquendo de termino a quo autem quod est accessus loquitur de eo commentator. 3. huiusmodi quod motus est acquisitionis p̄tis post pte ut motus caput duplū finis commentator. 5. huiusmodi. s. aut p formā fluente aut p fluxa forme. **P**rimus modus est verior. secundus famosior. p̄mo de genere termini ad quē et non differt ab eo nisi fin minus perfectus quod est quod. quod calorem secundū commentator. 5. huiusmodi est in p̄dicamento passionis. Hunc autem motus huiusmodi est secundus in modo acceptus ut est acquisitionis termini ad quē et fundatur in motu et p̄modo accepto. **Q**uarto potest separari ad motionem a quo est effectiva et ad mobile cuiuslibet subjectum et tunc distinguuntur ab Aristotele. sic quod est actus motionis et mobilis sic id est spacio vnius ad duo et duos ad vnum quod potest tripliciter considerari aut secundus quod illa proportionem est quodam inter duas similes inter vnum et duo et sic est vnum recte et rōne aut fin quod est vnius ad duo et ut sic recte est vnius rōne at duo fin quod est alia recte termini a quo et principiū et alia rōne termini ad quē et quae finis. Alio modo secundū quod est p̄prio vnius ad duo et de duobus et sic sunt duo recte et rōne sicut sub dupla et dupla ex parte ergo. Aristotele est intelligendum secundū modo. **S**i similiter dicatur de spacio ascendentis et descendens quod est vnius recte et rōne. Exemplum at commentator non est intelligendum ad literas. scilicet quod ascensus et descensus sunt idem quod sunt duo motus proprii cum sint respectus duo et omnes habeant oppositos terminos. sed deus intelligi potest ad spaciū super quod sunt aut p discensione de hemisphaerio intelligere recessus et sic est verum quod est ascensus et recessus a termino a quo deorsum sicut oīa ista sunt idem recte et diversa rōne ita motus est vnius et idem actus realis veriusque motionis et est mobilis sed ut a motore et ut a mobili est duo rōne et dissimiles sicut via ab athenis ad thebas et eis. **Q**uarto apparet motus ad ipsum quod est eius passio et sic dicitur quod motus est qualitas. scilicet metaphysice. c. de quanto finis Aristotele et commentator ibidem et caput sibi abstractum p̄cretum. non motus est qualitas qualitate tamen p̄tis formalis. **C**redo quo est notandum quod motus triplex dividit finem Aristotele. 6. huiusmodi divisionem spaciū mobilis p̄tis fin p̄mā et ultimā distinctionē huiusmodi p̄tis successivas dicitur quod fin qualitatē spaciū extēdit denotat et dividit extrinsēce. sed fin qualitatē p̄tis intrinsēce et denotat et dividit huiusmodi virtutēs mōs successivas huiusmodi motus duplē divisionē in p̄tib⁹ suis sicut et sicut vna fin extēdit quod non huiusmodi ratio subita et vnde nullus individuabile et ista est fin qualitatē discretā et non p̄ pte extra pte. Nam cūlibet p̄tis correspondet p̄pria p̄tis motus sicut et toti p̄tis totū motus. **M**is

si per possibile vel impossibile sepe p̄tis a motu remaneret p̄tis edē numero adeq̄te et totū in numero quod erant in p̄tib⁹ non essent extēdit nec vna extra aut fin aut divisionē mobilis motus huiusmodi p̄tis p̄manentes et eos simul sicut fin alia duas divisiones est ens successivū nec huiusmodi divisionē numerat et mensurat a tempore sed tamen huiusmodi divisionē quod habet a tempore sicut mensurat spacio solū huiusmodi quantitatē quam huiusmodi est eo huiusmodi et partes intēsitas et graduales et coētū numero sunt p̄manentes et successives sicut demū est de alijs partibus per comparationē ad diuersa et quod extēdit iste motus sunt diuersae a spacio et p̄tib⁹ quod in eodem p̄tib⁹ numero adequatae alia duo immobilia inveniuntur sup idem spaciū et alterius in duplo ve locis altero motum per trāsib⁹ duplū spaciū quod alterum et ecōtra poterit per trāsire equale ipaciū huiusmodi p̄tis gradū tātinas scilicet genus et differentia.

Secundū contra tres distinctiones principales arguitur. **Q**uid datur per contraria ergo tamen quod p̄tib⁹ quod p̄ potentiam obiectuā et actuū entitatum que sunt differentiae entis maxime opposite per cōmētatorē secundū de aīa. **C**ontra millesimū secunda datur per potentiam subiectuā et actuū formā. **C**ontra ista secunda videtur cōuenire aīa. Nam ipa est actus corporis organici existentes in potentia ad operationes vitales. et sic non est bona quoniam cōpetit alterius distinctionis. **C**ontra illam quod est acquisitionis partis tamen et quod tunc motus erit motus huiusmodi Aristotele. scilicet p̄blisticoꝝ. Nam si motus est acquisitionis p̄tis post partem ergo partes motus p̄cedunt p̄tis motus huiusmodi quibet p̄tis motus est motus ergo motus erit motus. **C**ontra p̄tū et secundū dicitur quod non diffiniuntur per illa in recto sed in oblique quod non inveniuntur sicut generatio et corruptio per esse et non esse. **C**ontra aliud dicitur quod distinctionis secunda sic intelligitur quod motus est actus accidentalis et respectus de predicamento passionis adhucens enti in actu substantiali finis quod tale est in continua p̄ficiētia ad terminum motus. **E**st nam motus quodammodo in mediū et via inter potentias et actuū pfectū fini commentatorem. **3. b.** Et si dicatur quod hec distinctionis competit anime quod non est verum quod anima est actus substantialis absolutus ad ueniens enti in pura potentia sicut et cetera forme substantiales fini commentatorem et de anima cōmento quarto et via de substantia orbis et ut colligitur ab Aristotele. p̄blisticoꝝ et primo de generatione. **C**ontra aliud dicitur quod motus materialiter sumptus talis fundamenti est motus formaliter sumptus talis fundamenti sed non est eius tantum termini ultimi. nec hoc inconvenit sed bene inconvenit quod motus formaliter sumptus tantum termini per se sit motus. sed quod una pars p̄cēdat alias et continuetur in eodem motu permutata et per se sent partes temporis ad instans et partes lineae per punctū ut etiam probat Aristotele. **C**ontra etiam quod iste fluxus est quoddam instrumentum quo acquiritur mobilis forma p̄tib⁹ non tamen terminatur nisi ad ipsam ultimam et per se licet quelibet pars eius terminetur in immediate quod illam partem formam que per ipsam in immediate acquiritur vel dicatur quod est tantum quod non tantum quod. Nam alijs est ratione producendi et quia producuntur et ipsa non per alia formatur quod iacet in infinitum ita quod agens immediate per suam virtutem actionem elicit actionem non mediante alia actione. **C**ontra secundum principale questum dicitur quod motus distinguuntur a termino tamen quod quando motus est non est terminus motus et econtra quia habitibus p̄tib⁹ in materia cessat motus primo de generatione tamen quia motus formaliter sumptus est in predicamento passionis per se et tres motus in quantitatib⁹ alijs p̄dicamentis large accipiendo motū s. in substantia qualitate qualitate et ubi et in tribus fratrib⁹. scilicet 5. huiusmodi. ultimus trib⁹ assignatis. **C**ontra etiam quod motus formaliter sumptus de quo intendit quod est in se ac p̄cedit terrib⁹ motus et nūlē iste ac p̄cedi seip̄s. nec motus est mobile quod recipit in mobili. **C**ontra etiam secundum principale questum dicitur quod motus distinguuntur a termino tamen quod quando motus est non est terminus motus et econtra quia habitibus p̄tib⁹ in materia cessat motus primo de generatione tamen quia motus formaliter sumptus est in predicamento passionis per se et tres motus in quantitatib⁹ alijs p̄dicamentis large accipiendo motū s. in substantia qualitate qualitate et ubi et in tribus fratrib⁹. scilicet 5. huiusmodi. ultimus trib⁹ assignatis. **C**ontra etiam quod motus formaliter sumptus de quo intendit quod est in se ac p̄cedit terrib⁹ motus et nūlē iste ac p̄cedi seip̄s. nec motus est mobile quod recipit in mobili. **C**ontra etiam secundum principale questum dicitur quod motus distinguuntur a termino tamen quod quando motus est non est terminus motus et econtra quia habitibus p̄tib⁹ in materia cessat motus primo de generatione tamen quia motus formaliter sumptus est in predicamento passionis per se et tres motus in quantitatib⁹ alijs p̄dicamentis large accipiendo motū s. in substantia qualitate qualitate et ubi et in tribus fratrib⁹. scilicet 5. huiusmodi. ultimus trib⁹ assignatis.

Tex. cō. 11.

Tex. cō. 15.

Com. 4.

Tex. cō. 55

Tex. com. 128.

Tex. cō. 18

Tex. cō. 33

Tex. cō. 4

III. 2.

x. cō. 6

Tertio

sunda^a intrinsece aut caput suam entitatē vnitatē & distinc-
tionē a sua differentia essentiali nob̄ ignota & iō p̄ terūm
nob̄ argum̄ eī vnitatē a tertio p̄ncipalē q̄ nō sola
sufficit sed requiri vntas mobilis & forme ut patebit deo
pcedē super qntū. Ad aliud de mobili negetur assumptū
q̄ secluso omni alio a mobili morā & spatio possit c̄e mo-
bilis sicut nec aliquis effectus formalis seclusa sua cā forma/
ūna mobile mouet formaliter & actualiter per motū.

Questio. 2.

Etrū fieri mot̄ sine mobili q̄ non
q̄; distincti per ipsū 3° būl^o. est enim mot̄
actus mobilis. **C. D.** in essentiali r̄ ordina-
tis posterius p̄ nullā potētiā p̄ fieri sine
poti. butusmodi est mot̄ respectu mobilē ergo rc. **C.** Con-
tra q̄ sunt reali distincta ut patuit & habitudo ei^o ad mo-
bile est sibi passio & nō quicquiditas.

Bicit quida solēns vir q̄ loquēdo de motu in qn-
titate vel qualitate hoc de^o p̄ facere sed non
de invī p̄z q̄; vel loquimur de motu fz q̄ et forma flu-
ens vel fluitus forme. Si p̄mōmō sic dicit q̄ gelq̄ p̄t
separe formā inesse & in fieri sed in esse potest ut de quan-
titate & qualitatib^m in sacramēto altaris ergo & in fieri po-
terit. **C.** Ita q̄ tales forme p̄tibiliter a deo p̄ducērunt
absq̄ subiecto & ex p̄fici poterit separe fluxū q̄ in illis sun-
datur a mobili sicut in separatione aic intellectue separant
& eius latus. Sed de vbi nō est possibile q̄; ex circumscrip-
tione passiva corporis a circumscrip̄tō actua loci p̄cedit &
ex cōsequēti p̄supponit necessario corp^o. Et iste p̄clusiōes
sunt intelligende fz q̄ mot̄ respicit terminū mot̄ & nō mo-
bile. **C.** Et si dicat q̄ mutatio nō p̄t p̄ aliquā potētiā fie-
ri sine mobili q̄ ingredit̄ suā definitionē. ē enim p̄gressus
alicuius subiecti d' aliquo. in aliud & mutatio est gen' ad mo-
tū ut p̄z. 5. būl^o. Dividit nāq̄ mutatio in generationē &
corruptionē & motū ut p̄z ibidē. **D.** q̄ mot̄ cōsidera-
tur vel formastr. & vesicē solū flux^o & acquisito partis p̄
p̄z tñini ad quez & nō mutatio & sic solū respicit formā
fluēt & terminū nō mobile vel māliter & sic est muta-
tio. Sic aut̄ diuiditur. quinto būl^o in illas tres species p̄di-
cas & sic non capitur hic.

Ad argumēto in p̄ncipio dī q̄ nō est diffi' ei^o q̄dita
muta sed p̄ additamēto. Sed qd de formis substa-
tialib^m. dī q̄ mot̄ nō est p̄prie in substātia q̄ nulla forma
sval suscipit magis & min^o. 5. būl^o & solū in illis ē p̄prie mo-
t^o. dī tñ q̄ de seorsum a mā posset formā substātiale pro-
ducere & p̄ductā destruere sed ibi nō c̄t nec mot̄ nec ge-
neratio nec corruptio sed creatio & anihilatio. Ad argumē-
tū 2° dī q̄ ordo cōntialē duplex vñ ē q̄ necessari^m ne-
cessitate simpli & iste est incōmutabilis p̄ quācuq̄ potētiās
sicut ordo relatis ad s̄bm vñ ad fida^m & act^m voluntatis ac i-
tellectu q̄; nec p̄ nām nec p̄ deū posse fieri qn relō p̄stup-
ponat fūdamētu & act^m voluntatis actū intellectu. Ali^o ē ordo
cōntialē nō necessari^m simpli. sed sicut est ordo i actu itellige-
di & fatascadi q̄ solū ē necessari^m p̄ statu isto & fin qd & iste
ē cōmutabilis p̄ potētiā diuina & talis ē ordo mot̄ vel acci-
dentiū ad subiectū ut p̄z in sacramento altaris.

Questio. tertia tertij libri.

Etrū actio sit in agente tāq̄ in sub/
iecto. Qd nō q̄ tūc oē agens
et nō cōmunicās in mā cū passo in agen-
do patere & oē passuz in patēdo reage-
ret oīa est sūm p̄ Art. 3. būl^o 7. 8. & p̄ha ē
manifesta. **C. D.** age & pati sunt idē mot̄. 3° būl^o & passio
ē in passo fin des. g^o & age. **C. D.** ix. metaphysice edifica-
tio ē i edificato. & cōterio in p̄tato. **C.** Cōfirmat hoc idē
p̄ Art. 7. cōmētato. 3° būl^o & aucto. 6. p̄ncipio. **C. D.**
posito totali p̄n^mactio actio nālī & totali p̄n^mpassiuo sum-
mit appropiat^m & nō ipeditis necessario seg^m ac^m cu ac^m ex-
alii nō dependet. cu ergo agēs sit p̄t vtrūq̄ totale p̄n-
cipiuo actio & actiuo & passiuo q̄ ab eo & p̄t in eo recipi
seg^m q̄ remoto q̄cūq̄ alio extrinseco ab agēte nālī agens
nāle s̄y ageret. Ista cōsūpsi s̄y p̄ha & sic ignis s̄y calefac-

Questio. II et III

ret se remoto quocūq̄ calefactib^m. **C.** Lōtra q̄; passio ē in
passo & nō i agēte. g^o & actio erit in agēte & nō in passo a si/
mili. **C. D.** sōma reali vñ ec̄ in eo q̄ denotat. c. n. p̄n^m itri
secū 2° būl^o 7. 5. met̄a p̄bifīce. sed actio denominat agens
& non passum fo: maliter.

In ista q̄de sunt. 4. vñdēda p̄de q̄sito 2° d actio
trāscute & imanēte qd vtraz eaz fit 3° vtraz
fit aliquid absolūtu. 4° vtraz fit in deo. Ad evidētā toclus
q̄onis est notādū q̄ multiplex est actio. qdā abicēs actū ut
calefactio q̄ abicit frigiditā a passo. qdā q̄ est sal^o & pfectō
ut vistio de q̄b^o hētū 2° de aia & 3° qdā est de genere subē
de qua 4° de trinitate ab Aug. dicēte q̄ aia se ipsaz s̄y no/
uit & erponit se qm̄ histudinaliter q̄ est s̄y p̄ha siblīp̄ tale
āt intelligere est t̄pā aia q̄ est s̄ba. quedā actio est q̄litas ut i
telligere & velle. Alia de gnē relationis ut p̄ductio actitia
alia de gnē actiois ut cōburere. qdā trāsīcēs ut impātīmēre
ut cāre qdā imanēs ut velle & nolle q̄ et sūt actiois aic sic
dominicare est actio corporis. alio mō capite actio nō p̄ re
spectu actiois sed p̄ re acta in passu mediatē respectu acto
nis ab agēte. actō d̄ p̄dicamēto actiois ē a q̄ aliud acta āt q̄
est ab aliō. Secundo notādū q̄ q̄s agēs creatū p̄ducti alu/
qd necessario concurrunt ibi tria absoluta 7. 6. respectus
exempli in illuminatōne aeris ē p̄o. lux solis que est p̄n^m
p̄ductiū. & lux p̄ducta q̄ est terminū p̄ductionis & aer q̄
est subiectū passiuo recipiens lucē p̄ductā & sic aer illūsiā
Sūt et̄ iter ista. sex respectus quoniam qdā isto vtraz absoluto
rū op̄at ad reliq̄ duo p̄ duos 2°. Mā lux soli p̄ p̄ductōem
actia respcit terminū p̄ducti. lucē p̄ductā & nō aerem
passu & p̄ actionē respcit aerē & nō lucē aeris nā n̄ p̄dūct
aerē fz agit i ip̄z nec agit i lucē fz p̄ductiū. In aere et̄ s̄t
duo aliū 2° vñ ad agēs q̄ d̄ passio. Ali^o ad lucē quā respcit
q̄ et̄ s̄t distincti. Illā aer respcit lucē p̄ductā & nō lucē q̄ ē
in sole sed ab illa solis patiē & nō ab ea quā recipit. In luce
et̄ p̄ducta sūt duo aliū 2° vñ ad lucē soli q̄ d̄ p̄dūct p̄assiuo
& alter ad aerē q̄ d̄ receptio passiuo. nā a luce soli lux aeris
p̄ducti & i ipsa nō recipit sed respcit ab aere a quo nō p̄
ducit fz causest in pl^o. n. est cāre q̄ p̄ducere. Mā se tñ p̄
ducē et̄ p̄t p̄ncip actui soli cōsula mā & for̄ma cāent cō
positi nō tñ illō p̄ductū. **C.** Actio ē d̄ p̄dīca^m actiois ex p̄t
p̄ncip actiois & passio de p̄dicamēto passiois & h̄i abo
sunt extrinsec^m adiunctēs sic & q̄tuor alla p̄n^mrelig q̄nuo. d̄
p̄dicamēto relatis & itrīscē adiunctēs & sic sūt ordinari fz
triplex signū nāe qm̄ i p̄o itrīscē sol vel lux soli p̄ductū lucē
seu radiū & sic in isto signo ē p̄ductio actia & passiuo. **C.** In
2° signo ē receptio actia & passiuo q̄ p̄suppōst p̄mas. **C.** In
3° signo ē actio q̄ nihil elūd ē q̄z qdā ip̄issō actua ab agēte
ip̄i passio. nā passio ē fin quā in illud qdā subiectū agē dicū
tur fin auctorē. 6. p̄ncipio. & est in isto eodē signo passio
vel isti vtrūq̄ assignati ponunt in secundo signo nāe & q̄ i
secundo erant positi ponuntur in tertio signo.

Ad p̄m dubiū dicūt qdā q̄ actio fundat i motu q̄ nō
p̄cūt agē nec pati sine motu. **C.** Lōtra q̄; sol agit
in acrē sine motu q̄ i istātā: sūl^o volūtas in se agit subito vel
le aut nolle: sicut & intellectus agēs in intellectu possibilem
actū intelligēt motu & in instanti. **C. D.** sic actio &
passio essent posteriora motu ex quo fūdāt i ipso & tūc cū
mouēs inquātū mouēs sit sūl^o motu si nō ē p̄us tūc in il-
lo p̄p̄i mouēs inquātū mouēs nō c̄t agēs: nec mouē agē
nec mouērī pati. **C.** Iō dicūt alij q̄ actio inmediate fundat
in passo & nō in motu. Sed p̄bo q̄ fundat in agēte: cutū
q̄ actus p̄mī sit i p̄ponib^mles & actus secundū cū sint magis
iēs fz potētiā p̄bustiuā & p̄bustib^m sunt act^m p̄mī īcōposib-
iles adeq̄te in codē subiecto. g^o & cōbustio actio & p̄bustio
passio nō erūt sūl^o i passo. **C. D.** respect^m reales oppositi sit
icōpossibiles i eodē respectu clūdē nūt sint idē reali q̄
di co p̄ creationē actua & passiuā q̄ p̄tingit d̄ actio & pas-
sio q̄ effectus nō ē idē reali sicut cōe agēt. **C.** Passio aut̄
effectus isto mō actiois: c. n. passio effect^m illatioq̄ actiois
fin auctorē. 6. p̄ incipiorū: sunt anteī actio & passio re-
spectus oppositi & secundū idē ergo abo nō erūt i passo
C. Cōfirmat q̄; agēs & paties referunt adiunctēs p̄ modū
potētiā actua & passiuā. 5. metaphysice. & 3° humis & hoc

Ter.com. medianisb^z relationisb^z fundatis in actio^e & passione. s^b relatio realis non refert nisi illud in quo est & q^b est ens ad aliud & tunc ei^b est fundamētū relationis opposite & idē nō ē fundamētū & tunc^b relationis quia sequit^b q^b cum passio fundet in potētia passiva cu^b motu vel immobili^b actio fundabitur in agente.

Ad secundum principale dico breviter q^b actio imanēs est opatio potentie obiectivae cuiusmodi sunt potētiae cognitiae aut effectuē que nō respiciunt suum terminū; pductū p eī in eē simplū s^b solum q^b quid ut intellectio lapidis & volatio seu amor. deī. per pāmā non pductat lapis in esse simplū s^b solū in esse cognito q^b ē eē fin quid: & per secundū deī p^b ducit solū i^b esse amato: operatiōes. n. i^b manēs sunt fines suarū potētiarū ideo p eas nihil pductat in esse simplū. si at essent pductine eius inesse simplū erat finis illorū potētiarū & non ipse opatiōes. Actio autē transiens ē q^b est opatio culscūq^b potētiae que quidem opatio respicit suū terminū productū per eam inesse simplū & non est finis potētiae cuius est opatio: ut dominatio q^b respicit dominū que pductat p eam inesse simplū. Correlariuz q^b actio intellectus agētis que appellat^b dicere qua mediate obiecto vel specie pductat actū intelligētū ē actio transiens q^b: terminat ad actuū intelligendi productū p eaz in esse simplū sed ipm̄ intelligere ē actio imanēs. q^b: p eū intellect^b possibl^b cuiusmodi est intelligere formalis pductat obiectū sōm^b in eē cognito. Secundū correlariuz q^b cursus & oēs opatiōes i^b mūscie sicut cātare & pulsare ex quib^b non prouenient acta exteriora i^b habitus. i. ethicoz quātūcūq^b remaneat icuriente & in iūficio nō sunt opatiōes imanēs q^b: non recipiuntur in potētia obiectivā apphēnsiva. s. vel affectiva. Tertiū correlariuz q^b non dicit actio imanēs q^b: remaneat in agēte. & trāsiēs q^b: transeat in paliū & nō maneat in ipso q^b: qib^b actio de pdcāmēto actiōis est in agēte. & tñ nō quelib^b talis ē imanēs. De p^bla actione logi^b Aristo nōn metaphysice. 2.3. de aia. nā sentire ē opatio imanēs sicut in telligere sed actio q^b sit ipm̄ sentire a sensibili & sensu actiue i^b mātē spē est trāsiens. De trāsiētē loquit^b Aristo. s. & 11. metaphysice cū logē de potētia actiua q^b ē p̄cipiū trāsiēdi alterū in quantū alterū & de passiva q^b ē p̄cipiū transmūdi ab altero i^b quantū alterū. Et gilbert^b pōretan^b q^b actio est fin quā in id q^b subic^b agere dicimur.

Ad tertium principale dico conclusiones duas. pāma q^b actio que est substantia aut qūitas est absoluta q^b: illa genera sunt absoluta se cunda q^b actio de pdcāmēto actiōis aut relationis sunt relativā q^b: diffiniunt^b q^b hūdūne ad alī & eoz gñā sunt relatiā

Ad quartum principale vidēndū dicit^b q^b i deo non potest esse nisi actio fundamental^b & nō actual^b. Tū q^b: p̄tinue recipet aliqd reale de nono & sic haberet potētia passiva ad illud & non ēē purus actus. Tū q^b: de reale exis in deo ē ipse deus idētīce p^b infinitatē & sic respect^b actiōis quos p̄tinue recipet fierent de^b & aliquid de nouo posset naturaliter & absq^b miraculo fieri de^b & corrupi. Hā cū de^b agat ex tpe & q^b cōpārationem ad stra personas dñinas non sic actio q^b ēē ibi passio sequeretur omnia ista i^b conuenientia. Q^b: repugnat enti necessario habere aliquid in se reale vnde dependeat a ptingenti nec habere illū respectū actionis qui depēderet a termino contingēti qm^b a creatura. Dico ergo q^b omnis actio de pdcāto actiōis ē in agēte nisi nē agentis repugnet illam recipere q^b nō cōtingit de agētū limitatis.

Ad argumenta facta in principio. Ad p^b iū dī dēcedo q^b de agēs limitatis i^b agēdo repātē passiōe^b relativa & sine abiectione p^b q^b & sic dñe quidam passiōe me^b & s^b passiōe tali actione patiendo reagit de qua non intelligit Aristo. sed de passiōe que est p^b abolitionē contrarij & receptionē alicui^b absoluū a passio. Alter pōt dī q^b agēs recipit respectū actionis sine mutatione q^b: relatio potest alicui advenire sine mutatione eī cui aduenit. s. bii^b. Ad oēs auctorates Aristo. cōmētatoris & auctōris. 6. p̄ncipiorū dicitur q^b loquuntur de

actione q^b ē res acta & nō de pdcāto actiōis. & h^b concedit. Ad ultimum dī q^b i^b agēs limitatiū sit sufficiens & totale p̄cipiū actiū & passiū actionis nō tamē ista sit sufficiēt approximata & non impedita quia requiritur passiū non tāq^b actiū aut passiū actionis. sed solū tanq^b receptiū termini actionis sine quo non potest esse actio sicut nec aliquis posset se mouere localiter sine spacio quātūcūq^b habaret in se sufficiens p̄cipiū actiū & p^b siū fini morū localiter sit nec vīsus aut videre sine obiecto i^b in oculo remaneret per quātūcū potētia species & est etē sibi vīsus actiū & passiū sufficiēt in ratione acutū & passiū q^b: vīsio teriatur ad existēs & p̄sens actu cū sit nō tūcū intuitu de qua hītū est p̄imo hītū.

Questio. 4. Tertiū liba.

Tū deī possit pductare effectū ac libet effectus ex sua rōe so: mali & strīse ca est infinit^b. nā ens descēdit ad creaturā per finitū sicut ad deū p infinitū & differētie oppositē nō pnt eū cōuenire. In tū arguit q^b: potētia pductua deī ad extra est infinita ergo cū h^b si frūstra poterit pductare effectum infinitum.

In iusta qōne duo sunt videnda. primū est dī q̄stio scdm̄ de cōgnoscibilitate infiniti. Ad enī dētiam primū ē notādī q^b q̄ntuplex ē infinitū scdm̄ multitudinē. s. magnitudinē scdm̄ pfectionē scdm̄ durationē. de duob^b vītū nō est q^b ad p̄fis. qm̄ de quarto mēbro ad octauū pūnet & vītū oēs dēcedit. Qō ergo est de trib^b primis sed q^b: p̄s negatiū tenet hic ab Aristo. & cōmētore & in libo celi & mūdi & a multis allis philosophis & theologis. Et pars affirmativa tenet a q̄busdā solēnsbus theologis vītāq^b p̄t p̄babilitē suffētabo. Et p̄mo p̄ p̄affirmativa q^b est dahlis multitudinē actū infinita. nā nūmeri crescit in iūtū p̄ oppositionē vītū. s^b figure p̄ oppositionē anguli. s^b in actib^b reflexis aīe s^b hītū. s^b i. quātūtē vītū crescit in infinitū numerū vt monachūlū bīcū bītū trīcūlū & sic in infinitū. De actib^b autē reflexis aīe sic pēdē q^b obiectum est īmpfectū nūc ē p̄cessus in asce dēdo eī est in dēscēdēdo. nā intellectio nigredis ē p̄sector nīgredine q^b accīs spūiale & secūdū actus quī est reflexus & alterū spēi a p̄io q^b perfectū obiectū habet.

Ad ista dī q^b p̄bat q^b spēs vītū sūt finitē in infinitū & q^b hītū ordīnē essentialē ad primū eiusdem generis nō ad vītū & hoc cōceditū sed nō p̄bat de mūltitudinē infinita quātūrū actū abīnūcē diuisorū. Sz p̄ba^b q^b sic ponēdo cītuorū casus. P̄mū^b ē q^b si p̄oak vītū ignis sīcī cētro mūdi sic q^b ei^b cētū sit cētū mūdi & removēas oē ipēdīcū sūt ascesū & patet q^b ascedit quarto huīns q^b leue nō ipēdīū & cū nō sit rō q̄re magis ad vītū p̄t ce li^b ad alī sequit^b ad quālibet p̄tē celi. Beaūa ascedit alīq^b p̄s ignis q^b eē nō pōt nīfiat diuisio in qdībē pūntū & p̄ infinitas partes erit diuisiū q^b est p̄positū. Se cūdū casus est dī vase vītē & sperico plēo aq^b bītū calida & rara foramine bītū clauso q^b si positiū fuerit in loco mūltū frīgido vt aq^b p̄gelet nūc oportebit vacuū dari aut līp^b frāgi in oēs p̄tē possiblē frāgi. Tertiū casus est de filo vītū resistētē p̄ rotū q^b si trahat^b a duob^b ad oppositās p̄tes eq̄liter trahētū ita vt frāga^b nūc frāga^b in quolib^b pūnto cū nō sit malo: rō de vīo quā de reliquo. Sūt si vītū mōbile in vīa hora vītūmītē grāsear in agūtūdīnē pedalē & cū fuerit sp̄ termino p̄tū p̄pōtionalū p̄portiōis duplē sp̄ diminuendo versus extreīmū quo fēdit de^b dīvidat p̄tē i^b immediate p̄ trāsīta & sic p̄tē sicut in fine hōi eru tota p̄ trāsīta ita q^b & diuisio erit cōplēta. Isti cītuorū casus p̄bat q^b possiblē est dare mūltitudinē cītuorū actū abīnūcē diuisorū. Ad p̄mū dī q^b ille ignis quiesceret in medio munī dī p̄ ip̄z hōtē eq̄liter i^bclinationē ad oēs p̄tē cōcanā cētē dato q^b i^bluēta celi sit eq̄lis & dat exēpū dī cane fāmēlico eq̄lis dīstāte a cibis eq̄lī ab eo appetitū q^b ad nullū eoz mouebit si cetera omnia fuerit paria sed magis moreretur fāmē nō si altūde mouet q^b nō mouet libē. Ad scdm̄ dī q^b p̄tes superiorēs vāsis p̄p̄iūnt mēdias s^b & aqua conge-

lata ideo ibi fiet fractio vbi maior erit cōp̄silio. Ad 3^m dī q̄ i medio franget vbi erit maior: cōcūsus ambarꝝ poterit trahentū. Ad vlt̄m dī a quibusdā q̄ casus ē imaginabilis sed nō ē nālī possibl̄ quo ad diuisiū q̄ est deuenire ad mīl̄ nālē. Sed si ista magnitudo separat sicut i sa cramento altaris stāte toto casu superiori. Dicit̄ q̄ erit diuisiā fin̄ oēs pres pportionabiles p̄dictas nō tñ erit diuisiā in oī p̄ncipio nec fin̄ oēs partes pportionabiles eius simpl̄ sed fin̄ illud extreñū t̄ pportione p̄dicta. Et tūc fin̄ vna viā remanebit oēs p̄tes actu diuise t̄ separe t̄ sic infinita quātā i actu nō nālī h̄ fin̄ dei potētia aut corrupētia aut rennētia sic q̄ non dat̄ s̄ infra multitudine in actu fin̄ alia

Quātū ad secundū de magnitudine infinita fin̄ ex tremis qdā pbant q̄ p̄t dari vt pbant de linea giratiua infinita fin̄ longitudinē nā capiatur corp̄ calūnare pedalis quātatis cui p̄mā p̄t pportionabili ḡ ret linea pedalis in p̄ia pte pportionabili hore t̄ i secunda pte pportionabili hore ḡret secundā p̄t pportionabili colūne t̄ sic vñqz ad fines colūne inclusae sic tñ q̄ i q̄libz pte pportionabili hore t̄ in q̄libz giratiōe rare fiat p̄dicta lice aggeran⁹ pedalem quantitatē q̄ aliter nō posset oēs illas partes girare t̄ tunc patet q̄ in fine hore ista licea erit infinita fin̄ extremū p̄iū colūne girataꝝ cū sit cōposita ex infinitis pedalib⁹ nō cōntūcītib⁹. sequit̄ t̄ ex hoc sc̄damēto q̄ dat̄ sup̄ficies infinita fin̄ longitudinē vni⁹ extreñū t̄ si multiter aliquod corpus infinitū capicēdo sup̄ficiē clausā iter tales duas lineas giratiuas t̄ partē giratiuā illius corporis ad illā sup̄ficiē terminatam. Ad hoc dī q̄ infinita ē alij linea giratiua illius corporis qm̄ pedalis t̄ in duplo maior t̄ in triplo t̄ sic in infinitū nec hoc i cōuenit sed bene in conuenienti dari linea infinita absq̄ p̄ncipio. t̄ absq̄ fine q̄tēns nō ē ista ita dicatur de sup̄ficiē t̄ corpore. Alij dicunt̄ q̄ linea giratiua data in casu fundāmentali t̄ quātū ad abstractū est infinita sed formaliter est finita sicut linea pedalis ablat̄is p̄ diuinā potētia ultimis punctis eius est fundamenta liter finita t̄ formaliter infinita. Alij dicunt̄ q̄ deus p̄t magnitudinem infinitā causare q̄ nullus effect̄ est a deo negandus nisi manifestā dictionē includat q̄tēns non ē hic. Tūc q̄ deus in qnolibz instāti vnius hore p̄t causare vnam gutta aque t̄ oēs illas p̄seruare cū silitas eis non repugnet t̄ in fine hore illas s̄l̄ cōiungere t̄ faceret infinitū in actu fin̄ extēsionē. Confirmatur quia potētia produc̄tua dei est infinita ergo in nullo finito poterit adequari. Et dicunt̄ q̄ ista aqua infinita nō esset figurata q̄ infinita nec per consequens visibilis nec est mobilis extra se quia nullus locus ei extra ea q̄ oēm locū occuparet tñ infra se esset mobilis fin̄ partes t̄ sic non esset in loco esset tamen deo p̄tens. Et si querat̄ an alia aqua infinita posset deo causare dicunt̄ q̄ sic ierico infinites infinitas aquas posset causare. Si dicat̄ an infinites infinitis aquis causatis deus posset ultra causare. dicit̄ q̄ sic quia infinites capiū sincategreumatice non habet ultimū. Nota tñ q̄ si tanta plura infinita causent̄ op̄orebit ea eē s̄l̄ t̄ sic dabis p̄ narratio corporeꝝ q̄ non inconvenit apud diuinā potētiam ut patebit deo concedente in. 4. huius sicut t̄ idē corporeꝝ esse in diversis locis simili.

Lirca tertū dī q̄ sic q̄ in vna hora posset deus pducere infinitas animas intellectivas in quo libz instāti illī hore cū aliquo gradu charitatis t̄ omnes illas p̄seruare cum sua charitate. q̄ ista non sunt entia successiva sed p̄manētia quibus non repugnat similitas. t̄ tunc poterit oēs istas charitates separare ab animabus sicut in sacramento altaris t̄ separatas ab illis inuicem vnire t̄ fiet caritas infinita. Sed cōtra q̄ tunc talis charitas esset deo equalis intensiū cum vterq; sit i finitus sine vnum infinitū non excedat reliquum. Dicereāt̄ cēt̄ talis caritas perfectio: oī substantia limitata si esset in finite perfectionis intensiū. Dicitur ad p̄m̄ q̄ deus excedet̄ illam charitatē q̄ est infinitus simpl̄ t̄ extra gen̄is vbi illa charitas tantū h̄z qd̄ t̄ generē īmo eo ipso q̄ esset indeterminato genere infinitas nulla clauderetur t̄ finiret̄ t̄ vt sic possit excedi etiam q̄ est alterius gen-

ris. Ad 2^m dī q̄ infiniti asini nō valerēt̄ vnu hoīez nec infiniti gradus frigiditatis vnu caliditatis. q̄ ista infinitas nō egredit̄ perfectionē specificā q̄ stat in diuisibili t̄ illa caliditas specifica est perfectio: specifica frigiditatis t̄ sic dicāt̄ de substantia t̄ charitate. Ad 2^m principale dicit̄ p̄mis̄ sis aliquid diffinitis h̄z de infinito. p̄timo q̄ infinitū ē ens quo nihil maius in suo genere vel in suis infinitatis sine i tensiue sine extēsione fin̄ q̄ fuerit. Secunda q̄ infinitū est q̄ excedit omnē finitū fin̄ omnē p̄portionē determinatā. Tertia q̄ infinitū est cuiuslibz est extra t̄ ista est de infinito fin̄ extēsione nō fin̄ divisionē. Quarta in infinitū ē cuiusquātē accipietib⁹ sp̄ remanet aliqd accipere vel sumere extra. Premissis ēt distinc̄tib⁹ superi⁹ adductis norādū ēt q̄ duplex infinitū vle t̄ extra genus vt de t̄ particulare seu i genere sicut quodlibet aliud sine fuerit negatiū vt punctus qui non h̄z terminum nec est aptum natum habere terminum sicut entis vox ē inuisibilis ita q̄ ly. in neget t̄ actum t̄ aptitudinem sine fuerit priuatiū ita q̄ ly. in neget actum t̄ ponit aptitudinez sicut linea carens punctis extremis per diminutam potētiam talis dicit̄ infinita priuatiū sine fuerit infinitū positive de quo habitum est in principio.

His premissis dicit̄ q̄ de infinito possumus adhuc dupliciter loqui. vel quātū ad rationē infinitis ē se vel quātū ad illud qd̄ sub ē rationē infinitatis p̄mō ē finitū ē a nobis cognoscibile quocunq; mō capiatur non solū quantum ad quid nominis sed ēt quātū ad qd̄ rci si qd̄ditatem habebit nec sic loḡ Aristo. i. t. 3. hui⁹ h̄z tātū. secundo modo sicut de ente per accid̄s non est sc̄ia quanti ad substractum seu quo ad illud q̄ sub ēt rei sed bene quantum ad rationē suam in se t̄ per comparationē ad p̄dicata per se. Alij dicunt̄ q̄ sicut contingēs cōsideratur dupliciter vel vt induit modum necessarij t̄ vt sic de ipso est sc̄itā. vel vt induit prop̄rium modū contingētis t̄ sic subterfugit rationē scientie: cōsili⁹ ad p̄positū dicant̄ de infinito q̄ considerat̄ vt induit modū infinitū vel induit modū finiti secundo mō acceptū ē clarū q̄ p̄t intelligi. si p̄mō mō t̄ fuerit infinitū negatiū intelligitur per negationē finiti oppositi. s. per carentiā terminorum. si p̄mō modo t̄ fuerit infinitū positive ipsuz intelligit̄ vt in duit modū finiti verbi gratia cum intelligo omnē hoīem intelligo infinitā multitudinē hominū. s. possibilium t̄ hoc per modū finiti quantū ad rationē humanitatis in cōi q̄ ē finita t̄ nō in particulari. Alij dicunt̄ q̄ de infinito in cōi t̄ cōceptu confuso t̄ alieno. s. conceptu finiti habet noticiā h̄z non in particulari t̄ conceptu p̄p̄to t̄ distincto t̄ sic intellexit Aristo. Alij dicunt̄ q̄ infinitū h̄z suū modū infinitatis nūc cognoscit̄ ab intellectu nostro quia semper remanet aliquid accipiendo t̄ sic nūc p̄transfūt̄ t̄ si multiter nec cognoscit̄ a nobis vt dicit̄ de infinito in potētia aut 2^m extēsione in quib⁹ nūc deuenit ad ultimum terminum intrinsecum. Alij dīt̄ q̄ infinitū est sc̄ibile p̄cōpationē ad p̄dicata per se non aut̄ p̄ accid̄s q̄: vt sic ē infinitū nō p̄mō modo. q̄ p̄dicata per se sunt finiti sicut de fortuna q̄ sit causa per accid̄s h̄cūr sc̄ia q̄ esse causaz p̄ accid̄s nō in est per accid̄s h̄z per se p̄mō modo forte. prima t̄ secunda responsio est melior.

Postremo circa mām de infinito nota q̄ infinitū nō ē p̄p̄le h̄is rationē totius nec partis. q̄ si sic tunc aliqua pars esset maior suo rotō contra illā cōm̄i. animi conceptionē geometrie. Et p̄tō bas sup̄posito q̄ tempus sit infinitū a parte ante t̄ a parte post fin̄ philosophiū sit. a. totū tempus p̄teritū terminū tū ad prīmū instātū huius diei. Et. b. sit totū tempus futurū terminatū ad illud idem instātū. c. vñ sit totū tēpus p̄teritū terminatū ad ultimum instātū huius diei. Et. d. tōm̄ tēpus futurū terminatū ad ultimum instātū huius diei. Et. e. t̄. d. erit maius. a. t̄. b. sint cōglia q̄ non s̄ excedunt̄. s̄l̄. c. t̄. d. erit maius. a. t̄. c. t̄. d. erit maius. b. t̄. tamen b. est totū respectu. c. illud ergo p̄incipium geometrie datur de quanto finito.

Ad argumēta in p̄n°. Ad p̄mū dicit q̄ oīs creatura ē finita intrīsece. q̄tū ad rōnē specificā. Nam si da retur infinita aqua extēsū nō esset majoris p̄fectionis: quo ad rōnē specificā vna gutta aquae nec p̄fectio: vna scintilla. **C**ad illō post opp̄m p̄ altera opinōe dicēt q̄ potēta p̄ ductiua dei formalē est infinita s̄z virtualē & p̄ cōpationē ad creaturā est finita in infinitū. **Q**uestio prima.

SICCA q̄i tū phīcoz & tractatū d̄ loco que loc⁹ sit superficies. Qd nō q̄ loc⁹ refert ad locatum. ex. 4°. būl⁹. & superficies nō q̄ est ens ab solutus cum sit quantitas. **C**In contrarium est

Tex. 2.42

Aristo. & Lōmētator: in hoc loco.

Ad cuiētā q̄onis sunt aliae notāda. **P**rimo q̄ loc⁹ p̄t multipli capi. p̄o pro corp̄e locatē. 2°. p̄o ultima superficie corp̄is locatē. 3°. p̄o circūscriptōe actiua existente in superficie locatē qua loc⁹ ambit locatū. 4°. p̄o circūscriptōe passiva que est māle in vbi & exīs i locato. 5°. p̄o distātia vel ordine locatō ad centrū mundi vel a polis mundi aut a toto celo que est i locato: et est formale i vbi. vñ māle in vbi capi. a circūscriptōe actiua loci & formale ex tāta vel tāta distātia a p̄dictis. 6°. capi. p̄ loco simplici nō pro distātia a cētro s̄z pro ipso cētro qd est origo & regula p̄ quā cognoscit: an aliqd elemētū sit in loco suo nālī: & est simplex loc⁹ & cā oīs locoz cōpositoz. **S**eptimo capitur loc⁹ alīciū p̄ illo. circa qd maxie hz fieri cui⁹ eius opatio & isto mō celū est loc⁹ dei. octauo pro virtute conseruatiua locati. **S**cđo est notandū q̄ p̄ditōes loci. 2°. accepti sunt talcs. **S**exta q̄ loc⁹ est p̄ se p̄tinēs: ita q̄ p̄tinētia est de ei⁹ iōne formalē. Scđa q̄ loc⁹ nō est intrīsece locato s̄z locatī vltimū. Tertia qd est eq̄līs locato s̄z duas dimētōes tantū. s̄. longitudinē latitudinē & nō s̄m p̄funditatem & p̄ hāc differt loc⁹ a vacuo s̄m Lōmētatore. & per hoc euā differt loc⁹ ab ultima superficie corp̄is p̄tinētis. Quarta qd est separabilis a locato. locato manēt & ex hoc apparet qd nō est nec materia nec forma. Quinta p̄ditio qd est incūra extrīseca locati. nāz incūra intrīseca locati ē ei⁹ vltima superficies que nō est ei⁹ loc⁹ q̄: nō est diuisa a locato. Serta q̄ loc⁹ est immobilis cēntralē ita qd non est per se mobilis quād modū est vas. Septima est qd hz loc⁹ virtute conseruatiua locati que est qdā locus nālīs locus. n. nāturalis est ille ad quez corp⁹ sensibile si nō fuerit in ipso nec impeditū nālī mouet & in quo nālī gescit & a quo violēter recedit loquēdo d̄ loco p̄prio & naturali & per se & per istam p̄prietatē habet q̄ loc⁹ nō est nec spaciū inter latera corp̄is p̄tinētis. nec etiā est vacuū q̄: ad ista nō induent corpora nālī nec aliquā talē virtutē hz. Loc⁹ violētus ē cōtrario in quo nec nālī gescit nec ad ipso mouet naturaliter sed magis ab ipso nō ipeditū locatū nālī recedit. **C**ōrie loci sunt sursum deorsuz &c.

Tex. 2.28

His p̄missis dicit ad q̄onē q̄ capiēdo locū māliter. & scđo modo p̄ vltimō corp̄is p̄tinētis qd loc⁹ est superficies p̄baē q̄: p̄ Aristō. i hoc. 4°. loc⁹. est equalis locato sed nec co:p̄ est equale locato. ppter p̄funditatem nec linea q̄: nec abit vndiqz qd ē p̄prietas loci adequati & p̄p:ij. **S**cđa p̄clō q̄ loc⁹ formalē sumptus p̄ p̄tinēta actiua vel passiva ē respect⁹ de p̄ticāmēto vbi s̄m quosdā & hoc reductiue. est enī p̄ncipiu vbi vt p̄z ex diffinitione: vbi ab antōe. 6°. p̄ncipioz & p̄ncipiu est ciūscē generis p̄ se aut p̄ accidēs enī est p̄cipiatū sicut p̄z de p̄ucto & vnitate de priorib⁹ numeris respectu posteriōz.

Tertia p̄clō q̄ capiēdo locū pro virtute p̄seruatiua locati loc⁹ est in secūda specie vel tertia. q̄litatis est enī nālīs potētia p̄seruatiua locati aut sensibilis qualitas.

Sed extra has p̄sones sunt aliae difficultates. p̄sma cōtra primā. & scđa cōtra alias sequeretur q̄ vento flante dom⁹ fieret cōtinue in alio & alto loco. s̄lī palus affixus in fluīnīe currēte & q̄ ego per flatum oīs inc̄ possem mouere colūpnā vel palacū que vident̄ iſcre dībīla & p̄z p̄na q̄ fierēt in alia superficie corp̄is p̄tinētis & sic in alio & alto loco. s̄lī qd possit aliqd moueri motu locali recto & tamē erit cōtinue in eodez loco p̄p:io vt p̄z de

vino existēte in dolio moto motu recto. **C**ōs si locus est superficies mot⁹ localis nō est per se ad locum q̄ p̄t alīciū acquiri absqz motu facio in eo vt p̄z de loco nouiter acqāto colūpne v̄l palacio per ventu flantē. vt p̄z p̄na. 5°. būl⁹. ppterē enī ad relationē nō est motus per se.

Tex. cō. 10

Ad primū & secūdu cōcedit p̄nis & p̄na. s. q̄ ista cōtinue sum in diversis locis s̄m numeraz. q̄ tamē sūt s̄m equalētaz. **C**ad 3° dicit cōcedēdo p̄nis & p̄na q̄s tūc vñm mouebit per accidēs ad motū dolij rectū & tñ cōtinue per se gescit in p̄p:io loco hz nō senti p̄uerit in eodez loco cōi. **C**ad 4° dicit q̄ ad locū nō est p̄ se motus localis tangē ad terminū intrīsece s̄z mot⁹ localis est p̄ se ad vbi tangē ad per se terminū intrīsece hz a loco tangē a noītiorē denominatē.

Sed adhuc instat difficultas q̄: tūc ad vbi nō est p̄ se motus q̄ er nonō loco acq̄rit nouuz vbi de casu dato. **C**ōs dicit qd sec⁹ est de relationē & vbi quia ad aliqd vbi p̄t eē per se mot⁹. vt p̄z de vbi acq̄sito mobilis per motū mobilis. s̄z ad nullā relationē est p̄ se motus p̄ seytate tertij modi supple solitarie. munīqz enī acq̄rit relationē alīciū qn̄ eius aut relationē opposite p̄i⁹ acq̄rirat fundamētū. & ideo nānqz relationē est prim⁹ termin⁹ mot⁹. s̄z bene vbi acq̄situ mobilis per motū localē mobil p̄ se. & per se terminat motuz. Nā p̄o & p̄ se terminat ad circūscriptōne p̄assiuā que est ip̄n vbi. vnde ista est p̄ se. sedo mō vbi est terminatū mot⁹ localis & ista est p̄ se. q̄rto modo vbi virtutē mobilistatis terminat actu motū localē & etiam sibi p̄petit terminare solitarie supple absqz eo q̄ aliqd p̄i⁹ intrīsece terminat & sic sibi compētit per se p̄seytate tertij modi que oīa de nulla relationē dici p̄nt. **C**ālī dicunt q̄ semp remanet idē vbi q̄tū ad suū formale qd est distātia a celo polis mūdi & cētro terre: hz variez q̄tū ad materia/le qd hz a loco. **C**ed alia difficultas est de loco capiēdo locū protāta vel tāta distātia a polis mūdi & a cētro qd. dicitur origo oīn locoz & locus quo oīa elemēta & corpora celestia sunt in loco q̄: gescēte aliqua colūpna in aere codē numero per diuinā potētia p̄t tot⁹ mūdus moueri vīsus vñm differētia positiōis aut rare fieri vel cōdēp̄ari & tunc nō remanēbit eadē distantia a p̄dicta. & tñ remanēbit idez loci numero colūpne. ergo locus nō est aliqd illoz. **C**ōs si deus moueret celū alī videlz versus polos iam essent alī poli mūdi & nō q̄ sunt actu. ergo per cōpationēz ad illos est loc⁹: s̄lī si deus auferret totā terrā nō eēt eadez distantia que p̄mo ex quo non remanet termin⁹ distantie. **C**ad istam dicit qd nō remaneret illud formale in vbi colūpne qd est distantia tanta vel tanta hz remaneret termin⁹ māliter & vbi cātū ab ipso nō remaneret. q̄: locus nō cāt vbi nisi per cōpationē ad tantā vel tanta distantia a cētro & polis mūdi que in cāb⁹ dīctis nō remanent. & talis dīdo est formale in vbi. **C**ālia difficultas ē de loco loci: qn̄ si p̄foraret tota terra ab una circūferētia ad alā trāfētū per cētrū & vna gleba terre discēderet ad cētrum in fīgūariū terre vt el⁹ cētrū eēt cētrū mundi nec si eēt ibi in cētro discētūa tota terra ascēderet ad p̄cauz aquae. S̄lī si tota aqua ponere vbi est ignis superius terra nō ascēderet sīo si eēt ibi discēderet & tñ aqua ponētur locus nālīs terre & locus nālīs est ad quē corp⁹ cui⁹ ē nāturalis loc⁹ nālī mouet si fuerit extra ipso & nō impeditū vt p̄z ex hoc q̄rto. **C**ad hāc difficultatē dicit p̄mitendo tres distinctōes. **D**rama q̄ quedā sunt magis in loco. per cētrū q̄ p̄ circūferētia vt grauiā terra & aqua q̄ extra cētrum posita ad ipsū naturaliter monēt deducto omniā alio impeditū. **C**ālia per circūferētiaz vt lenia que ad circūferētia monēt nālī sex moto omniā alio ipeditū. Nam si due portiones. vna aeris & altera ignis ponant ī medio mūdi vna ascēderet ad p̄p:ij. **C**ōs notandū q̄ duplex est locū. s. qui & quo loc⁹ qui est qui ambi ut supēcies corp̄is p̄tinētis. Locus quo est cētrū quo oīa elemēta/ta & corp̄a celestia sunt in loco. nulloz. n. hoc est in loco suo naturali. nī mediū eius sit mediū mundi vt p̄z in de celo. **C**ertio est notandū q̄ locus nālī est duplex. qdā

Tex. 2.28

Quarto

Questio

II et III.

per se ut est ille ad quē vbi fuerit locatū mouet nālī. dñu
cto omniū pēdimentū sicut ferrū ad magnatē. Alter dī: lo-
cūs nālīs p accidēt & est ille ad quē locatū nō mouet vt i
cūq; ponat s; solū ut ille locū est in tāta distātia q; solū in
tāta distātia h̄z illā virtutē p̄seruatā a toto: q; in tāta di-
stantia talis virt̄ magis elōgat a suo h̄rio. Cūllū ad dif-
ficultatē dī q̄ cōcaūtī aq̄ ē locū nālīs terre p accētis & locūs
nālīs eī p se q̄ aīm̄bit nō h̄z nec terra nec aq̄: s; solū quo ce-
terā duo clementā bīs h̄st vtrūq; locū naturalē p se q̄ &
qno. Aristo. aut̄ itēlīgit d̄ loco nālī p se & nō p accētis sicut
est p̄canū aq̄ respectū terre. Cū si dicat q̄ illā ḡleba terre
in actu separatō nō possit fieri i suo loco nālī nisi aq̄ ps er̄
ascēderet sursūz q̄ vtrā cētrū & sic illā ps mouet violēt
q̄n mot̄ grāns a cētrō cēt̄ violēt̄. Cū dī q̄ illā ps moue-
tur p accētis sursūz ad motū p se totū deorsūz ad suū locūs
naturalē nec ē violēt̄ p̄i q̄n est ab intriseco tou & totū ca-
theogreumatice p̄serat vim. qd̄ est h̄nāz violēt̄. Nā violē-
tūm est cū p̄m̄ ē extra-paſſo vim nō p̄seratē. 3°. ethicoꝝ.
Ad argumētū factū in p̄ncipio dī q̄ locū capīt ibi fo-
maliter vel cōcerue, p totū aggregato ex supfi-
cie & cōtinētia actīna vel distātia a celo polis & cētrō mūdi
& vi est respectū vel aggregatū ex vtroq;. f. absolute &
respectu. **Q**uestio. 2°.

Trūm̄ locū sit imoblis. Qd̄ sic q̄: corp̄
locūs cuī ē vltimū est imobile. v
ergo & locū p̄z p̄na q̄: moto alīq̄ mouet q̄q̄d
est in eo. Cū dīm̄at̄ q̄: qd̄libet cōcaūtī ōvis
superioris moti mouet: t̄n̄ est locū sp̄ere inme-
diate sub se p̄tēt̄. ergo locū est imoblis. Cū In cōtrāriū est
Aristo. & Lōmētātō.
Būdētātā q̄nō est notandū p̄ Aristo. diffinit hic
locū p̄ cē vltimū corporis p̄tinētis imobile. p̄mū in
qua diffinitiō cōtūtō p̄duunt̄ de rōnē locī. Cū Namz̄ est
qd̄ est vltimū corporis nō corp̄ p̄t̄ posuerunt antīq̄ ponētēs
locū & sp̄acūlū separatū ab oī q̄litate sensibili. Per vltimū in/
tellīgit Aristo. supfiēt̄ q̄ne ponit̄ in hac diffinitiō tanq̄ ge-
nus p̄ quā differt locū a materia p̄tinētis dī ad dīrāz vltie
supficiēi corporis cōtētī q̄ vtrūq; p̄tineat corp̄ locatū: non
tāmēt̄ locū q̄ nō est vltimū corporis p̄tinētis. oportet t̄t̄
q̄ locū sit cōtinētis diuisus a locato aut dī vltimū corporis cō/
tinētis vt exclat̄ supficies fīm suā rōnē q̄litatū q̄nō
nālī sit lde. Iñ d. n. locū est oī supficies nec supficies i cōt̄i
accepta. Dī p̄m̄. i. adequatū ad dīrāz loci cōt̄is dī: imobile
fīm quosdā ad dīrāz vasis cū quo locū h̄z magnā puenē/
tiā qd̄ quidē vas est p̄ se trāsmītabile & imobile: h̄z locūs/
h̄li p̄ accētis ad motū cuī vel fīm Lōmētātō dī imobli-
le ad dīrāz vltimū supficiēi locati q̄ sem̄ mouet ad motū
locati s; locū raro & accidētāt̄ mouet q̄n̄ corp̄ locās mo/
uetur s; lētū locato. Nāz cū alīq̄ corp̄ exit aliquid corp̄
fluidū vt puta de vltio aeris cōcurrunt p̄tes illū aeris ne/
dec vacuū & corūpīt̄ illud vltimū. idē illa p̄pō diversa
corpa succedūt̄ sibi in codē loco vtrūq; sit famosa: est t̄n̄
salsa loquēt̄ de loco pp̄t̄ & adeq̄t̄. Cū Alij dicūt q̄ lo-
cūs est imoblis q̄tū ad suū formālē qd̄ est in loco vel in
vbi. f. q̄tū ad distātia vel ordinē q̄ne h̄z locatū ad cētrū
mūdi vel polos celi & ad totū celū & ad itēlīgitātā monētē
celū q̄ fīm p̄philosophiā est in orītē & lūtābilē. Ex̄m̄ dē
palo affīro in fluuiō vel nauī in eo ḡscētē q̄sīc̄ sēmp̄ dīc̄t̄
esse in codē loco supfīe so: mali & p̄ cōpātōnē ad tetū flu/
iūm̄ h̄z nō sēmp̄ habēt̄ idē vltimū. Iñ dīc̄t̄ Aristo. i hoc
4°. q̄ totū flūm̄ magis h̄z rōnē loci q̄ pars flūm̄ pp̄ter
sui imobilitatē & mobilitatē parū flūm̄. Cū Alij dicūt q̄
locū est imoblis q̄tū ad equalētātā: nō t̄n̄ fīm numerū: nāz
oīa illā loca sibi inuicē succēdūt̄ p̄t̄ hēre candē rōnē p̄
cipiā vel termini cūm̄fūq; mot̄ localiter: ita vñ̄ sicū relī/
quus & q̄q̄d p̄t̄ facēt̄ vñ̄ illoꝝ & alter: Cū si dicat q̄
t̄c̄ palū sānt̄ nauīs mouebit̄ localiter q̄: se h̄st p̄tinēt̄ allī
fīm locū & patet p̄na a diffinitiō ad diffinitū. Cū dīc̄t̄ rea/
imposiblē est q̄ alīq̄ termini p̄t̄ le & intrisec̄ alicuius
motus acgr̄s alicuius sine motū illū cū acgr̄s sicut nec al/
bedo p̄t̄ alicuius acgr̄s sine alteratō elūs cū acgr̄s sed vbi
est termini intrinsec̄ & p̄t̄ se mot̄ localis vt p̄z. 3°. 4°. 5°.

Ter. p. II.

Ad argumētū factū in p̄ncipio dīc̄t̄ negando p̄nāz.
Nam cētū mouet & t̄n̄ nō mouent poli nec mot̄
circularis eius nec ips̄ nec instans nec situs nec linea axis
eius: que t̄i oīa sunt in ipso sed maior h̄z veritatē de oīb̄
ab solū p̄māntib̄ & mobilib̄ & extensis fīm duas
dimētōes ad unūs. **Q**uestio. 3°.

Ceritūr vtrū vltia spera sit in loco
q̄ sic q̄ mouet locali. Lōt̄
tra q̄: nō h̄z corpus extra se. Cū In hac q̄stōne
duo sunt vidēda. primū de cōfīto. scđm an totū
vnlētūz aggregatū ex oībus entibus sit i lo-
co. Cū primū Johānes grāmaticus vt refēt̄ Lōmētātō. 4°. phisicoꝝ. dīc̄t̄ qd̄ est per se i loco quoniam in vacuo
qd̄ posuit cū alijs antiquis esse locū & nō vltimū corporis
cōtinētis ad modū Aristo. Cū Lōtra q̄ne arguit Lōmētātō: dupl̄. p̄t̄ ex dīc̄t̄ ipsius Johānis grāmatici qui ne/
gauit dīrāz in vacuū in bibitū & nō repletū corpe qd̄ in seque
retur si cīset vez qd̄ dīc̄t̄ est de vltia spera. Nāz extra spe/
ram vltimā ēt̄ vacuū fīlūtū inbibitū. Sedō q̄: sic celū vltimū
ēt̄ p̄ se i loco nō p̄ accētis cōtra Aristo. hic q̄ dīc̄t̄ p̄
vltimū celū & aīa sunt in loco p̄ accētis. Cū primū dīc̄t̄
Johānes grāmaticus q̄ sp̄acūlū cōtinētis totū mūdū est lo-
cus adeq̄tūs toti mūdū cīus alīq̄ p̄ adeq̄t̄ cor:ndīt̄ vlti-
me sp̄ere & illa est cīus pp̄t̄e locus adeq̄tūs nec vltia vlti-
mū celū dīrāz vacuū sep̄atū ab oī corpe sensibili. Cū dīc̄t̄ q̄ locū
est in loco p̄ p̄tes suas intrisecas. f. p̄ stellas affīras in p̄t̄o imobile que mouent̄ circa cōueruz
corpis sērīorū & illud cōclusū q̄si cōcūdat̄ cas & sic cōce-
deret qd̄ aggregatū ex oībus orbībus est dupl̄ in loco.
primū q̄: vñ̄s p̄t̄er alter. Cū Sedō q̄ totū aggregatū
revolvit̄ circa cōclusū ignis. Nec hoc habēt̄ p̄o incō/
uenienti. Et ista est opinio bī Thome. Alij ē opinio Aquī:
p̄c̄ē q̄ne incidentia in idē respectū loci q̄ suprēmus orbīs ē
per se in loco t̄stē locus est supficies cōuera orbīs infe-
rioris cīa quā revolvit̄ imētē. Nec locū speratū dis/
finit Aristo. sed locū co:p̄t̄ recto quoniam alio modo su/
mūnī corpora rotunda quoniam p̄ se & recta p̄ aliud. idē cor/
pora mota recto indiget finiri rotundo & extensio
sperica aut̄ nō. nam linea rotunda est p̄fecta & nō p̄t̄ recipie
additionem vel eliminacionē. Linea vñ̄ recta sic. idē est
imperfecta. Et ista fuit opinio Alpharabij. Alij ē opinio

Ter. q. 5.

q̄ tra q̄: nō h̄z corpus extra se. Cū In hac q̄stōne
duo sunt vidēda. primū de cōfīto. scđm an totū
vnlētūz aggregatū ex oībus entibus sit i lo-
co. Cū primū Johānes grāmaticus vt refēt̄ Lōmētātō. 4°. phisicoꝝ. dīc̄t̄ q̄d̄ est per se i loco quoniam in vacuo
qd̄ posuit cū alijs antiquis esse locū & nō vltimū corporis
cōtinētis ad modū Aristo. Cū Lōtra q̄ne arguit Lōmētātō: dupl̄. p̄t̄ ex dīc̄t̄ ipsius Johānis grāmatici qui ne/
gauit dīrāz in vacuū in bibitū & nō repletū corpe qd̄ in seque
retur si cīset vez qd̄ dīc̄t̄ est de vltia spera. Nāz extra spe/
ram vltimā ēt̄ vacuū fīlūtū inbibitū. Sedō q̄: sic celū vltimū
ēt̄ p̄ se i loco nō p̄ accētis cōtra Aristo. hic q̄ dīc̄t̄ p̄
vltimū celū & aīa sunt in loco p̄ accētis. Cū primū dīc̄t̄
Johānes grāmaticus q̄ sp̄acūlū cōtinētis totū mūdū est lo-
cus adeq̄tūs toti mūdū cīus alīq̄ p̄ adeq̄t̄ cor:ndīt̄ vlti-
me sp̄ere & illa est cīus pp̄t̄e locus adeq̄tūs nec vltia vlti-
mū celū dīrāz vacuū sep̄atū ab oī corpe sensibili. Cū dīc̄t̄ q̄ locū
est in loco p̄ p̄tes suas intrisecas. f. p̄ stellas affīras in p̄t̄o imobile que mouent̄ circa cōueruz
corpis sērīorū & illud cōclusū q̄si cōcūdat̄ cas & sic cōce-
deret qd̄ aggregatū ex oībus orbībus est dupl̄ in loco.
primū q̄: vñ̄s p̄t̄er alter. Cū Sedō q̄ totū aggregatū
revolvit̄ circa cōclusū ignis. Nec hoc habēt̄ p̄o incō/
uenienti. Et ista est opinio bī Thome. Alij ē opinio Aquī:
p̄c̄ē q̄ne incidentia in idē respectū loci q̄ suprēmus orbīs ē
per se in loco t̄stē locus est supficies cōuera orbīs infe-
rioris cīa quā revolvit̄ imētē. Nec locū speratū dis/
finit Aristo. sed locū co:p̄t̄ recto quoniam alio modo su/
mūnī corpora rotunda quoniam p̄ se & recta p̄ aliud. idē cor/
pora mota recto indiget finiri rotundo & extensio
sperica aut̄ nō. nam linea rotunda est p̄fecta & nō p̄t̄ recipie
additionem vel eliminacionē. Linea vñ̄ recta sic. idē est
imperfecta. Et ista fuit opinio Alpharabij. Alij ē opinio

Ter. 2.41

q̄ tra q̄: nō h̄z corpus extra se. Cū In hac q̄stōne
duo sunt vidēda. primū de cōfīto. scđm an totū
vnlētūz aggregatū ex oībus entibus sit i lo-
co. Cū primū Johānes grāmaticus vt refēt̄ Lōmētātō. 4°. phisicoꝝ. dīc̄t̄ q̄d̄ est per se i loco quoniam in vacuo
qd̄ posuit cū alijs antiquis esse locū & nō vltimū corporis
cōtinētis ad modū Aristo. Cū Lōtra q̄ne arguit Lōmētātō: dupl̄. p̄t̄ ex dīc̄t̄ ipsius Johānis grāmatici qui ne/
gauit dīrāz in vacuū in bibitū & nō repletū corpe qd̄ in seque
retur si cīset vez qd̄ dīc̄t̄ est de vltia spera. Nāz extra spe/
ram vltimā ēt̄ vacuū fīlūtū inbibitū. Sedō q̄: sic celū vltimū
ēt̄ p̄ se i loco nō p̄ accētis cōtra Aristo. hic q̄ dīc̄t̄ p̄
vltimū celū & aīa sunt in loco p̄ accētis. Cū primū dīc̄t̄
Johānes grāmaticus q̄ sp̄acūlū cōtinētis totū mūdū est lo-
cus adeq̄tūs toti mūdū cīus alīq̄ p̄ adeq̄t̄ cor:ndīt̄ vlti-
me sp̄ere & illa est cīus pp̄t̄e locus adeq̄tūs nec vltia vlti-
mū celū dīrāz vacuū sep̄atū ab oī corpe sensibili. Cū dīc̄t̄ q̄ locū
est in loco p̄ p̄tes suas intrisecas. f. p̄ stellas affīras in p̄t̄o imobile que mouent̄ circa cōueruz
corpis sērīorū & illud cōclusū q̄si cōcūdat̄ cas & sic cōce-
deret qd̄ aggregatū ex oībus orbībus est dupl̄ in loco.
primū q̄: vñ̄s p̄t̄er alter. Cū Sedō q̄ totū aggregatū
revolvit̄ circa cōclusū ignis. Nec hoc habēt̄ p̄o incō/
uenienti. Et ista est opinio bī Thome. Alij ē opinio Aquī:
p̄c̄ē q̄ne incidentia in idē respectū loci q̄ suprēmus orbīs ē
per se in loco t̄stē locus est supficies cōuera orbīs infe-
rioris cīa quā revolvit̄ imētē. Nec locū speratū dis/
finit Aristo. sed locū co:p̄t̄ recto quoniam alio modo su/
mūnī corpora rotunda quoniam p̄ se & recta p̄ aliud. idē cor/
pora mota recto indiget finiri rotundo & extensio
sperica aut̄ nō. nam linea rotunda est p̄fecta & nō p̄t̄ recipie
additionem vel eliminacionē. Linea vñ̄ recta sic. idē est
imperfecta. Et ista fuit opinio Alpharabij. Alij ē opinio

Ter. 2.

Alexandrī om̄ētatoris Aristo. dicitis q̄ suprem⁹ ordi⁹ nō est in loco neq; p se neq; p accidēs neq; fini totū neq; fini pres q̄ ipse pbat sic. Supremū celū nō est in loco nisi eo modo quo mouet localit̄ sed supremū celū nō mouet localiter: neq; p se neq; p accidēs neq; fini totū neq; fini pres ergo nullo modo est in loco: nō enim mouet per se fini totū q̄ nō mutat locū fini totū neq; fini pres p se. q̄ non sunt acti diuīs q̄ necessario requiri ad p se mouētū: q̄ est impossib⁹ totū gesere p̄tib⁹ ei⁹ per se motis. celū autē totū quē se neq; primū celū mouet p accidēs. quoniā autē fini totū p accidēs et hoc nō q̄ nec p se nec p accidēs mutat locū fini se totū neq; mouet p accidēs fini pres: q̄ tunc mouerent p̄tes p accidēs ad motū totū p se. et ppterēas p̄tes celū nō sunt s̄ pate neq; in actu neq; in potentia a celo qđ necessario req̄ ut ad partē motū p accidēs. Et h̄is p̄clu-
dit tria alexandrī. p.º q̄ mot⁹ circularis nō est in loco: 2º q̄ mot⁹ circularis nō est translatio hoc ē mot⁹ localis. 3º q̄ nō est impossibile co:p⁹ cē: nō ē in loco. quoniā loc⁹ nō ingre-
ditur diffinīōē corporis nec ecōtra. Cōtra quē om̄ētato-
rō arguit. nāz dē motū localit̄ est in loco primū celū vt est
per se manifestū mouet localit̄. ergo p̄tū mobile est ne-
cessario in loco maior: est manifesta: q̄ licet de rōne corporis
simpli nō sit loc⁹. tñ loc⁹ est de ratione corporis moti lo-
caliter quēadmodū mobile mouēs et termin⁹ mot⁹ ac re-
pus nō nōcē sūt erigita ad omnē motū localē. Cōtra q̄ si dicatur
q̄ h̄z loc⁹ nōcē regrat ad motū localit̄: non tñ ad motū si-
tuale q̄lis est mot⁹ p̄m mobilis. Cōtra ipm alexandrū
arguit argumēto cī: p̄pō q̄ p̄m celū nō mouet situāliter
nec fin se totū nec fin pres nec p se nec p accidēs. Et si ar-
gumentū ei⁹ valebit p̄ ipso etiā valebit p̄tū ipm aut ipz
op̄orebit negare sensu⁹ et p se notū q̄ nullo modo moue-
tur nec localit̄ nec situāliter: et tūc nō erit q̄stū ad motū situāle
quālitāter iter eū et aūc. s̄z solū q̄stū ad ipm primū celū nō
ē ē loco neq; p se neq; p accidēs. Cōtra. n. aūcēna q̄ mo-
tus spe circularis nō ē mot⁹ localis: h̄z solū situālis q̄ pres
ei⁹ acqr̄tū dūcēs sit⁹ nō diversa loca. Cōtra quēz ar-
guit euā om̄ētator q̄d̄rupl̄. p.º. q̄ fin Aristo. mot⁹ nō est
nisi in q̄ntitate q̄litate et vbi. 5º. bñ⁹ et p̄ p̄s nō in situ. 2º
q̄ loc⁹ cadū in diffinīōē situs et sic eo p̄uo: ergo mot⁹ si-
tuālis nō poterit ē ab ali⁹ motu locali. 3º. q̄ manifestū ē p
se. q̄ mot⁹ p̄m sp̄ere ē mot⁹ localis fin pres qm̄ pres mu-
tant locū. 4º. q̄ fin Aristo. 6º. bñ⁹ verius sūtē celū mutat
locū fin formā et nō fin subm. Ad p̄m argu⁹ om̄ēta-
toris h̄. Alexandrū r̄ndet q̄d̄z q̄ sit⁹ duplex est posītū vna
que est dīa in p̄dicamēto q̄ntitatū et alia facies distīctū p̄-
dicamēto ab ali⁹ ita q̄ duplex est situs vñ⁹ qui est de p̄tī
camēto vñ⁹ q̄ est termin⁹ mot⁹ localis et ali⁹ qui est distī-
ctū p̄dicamēto ab ali⁹ et d̄ hoc itellexit Aristo. q̄ ad ipz
nō est p se mot⁹ et sic p̄tū celū mouet situālis situ. p̄mo
modo acceptio nō. scđo mō. Sed h̄ istā vñſionē ego ar-
guo q̄ situs p̄mo mō accepti⁹ q̄ ē p se termin⁹ mot⁹ et cu-
laris p̄m primū mobilis ant est ordo p̄tū i toto absolute
aut ordo partū p̄ p̄tōne ad locū: non p̄mo mō: q̄ cum
sem̄ p̄tes celū habuerint eūdē ordinē i toto et sem̄ vñſionē
et termin⁹ mot⁹ ut finis mot⁹. 5º. bñ⁹. nā mot⁹ est ppter
terminū. segē q̄ celū nūq; suīl̄z motū nec est mouēdū. p̄z
p̄ha q̄ hitib⁹ p̄tūb⁹ in mā celūtū mot⁹ p̄tō de generatōe.
Et p̄fīmat q̄ mot⁹ est actus entis in potētā fin q̄ in
potētā ad terminū mot⁹. 3º. bñ⁹. vñ ly s̄z q̄ excludit sum-
pliciter terminū mot⁹ ad quē mobile q̄d̄u mouet. et ante
motū est in potētā obiectū. Ilnō in actu formālī. Nam
mot⁹ et p̄tōtū sūt ppter carentiam non habui p̄o p̄bōz.
Cōtra op̄orebit dicere q̄ cuž i le p̄tes fin ipm vñſue mu-
tent situ⁹ q̄ mutabūt ordīnē in toto celo absolute q̄d̄ est fin
possiblē. Cōtra q̄ celū nō mouētū nō min⁹ p̄tes celū h̄ēt̄
talez situz ergo p̄tū motus eset fruſtra. p̄tū est falsum
cum sit a deo mediate et ab intelligentia immediate actus et a
natura immediate passus cuž sit nātū a gl⁹ nūl̄ est fruſtra
3º. de aīa. et p̄o celī. et p̄z p̄ha q̄ ille mot⁹ ēt ad ip̄siblē
acgr̄t. Haz sicut celū est ingenitū et inasiblē p̄o celī. ita et
ordo suarū p̄aiū inter se et per p̄tōne ad celū. Cōtra ta-
kē situs est ordo et ordo est relatio ad quā nō est p se mo-

tus. 5º. busus et cū relatio et vbi sunt distincta p̄dicalitēta
cēntialit̄ p̄mo posterioꝝ. segē q̄ talis situs nō est in p̄tōne
mento vbi s̄z relatōis cui⁹ oppositū dīrit. Cōtra talis situs
nō est nīf dīa vel modū diuidēs gen⁹ q̄tūtāis et sic erit
in q̄ntitate reductio et nō in vbi Cōtra vltia sp̄era non h̄z
locū per p̄tōne ad quē pres ei⁹ sunt ordīnate ppterēa vi-
tima sp̄era nō mouet fin aliquos. Cōtra dicatur q̄ ordo
iste partū ēt p̄ p̄tōne ad cētrū mūdi et polos et ad totū
celū. Cōtra talis ordo est relatio ergo nō vbi. Cōtra non
est ordo partū in toto absolūt⁹. Cōtra autē accipias situs
scđo mō ad ipm nō ē p se mot⁹ fin rōne sup̄iorē dātāz et
p Aristo. 5º. bñ⁹ et cū oīs mot⁹ nō possit absolūtāb̄ eius
p se terminō: q̄ ab eo specificat̄ et distinguit. 5º. bñ⁹. seg-
tur q̄ mot⁹ celī ppter sitū lēbēt alii terminū p se quo deno
minabit ergo mot⁹ celī nō dī dicī simulās: q̄ nullo modo
est ad sitū. fō: san diceret q̄ sitū sit⁹ quē acqr̄t mobile p̄m
p sitū motū est p̄pinq̄tas vel distātā noua quā acquiſiunt
partes ei⁹ ad pārte. cētralē tei re reddēdo singla singlis.
Cōtra q̄ talis p̄pinq̄tas vel distātā est relatio ad quāz
nō. est per se mot⁹. Cōtra sitra nō est sitra moueretur
primū mobile sicut mouet aut q̄ terra sit vñſne p̄cēbōz
potētā moueret q̄ sem̄ remaneret eadē distātā et alpe-
ctus singlaꝝ partū ad singlaꝝ partes celī per suū motū
acq̄ erit terminū et nō aliū aspectū ad partes terre. Cōtra
dicat q̄ acqr̄t terminū per respectū ad cētrū vñmagina-
rium esto q̄ tota terra remoueret. Cōtra q̄ mot⁹ rea-
lis et primū simpli dī eē terminū realis simpli et nō fin
qd̄ s̄z terminū ille ēē vñmaginari⁹ et nō realis: q̄ ens ra-
tionis qđ nō ē finis nec pōt̄ cē cā entis realis. Cōtra ille re-
spectū distātā ēē respectū i ūmis q̄ nō haberet terminū
realis. Sed fō: san diceret sicut dicit in quadā respōsiōē
quā facit cōtra q̄tā cōclusionē eius q̄ ille motus est vbi
calis s̄z duplex est vbi vñuz catuz a circūscriptione loci qđ
est individualē et ad qđ nō per se mot⁹ et istud est qđ diffi-
nit auctor. vj. p̄cipiōz et tale vbi nō acqr̄t pres celī. Aliud
est causatūz a cētrō et istud est extensu⁹ toti mundo: et ad
hoc est per se mot⁹ et istud acqr̄t partes primi celī p̄mūz
motū. Cōtra q̄ ista respōsiō incident quasi in opinōē an-
quōz dīcentū spaciūz esse locūz. nāz illud vbi est q̄si vñuz
spaciūz coextensu⁹ toti mundo et eodēz repletūz ad cuius
partes est p se motus localis tanq̄ ad terminū intrīsecū
fin illaz opinōē. Cōtra motus localis simplex est et ad
pērīstētū extēlūs toti mundo: q̄ totū vbi dītū est islepa-
ble coextēlūs actu toti mundo et istud nō variat̄ nec aliq̄
pars eius: q̄ nō eset maior ratio de vna quā de reliqua.
et sic omnes mutarent vna mutata et tunc totus mundus
mutaret vbi fin se totū. Cōtra accidēs migrare de
subiecto adequato. et primo in sitū lectūz aliud sibi p̄mūz
adequatūz vt q̄ pars vbi celī vna et eadē fieret nūc in
vna parte celī nūc in alia. Cōtra motus primi celī eset
appellādūs vñicabilis et nō situālis vñtra Aūcen. qui dicit
tneri sua opinōē. Cōtra si primū celū nūq; suīl̄z motū
nec moueret adīnē per responsiōē datā esse per se totūz
in loco celī catēdregreumatiſe sumptūz et fincatēdregre-
umatiſe capiēdo locū isto modo nisi dicat q̄ celū nō est p
se in loco nec aliq̄ pars eius q̄ totū celū et partes ei⁹ sunt
in partib⁹ totū vbi q̄d̄ est locus totūs mūdi quo dato se-
quitur q̄ solū totū vñicabilis collective sumptūz est per se
in loco sic accepto et nihil aliud. Cōtra partes celī per mo-
tūm celī nō acquirerēt uīl̄ locū per accidēs et sic mot⁹ per se
nō haberet terminū p se intrīsecū: et nō loquit̄ bic d̄ ter-
mino vñl̄mo simpli totū motus celī que nā h̄z fin p̄bōz
s̄z de terminō partiali partū metus celī. Cōtra
ista distīctio d̄ vbi imponit calūpnīa auctor. vj. p̄cipiōz
q̄ ipm nō diffīncit q̄d̄ tamē erat magis necessariuz. tūn
q̄ per se terminet mot⁹ localis: tūn q̄ cōfīsmū. Cōtra tria
residua arguēta cōmētatoris respōdet̄ per easdē distī-
ctiones que yz patuit nō sunt bone in sc̄ nec ad p̄positū fa-
cientes. Cōtra tria istud vbi est q̄ntū et extensu⁹ p̄ totū
mundū fin te aut et ergo est q̄ntū p̄pīa q̄ntitatē aut q̄nt-
itatē totūs mundū. Si delur p̄mū sequez q̄ cū istud vbi
fit corporēz q̄ vñicab⁹ duo corpa de p̄dicamento q̄ntitatē

Tex. 2.11.

Tex. cō.4

Tex. 2.18.

Tex. 2.85

Tex. 2.4.

Tex. 2.4.

Tex. 2.55

Tex. 2.6.

Tex. 2.57

Tex. 2.22.

Quarto

Questio

III.

erunt simi ul. s. vbi et co:ps locati aut vbi catis. Si detur. 2° sequit qd vbi celi et cuiuslibet locati mouebit simili cu ipso locato. Ha omne pmanes extensio qntitatis ad cuius qnti moti mouet et ipsi sicut p de accidens pmanentibus ex his ad extensionem subiecti q inuenit ad motu subiecti quo dato no acquirit pres celi nouas pres vbi. Et si dicat de oib alius q: n erit terminus q se motus localis. C dicitur vbi det cu cponat ex supi et inferi ante et retro que sunt per se drie loci et pararie id est actu cpositu ex ptransiis differentijs. C dicitur vbi dato alteri vbi catuz a loco superfluerit. p:na q: p istud sufficiet terminat per se motus localis et mobile locat intrisece. C dicitur vbi n erit in pdicamento vbi. hz relatio q: est pstituta ex relationib sursum et deo: sibi que sunt drie males loci ex hoc qnto et sunt relationes q: ad alium et p:na q: sicut ex non suba non fit suba. p:bu. ista ex n vbi n fit vbi. C dicitur respectus locati ad locu: hz vbi datuz n pot esse respectus supreme spere ad aliquem loci ambiente que n hz nec ad aliud. quia nullus ambit eis. Alia fuit opinio Averrois. 4°. buius. qd ultima spora p se est in loco p cetrum qd est terra. q: per illud supremo: ob:is est in loco p qd est gescs fruz et immobile eo modo quo sibi debet. q: opposita motui loca: li fini subim. 6°. bui circa fin: hz pdicta insit pmo immobili per cetrum qd est terra. ergo p tale cetrum erit in loco. p:na cu: maior q: cadet ca est celo essendi. In loco et gescs fini totu. q: uis. n. motus localis fecerit cognoscere locu: tñ locus attrahit corib: nabilibus magis ppter quietem q: ppter motu: na: co:pa nulla mouent nali ad sua loca ut ibi ger: scant et n mouaneat ali: statueret sibi aliud cetrum. et i: ges est magis ca essendi in loco q: motu: cum sit finis et plectio motu: 5°. bui. minor appetit q: totu: celuz cathogreum: atice simplici n iniat locu: fini subim cu: eq:li semper distet a cerro. Izmoueat fini fini: et totu: sinecathogreum: atice: q: deo: partea celi circulariter mouent. cu ergo omne motu: locali indigeat aliquo gescete ut p:na. de motibus: sialiu: respectu cui: mobile se hcat qd in mouet aliter q: pmo: et celu: semper moueat et solu: cetrum sit quiescens penes qd et cui: ptes pmo cognoscit plecte ptes celi: fini moueni sequit qd per soluz centrui celuz erit in loco.

Ad evidetia hui: opinionis est notandum qd duplex est locus p se. s. et est ultimum corporis pmanentis locatuz et locus per accidens ut est corp: gescs circa qd corp: spericus mouet pmo loc: d: loc: qui. s. ambil sibi se et loc: d: q: s. quo supple cognoscit corp: spericus esse in loco iste locus quo cuiuslibet elementi est terra: q: nullu: elementu: est i: suo loco nali: nisi cetrum eius sit cetrum mundi: ut p:na et de celo et mundo est. n. cetrum mundi sicut dictu: est supi: origo et res gala per quam cognoscit an aliquo elementu vel celu sit in suo loco nali vel n: et corp: celeste p se hz q: moueat circa ali: quod gescs et p acciis q: sit in loco p ali: pntis ipm fini Lomicatorie in hoc qnto. C sedo est notandum qd cu: d: sic esse per se vel per accidens in loco iste determinatio: s. per se et p acciis pnt determinare verbu: seu totu: compositione et tuc talis ppositio est officiada et intelligit determinatio pcedere tota ppositione et ipsa: determinare sicut adiectiu: suu substantiu: et tuc erit sensus hec ppositio est per se vel per accidens. a. est in loco que adequate significat qd. a. est in loco. ergo vel determinat solu: locu: et tuc est sensus qd. a. est in loco qui locu: est loc: per se aut loc: per acciis. C Ex his dant p:clones de mite cometa:ris. p:na qd co:porum qd: per se sunt in loco per se vt grauia et levia metu: mo: tu recto. sedo qd quedam per accidens sunt in loco p se vt sp: e: c: t: ente ab aliis sperijs. tercius qd quedam sunt in loco p acci: dens vt ultima spora et ali: spora qd coperit per se pte: tate quarti modi qd moueant circa cetrum qd dicit loc: per accidens: q: n: ambit locatu: et est per cui: quiete cognoscit immobilitas hz subiectu: pmo celi: alio: bui: et immobilitas parti: seu fini form: eandem. C Ex quo apparet duo. p:na qd resp: p:nciatore: is et eius sequaciu: non est confessa ad questiones querentes an ultima spora sit in loco cu resp: dent qd sic et qd per se est in loco per cetrum qd est locus p accidens modo exposito et n: intelligit qd celuz ultimuz sit

in centro tanq: in loco per se ambiente ipsuz nec etia s: loco alio circucriptuo mediante centro hz qd cetrum qd est terra est penes qd cognoscit qd immobilitas et fixio hz subiectu: cognoscit de celo et motu: sua: partu: et est circa qd revolutionis primu: celu: qui per se sunt de ratione loci p accidens et per se loci spere. sedo qd nec etia supra: spora sit in loco per cetrum tanq: per quasi partu: sicut eis imponit nisi itel ligendo per celu: totu: mundu: sed solu: eodem modo quo dictum est et tanq: in loco: nam fin: famositatez accepto hz ex sua natura et n: per aliud locante suo modo.

Sed hic sunt tres difficultates. p:ima qd poli pmo celi n: debet dici loc: ei: cu: p:imuz celu: revolu: n:atur circa eos: sunt immobiles. C Dicit qd poli sunt in trinseci: cu: tñ locus debeat esse extrisecus. sedo q: n: possent partes celi moueri q: semper unaqueq: equali distat et quodlibet filoz: et sic semper se hcat eodem modo et magis arguerent quiete celu: qd n: sic per copationem ad partea cerasales q: separe sunt a celo. et a quibus semper partes celi se habet diversimode. C Sed difficultas n: min: supra: spora continet motu: et eodem modo estet in loco si omnia infra ipsam per diuinam potestiam annibilarent ergo nec n: in cetrum. Ad hoc neget assumpcio: sicut nec corp: rectu: extensis in aliquo loco ambiente spm esset in aliquo tali loco circucriptuo esto qd omnis talis auferret hz remaneret i eodem situ vel distatia positiva vel negativa ad entia qd: etia que remaneret posset tam: dici qd remanet eadem distatia negative ad cetrum q: n: alia positive q: id: et diversum sunt som inter entia. Tertia difficultas si totu: vniuersu: ceteru: ultimu: et homogenius in oib: partib: suis ut celu: v: simplex et mouetur ultimo: mister sic n: sic: tuc n: eet i loco p cetrum ergo nec n: tenet p:na: q: ratio motu: circularis natura: vtrobi: cadet. C Dicit admissio: cau: negando p:na: q: penes alind attendit ratio motus circularis: q: penes cetrum intrinsecu: circa qd revolutionis et penes aliud corpus spericu: esse in loco. quoniam penes extrisecu: cetrum eo modo quo dictu: est.

Alior pot respoderi ad qd: q: vide: q: rere duo. primo an ipsa ultima spora sit in loco. sedo an mons eius sit motus localis.

Ad evidetia quoz est motandu: qd aliqd dicit esse in loco quadruplici diffinitiue. s. circucriptue per se et per accidens ut pnotatu: est. C Ad p:mo dico qd: p:clusiones. P:ima est qd p:ima spora est locabilis circucriptue. Ista celo p:na: q: sibi n: repugnat ambitu: ab altera spora. Ista ipsa est corpus finitu: et quoctu: corp: p:mo dato sibi n: repugnat dari maius in qua: p:portione. C Sed co:clusio qd ultima spora d: facto n: est in loco circucriptue nec fini se nec fini parte nec mouet isto modo locali: et sic intellexit Alexander cometa:tor: Aristoteles cu de facto nullu: beat cõtines diuisu: actu extra se. C Tertia co:clusio ultima spora est in loco diffinitiue quoniam hz p:leasantia ad alias sporas in ea cõtentas circucriptue. C Quarta co:clusio qd ultima spora n: est in loco per ceteru: nec circucriptue ve p:na: nec diffinitiue per respectu p:ntie cu: ab eo sit multum distans tñ est in eo. eo modo quo dictum est.

Ad 2° dubiu: diceret theologus qd p:mo mobile est celu: empireti qd nullo modo mouet actu. P:bus autem diceret qd est celum stellaru: qd est primu: mobile et motu: actu. Sed hic u: est difficultas qd ponit qd primu: celum qd: cu: sit actu moueat qd dens posset hoc facere. C Pro declaratio: dubiis sunt duo notanda. p:imuz qd moueri locatu: pot intelligi qd: dupl: aut in loco ambiente ipsuz aut ad locu: acquirendu: aut circa locatu: aut localiter: qd ad vbi acquirendu. Sedo est notandum sibi canoniz isto eodem loco qd sicut duplex est circucriptio actua. s. que est i corp: locatu: et passua que est in corp: locato. It: est duplex vbi actus qd est in corp: locate et passus qd est i corp: locato et ista ambo sunt cincte genetis et virtus p:nt p se terminare motu: locali: utr: isse et extrisecu: p:na: et n: p:na: naz: motu: localis motu: in loco circucriptue p:na: et p se et intrisecu: terminat ad vbi passiu: secundario et extrisecu: hz p se non p:na: ad vbi actiu: hz inq: localis corporis locatus motu: e: p:na: et

Tex. p. 27

Tex. p. 43

Tex. p. 72

Tex. c. 8.
et. 20.

Tex. p. 43

Tex.

Tex.
Tex.
et. 2.

Tex.

per se & intrinsece terminat ad vbi actus per se autem non
potest & extrinsece ad passum.

Dicitur primus dicitur Canonicus quod ultima spera non inmo
uetur localiter in loco circumscripione nec ad locum
circumscripum sed innotescit localiter duplum. primo quod circa loca
tum circulariter ratione partium mouet & ad vbi actu. p. &
per se secundario ad vbi passum partium spera infra se fine
dilate sentiente. nam ille primum mutat locum ad motum celi supio
ris est enim quod nunc ipse mouerent ex se.

Ad secundum articulatum principale quoniam dicitur quod totus in
dus aggregatur ex toto mundo interior & omnibus spe
ris celestibus nec per se nec per accidens est in loco circulare
pluio per se aut per accidens summae se totum capiendo illas de
terminatioes per se aut per accidens in primo platonis ut de
terminant verbis & totas compositiones & in fine sum quod deter
minat locum. ista conclusio propter Aristotelem in textu quod extra mun
dum sic acceptum nihil est. **S**i dicatur quod est in loco per acci
dens summa parte; quod una summet alias. Dicitur quod non est in lo
co per accidens ratione quod summa se totum. sed solam summa preter.

Dicitur quidam hic quod huius universitatis aggregatus ex omnibus
entibus aut celum constitutus ex omnibus omnibus sit in loco per acci
dens quod per partem non tamquam similitudine est in loco cuius sum
mentum est duplex. primus quod a per accidens ad simplum non
valet argumentum; quod per accidens est summa quod & a. summa quod ad
simplum non tenet sequitur in fine secundum topicos. sum quod illud
attribuit parti per se attribuit totum per accidens. **C**ontra
que fundamenter ego arguo primo quod illa regula non tenet in
relativitate summa omnium. Nam bene sequitur tu es pater huius
ergo tu es pater simpliciter. esse autem in loco per accidens & p
er se sunt relativitas ad suam locum. Secundo quod tamen non se
atribuit parti per se attribuit totum per accidens. **C**ontra
que fundamenter ego arguo primo quod illa regula non tenet in
relativitate summa omnium. Nam bene sequitur tu es al
bus per accidens. ergo tu es albus simpliciter. esto quod albedo
sunt tibi sufficienter ad denominandum te simpliciter. Similiter si
homo moueretur vel submergeretur ad motum vel submersio
nem natum nec moueretur simpliciter nec submergeretur simpliciter
& propter rationem quod per accidens ad motum & submersione naturae p
er se. **C**ontra tertiaria nunc tota natura diceretur esse in mari aut in
fluvio simpliciter nisi quod est tota submersa; & propter rationem quod
quod est p. & se est totum per accidens; & per accidens ad simpliciter non va
let argumentum. Sicut si sanabilis torax aut oculus hominis sanabilis ho
minaliter simpliciter & simpliciter quod talia patentes non patentes hoc simpliciter &
propter rationem quod sanitas & eritudo non determinant sibi aliquam potest
naturalis sicut cruentudo & sic nunquam patentes aut sanabilis homo
simpliciter nisi ei quelibet propter eius sanitas aut eritudo erit. **C**ontra
tertia secunda fundamenter est quod summa per se distinguitur contra pri
mum & secundum quod platonico. ergo summa partes
non erit per accidens. **C**ontra tertiaria omnia propter rationem quod
forma est corruptibile per accidens contra Aristotelem. celi quia
illa est per se. & hoc est rationales intellectus intelligentes per accidens
propter rationem quod dia illa sunt per se. & autem. & propter rationem
quia illa sunt per se. & autem. & propter rationem quod dia illa sunt per se.
Contra tertiaria dicitur quod per accidens distinguuntur contra per se
simpliciter sed summa quod bene distinguuntur contra si simpliciter. & a. p
er accidens ad per se non valet argumentum. non notandum quod simpliciter capit
multis modis. Uno modo pro universali. Alio modo ut
distinguuntur contra summa quod sicut dicitur. 5. huius. quod genitio sub
stantie est genitio simpliciter; quod ad ens simpliciter & genitio accide
ntis est summa quod; quod ad ens summa quod. alio modo ut distinguuntur
ad ens in potentia sicut de in plogo posteriorum quod plogo ante de
indicatione & demonstratione plogo est scita in potentia & non
simpliciter in actu. alio modo ut distinguuntur contra dictione vel con
ditione distractamente sicut homo mortuus aut puer & quanto
ut distinguuntur contra denominatione formae non sufficienter ex
tense ad denominandum simpliciter ut in exemplo suo & cetero
albo summa dentes tantum. **C**ontra tertiaria his a summa quod ad simpliciter
sunt oppositorum non valet argumentum ut propter inducendo ratione est
quod ut sic ex opposito distinguuntur. **Q**uestio. 4.

Zrum intelligentes sunt in loco absque ar
gumentis ad prius. hic sunt duo
videnda. primus est de quarto. secundus an qddi
tates sunt in loco.

Ad primus dicitur quod secundus est de prima intelligentia & de
alios quoniam prima intelligentia non est in loco circulare

potest est non sit corpus nec virtus existens in corpore ut propter 8° Tex. 2.8.6
physicorum. nec est in loco diffinitive & intelligo per esse in loco
diffinitive esse ens limitatum formam huius respectus simpli
citer potest & quod sit ita huius quod non videtur existere & per
sens omnibus per distantias negatur & non per respectum
presentis formalis quod huius est etiam mutabilis. Alle autem intelligentie
huius non sunt per se in loco circulare; quod non sunt quae tamquam
sunt in loco diffinitive quod quellibet earum est ens limitatum &
in substantia & non omnibus quibus presentes. **C**onsecutus est una
difficultas de distinzione negationis dei ad quodlibet ens & de in
stantia formae angelorum ad aliquod ens; quod tunc deus & angelus
& illa genitio sunt presentes erunt simul & cu[m] tangent se huius co
tactus est per se. quod est declaratum. 5. huius. ergo quellibet in
telligentia erit quanta. **C**onsecutus est quod duplex est actus entitatis
& mathematicus. primus est per se presentia negationis ant
positiva & instantia & talis est ibi secundus est inquantitas &
est eorum quos ultima sunt simul. 5. huius.

Ad secundum articulatum dicitur quod qdditatis p. siderant duplex. s. huius
esse qdditatis & formale seu summa esse canticum aut est
est materiale & esse existentie. primus esse habent in se. secundum
in idem actu existentibus. **C**onsecutus est notandum quod qdditas in se duplex: quedam est corruptibilis. quedam
non corruptibilis.

Dicitur primus dicitur quod nulla qdditas in se formaliter superata
est in loco nec circumscripione nec diffinitive nec aliquo modo de superiori adductis. Et ratio est quod qdditatis sic
accepte p. sicut ab omni existentia & predicato per accidens
reale aut per se. quarto modo quod talia p. supponunt existentias
sed actu esse in loco p. supponunt existentiam actualiter locabilem.
Consecutus dico quod esse locabile competit qdditati corporis in po
tentia obiectiva quod est predicatum secundi modi & oia predi
cata primi & secundi modi cum competit. dico quod qddita
tes corporum actu existentium deducto omni p. educto sunt per
se non prior in loco eorum naturali p. erate quam in modi nam mobile
per sui naturam non p. eductu potest se facere in loco suo naturali. 4.
huius si fuerit extra ipsum per se autem prior tali p. extare sunt oia
corpora simplicia in actu in loco circumscriptione simul ac
cepta non divisi in extra que sunt ultima in quod sunt capiendo
ly p. ut dicit adequatione vel ultimam insisterem non p. dicatio
nis aut ut primus distinguuntur contra per aliud. **C**onsecutus est quod
refert dicere hoc corpus est primo in hoc loco sibi proximo &
dicere hoc corpus est primo in loco primo est vera. & secunda sal
sa quod esse in hoc loco sibi proximo competit sibi universale &
adequate & non per aliud. sed esse in loco huius non competit sibi p
er aliud sicut universale non tamquam competit sibi universale &
adequate. unde primus & adequate subiectum locatio circu
scriptio est corpos sed primus subiectum universale & adequa
tum locatio actialis passum sunt oia signa in loco ambi
ta existentia. **C**onsecutus est summa porphyrii in principio coitatus uni
versale p. dicata secundi modi & primi competit universale et
eo mediate singuli sicut p. dicatum quam modi contra primo singulis
bus & eorum genera universalia. non breuiter ut p. propositiones
excludunt per se primo corporum mathematicum esse locabile cir
cumscriptione & locatum per se p. hoc corpus est hec sua propria
locabilitate numerali locabile circumscriptione per se non primo
hoc corpus est locabile circumscriptione per se primo omne corpus
est in loco tenet ly omne corpus collectum pro eo extra quod
est corpus actu ab eo divisi in cuius ultimo est in loco circu
scriptio per se primo hoc corpus signatum est in hoc loco sibi p
roximo & adequate per se non primo hoc corpus signatum est in lo
co. Tres primae p. sunt de aptitudine que primo &
per se debent. vel relique tres de actu qui continent primo
singulis sicut & exulta quam actus p. supponit. ita dicitur de quibus
est aptitudine prime intentionis & actus eius. **C**onsecutus est
aptitudine eius est actus & opatio in de sompno & rigu
lia. Dicitur quod est verum sed non primo. **C**onsecutus est qddi
tates nam corporum messe existentie non sunt in loco circumscri
ptione per se quod est p. metas corporum ut propter 4. huius. tam
possunt esse in tali loco per accidens maliter accepte sicut alia
est in loco per accidens quia est in corpore quod est per se in
loco summa aristoteles in hoc quarto.

Tex. 2.28
et. 4.8.

Tex. 2.45

Tex. 2.14

Tex. c. 1.

et. 2.

Tex. 2.20

Tex. 2.7.

Tex. 2.45

Sed tunc stat difficultas cui corpori prius insit taz lo
cabilitas qz locatio actualis. Dicit qz lacabilitas
circumscripita & locatio activa & passiva actualis prius insit
corpori mathematico. seu de genere quantitatis qz corpori de
predicamento substantiae qz loco circumscripitu est f'm dimensio
nes que prius insunt quantitat cōtinue permanenti & ipsa me
diante alijs existēs. nam amota quantitate nō remanet corp
substantia i loco circumscripitu s' diffinitum remoto aut cor
pore qd est substantia remanet id corp' mathematicū i lo
co circumscripitu sicut dicit. 4°. huius de corpe cubo: vt p3
est in sacro altaris & remanet in eodē loco diffinitum: sed
locabilitas diffinitum modo expresso supi' inest p' enti si
mto. **Sed** pro declaratiōe cuiusdam dicit spī' debes no
tare qz cuz vas plenū aqua est b' respectū p'sentie formā
lis & per illū formalis & positivae est aque p'sens: sed si de
solū illuz respectū p'sentie remoueret stante aqua in eodem
vase: qz ille respect' est posterior & distinct' realiter tūc il
lud vas remoto illo respectu p'sentie formalis remanebit
p'sis negative aut p'natue s' nō positivae. **Alia difficultas**
si deus multiplicaret aliquā intelligentiā allā a se vel. aliquid
corp' in infinitis locis aut in plurib'. an esset in loco diffini
tive dicit qd esse in loco diffinitive est dupb' modis. uno
modo qz actu sit ita hic qz nō alibi. aut ponentie p'. pdicta
nō essent in loco sed scđo modo. **Qd.** 5°.

Tet. 2.76

Com. 2.2.

Tet. 2.63

Tet. 2.8.

Zrum duo corpora possint esse simul in
eodē loco. p'p'lo & adequato na
turaliter qz sic. qz elemēta f'm cōmētatorē 3°.
ecū remanet in milto & in ferro ignito sunt si
mul ferrū & ignis. **Præterea** qd mouetur
aut mouet in pleno aut in vacuo. nō in vacuo qz nō datur
cū sit impossibile esse ex hoc. 4°. igit mouet in pleno & sic
duo corpora erunt simul. **In** cōtraria est exp̄iēta nā quanti
tas vt p3 ex hoc. 4°. facit cedere & distare.
Zd qdē dicit breviter qz nō: & hoc non p'uenit ex re
pugnātia formalis subiectoz aut quantitatis nec qualita
tum: sicut qdā dicit s' ex solo ordine vniuersi qui attendit
f'm situz. quo vnu est extra aliud vñ ex eadē rōne qua va
ciū nō p'ot dari in natura nec duo corpora sunt simul adeq
te. nam ratio que cōter assiguit. quare vacuū nō p'ot dari
nō solū est: qz mot' posset fieri in instanti sed qz repugnat
ordini vniuersi: qz totū vniuersuz est p'tiguū que p'tiguitas
si dissoluereb' p'iret talis o:do. idē nā vñs. s. intelligentia &
p'ticularis pro bono vñi cōseruādo statim succurrat mouē
do aliqd corp' ad implēdū ne detur vacuū. s'ilr si duo cor
pora possint ē in eodē loco & cū nō sit maior rō de duob'
qz de oib'. igit a simili oia possint ē in eodē situ & sic p'iret
ordo vniuersi p'dict'. **Præterea** nā vñs intendit vitare
defect' & s'ilr habudantia & retinere inediū verbi ḡra. nā
p'hibuit ne mor' celi cēt velottio: qz si fieret in cōlibet hora
totus motus celi nō tra' p'nuareb' gnātio vel si nūmis tar
de idē. Sic in p'posito defect' est. qz loc' nō hz locatū sup
abundātia aut qz b' plura locata simul adeq'ite. **Motā**
dūm tāmē qd duo corpora. quo: vnu ē de pdicamento sub
stantie & aliud de pdicamento quantitatis p'sit ē in eodē loco
circumscripitu adeq'ite & hoc qz nō cib' nisi vna quantitas qz ē
ratio locabilitatis passiue & active circumscripitu.

Sed vle sunt alique difficultates qd sit difficult' i nā
aut vacuū dari vel dno corpora fieri in eodē loco
adequato simul. Dicit qz difficult' duo corpora esse simul qz
facili' est seu min' difficile operatione nature ipedire qz cō
tra naturā agere sed qui faceret vacuū ipedit actionez na
ture succurrētis. qui autē facit duo corpora sit resistit & agit
altra inclinationē nature. vñ vt plurimū facili' est obstruere
qz obtruire. **Scđa** difficultas vtruz hoc sit impossibile
apud deū. dicit qz nō: qz o:do situs & loci est o:do accidē
tal sicut o:do tuis qz p'ot variari f'm o:domē essentialez &
cōmētia deus nō posset. nō enim posset facere asinū mē
horē hominē iniquātū asinus. De facto aut in sacro altaris
sunt dno corpora qnta. s. qntitate corporis tpi eadez qz b' i ce
lo & qntitate adequate hostie. S'ilr dicat de sanguine sed
ista p'uenit ad qrtū sñaz. S'ilr in nativitate xpi qui exiit
viero clauso matris sue b'ndicte & ē in resur: exiē qz exi

bit sepalibz p'ius qz lapis et̄ retulor' & qz sanu'is clau
sis intrant ad discipulos & t' etiā ascēdit absqz fractiōe ipsi'
celi & poterit fieri de co:pib' glorificatis qz vnu iter aliud
absqz fractione alsciu' ipsoz. Alia difficultas si duo co:pa
mathematica existēta in eodē loco adequato haberet duo
vbi. dicit qz habet duas superficies ultimas & duas figuraz
que sunt termini intriseci & vnu terminū extrinsecū. s' loci
& vnu vbi intrinsecū. **Si** dicat qz tunc idē accidēs nu
mero est in duob' subiectis adequatis. Dicit qz qdlibet
illorū corporoz locatoz est sibi adequatum extēsue sed nō qz
posse esse in plurib' vno. immo si in eodē loco essent infinita
co:pa oiu' esset idē loc' & idem vbi numero. **Sed** qd
est duo corpora esse in eodē loco. Dicit Scotus qd non est
aliqd absolutu' duorū co:poz locatoz neqz locoz sed vnu
locū habere respectū p'tinēt ad duo locata.

Zd argumēta facta in principio dicit qz elemēta oia in
eodem mixto sunt qnta eadez qntitate numero ē
de talibus nō inconvenit sed de diuersis corporib' mathe
matico. **Ad** aliud de ferro dicunt quidaz qz ferrū in ali
quibus suis partib' est porosuz & in illis poros est ignis.
Alij dicunt qz ibi est ferror caliditatis nō ignis. **Alier**
dicit qz ignis & ferrū sunt simul nec hoc est inconvenies: qz
co:px est idē corpus mathematicū & eadez trina dimensio
numero. **Ad** vltimū dicitur qz recipit i pleno se & nō alio
corpoze. **Questio.** 6°.

Zrum idem corpus numero possit
simil' actu esse in diuersis lo
cis adequatis qz nō: qz sicut aliqd individuū
per suā nām in aliquo genere collocaē sicut
corpus per qntitatē determinat sibi locuz: s'z
individuū vnu nō p'ot ee in diuersis generib'. ligit nec idē
corpus in diuersis locis actu. **Scđo** qz loc' est equalis
locato & adequatus sibi. 4°. huius ergo idē corp' nō p'ot
esse in diuersis locis p3 p'ha: qz tūc loc' nō adequaret lo
cato. **Tertio** qz idē a se separat nō p'ot qz strigeret si idē
corpus actu posset esse in diuersis locis. **Quarto** qz idē
corpus nō p'ot simul esse in diuersis t'pibus. ergo nec i di
uersis locis p3 p'ha: qz idē co:p' fit successiue in diuersis
locis sic in diuersis t'pibus. **Cōtra** qz idem corp' esse in
diuersis est habere diuersos respectus ad diuersa vbi: sed
hoc nō est im' possibile: qz eadez albedo b'z diuersas silu
dines actu ad diuersas albedines que sunt respect' intri
secus aduenientes igit multo min' repugnabit de pluribus
vbi que sunt extrinsecus aduenientes & minus sequitur
cōdictioes subiecti.

Zd evidētia qdē notande sunt qntu' regule quas
ponit Scot. 4°. **Prima** qz qnticuz po
nit allqd corp' in diuersis locis quecumqz accētia insunt
sibi que p'cedit vbi eētialr sibi insunt vbi cumqz ponit: qz
variatio posteriori: nō est necessariū qz variet p'rius s'z ecō
tra. **Scđa** regula qz quecumqz forme posteriores vbi in
sunt sibi in vno loco nō cōueniūt sibi in alio sicut dextrū &
sinistru'. cōsequēt ipsuz vbi: naz b'z impossibile fit eidem
meise p'natire opposita f'm idēz: b'z tñ f'm altud. & aliud
p'at inesse eadez simul. **Tertia** regula qz qnticuz aliud
corp' est in diuersis locis. sicut est ap'natū inutari in
quolibet loco. sicut si esset in vno tantū a quoq'z agente
im'primit sibi aliqd absolutu'. **Quarta** regula qnticuz
aliqd corp' est in diuersis locis sic est ap'natū natuz agere in
quolibet illoz sicut si esset in vno tantū rō istaz dñaz regu
larū est qz ad actionē & passionē sufficiūt actiuz & passiuz
sufficienter p'portionata ad agenduz & patienduz cuz de
bita applicatōe.

H18 p'missis dicitur due cōclusiones qz de potētia na
turali nullū corporu nālē p'ot simul esse in diuer
sis locis p'ba: qz eadez rōne. nālē posset cē in infinitis locis
actu simul p3 p'na per illam regulā qnticuz aliqd est de se
in determinatia ad vnu eiusdem rōne si fieret ad pl' eiusdem
rōnis eadez rōne ad infinita. sequit' ligit qz si darent infinita
loca eiusdez rōnis qz in omnibus illis simul & actiuz posset
nālē in illis fieri cōsequēt est manifeste falsum. **Se**
cunda cōclusio qz per diuinaz potentiaz hoc potest fieri qz

Tet. 2.28

non includit contradictionem ut patebit in soliendo dubia.
¶ Tercerae euz vnitate prioris stat plitas posterorum sine
contradictione. nam multiplicantur in diversis locis non multiplicata
ratione specifica et ipsa remanente una sed locabile est pri
loco. quod facit dittare latera plenaria et causat ipsum maxime
si corpus locans fuerit corpus fluviale et locabile solidum.
ergo poterunt loca multiplicari non multiplicato locato.

Sed hic sunt multe difficultates. prima id est ad se non
poterit referri relationibus oppositis quod sequitur da
ta ista exclusione ista maior per quod omnia opposita infe
runt contradictionem per Aristotelem in post predicationis et etiam
quia sursum et deo: sunt correlativa et id est superius
et inferius et sic de aliis differentiis loci. Secunda quia tunc
contraria essent in eodem sit ut puta propinquitas et distantia
et id est sibi propinquum et distans et eodem modo idem mo
uebitur motibus contrariis ex quo potest actu habere ubi sur
sum et deo: et similitudinem privationis opposita. scilicet moueri in
vno et quiescere in alio. Quinta quod eadem aqua poterit
hic calidieri et rome erit frigida. Sexta quod idem dabatur
comedere et rome famescere. Septima quod idem in uno
loco comedet bonum cibum et in alio malum. et haec idem est fa
num et error. Octaua quod tunc in uno loco unum est bene
nutritus et in alio interficitur.

Ad primum concedit malorum et negat minorum. nam non invenit
nisi idem referri ad sensum relationibus oppositis non
respectu eiusdem fundamenti sed diversorum fundamentorum sur
sum. n. et deo: sunt relationes que erunt in casu dato in
eodem corpore sed fundamenta in diversis ubi existentibus
in eodem locato. Ad secundum dicit quod contraria eadem simul non
insunt enim idem sed sunt aliud et aliud quod in duobus ubi sun
dantur sicut similitudo et dissimilitudo simul insunt idem solum re
lato ad ignem cui est similitudo sol enim lucidus et dissimilitudo enim car
bunitate. Ad tertium quod sunt in uno ubi potest moueri et in aliud
quiescere tunc dicit quod non habet similitudinem alicuius illorum
ubi quod est in diversis locis sed ut in tali ubi carceretur op
posito quod habet ibi. unde non sequitur monachus igitur non quie
scit. quiescit ergo non monachus. ergo simili monachus et non moue
tur quiescit et non quiescit sed est fallacia. sequitur nec etiam se
quit mouere in tali. ubi ergo in illo non quiescit sicut per de
celo quod mouetur motu circulari et eum hoc simili quiescit
multis aliis quietibus non oppositis motus quo mouet se
bene sequitur mouere in tali. ubi ergo in illo non quiescit gene
opposita motus quo mouet se dicit de quiete. Ad quartum
dicit quod huiusmodi seruatur sicut in diversis ubi a quo vno incipit
unum motus contrarius et ab altero. alter ita et a contrario ter
minatur et quod venis de rome gratia exempli acquiris ubi
media: sed qui venis ad ultimum perduis acquisita in medio. et
remanet mobile sub ubi a quo incipit contrario motus et co
ceditur quod illi duo motus contrarios erunt deinde dato quod inter
alia duo ubi sint illi motus contrarios adequate. Ad quintum di
citur quod aqua illa rome crux calida: quod caliditas est forma ab
soluta et quod absolute acquiritur in uno loco inest eidem in
quotlibet loco: quod absolute procedit essentialiter ubi. Ad illud
de nutritione dicit quod si similius cibi in ventre est posterior
ubi. vnde hic intrabit cibus est quod hic summa est rome et rome
non habebit eum inuenire sed satietas que est effectus absolu
tus erit vitrobius sicut ipsi in cruce habebat ferrum in latere
in cruce existens non aut in pesside si ubi in cena domini fuisse
reservatus sed vitrobius fuisse dolor: quod dolor est forma ab
soluta. Ad sextum dicit quod ita facient illi duo cibi in diversis
locis sicut si sumerentur in eodem loco. scilicet si malum supponeret
et egrotare ficeret. si autem cibus bonus supponeret indu
ceret sanitatem et ita in diversis locis erit. Ad septimum dicit quod
si morieretur in uno loco et in alio: quod vita et mors dicitur forma
absoluta vel privativa et quod taliter est in uno loco et in quo
libet sed non sequitur vulneratio habere. ergo et ibi quod vulneratio
dicit divisionem continuum que est respectus sequens ubi et quod
continuum est forma procedens ubi ideo si dividideret in uno
in alio loco non dividet sed remanebit continua.

Sed aliud remanent difficultates aliquae. Prima
de ligno quia detur quod sit in diversis locis et in
vno. unus artifex vellet eum quadrare. et alter artifex vellet

enim si alio triangulare. Dicit quod poterit illo artificum in
ducit formam quas intendit et contingit sicut si esset in eodem
loco. Alius difficultas est quod una scintilla multiplicata per
totum mundum ardebit ipsius dato quod passa sunt equaliter dis
posita. Dicit quod sicut si ista scintilla esset in centro mundi si
cui habitum est supra in tertia ratione de infinito nesciunt
retur ceteris partibus sic talis scintilla vel combureret vel
dicatur cedendo totum ex illo dato. Alius difficultas quia
tunc eadem materia simul habebit diversas formas opera
rias ut si ponatur quod unus panis a multis hominibus simul
comedatur et virtus eius transmutabitur in se. Dicit quod habens fortiorē stomachū contacteret illum in se et alter nihil.
Ultima difficultas: quia tunc deus posset facere de uno
homine unum exercitus et similiter et ceterum. Credet et dicit quod
quod ille homo non posset extrahere ensim dato quod haberet:
quod tunc agens naturale trahere et idem corpus supple ensim
ad diversa loca uno dicunt quod non posset se mouere nec fa
cere aliquem effectum corporalem quod induxit meadow est ei
impossibile. Alii dicunt quod sic: quod extractio ensis sequitur
ubi et non sequitur quod vobis fiat talis euaginatio.

Ad argumenta in principio dicit negando maiores quia
individuum non potest trahire de genere uno in quo
sit per se ad aliud in quo possit esse per se corpus aut trahit
de uno loco per se ad aliud per se. Ad secundum dicitur
quod sunt adequata sunt quantitate prima quod unum est
et reliqui sed non sunt quantitate discretaz: quia locus unus
habet tantum unum locatum et illud locatum non tantum unum
locum sed duo habet. Ad tertium dicit quod idem non separa
tur a seipso sed corpus illud tunc non est in uno loco separato
ab alio. Cetera quia quecumque sunt localiter simili gerunt
est localiter cum uno est localiter cum alio: et tunc si aliquis sit
in aere et aqua simul tunc et superficies aeris et aque crutur si
mul. Confirmatur per illas regulas. quecumque vni et eidem
sunt eadem: et inter se sunt eadem quod videtur tenere in locis si
cuit in ordine formaliter et ceterum. Ad primum dicitur quod assumptum
est falsum quando illud tertium est illimitatum ab aliquibus
non oportet ex talis indifferentiista se esse sibi plueta sicut
eternitati coextiterint beatus franciscus. et ex hoc non sequitur quod
coextiterint simili. Similiter divinitati in triduo fuit vni
tua anima et corpus non tam inter se: quod non fuisse mortuus
propter articulatum fidei et est quod illud tertium cui edicuntur est illimitatum.
similiter dicitur de loco tu es presentes deo hic et plato est
eisdem presentes. Igitur ambo estis inuisi presentes. sicut
in proposito illud corpus est illimitatum ad illa duo loca. Ad
regula quecumque vni et ceterum dicit quod non tenet per habitudinem
ad intrinsecum modificationem. non enim sequitur se. et plato
sunt idem realiter in homine igitur inter se. similiter homo et
se. sunt idem risibilis. sed modo ergo inter se. similiter
genus et species insunt in primo modo speciei et tanquam presentes. ergo iter
se nec tenet per habitudinem ad extrinsecum sicut si diceret albe
do et dulcedo in lacte sunt in codice subiecto. igitur vnum in alio sic
in proposito sicut si diceret sunt presentes illa loca eidem corpori. ergo
iter se. sed regula tenet absolute sine talibus modificationibus. et per habitudinem ad extrinsecum. Ad ultimum dicit quod ro
tis est successiva sed non loci est permanens. Notandum quod illa rotis
de respectibus intrinsecis adiunctis et si per plures actus esse
in codice subiecto ut dictum fuit de soliditate ergo et plato ubi
est sunt respectus extrinsecis adiunctives: ideo dicit quod illa rotis
sunt presentes et dialectica et non demonstrativa. **Q. 7.**

Erum per divinam potentiam possit fieri
per vno corpus existente in uno lo
co ptes eius sunt alibi separate ab inservienti et a toto
actu et in diversis locis quod non: quod tunc omnia cetera
inseruntur simul. nam quelibet talis pars est plueta
quod tunc constituitur ex eis in uno loco et alibi cetera separentur et
opposita propter inferius oppositum huiusmodi per aristotelem post punitum. In
huius arguitur quod pote potest separari a posteriori licet non ecdiuerso.
Hic ponuntur due conclusiones: primum quod per distinctionem potentiam aliquod
corpus potest habere aliquam formam absolutam in uno loco puta al
bedine et non in alio et sic esse alibi in uno et non in alio probat
qua magis sequitur leges subiecti formam illam inservientem.

materie q̄q̄ min̄ta īmersa sed relatiōes sunt magis īmersa q: separari nō p̄t a substantia s̄ bñ forma ab soluta: tamen aliquid p̄nentur in uno loco & nō in alio: vt p̄z de illis que sequuntur vbi ligatur magis hoc poterit cē de formis ab solutis q: sunt min̄ īmersa materie & hoc p̄ diuinā potētiā.

Scđa p̄ celo q̄ per eāndē potentia poterit cē alijs homo in uno loco formis substancialib⁹ eius & corpore existib⁹ separati acti i diversis locis circumscrip̄tive loquēdo de extēs aut diffinitiōe ppter aīaz itellectuā. p̄z q: partes sunt priorēs toto eāntialib⁹: t̄ p̄ius p̄t multiplicari nō mul tiplicato posteriori h̄z nō ecōtra. nam aīal p̄t cē alicubi vbi nō sit homo: t̄ homo vbi nō erit for. h̄z nō ecōtra ergo.

Correlatiūm qd̄ idē p̄t fieri de p̄tib⁹ q̄ntitatib⁹ ibi h̄cā d̄cs pres suas eāntiales & q̄ntitatib⁹ t̄ tñ caput ei⁹. p̄ct⁹ s̄nt alibi in diversis locis separati ab inuicē & a toto per diuinā potētiā. **Scđm** correlatiūm q̄ corp⁹ ei⁹ aut materia p̄na in uno loco erit aīata in alio nō. h̄z erit simpliciāta q̄nus nō vt ibi. **C** Tertiū cor:relatiūm q̄ aliquid corp⁹ eāntiale p̄t p̄ eāndē potentia else in aliquo lēco diffinitiōe h̄z nō circumscrip̄tivo p̄tib⁹ ei⁹ q̄ntitatib⁹ nō eritib⁹. ibidez p̄z q: diuinā virtute p̄fici separi oīa accētia absoluēta & rea liter distincta posterioria nālī hoīe ab hoīe sicut in sacramēto altaris & remanebit h̄z q̄ntū ad d̄cs partes eius q̄ntitatib⁹ & eāntiales h̄z nō q̄ntitatib⁹ & sic non h̄bēt caput nec p̄ct⁹ & sic de alijs. Nam caput aut p̄ct⁹ s̄nt mēbra officia plurib⁹ opatiōib⁹ vīte deserūtia & p̄ernū debitas q̄ntitatib⁹ & figuraz & multa talia & in casu dato ille h̄z p̄t nō erit nec alijs nec aliqua homo formalib⁹ h̄z bene funda mentāliter: q: ista p̄cērūt figurā in asculinā vel sciminiā & eius eīs erit mathematicū & nō naturale q: separ̄t̄ eset ab omni motu & mā sensibili ac etiā q̄litate sensibili & cōcedit q̄ pro illo esse virtute p̄pria nō p̄t intelligere sed bñ vītē diuinā: estō etiā q̄ fantasmatā remālerint in memoria ex policiā extēsione p̄pria sicut ponit in illo hoīe. ratio est q: fantasmatā nō sunt apta nata īmutare itellectū possibilem: nūt ut q̄nta sicut color nō posset mouere visuz si nō eīt extensus p̄z nā coloris est rō monēd̄ visuz & q̄ntitas est cōdimū necessario erigita. ita dicat de fantasmatibus. sūt de alijs opatiōib⁹ alioz sensuī quo: sicutqz taz interioz q̄ extēs: & p̄t̄ p̄cedit q̄ tot⁹ erit in puncto. differēt̄ tñ aīa & corp⁹: q: corp⁹ cē extēsible aīa itellectuā nō & tot partes adhuc h̄beret h̄z nō tātas q̄t h̄bēt ante separationes q̄ntitatib⁹. vñ remaneret ibi q̄ntitas discreta trāscēdēt & non q̄ntitas. p̄tinua: q: idēz numer⁹ mathematic⁹ partiu h̄z nō p̄dica mentalis: q: talis est inſtitudo q̄ntoz actu ab inuicē diuisioz & fin̄ istud esse in p̄dicamēto substantie q̄ntū ad merā sub stantia h̄z quo ad potētiā aīc̄ remaneret in scđa spē q̄litatis. **C** Si dicat q̄ adhuc remanebit vñio p̄tū que est relatio cu sic p̄tior: p̄posito & intrīsca & sit talis h̄z erit aggregatu p̄z accēs & nō p̄ se in p̄dicamēto ēt seclusis oīib⁹ accidētibus posteriorib⁹ & exāta ei⁹. Dicit q̄ non oē p̄t̄ p̄tinet ad qdditatem sicut p̄z de cāis extrīsēciis h̄z solū p̄z intrīsēciū. Et voco h̄c intrīsēciū solū ilū qd̄ p̄tinet ad primū modū dicēdi p̄ se. Et isto mō posset dici qd̄ talis vñio est extrīsēca. Et enīz dispō ucessario exigita ad qdditatem sicut al teratio p̄pria & app̄oximatio actiū ad passiū respectū actōis & passiōis: h̄z nō ē qdditas nec pars qdditatis h̄z dispō ne cessaria p̄t̄ ad hoc. vt cōponat qdditatem. Alia difficultas si de⁹ p̄t̄ facere qd̄ idē corp⁹ cē vbiqz dicit q̄ sic p̄ regu lam in p̄cedēti q̄one adductā q̄ntūqz aliquid est de se inde terminatū ad vñū. sit indeterminatū ad plura eiusdē rōnis & ad infinita vt p̄z de nā specifica hoīs que ad infinita in infinitū supposita est ideterminata. **C** Alia difficultas qd̄ ē dif ficiū aut duo corpora ēē simul aut vñuz cē in diversis locis. Dicit qd̄ doctor q̄ idē corp⁹ cē in diversis locis: qz magis repugnat ymaginatiōe & rōni nālī: nāz plura icōueniētia sequunt ad hoc h̄z ad diuersa corpora cē in eōdez loco vt patuit supria.

C Ad argumētū in p̄b⁹ dicit q̄ p̄traria inerūt in cān da to eidem fin̄ diuersa vbi q̄ nō incōuenit sed bene fin̄ idem.

Ircā caplin de vacuo q̄run̄ duo. p̄tio an vacuū p̄ nām possit dari q̄ sic multis exp̄mētis. Prūmūz est q̄ capiat vas plenū aqua calidissima & rarissima & obture leue foramen & ponat in loco frigidissimo sic

q̄ ibi cōgelet. t̄ seq̄ q̄ illa aqua occupabit innoce locuz q̄ p̄l⁹ & p̄ dñs cū in illo nūlī possit ingredi aliquid p̄ cī re manebit vacua. Scđm est de cīnerib⁹. nāz vas plenū cī nerib⁹ tantū recipit de aqua cū cīnerib⁹ sicut sine cīnerib⁹ qd̄ nō eēt nisi in cīnerib⁹ essent aliquid vacuitates in quib⁹ recipit aqua. Tertiū sūcaplans duo corpora dura tangentia se īmediate fin̄ superficies planas quoy vñū incipiat ab altero subleuari equalit. t̄ tūc sequit q̄ īmediate post hoc illa corpora ab inuicē distabūt fin̄ puncta media superficies fin̄ que se tangit: aut ergo aer exterior iter illa puncta media bit & sic dabis mot⁹ subit⁹ & nō successu⁹ nec mēsurat ipse qd̄ est oīra nām mot⁹. h̄z aut nō: t̄ tūc iter illa corpora erit vacuū. **Quartū** exp̄mētū capiat clepsida plena aīq & bñ clauso solo foramine superiori clēnēt & tūc querit an aīq dēscēdet per foramina inferiora: t̄ cū cū nūlī p̄ foraminē superi⁹ possit ingredi seq̄ q̄ in pte superiori clepside dabitor vacuū ant nō dēscēdet aqua: t̄ tūc grāne surūz posituz & nō impeditu⁹ nō dēscēdet qd̄ est p̄tra naturam gratis tē.

C Ultimū exp̄mētū sumat follis bene clausis excepto foramine sui orificij qd̄ ponat in foramine vñū yasis peccati strīti q̄ nūlī ingredi possit. deinde dilatent pīces fol lis. & querit vtrū acr qui est in vase intrabit follēm. aut nō si sic fieri vacuū in vase si nō fieri in sole ergo tē. **P** Extra mundū est vacuū. nāz posset deus creare alioz mundū extra istū mundū quo dato aut tāgerēt se īmediate aut dī starent si tāgerēt: t̄ cū solū tāgerēt se in puncto: q: essent pīcte sperici tūc essent inter quelibet dīstibiliba ipsorū cir cūferēt̄ eaderēt spaciū vacuū si distarēt tūc inter eos esset vacuū. **C** In h̄z ē aristo. i h̄z. 4. & p̄metato:

A Ista q̄one dicitur due p̄clones. Prīa q̄ nālī va cuū nō p̄t̄ dari & hoc tū p̄pter ordīnez vñūteri sicut dīctuz est supra qui p̄sistit in origīnitate entīnū: t̄ dato vacuo dīscōntinaret. ideo moto vñc corpore natrā vñūheralis & p̄ticularis succurrat impellendo aliud corp⁹ ne detur vacuū. Tūm etiāz q: fin̄ philosopblū motus loca lis possit fieri in nō tēpore: q: fin̄ ipsuz qualis est p̄portio spaciū ad spaciū ī subtilitate & talis est p̄portio motus ad motū ī velocitate sed pleniā ad vacuū nulla est p̄portio ī subtilitate. ergo nec motus factū ī pleno ad motū factū ī vacuo erit aliqua p̄portio. Sed erit culūlūb̄t̄ mot⁹ factū ī tēpore ad quēlibet motuz factū ī tēpore est aliqua p̄ portio sed motus factū ī pleno sit ī tēpore. ergo motus factū ī vacuo sit ī nō tēpore qd̄ est ī impossibile: q: oīs motus est veloz vel tardus & veloz & tardū includūt tēp 4. h̄z. **S**ectūda cōclusio q̄ per diuinaz potentiam potēt̄ dari vacuū. Nam vacuū fin̄ Aristo. in hoc. 4. est spaciū p̄lūatūz corpore apūm natūz recipere corpuz h̄z dēcūs posset destruere omnia elementa & mixta & vñūter saliter omnia corruptibilā p̄tēta infra speram actiūoz & passiūoz & p̄sentare speras celoz h̄z ista sunt eāntialiter ordinata & realiter distincta & spere celoz sunt p̄foras & tūc spaciū repletū elementis īmixtis esset vacuū. **C** Ap p̄iūm exp̄mētū dicitur q̄ nāq̄ illa aqua p̄gelabitur: q: p̄hēbēt̄ natura vñūheralis ne detur vacuū aut si cō gelabit̄ franget̄ vas vbi erit debilius & fortior corp̄lio.

C Ad scđm q̄ cineres sunt multū porosi que porositates sunt plene aeris. que exp̄ellit̄ ī īmissione aque que etiāz cī sit nūmis humida restringit cineres & cī cīnerib⁹ resoluta tur aliquid partes cūz sint calidi sapientes natrāz ignis aī geniti sunt & eralant aliquid partes subtiliores vtrūz taz aque q̄ cinerū. **C** Ad tertīū quida nō admittunt casuz q̄ duo corpora dura tangent se īmediate ī acre. aut ī aqua quā Aristo. videtur velle p̄trariū. 2. de anima. sed ī vñū tūcēt̄ durū & alez molles. aut ambo molles. dicunt q̄ ista non separant̄ ab inuicē bñi omnes partes simul & equalis sed successiue. Alii admittunt casuz & cōcedunt q̄ acr ex terioz īmediate post hoc mediūz punctū ī tangit. molles

Ter. p. 2.6.
et. 3.5.

Ter. p. 2.7.1.

Ter. p. 2.7.3.

Ter. p. 2.9.6.
et. 3.3.

tamen aer immediate post hoc finitum quodlibet sibi attinget medium punctum et quod infinita velocitate mouebit ille aer ad punctum medium: nec dabitur primus instantis in quo est aer sed ultimus in quo non eo quod in qualibet tunc incipient ab instanti presenti tangetur sed non adequate: nec et hinc sequitur quod deinde motus in instanti et qui non mensuratur tunc aer non aeris erit illius corporis propinquio: tanto velocius mouebitur: ideo in infinito intercedet motus illius aeris finitum extremum. Ad aliud dicit quod non descendat sibi prohibebit enim descendens ab obturatore soramnis in parte superiore vasis plumbatis aliud ingredi. Ad aliud de folle dicit quod latera follis non poterunt tatuari ab invicem sublevare quantum potuerint antequam osculum follis ponere in foramen vasis et aliquid aeris contineat in vase. Ingreditur folles sibi residuum rarchet et est locum impetrare. Ad ultimum procedit theologi quod ex facto extra mundum est vacuus infinitus. nam quid Augustini in libro de civitate dei quare deus magis creauit istum mundum hic quod alibi respondeat quod sibi placuit.

C. 6. 9.

Erum dato vacuo elementa possent in eo moueri in se locis successivo in mediis: sicut ola sufficiet ad taliter motum: quod ibi est mobile supple elementum et motuum sufficiens secundum formam elementi et spaciū. In

Ter. p. 70
n. 71.

hunc est Aristoteles et Lombardeus in hoc. 4°. Et principalis ratio Aristoteles est ista qualis est proportionatio mediis ad mediu in subtilitate talis est proportionatio motus ad motu in velocitate sibi medium plenius ad medium vacuum nulla est proportionatio in subtilitate. ergo nec motus facti in vacuo ad motum factum in pleno est aliquod aportio sibi liber motus facti in tunc ad quicunque motum factum in tunc est aliqua aportio sibi motus factus in pleno sit in tunc ergo motus factus in vacuo sit in tunc.

Theologus dicit quod sic: quod successio in motu catur ex resistencia mobilis intrinseca ut in initio aut mediis secundum positionem vel privatione vel est per termini ad quem non est natu acquisiti diuinitatis mobilis ex sua natura finitate non est natu acquirere aliquod terminum totum simul aut est per finitatem motoris. Quod est non est natu agere effectum totum simul. nunc aut est ibi resistencia media et si non posuita quod est cum re actione et violencia sicut cum nauis mouetur contra aqua currentem non est ibi resistencia per naturam que est impossibilitas mobilis cum obiecto partibus vacuum cui simul est est finitas mobilis et motoris. Et finis fidei angelus est natura mobilis motu locali ut per multis et probatur ratione cum sit in potentia passiva ad ubi diffinitionem et hinc potentiam motuam sui quod elementa habent virtutem actionem ad se mouendum multo magis angelus quod procedit in inspectis non debet negari imperfectis ceteris paribus cum non sit ibi magis sollicita: et tunc angelus non habet resistentiam in pleno. Et preterea supponit quod sit magna asta affixa terre et sit vacuum a celo versus ad terram et uno lapides inveniuntur simul unde a capite lancee: alter vero a medio lancee. tunc quod primus erit ad unum lancee alter erit in fine. Et preterea celum mouetur loco litter et successione ubi non nulla est resistencia positiva nec intrinseca nec extrinseca sibi soli prout spacio.

Ad argumentum Aristoteles dicit quod est in primo manifesta figura et quod non est in modo et quod possit fieri simile argumentum de motoribus spaciis et mobilibus: ita quod si velllet in mediis in quod sit motus et etiam in istis ut si arguit quod est aportio motoris ad motorum in vigore vel in mobilis ad mobile et spacio ad spaciū et talis est motus ad mobile sibi motoris infiniti in vigore ad finitum et spaciū diuisibilis ad spaciū indivisibile. secundum punctum super quod mouet spera in pleno et motus diuisibilis ad indivisibile nulla est aportio. ergo nec iter motus istorum. Tercium dicit quod maior est falsa causa ratio est quod successio motus non solus est extensio mediis positionis ad mobile vel motoris ad motum sibi ex prout spacio vel ex ordine formarum acgradaunt ex naturae mobilis et motoris que sunt ibi. Et hoc etiam dicit quod Aristoteles locutus est ibi disputatim soli. Sed tunc est difficultas contra eos de angelo quod non sit mobilis: unde quod non est in loco quod non est in spacio. Et hoc est difficultas contra eos de angelo quod non sit mobilis: unde quod non est in loco quod non est in spacio. Dicit quod angelus non

est in loco dimensionalibus: sed bene praetulit et hoc sufficit. Sicut quod in diuisibili non mouet sic per subiecto motus ac gradus loci dimensionali extensis: sed bene mouet ad ubi diffinitive.

Naturales autem dicitur ad questiones sicut dicitur

butile in hoc loco quod capitulo varianz pro spacio iter terminos in quo nihil est nec corporis naturale nec quantitas separata quod dilatibus sensibilibus quod in tali vacuo grane simplex aut leue nullo modo mouet motu diuisibili tunc mensurato limo quod grane positum in tali vacuo subito et in instanti fieret deo: sibi absque hoc quod pertransiret aliquaz per spacij cunctorum ratione est quod ad motum taliter necessario regredire aliquod resistencia vel ex parte mobilis vel ex parte mediis vel ex parte virtutibus et nulla est ibi ex parte mediis cum nihil ponatur tunc nec mobilis resistit motori quod in motu granum et levi id est motus et mobile et id est non resistit sibi ipsum. Et dicit quod ad tales motus non sufficit distans terminorum motus sibi quod est regredire resistencia positiva: et dicit ultimus quod si illud graue transiret de extremo ad extremum per mediis illius vacui quod ille transit fieret in tunc sibi graue positum super tale spaciū fieret subito in altero extremo spaciū absque hoc quod transiret per medium vel aliquod per spaciū et si defecit ultimus instans in quo sit sursum non dabitur per in quo erit deo: sibi sibi immediate post hoc sicut deo sum. vi. si dabitur per in quo erit deo: sibi non dabitur ultimus in quo sit sursum: sibi immediate ante illud sicut sursum: et dicit ultimus quod si capiat vacuum per quantitatem separata ab omni substantia et quantitate sensibili quod non cedat in aduentu mobilis dicatur per formam sicut dictum est in immediate superiori quod ibi non erit motus successivus: quod nulla est resistencia. si autem quantitas cesserit in aduentu mobilis tunc erit motus successivus: quod erit resistencia ex parte quantitatis mediis resistentis mobilis sola. non quod quantitas facit distare et quod sibi quantitas non sit de principiis alteratis. tunc est de principiis activis facies distare et quod quantitas sub relatione vera: videlicet sub proportionate prius ad invicem magis resistit quam sub distantiis: sibi non opponit nec distans resistit, notandum tunc quod in vacuo quocumque modo accepto de istis duobus modis possit esse motus alteratiois et augmentatiois ad minus per modicum tempore: sibi in motu augmentatiois non accrescit maior locus nisi capiat vacuum per quantitatem separata cedente in aduentu mobilis: quod tunc accresceret maiorem locum.

Sed adhuc restant due difficultates. Prima est de mixtis inasatis. Secunda est de astatibus quantitatibus ad motum progressum. Ad primum de quod si in initio non remanserit forma elementorum formaliter sed solus virtualiter quod non plus quam pars elementorum: quod si eo non est nisi una forma quod est principio motus et maxima sicut in elemento puro. et id si eo non est aliquid resistens motori nec est resistencia extrinseca in tunc vacuo quod necessario regredire ad motum successivum. Si autem in initio remanserit elementum formaliter dicitur quod sic propter resistenciam intrinsecam hanc vnuquodque elementorum resistit in propria spera aut inclinat mobile ad illam si fuerit extra et loquor de vacuo positio in loco naturali illorum elementorum ex quibus tale mixtus componitur quia si esset vnu mixtus non ex igne non posset moueri successivo ex se in spera ignis quia nulla esset ibi resistencia intrinseca nec extrinseca. Dicit etiam Burlesius quod si esset aliquid mixtus compositus sibi ex terra et aqua ista proportionatis quod aqua dñeatur super terram et quod iste excessus non esset tantus quantum eadem aqua si esset per se exceptus aero in loco aeris ad diuidendam ipsorum et in omnibus per ipsorum deorsum tale mixtus positum in vacuo sub loco aero. si in loco terre moueretur aliqua velocitate sursum supposito quod aqua moueretur naturaliter a loco terre quod ad presentem supponit et illud mixtus si ponatur superius in loco aeris descederet velociter et ratio est quia ibi nulla esset resistencia intrinseca immo impetus ex parte virtutum elementi et extrinsecus non esset tanta resistencia quanto intrinseca ejusdem mixtum in vacuo positio loco terre ex casu dato. Et concedit quod posibile est invenire duo mixta uniformia secundum proportionem elementorum quos vnu inducunt in medio resistenti virtutis in duplo velociter quam aliud sed non in eodem medio equaliter raro et denso et etiam sit possibile quod illud quod est tardioris motus in pleno quod reliqui mouentur periclit tardius in duplo in pleno quam in vacuo. Ad secundam difficultatem dicit quod astatibus progressum

posset in vacuo existēti super terrā moneri motū p̄gressiū
no figendō pēdē supra terrā sed nō in motū ppter respū
rationem necessariā animali que non posset fieri in vacuo
nisi a spirādo acrē cūdeū numero q̄ ibi eriparuit; sed animis
nō posse, ibi volare q̄ nō h̄eret i vacuo cui posset iniū vo
lāndo. **H**ora tamen qd grācē simpler sp̄ecū posset monē
rim vacuo motū cūculari rotādo: q̄ tūc ibi ēt̄ resistentia
h̄t̄ infīca: q̄ pars eleuata refīsteret eleuāde.

Ad argumēta theologox diceres q̄ ibi nō est̄ suffi
ciētia resistentia mediū nec mobilis que est̄ tota cā
succēssiois in motu locali nō finita mōbilis aut motoris &
q̄ forma diuisibili acquisiblis cūcā succēssiois in motu
alteratiois ap̄t̄ augmētatiois s̄ non in motu locali. Et q̄
angeli s̄m p̄bos sunt immobiles quoct̄ motū: q̄ s̄t̄ ple
ne somia & sic nec quod̄ itellectū nec quo ad effectū s̄t̄
alter ibiles nec angimētabiles q̄t̄ indiūs illes nec mobiles
motu locali: q̄ nō s̄nt corp̄. **A**d illud de lāce dicit q̄
vterq̄ lāpis stan̄ fieret deo: s̄ sine transītu p̄ mediū sed
si trāsi: ēt p̄ mediū pcedit totū q̄ nō tūngere si relinquē
rent p̄p̄re nature in vacuo. **A**d illud de celo dicitur q̄
Aristo logi de motu recto. **A**d argm̄. cōtra theologos
neget q̄ in tātu possit subtiliā plenū q̄ non plus resistet
mobilis q̄ purū vacuū: et ita negat q̄ idē mobile cōli tpe
equale spaciū adeq̄te p̄t̄ alibi in pleno & in vacuo.

Sed hic sunt aliq̄ difficultates. **P**rima q̄ si in va
cuo p̄p̄o modo dato posset fieri gnātio pfecta
vt hoīs ab hoīe dicit q̄ nō q̄: sol & homo generāt hoīem.
Ter. p. 26 **L**oī. 2. nō suffic̄ ibi sola cā p̄icularis s̄ regnāt vles
que oēs exponunt p̄ solē. sol aut̄ nō agit alijq̄ absolutus
indist̄as nisi medie inēdo p̄t̄ motū qd nō ēt̄ ibi tamē
posset ibi esse tāta virt̄ soli: impressa in utroq; s. masculo,
& femella vlera p̄p̄ias virtutes gnātias q̄ concipet mu
ller esto q̄ dato vacuo statim p̄fiscerent. **C**alia difficult
tas est an sol posset videri ab his qui esent in vacuo super
terrā. Dicit q̄ nō q̄ ad visionē regis̄ mediū possumūz &
illuminati acti. **D**e aīa qd ibi nō ēt̄ i vacuo primo inō
accepto nec illo dato sup̄nālē posset sol illuminare eūz na
turaliter: q̄ nālē ēt̄ in illo vacuo accēs sine subiecto. s. lu
men, fed scđo inō vacuo accepto credo q̄ illo dato posset
nālē sol illuminare illā q̄t̄ate separāt s̄ illā illuminata non
remanēt tale vacuū cū illid sit separāt ab oī corpe naturali
& q̄t̄ate sensibili & lumē ēt̄ qualitas sensibilia. **C**alia dif
ficultas an ibi posset fieri son̄ & audiri. dicit q̄ nō q̄ cāt̄
in acre 2. de aīa q̄ ibi nō ēt̄. **C**alia difficultas an aīal pos
set ibi odorare. Dicit q̄ si apponētur corpi odore alii
quid i eoīvēs ip̄m i sumālē euāpo: atonē que desereb̄ ad
olfactū aīalē bñ dispositū posset odorare aīal alt̄ non. Et
rō istaz triū difficultatē cīt q̄: visus audit̄ & olfactus nō
ientiū nālē p̄ meāū ext̄ in se. tact̄ aut̄ & gustus non inclī
gent nālē in se. ex su natura ita q̄ remoto quo
cūq̄ medio ext̄ in se. iti dno sensus sentiēt q̄d non
p̄tingit de alī trib̄ sensib̄ exteriorib̄. **Q**o. 10.

Grica tractatū de tpe. Querit p̄ am tpe
sit p̄ se q̄t̄as p̄tinua, p̄io q̄ non sit
q̄t̄as: q̄ q̄t̄as est qd absolutū & absolutum
nō fundat in respectu tps aut̄ fundat in motu
4. **L**oī. 2. cū sit ei p̄assio. **C**p̄ tps est q̄t̄as p̄
accidēs. **5.** metaphysice. c̄go nō est p̄ se q̄t̄as q̄ nō co
tinua q̄: est numer̄ mot̄. **4.** **L**oī. **C**p̄ q̄t̄as est diuisi
bilis in cā que insunt. **5.** metaphysice. s̄ p̄tes tps. nō sunt
sed fuerūt aut̄ erunt. **C**In cōtrariū arguit q̄: locat̄ in p̄
dicamēto q̄t̄as p̄tinue ex p̄te succēssiois vi p̄z in predi
camentis ab Aristō.

Ad evidētia qd̄is est norandū qd̄ inēlura est q̄dri
plex. Una est enīū oī necessarioz & incōmutabili
sūz & ita est eternitas dei. Alia est p̄manētū & ita dicitur
euūn. Tertia est succēssiois & ita est tps. Alia est rapit̄
trāscēntū sicut summa tāta eē & ita est māt̄a de quibus
obībus est aliquālē vīdēndū qd̄ s̄nt. **C**laimo de eternitate
Eternitas. n. est duratio p̄manētū & inūt̄abilis tota si
carens p̄ncipio & sine fine hāc eternitatē vocant̄ p̄lo teculū
qd̄ quādā seculū sūt ante mādi creationē s̄m veritātēz &

sim platonē sicut recitat cōmētātō dē eo p̄io de celo. De
bac h̄z p̄siderare metaphysic aut theologos q̄: est mē
lura oī abstracti i motu & mēlurabilis s̄m ecē & sui opatione
s̄. mēlurare. **C**ed hic est vna difficultas de similitate et
eternitate q̄: certū est q̄ seculū omni tpe dē posset in sua
eternitate creare vnu angelū & postea annihilare aut iḡt̄
similis in illa etē nitātē creabit ip̄m & annihilabit aut prius
creabit & postea annihilabit aut ecōtra. Et q̄st̄ hic d̄ mē
lura adequata utarū opationū non est dare primū: quia
tūc duo h̄dictoria ēt̄ simul adequata. Si def̄ 2m aut 3m
tūc erit in eternitate p̄t̄ & posteriū & sic eternitas non erit
ita simul & p̄manētū & ita rō p̄bat māt̄i eternitatē: quia
p̄bat q̄ semp̄ sūr & erit tps quoniam semp̄ sūt eternitas &
ita est duratio habens in se p̄t̄ & posteriū & talis duratio
est tps sed dē tps p̄supponit motū & mobilis actu motū
ergo tc. **C**ad hoc dicit q̄ eternitas caret p̄iori & poste
riou succēssiois quoz vnu possoit insert negationē alteri
& econtra. & pcedit q̄ secluso omni tpe dēns p̄t̄ creare
vnu angelū & creatū annihilare. & cū querit aut simul aut
succēssiois dicit q̄ nec simul sūtate tps nec succēssiois nec
per p̄t̄ nec per posteriū posterioritate tps s̄ simul sūmbl
tate eternitatis in qua eternitate oīa h̄dictoria simul fue
runt vera que fuerūt & cū dicit q̄ tūc h̄dictoria sūl fuerūt
vera in eadē mēlura adequata dicit q̄ eternitas nō ē mē
lura adequata creatōis aut annihilatiois dicti angelī cūcīt
mēlura vtriusq; illaz. nālē mēlura adequata vnu h̄dictoriū
est ita que ita mēlurat ip̄m q̄ nō sūt h̄dictoriū. ita antēm
eternitas mēlurat vtriusq; euū aut̄ est dñi aut̄ p̄manentiu
seu assūtēria aut̄ p̄tentia eorūdē dīē eternitati habens in se
formalit̄ prius & posterius.

Sed hic sunt aliq̄ difficultates. **P**rima an oīa p̄ma
nētā mēlurent̄ euō. dicit q̄ sic q̄: q̄t̄as al
befactio mēlure t̄ tēpō exīta tamē albedinis mēluratur
euō. Sūl s̄t̄ mot̄ quo angel̄ induit̄ se aut̄ celū aut̄ alud
mēlure tpe. t̄ exīta & opatōes eius imanētis sicut itelū
gete & velle mēlurant̄ euō sicut & cetera p̄manētā. **C**Se
cūda si ē succēssiuū vel succēssio. dicit frācise de mayro
nis m. 2. nōt̄az. qd̄ est mera succēssio sicut tps. Et dicit qd̄ ē
eūsdē rōnis formalis cū tpe formalis sūmp̄tū s̄m qd̄ est
durando succēssiuū s̄ mālē rōe. s. sūdāmētū v̄l mēlurati dis
serunt: q̄ euū mēlurat p̄manētā vt p̄manētā sunt & i ipsi
fundat: sed tps motū & fluxibilia vt sunt in fluxu. Et p̄t̄
oportet pcedere s̄m ipsum q̄ tot sunt sp̄cs tps māliter q̄
sunt sp̄cs motū & tps specificē distingui māliter s̄m spe
cificāz distinctionē tpsā. Et p̄t̄ eūa distingui mālē s̄m
distinctionē specificā emētōz. & p̄z p̄ha: q̄ ita nō disti
nguit̄ rōne termini: q̄ nihil est. s. eternitas dei s̄m ipsiū.
nālē sicut euū apud eū est fluxus formē. s. p̄nialitatis rōne
exīta p̄manētā cū deo ita tps est fluxus p̄nialitatis & co
existēta fluxionē cū deo. ergo sicut euū nō distinguit̄ s̄
tpe nālē: q̄ termini eōz est idē ita nec tps a tpe for
maliter distinguit̄ sed solū materialē. **C**Dicunt th̄ qdām
q̄ eūm & tēpus distinguit̄ cītāz ratione termint̄: q̄ eūu
est coexistēta permanētā ad eternitatem: sed tēp̄ est co
existēta motū ad eūm mobilis que distinguit̄. & sic
p̄sequēt̄ pceditur qd̄ tēpus est posterius euō sicut mot̄
inōvili & res succēssina re p̄manētā sūl euū & posterius
eūt̄ no sicut fundamētū suo fundamētō.

Pro declaracione vero quidditatis temporis pono
quādā p̄clusiones p̄temūs opinionib̄ anti
quoz & anīcēne. quoz p̄ma est q̄ tēpus est per se q̄t̄as
p̄z: q̄ ex se habet partē extra partē. s. p̄teritū & futurū. que
p̄mō cōpetunt tēpō & rōne eius cōpetunt motū & se
cūdārio. Seclūda cōclusio qd̄ est q̄t̄as cōtinua p̄z quia
cītāz paries copulāt̄ ad instans sicut paries mot̄ ad in
tātū esse. Tertiā p̄clusio est qd̄ est q̄t̄as succēssiuū. p̄z
quia paries tēpōs succēssio sibi inūcēt̄ sūt simili
vnde sicut de ratione permanētā est q̄ clūdā paries sūt
similis actu ita & succēssiuū ecōtrātō est q̄ vna sucedat al
teri & q̄ nō sūt s̄t̄ oīs actu per tēpus. **C**Quarta cōclusio
qd̄ est numerus motū. **C**ad cuius evidētiaz est notā
duz q̄ in ratione tps sūt duo vnu māle & ita dē duratio

Cap.2.

motus et quantum ad hoc motum est extra a se realiter: quod nulla anima aut operatione auctore actu exiret celum posset moueri et hoc propria duracione intrinsecum formale aut est quod sit mensura motus hoc habet ab aia mensuram motus ut interceptum iterum duo instantia temporis: et hoc est quod dicit Lometa: 4. physicorum per tollens aiam tollit tempus sicut ad suum formale vel in ratione mensura non aliter. Et est tempus mensura intrinsecum motus in quo finitur et posterior est existens in tempore secundum: malum et in motu subiectum. Quod quo est notandum quod ad motum localem pertinet triplex prior et posterior. scilicet que sunt in spacio praeferito vel gradus et ista sunt similitudinem et pres motus. quod una procedit alicuius et prior et posterius in tempore que sunt pres aut instantia temporis secundum ista solus tempus mensurat motum. probatur quod solus secundum tempus prior et posterior pars excedit motum et sunt quod aia mensurat motum tantum terminos vel extensione et non summa numerus pro numero simpliciter sed per numero determinati generis. scilicet pro mensurae continuata determinata ad mensurandam successiva sicut picta est mensura liquido et vina panis. Ex his sequuntur duo. primum quod maliter et in ratione essendi motus procedit tempus sicut subiectum sua propria passionem et quantum ad divisionem quam habet motus a spacio dividit tempus sed in ratione mensurae successiva intrinseco tempus mensurat motum et non est tempus. Diverso ergo tempus est ista quod tempus est per se quantitas continua successiva et numerus motus secundum tempus et posterior successiva excedentia motus intrinseca. quod autem ista distinzione sit bona eo modo quo per statu isto potest fieri et non probatum: quod pres ei continetur diffinito et essentia ei declaratur et distinguatur diffinito a quocumque quod non est ipsum tales. scilicet divisiones diffinitioes bene assignate. 6. topicoz: sed quilibet pars ponit diffinito et ipsius declarat. p. ex. plausibilis: sed quod distinguat ostendit. Nam et ipsius quod est per se quantitas distinguit tempus a motu qui quantitas sit per se quantitas peregrinate secundum modum non tamen est per se quantitas in abstracto peregrinate p. nisi modi sicut tempus per continuatum distinguunt a quantitate discreta per successum distinguunt a quantitate permanente cuius deus pres sunt simul cum tamen adesse successivum solum sufficiat quod sit idoneum copulans et continuas pres ei per numerum motus excludit tempus diffinitum cui quantitas cetero particeps peregrinare coepit et non tamen est tempus hic diffinitum ab Aristotele. quod non est numerus numeralis nec quo nec quem possumus numerare: quod ignoramus si nec tempus hic diffinitum est numerus motus non infinitus quod non est numerus rabilis. dicit autem secundum tempus prior et posterior ad divisionem prius autem permanenter mobilis que mensurat motum non solum prius et posterior successiva sed permanente. quod motus secundum quantitatem et divisionem quam habet a mobilis est ens permanenter et non successivus. dicit vero excedentia motus intrinseca ad divisionem prius spacio quod excedent motus localem extrinseca solum.

Sed hinc sunt difficultates. p. r. in quo predicamento est tempus. dicit Scotorum et Franciscus in. 4. statim: quod est in predicamento quantitatis et quod totum predicamento quantitatis est relativum et non absolutum: quod continua et discretus et positio que sunt drie quantitatibus sunt per se ad aliud. nam et continua aut cui est continuum oportet discretum ab alio est discretum. sicut positio que est continua in predicamento quantitatis dicit ordinem prius in toto tempore et tempus sit relatum p. quod in ratione eius ponit prius et posterior. Quid nullus passus est absolucionis sive p. subiecto: quod subiectum est permanens sua propria passione. cum igit tempus fundatur in motu qui est fluxus formae et in predicamento est passio eius igit. scilicet. Ponitur dicit in sua physica quod tempus non est in predicamento quantitatis quod dicit respectum quantitatis motus ad eternitatem dei et sic est respectus est p. prior et posterior quod includit in predicamento quantitatis est absolutus sed quod est in predicamento quod est causa. Alius difficultas est si omnia mobilia gerentur nullus tempus est quod igit mensuraret yetem mobilium. Quid ergo si omnia per primus mobilis gerentur omnia mobilium mensurarent extrinseco tempus motus primi mobilis sed omnia gerentur altera quod est tempus mensurae. et hoc est mensura intrinseca continua est sic tempus est mensura motus et est continua vel terminativus prius tempus se habens ad tempus suo in modo sic percutitur in linea et linea ad superficiem et superficies ad corpore.

Alius arguit secundum in p. 4. Ad secundum p. quod tempus est formam quantitatis. sed dicitur divisione quam habet a spacio est quantitas per accidens sicut lapis vultus materialis tam est per

se ens quod per se quantitas. De instanti dicam infra quid sit et quomodo.

Quod.

II.

Erum tempus distinguunt realiter a motu quod sic:

et talia sunt distinguit realiter. probatur assumpcio: quod pres motus copulatus ad instantem est et pres tempus ad instantem.

Ceterum mensura et mensuratum est relo realis. 5. metaphysice. et tempus est numerus motus. 4. huius et ceterum. In haec arguitur quod tempus est passio motus et hoc quod est talia sunt idem realiter.

Ad evidenter rationes sunt tria notanda. **P**rimo quod distinguunt realiter i. instantia tempus secundum finis frater franciscus i. 8. dis. c. 2. p. 5. viii origines per hoc generaliter et generatus distinguunt realiter et nihil. n. genitum secundum Augustinum primo de trinitate. et Aristoteles de anima. que nutritur se aut augmentetur. ideo in divinis per distinctionem realiter a filio. **S**econdo via generationis quod quod una res potest generari alia non generata et isto modo quod maius et forma distinguunt realiter: quod forma generatur maius existente genita vel in generabili p. huius. **T**ertio per vias corruptionis quod unum corpus aliud non corruptum et isto modo probatur quod relatione actualis non est suum fundamentum: quod fundamentum manet relatione corruptum. **Q**uarto per vias separationis: quod quecunq; separata potest remanere illa distinguunt realiter et ita modo probatur quod accidentia in alteri distinguuntur a subiecto et aia a corpore. **S**econdo est notandum quod tempus potest capi quadrupliciter. **D**icitur quod tempus p. duratio et intrinseca et successiva cuiuscumque motus. Alio modo proprie p. duratio est motus localis tantum. **T**ertio magis proprie p. duratio cuiuscumque motus circularis circa certum mundum. **Q**uarto propriissime p. duratio intrinseca motus primi mobiles. **T**ertio est notandum quod duplex est mensura intrinseca et extrinseca. Exempli utriusque ut quantitas palmi existentes subiectum in virga mensuratur ea in intrinseca et illa eadem est mensura extrinseca palmi.

Hoc p. missis dicitur quod tempus secundum p. tempus erit subiectum in motu primi mobiles distinguunt realiter a motu diversis sive extrinseco. Ista secunda p. tempus per quantitas regulares super positum. **C**ontra non repugnat esse p. tempus et p. motu aliis diversis non extrinsecis. 2. 20. p. tempus potest distinguunt realiter a posteriori pte motus. Ista secunda p. tempus per easdem regulas et p. 2. 20. quod quod potest generari non distinguunt realiter a motu toto primo mobile p. tempus totum non distinguunt realiter a motu toto primo mobile p. tempus quod est sua propria p. tempus. quod non distinguunt realiter a subiecto ut probatur sicut at. quod est p. tempus. **D**icit tamen quod secundum doctor quod tempus non est motus p. tempus potest fieri a virtute maiorum. et in vigore in minori tempore immo p. data virtute infinita in vigore si mouetur secundum tempus prius in minori tempore. moueretur in modo tempore secundum tempus. **C**ontra velox est tempus et tardus. 4. b. 2. et velox et tardus distinguuntur per tempus. Nam velox est tempus de spacio per translatio in modo tempore ex contrario de tardo et ex consequente motus non erit absque tempore. **C**ontra reterea si spacio solis possit adaequare reuelatio in instanti et redire ad eiusdem punctum: tunc sequitur quod simul mouetur et quiescat in eiusdem instanti: quia partes mouentur in illo: et ex altera parte quiesceret in eiusdem instanti quia non se haberet altera quem p. in eiusdem instanti: quia et cathegematica et sincathegematica in eiusdem instanti haberet idez vbi. **C**ontra hec respondet ipse ad prius quod vel successivum dicit successiones actuales vel ordinem originis partium. prius modo dicit ipse quod accedit motum cuiuscumque tempus et successio: quia quocumque tempore dato quicunque motus potest fieri in minori in instanti: licet non a quocumque virtute: sed a virtute infinita in vigore possit fieri in modo tempore si talis datur: nam partes motus sunt eiusdem rationis quibus non repugnat esse simul cum habeant eamdem naturam et rationem formalem. **S**i autem successivum capiatur. sed modo tunc dicitur quod motus quicunque localis est successivus sicut contingit in illuminatione aeris que fit in instanti: et tamen origine pars propinquior soli prius illuminatur et remotior posterior. licet omnes simul in eiusdem instanti aere disposito et talis illuminatio est

Tex. 2. 20

Tex. 2. 101

Tex. 2. 110

et 115.

Tex. 2. 47

Tex. 2. 82

Tex. 2. 96

Quarto

successiva. sed modo non prior nec est ens p̄manēs q: per tps ena p̄manēa hz omnes ptes simul vel sibi non repugnat qd repugnat motui et nullus successivo nec sequit qd isto modo subiectū et ppria p̄a. sicut successiva: q: eoz oīdo est ordo nature et non originis et cum ordine nature stat similitas tps et idēpūtās rēal et ordo originis arguit disti-
ctiōne realez inter ordinata tali ordine. **A**d 2^m dicit qd velox est qd fit in minori mēsura et tardū in maior. nunc aut̄ instātis est minor: mēsura tpe. **A**d vltimū dicit qd si sol mouetur in istātū et se bēret aliter qd p̄p̄ q: in illo instātū acqret nouū vbi et aliud fin numer. hz idē fin spēm sicut si aliquod subiectū et̄ mīgrū per certū tps et̄ in instātū terminū nātē illud tps a deo fieret albu tue in instātū illud subiectū diceret mutari. Et dicit vltim⁹ iste doctoz vnuz mirabile qd a virtute infinita in vigore pōt sol in uno et̄ cōdē instanti renoluti infinitis renolutiōib⁹ qd et̄ renolutibilis in tpe finito ant infinito. et̄ in eodē instātū nō tamē oppositis sed simili⁹. Et qd post illud instātis poterit adhuc ab eadē virtute moueri et̄ renolutiōib⁹ fin candē dūaz positōis. non tñ alijs renolutiōib⁹ a p̄dientis. hz illis eisdē numero ant aliqua illaz et̄ sic p̄p̄ cōcedit qd eadē renolutio numero redit ut virtute infinita in vigore. Tūtū tñ suisset dicere qd infinitis renolutiōib⁹ virtus infinita in vigore poterit ipm mouere qd aliquot renolutiōib⁹ et̄ in duplo plurib⁹ et̄ sic in infinitum. Et tūc post illud instans poterit ipm mouere adhuc alijs renolutiōib⁹. **H**ac viā aliqualr retigi i. 3°. hui⁹. et̄ forte tanget deo volēte in. 8°. Ad quaz diceret alij cui⁹ est Lōmetator: qd si virtus infinita in vigore moueret fini vltimū potētis sue nō moueret in nō tpe qd: talis vir⁹ respicit pos-
sibile et̄ nō ipsoſible. Imposſibile aut̄ est motū fieri in non tpe sicut impossibile est hominē fieri absqz visibilitate. Et ad p̄sequētiā metator diceret pro nūc qd si vir⁹ finita moueret in tpe finito infi⁹ modo tpe mouebit virens infinita in vigore si def qd scđm vltimū potētis sue moueat. **Q**uarta p̄clō qd qdlibet tēpus distinguunt formaliter: a quolibet motu: qd oīs mot⁹ ē velox vel tard⁹ fini Aristo. In hoc quarto. hz nulluz tps est velox vel tardū. **D**ie motus sunt localis alteratōis augmētatois aut rectum vel circulare nālīs vel violētū surluz et̄ dorluz qd repugnat tpi.

Ad argumenta facta in p̄n⁹ ad p̄m⁹ dicit qd instans et̄ mutatū esse sunt idē realiter sed nō formaliter et̄ ex natura rei distinguunt ex qua distictōe. sortiunt diuersa nomina. **A**d 2^m dicit qd mēsura extriseca et̄ mēsuratū vlt̄ referunt ad suūtē relatiōe reali et̄ cōcessiū est p̄mū tēp⁹ distingu realiter a motibus in se p̄qzib⁹ibus quos mensurat extreſe. **Q**uestio. 12.

Trum si essent plures mūdi et̄ plura p̄o
mobilia actu mota essent p̄la p̄i
ma tēpora qd sic: qd tēpus sequit motū. 4°. hu-
lus. g. ac. p̄ha est bona plura sunt p̄mū motus
ergo plura sunt prima tpa. **C**eterariū arguit
phlosophus hic p̄tra Platōnē.

Ad cūdētā qdōis sunt qdō: nota. p̄mū qd tēp⁹
est duplex. s. p̄imariū et̄ secūdarū. p̄imariū est
duratio successiva motus p̄mū mobilis. et̄ nullus dicit tps
maxime p̄p̄. qd p̄ncipali⁹ ei p̄ueniūt cōditōes mensure
successor⁹ que sunt. 3. prima qd est notissimū inter oīa tpa.
qd idē numero in celo in mari et̄ in terra. et̄ idē apud nos
et̄ orientales et̄ oī natōes mūdi qd nō cōtigit d̄ uultis alijs
mēsuris motū. secunda qd mot⁹ qd mēsurarest omnibus
aliōz motū cā. tertia qd est mēsura mot⁹ maxime regu-
laris et̄ unifōrmis. et̄ ppter has p̄ditōes tps p̄ncipali⁹ cō-
sequit p̄mū motū. Tēp⁹ secūdarario acceptū est duratio
cuīstū mot⁹. **S**ed oī est notandū qd iō mēsurable. licet
p̄mū repat in cōstātā. discreta. 10. metaphysice. scđario
tamē trāstert ad quātitatē p̄tinuā. linea. n. vt linea nō mē-
suraet. hz linea. viii. vel. x. palinor. Tertio est notanduz qd
numerus est multipli⁹ accept⁹. Cuno mō pro numero nu-
merante. et̄ sic est aīa vel intellect⁹. Ali⁹ quo numeramus
et̄ iste est duplex. s. nūer⁹ simpli⁹ sumpt⁹ et̄ binari⁹ et̄ ter-
nari⁹ et̄ sic ultra. et̄ iste est idē numer⁹ decē boīuz et̄ decē
canū fini Aristo. Ali⁹ est numer⁹ applicat⁹ ad certuz gen⁹

Questio XII et XIII.

entū sicut vlna ad pānū et̄ ad qdlibet qdō p̄manēs picta
ad liquida et̄ tps ad mēsurandū successiva. Ali⁹ est nūer⁹
numerat⁹ et̄ iste est res numerata. **Q**uarto est notandū
qd ipsi cōsiderat dupli. s. nālī et̄ mathematice aut meta-
physice. primo mō cōsiderat vt est in isto vlt̄ in illo motu
nālī. et̄ vt sic plificat fin plalitatē vlt̄ motū in qbus
est. sed oī mō nō plificat qd cōsiderat in se et̄ abstracte. Etē
plū numer⁹ denari⁹ in se mathematice. cōsiderat idē absqz
multiplicatōe pōt applicari ad. r. equos et̄ ad. r. capes ve-
dēt Aristo. et̄ Lōmetator hz vt numer⁹ denari⁹ nālis est
multiplicatus hz alias vltates. **H**is p̄missis dñr qdnuor
p̄clōnes. p̄ima qd de facio plura sunt tpa silt nālī cōside-
rata p̄z illa p̄clō qd fin diuerſas vltates motū est diuer-
ſitas tēpox nālī cōsiderator. Si p̄mū celū nūqz moue
retur nō min⁹ rota figuli posset rotari et̄ tūc ille mot⁹ nō
min⁹ bēret p̄p̄ mēsura intrinseca. sedā p̄. lo qd de facto
nō est nisi. v^m. p̄mū tps qd est mēsura intrinseca p̄mī mo-
tus et̄ extrinseca oīuz aliōz motū p̄z qd: d̄ facto nō est mē-
sura p̄mū mobile actu motū. tertia p̄clō si plures
mūdi plura essent. p̄ia tpa nālī cōsiderata esto qd eoz p̄ia
mobilia mouerent actu. ista p̄z ex vltimo notabili. quarta
cōclusio qd si plures nō essent mūdi et̄ p̄mī mobilia essent
actu motu silt tūc nō essent plura prima tpa mathematice
vel metaphysice cōsiderata. Ista cōclusio ēt p̄z ex vltio no-
tabili. qd tps vt sic nō cōsiderat in plurib⁹ p̄missis motib⁹.
sed in se abstracte et̄ per se p̄cipiatē tertii modi et̄ solitarie.
Cali⁹ dicit qd esset solū vnu in rōne mēsure edē cōclusio-
nes possunt ponī de eo respectu euinternoz.

Sed hic sunt aliqz difficultates. **I**llama an tps sit
per se sensibile lensi exteriori dicit qd nō: quia
nec est sensibile. p̄p̄i nec cōē vt p̄z discurrendo. est tamen
sensibile sensu interiori. s. a cogitativa vlt̄ fantasia. **C**dicūt
tamē quidā qd est sensibile sensu exteriori per accidens: qd
est p̄ se cōtinētū motu qui est p̄ se sensibile cōē: vt p̄z. 2^m.
de aīa. **S**edā difficultas an tps p̄teritū per diuinā potē-
tiam possit redire idē numero. dicit qd sic: qd idē mot⁹ p̄ pre-
terit⁹ pōt per diuinā potētiam redire et̄ redeunte subiecto
redit passio. Et si dicit qd tūc futurū est p̄teritū dicit qd il-
lud qd est futurū erit p̄teritū: nō tñ vt futurū. **T**ertia dif-
ficultas an tps sit p̄ se cā corruptōis silt et̄ mot⁹. Dicit qd
motus cōpāt dupli. Cuno modo ad terminū a quo. Alio
modo ad terminū ad quē. primo modo mot⁹ est p̄ se. p̄i-
mo cā instrumētalis cor:uptōis terminū a quo et̄ est dep-
ditius et̄ p̄ se nō p̄mī cā gnātōis terminū ad quē et̄ est
acq̄sitiūs. sedō mō est ecditario. **T**ēpus aut̄ est mora in
euitabili qua agēs applicat passo et̄ in qua agit i ipsuz et̄
capiēdo p̄ se p̄inevitabili et̄ necessario vt distinguunt cōtra
cōtingētū sic et̄ tēpus est cā per se hz nō primo hz meiatē
motu. Si aut̄ copiat per se vt distinguunt cōtra p̄ accidentis
et̄ simpli⁹ et̄ maxime cōtra p̄rio et̄ cōtra p̄ alīud sic tūc tps
est p̄ accidentis cā corruptōis et̄ generatōis: qd nihil facit esse
cīne hz solū mēsuratōe. hz forsā p̄ tps cū dicit Aristo. qd
tps est per se cā corruptōis intelligit indispositionē cātāz in
corruptib⁹ in tpe qd est cā p̄ se corruptōis et̄ qd illa non est
nota cām corruptōis attributūs tpi sic cū dicit⁹ aliquē
cīne mortū semō ppter ignoratiā cōsumptionis humidi
radicalis a calore naturali in longo tpe que est p̄ se cā cor-
ruptōis senis. Et cū Lōmetator dicit qd tam gnātōis qd
corruptōis tēpus est per accidentis cā per tēpus intelligit tē-
pus mēsurans et̄ nō talē in dispositionē.

Ad argumenta in p̄ncipio p̄z: qd tps nālī sumptū seq-
uit motū et̄ sic pōt multiplicari sed mathematice non
sequit motū nec mobile sed abstracte qdū ad p̄maz opa-
tionē intellect⁹ in qua nō est vltas neqz falsitas hz bñ i sedā
aut̄ in tertia sicut habitū est in. 2°. hui⁹. **O**d. 13.

Tru sic: qd idē instātis mēneat idē in toto tpe qd
tūc qdōz erit p̄ta dcide p̄teritū. **I**n cōtra-
riū arguit. qd tūc ea qdū sūt. et̄ erit ad mīle
ānos cēt silt. p̄z p̄la qd illa oīa cēt i eodē instātis.
Ad cūdētā qdōis est nota. qd qdōz sūt igenera si-
gnoz. **D**ama sunt signa duratōis. s. instantia

ipsi. Sed a aut signa nāe q̄ sequuntur ordinata sūm illa signa sūm rōne formalē ordinatori, nā subī ex rōne sua formali p̄cedit nā passionez & passio est nālē posterior: ita q̄ prioritas & posterior: ita nāc demōstrant de ipsi ex subī & passione formalib⁹ rōnib⁹. Tertia signa sūt origis q̄ sūt a q̄ aliud. s. signū actiū & qd ab alio signū passiuū. Quarta sūt signa iōnis quo subī p̄cedit p̄dicatū. Quinta sūt p̄spectōis. nā h̄ nā & tpe p̄cedat mā pīna formā subālē nūc p̄. p̄dicta. tñ p̄fectō ecōtra forma subālē p̄cedit materialia pīna. Vīa signa p̄ter pīna sūt pīnātēta: h̄ pīna sūt succeſsiva. P̄do: quo est notandū. 2. q̄ instās tpis est mēſura indiuisibilis mūrati eē & p̄sistēta ei⁹ ad mobilē vel eter nātē dei & terminū & p̄tinuatiū pīna tpis raptim trāsiēt nā sicut mutati eē p̄tinuat p̄tes mot⁹ & est indiuisibile sūm duratiōē. h̄ sit diuisibile rōne subī quēadmodū & motus diuisibilitatis subī dividit. ita instās ē idiusibile h̄ duratiōē.

His vīnissit sit hec p̄. p̄clo q̄ tñ vīnū instās tpis est actu actualitate eritiae & p̄fite in toto tpe vno sic intelligēdo p̄clusionē q̄ nō sūt plā instātia tpis fili⁹ eodē tpe numero p̄. ista p̄clo. q̄ si plā eēnt instātia fili⁹ eodē tpe cū nō eēnt immediata: q̄ talia nō dant: vt p̄. b⁹. 4⁹. t. f⁹. h̄. tñ tpe inter ceptū iter illa ēēt pīnātēta q̄ heret oēs p̄tes simul. Sed a coelusio q̄ in eodē tpe numero nō est tātū vīnū instās h̄ iſinita. p̄bat q̄ tot sūt instātia tpis in eodē tpe q̄t mutati eē i eodē motu: h̄ mutata cē sūt iſinita. ergo t̄. P̄. h̄. nō ē vīnū instās copulatiū oūz pīna tpis sicut nec vīnū pūct⁹ oūz pīna cīvīdē linee. Tertia p̄clo q̄ in diuersis tpi⁹ fili⁹ sīt existēb⁹ respūtī motu: h̄ mutu: t̄ diuersor⁹ mobilū. q̄tq̄ sūt tpa tot sūt instātia simul actu exnitia q̄: cuīuslibet tpis semp̄ ē aliqd instās h̄ nullū instās semp̄ sit. Quarta p̄clo q̄ idē instās tpis sūm substātia remanet idē in toto tpe: nō tñ sūm eē: q̄ idē instās q̄ nūc est futurū: qñq̄ erit pīns postea p̄teritū & rōnes futuri p̄tis & p̄teritū sunt diuerte. Dicit tñ qdā subtilissim⁹ doctor q̄ idē instās singulare p̄t p̄scidit ab eē qd̄ ē sūm adiacēs est vīnū mēro & sūm substātia in toto tpe variat sūm cē q̄ dicit sūm adiacēs. vīnū instās i toto tpe nō existit eadē exnitia nec eodē eē in eo existit iſinitia exnitia i toto tpe. Alij dicit q̄ idē instās ē finis & pīnī futuri. & sic ē idē sūm subī diuersuz tñ sūm eē: q̄ alia est rō. p̄ncipij & alia finis. Alij dicit q̄ in toto tpe est idē instās sūm substātia. I. sūm rōne diffinittā & additāte specificā. diuersuz tñ sūm eē. I. sūm singula & indiuidua. Dicit etiā hic alij q̄ sint idē punct⁹ i corpe p̄fete sp̄co moto sup̄ planū. p̄fecte planū cāt linea sūm imaginatiōne matheematicoz. ita idē instās fluēs facit tpis & i toto illo remanet idē sicut & pūct⁹ spīci sup̄ tota linea quā cāt. Ita p̄. q̄ sūm Aristo. i hoc loco instās seḡ illud qd̄ fert: ita q̄ instās qd̄ h̄ ad tpis sīc mobile ad motu. cī ḡ mobile maneat idē in toto motu si mot⁹ suerit cōtinuū ita & instās erit idē i toto tpe. Ita yinaginātēta ē falsa: q̄ q̄o sūm quo gnē cāe instās ē cā tpis. nō mālis q̄ instās nō ē subī tpis q̄ indiuisibile nō ē subī diuisibilius nec formālis: quia instās nō ē forma tpis nec efficiētis: q̄ terminū rei nō ē cā efficiētis rei nec finalis: q̄ tpis nō ē p̄pter instās. h̄ magis p̄ motu aut terminū motus quare t̄. Alias multas expositiones habeb a Barleo ibi vide.

Sed hinc sunt aliquae difficultates. P̄dīa i quo p̄ dicamēto ē instās tpis. dī qd̄ est in p̄dicamēto q̄ntitatis sicut pūct⁹. alī dītī alij qd̄ ē i p̄dicamēto q̄ sūt tpis. Alia difficultas an distinguit realē a mutato eē. Dicitur: q̄ nō h̄ solū formalē sicut tpis a motu. Tertia difficultas q̄d̄ gnātūt aut corūpīt. dī q̄ non p̄pīle gnātūt aut corūpīt h̄ solū incipit aut definit eē & simul incipit esse p̄ positionē dī pūct⁹ & negationē dī p̄terito & dīsinit eē & p̄ positionē dī pūct⁹ & negationē dī futuro & sic iceptio & dīsilio respectu eiusdē nō sūt opposita. Et i h̄s q̄ nō corūpīt p̄pīle p̄ alterationē p̄cedēt sīc substātia corūpīt nō ē op̄ q̄ corūpīt & corūpīt eē sūt fili⁹: ita p̄figit hic dī corūpītē instātū: nec sua gnātūt mēsura alia mēsura adeqta q̄ se ipso q̄ instās ē p̄ eēntā mēsura diuisibilius successivoz & ad qd̄ liber tale p̄eēntā ē stat⁹ ne p̄cedat in iſinitū. Quarta difficultas & ē p̄ tertīā p̄clusionē q̄ si sūt singul diuersa nūc &

instātia tñ in edde instātī aut nūc quo ego loquar padas nō miduebit. Dicit qd̄ vez ē q̄ nō sūm edde nūero realē & intrīsece tanq̄ in mēsura intrīseca. h̄ tñ q̄ntū ad extīseca: q̄ in edde instātī pīm tpis qd̄ ē in celo ē q̄ instātī in intrīsece mēsura mutatiū ē locutōis mee mēlurat extīsece mutatiū ē padi & non h̄. Quinta difficultas an instātī tpis sit in toto mobilē extētū sicut mutatiū ē vel in alij pte dī qd̄ ē mēluplicatiū p̄ totū mobilē sīc & tpis. aut sicut anima intellectua in toto corpore humano.

Ad argūmētū post oppositā dī q̄ sūm p̄clōes sup̄ p̄batas nō seḡ: h̄ sūm expōtōnez illi⁹ subtilē. tūc p̄cedit q̄ q̄ sūt i mēlesimo anno & nūc sūt sumul q̄ntū ad substātā instātū. & sūm alia expōtōne tertīā non sequit q̄ nō est idē nūc nec instātī numero h̄ sp̄ q̄re ad.

Qd̄. 14^a.

Aeritū vītī circa istū q̄ntū libri,

vītū instātī tpis fit diuītib⁹
q̄ sūt dī h̄s p̄ mēdū notabilē q̄ in vno istātū t̄
pois sūt duo instātā nāe: q̄ in edde instātū tpis
quo opo⁹ gnātūt p̄ opo⁹ est p̄. sūt p̄sīa p̄ssio
ne nā. & tñ est sūt sūt duratiōē. i vno aut signo nāe sūt plā ori
ginis nā p̄ & sūt i diuīs sīc i istātī iſierio: b⁹ ē sūt iſierio cū filio
q̄ sūt correlatiā pīnātēta & actualia & tñ origie p̄ p̄cedit sūt
multe rōnīs: q̄ de h̄s q̄ sūt in edde signo origis intellectus
p̄t formare subī & p̄dicatū: q̄ ē p̄pīle p̄sīa p̄ponis. & i eodē
signo origis ē vītū & sūt: vt si dīxero vītū ē sūt vītū
p̄cedit rōne filiū. est ētō retro grad⁹: q̄ vīnū instātī nāe
correspondēt multa origis: naz i oib⁹ signis duratiōē q̄ sūt
in tota hoīs duratiōē subī hoīs p̄cedit nā sūt existētias &
ali instātī nāe correspōdēt oīa sūt signa duratiōē. sūt vīnū instātī
origis corrōdēt plā nāe: q̄ in illo p̄sī signo originis quo
sol p̄cedit radiū q̄ē p̄ducit sol ē qd̄ opo⁹ p̄ accīs ex lab
stātia solis & figura sūpētēta iſerit ordo nāe: q̄ substātā p̄
cedit accīdēs. sūt vīnū instātī rōnīs multa nāe: q̄ in illo signo
rōnīs quo intellectus nostē p̄cipit distīcte vītū astiq̄ p̄cīlare
p̄ opo⁹ vītū p̄stat ex genere & dīa iter q̄ ē ordo nāe. naz gen
& qd̄libet h̄siblē est p̄ iñ p̄pīle. sūt dī q̄ sūt mille puncta
coexistit eldē instātī & 1000. instātī eidē p̄pīle sic i p̄posito
est intelligēdū de istis signis.

Sed hic sūt alij difficultates. P̄dīma q̄: i eēntālē
ordiātis nō ē circula & ista signa sūt eēntālētē
ordiātis. Dicit frācīsē ma. i suo p̄platī dī. 13. circa finez q̄
sic iter signa tpis & loci nō est ordo eēntālētē gnātūt loquēdo
q̄: illud qd̄ ē p̄t⁹ tpe nō repugnat sītē eē posterit⁹ & ecōtra
sītē dī ordiātis sūm loci ita iter ista signa nō erit ordo eēntālētē
dī in ipsiis circula nō ē impossiblē. Sed a difficultas
dī signū erit sūm nā vī: cē diuisibile sīc punct⁹ posita q̄ ista signa nō di
uidunt ē in se: ita q̄ vīnū vīnū oīdis ē i plura alteri⁹ & sic vītū
tanq̄ totū i p̄tes sīc p̄tētū & futurū. h̄ diuītū sū
gnōz mēdū alij ē q̄ coēntātia vīnū signi talis ordiātis cū mūl
tas signis alteri⁹ ordiātis sīc instātī nō diuītētē in p̄tētū nec p̄tētū
in instātī: sed vīnū instātī coēntātia plurib⁹ p̄tētū &
plurib⁹ instātī vīnū pūct⁹. Et sic sit finis h̄s ītētē ad laudē
dei b̄ndītī.

Liber Qd̄. 1^a.

Arca q̄ntū libri. Querit p̄ vītū
forma p̄ se generet aut solūz
opo⁹. Qd̄ so⁹ opo⁹ q̄: oē qd̄ sit p̄ se fit
de aliquo sui aliter crearet h̄ solū opo⁹ fit
de aliquo sui & nō formalē: q̄ mā ē aliqd
p̄positi intrīseca & nō forme. ergo solū cō
positū p̄ se gnātūt & forma p̄ accīs soluz.

P̄. vīnū p̄ se est ad ens p̄ se. h̄ forma nō ē ens p̄ se. q̄:
in aūo: h̄ opo⁹ ē ens p̄ se exīs ergo t̄. C In h̄s argūtē
q̄: nullū p̄accēs ē p̄m̄ cū p̄ & p̄ se exīs. h̄ vīnū eē gnātūt
cōpositi p̄supponat gnātūt formē sīc opo⁹ forma ḡo t̄.
Ad evidētā q̄ntū sit tria ad notādā. P̄dīmūt dī
simplē & ista est solū substātē. alla sūm qd̄ & illa est accīdē
tīs. Sed oī est notandū q̄ gnātūt p̄tingū triplēr vt dictū
sūt p̄ b̄nū. subiectū terminatiōē p̄pletive seu expletive.

Ter. 2.7.

Dicitur quod in contrariis argumentis quod impossibile est agens natus agere in instanti. ergo nec generatione fieri in instanti prima p[ro]p[ter]a s[ed] auct[us] q[uod] tunc agens so[lo] u[er]o in min[us] q[uod] in instanti. **C**ontra nullum agens cuius substantia est in ipso agit in non ipso ut dicitur in penultima propositione de causis h[ic] substantia natus agentis est in tempore ergo non generabit in instanti. **C**ontra tertia in genitio ignis ex aere producitur forma ignis in massa aeris p[ro]p[ter]a in parte propinquorum agentis quam in remoto.

In ista quone ponunt primo aliqui notanda. 2º aliquid p[ro]clones. 3º aliqua difficultates. Notandum p[ro]p[ter]o quod triplex est mutationis natura. una que est in non esse ad esse seu de negato in affirmatum. et ista est genitio secundum Aristotelem. In hoc. 5º. Alius contradictionis deesse ad non esse seu de affirmatio in negatione et illa est corruptio. Alius est de affirmato in affirmatum seu de subiecto in subiectum et ista est motus. et totiusplex est mutationis supernaturalis. Tertia creatio que est productio alicuius nullo ei p[ro]p[ter]o nec tantum subiecto nec tantum aliqui particulari p[ro]p[ter]ei persistere. Secunda est annihilationis que est destructio alicuius nullo ei p[ro]p[ter]o principio intrisco et particulari remanente. De his habitu est satis primo huius questionis de materia prima. Tertia est versio alicuius in existentia ut in sacro altaris ubi subiecta panis convertitur in corpus Christi et subiecta vini in sanguinem eius.

Pro declaracione istarum sex mutationum debet notari quod mutari secundum Aristotelem. p[ro]p[ter]o. 7. 5. huius. 7. p[ro]p[ter]o. de generatione est se habere alterius nisi quod prius quod potest exponi ly alter duplum aut positiue. et tunc mutationis dicitur habitudinem a mutatione in terminum vel eccefra. et sic omne quod mutantur persistit et remanet sub utroque terminorum et isto modo forma quod generatur et corruptio non mutantur sed soli subiectum. alio modo ly alter exponit negationem. et est sensus quod non se habet eodem modo quo prius. et isto modo quelibet illarum sex mutationum proprie dicuntur mutationes. Secunda est notandum quod termini primi per se et immediati causulibet mutationis natura sunt forma et prius ei. et isti sunt inconvenientes. 5º. physicoꝝ. h[ic] secundum termini et canticantes sunt predicationes formae et h[ic] ei posuitur. Exemplum de oibus cum ex albo sit nigrum primi termini et immediati sunt proportionatio nigredinis talium terminorum a quo et albedo talium terminorum ad quem sed canticantes sunt non albedo et nigredo et sic de aliis inconvenientibus albedini. Tertio est notandum quod duplex est motus acquisitionis. s. et deputacionis. Exemplum primi ut cum ex non albo sit album. Exemplum secundi ut eccefra cum ex albo sit non album. ideo cum ex albo sit nigrum aut eccefra. Ibi est duplex motus. vnus est deputatio termini a quo. et aliis acquisitionis termini ad quem et sic motus est de affirmato in affirmatum motus acquisitionis est quodam genitio. et deputatio quedam corruptio huius secundum quidam. Quarto est notandum quod generatio et corruptio simpliciter et motus distinguuntur propter eorum distinctiones quodammodo et extrinsecus que pertinet ad metaphysicam. p[ro]p[ter]o ex subiecto quod subiectum genitio et corruptio simpliciter est massa prima in qua introducuntur dispositiones pro forma subiectuali introducenda ex p[ro]p[ter]o. 7. 5. huius. 7. p[ro]p[ter]o. de genitione sed subiectus motus secundum Aristotelem. In hoc. 5º. est p[ro]positio ens in actu. nam arguit sic distinctionem inter generationes simpliciter et motus in isto quanto. Quid mouet est quod generaliter non est ergo generatio non est motus vbi ly quod generatur et quod mouetur supponitur pro subiecto: quod si starent pro termino maior est falsa. et si in una pro termino et in alia pro subiecto ar[istote]li est in quantum terminis distinguuntur et penes terminos primos. quod primi termini genitio et corruptio simpliciter sunt forma subiectalis et prius ei: h[ic] primi termini motus sunt quantitas vel qualitas aut vbi. et prius ei corruptio et est distinguere h[ic] eadem vias penes successuum et instantaneum: h[ic] genitio simpliciter distinguuntur a creatione eo modo quo dictum est in p[ro]p[ter]o notabilis. Quinto est notandum quod p[ro]p[ter]o potest sumi duplex aut propter alteratorem primam disponitum materialis prima pro introductione formae subiectalis. Alio modo propter genitio formae subiectalis. Ultio notandum quod motus accipitur duplex ceterum et proprie p[ro]p[ter]o modo non distinguuntur a genitio et corruptione nisi sicut magis coe a minori cetero ut motus est actus entus in potentia secundum quod in potentia. 3º. huius vbi Aristoteles explana[n]t ista distinctionem per exempla explicat de genitio et corruptione et alteratorem h[ic] proprie bene distinguunt ab illis ut facit Aristoteles in hoc quinto.

Tex. 2.8.

Tex. 2.6.

Ad quoniam dicunt ceteri et secundum viam p[ro]p[ter]e duas inclusiones. **P**rima quod genitio supra p[ro]p[ter]e alteratorem primam melius ratur ipso p[ro]p[ter]o quod talis est vere motus proprie acceptus ad qualitatem. **S**ecunda vero quod genitio accepta pro productore forme est aut in massa aut in p[ro]p[ter]o maxime quod tunc ad subiectum esse p[ro]p[ter]e motus p[ro]p[ter]e Aristo. In hoc. 5º. nam ois muta successiva est motus h[ic] genitio subiecte est ad subiectum talium ad p[ro]p[ter]e p[ro]p[ter]e terminum. g[ener]o ad subiectum esset p[ro]p[ter]e motus. **E**t tunc restant difficultates prima est ista quod in generatione formae subiectalis v[er]o massa aliquis est sine forma non. n. p[ot]est illa introduci nisi alia fuerit corrupta et erit temp[or]is medium quod non eodem instanti. **H**ic dicitur quod in eodem instanti sit genitio et corruptio. h[ic] genitio sequitur formae et corruptio procedens et in ipso procedenti massa sunt sub forma precedentis. **S**ecunda difficultas quod corruptio est p[ro]p[ter]e genitio. **D**icitur corruptio est p[ro]p[ter]e non in codice instanti temp[or]is una expellit et altera inducit in instanti causa quod proprie p[ro]p[ter]e alteratorem procedens corruptum non sic instanti est sed corruptum et corruptum esse sic fieri et facit eum et corruptum esse alterius non expugnat. **T**ertia difficultas quod tunc duas formae h[ic] sunt in eodem successivo secundum codicem instanti res. n. quod corruptum est et dum corruptum aliud genitio. **D**icitur quod vero est in illis quod corruptum successivum h[ic] quod proprie corruptum in instanti non est duabus corruptis. **Q**uarta difficultas quod tunc duo predictoria erunt secundum Vera d[icitur] eadem. **O**r[um] p[ro]p[ter]e quod secunda p[ro]p[ter]e est p[ro]p[ter]e totum ipso et quilibet p[ro]p[ter]e ei terminata exclusiva ad instantes genitios et in instanti genitios non habet esse et in toto predicto ipso aut aliis p[ro]p[ter]e ei terminata ad illos instantes non habet esse formam posteriorum: h[ic] caput primo est in instanti genitio quod secundum instantes est primus et formae posteriores et p[ro]p[ter]e non esse posteriores formae. **Q**uidam in aliis tenet intelligit quod genitio formae subiectalis mensuratur ipso et quod ad subiectum est p[ro]p[ter]e motus p[ro]p[ter]e quo notandum quod sic albedo habet duplum continentem virtutem unam centrale que segregat nam specifica et secundum ista non suscipit nec magis nec minus. nec est excelsus infra eadem speciem h[ic] secundum extra et ista considerat idivisibilis: nec una alba est alia istio: h[ic] ista aut p[ro]p[ter]e secundum talis gradus: h[ic] habet albedo est p[ro]p[ter]e nigredine quod magis pertinet de luce et nigredo magis de opaco. **A**lia est quantitas virtutis accipitalis quod segregat hec ceteras et secundum ista est motus et secundum cetero ac excelsus infra eadem speciem: nam secundum ista est quantitate virtutis una albedo est altera et p[ro]p[ter]e et interior et quantitate ad primam quantitatem intelligit quod species sunt secundum numerum. 8º. metaphysica. non quantum ad secundum et quod p[ro]p[ter]e secundum i[st]i idivisibili. Ita suo modo distinguuntur de quantitate virtutis in formis subiectibus infra eandem speciem et quod secundum primam quantitatem virtutis centrale non est successio nec motus: h[ic] secundum alia accipitalis quod p[ro]p[ter]e primo ex articulo passimo quod non dixerit alias ipsi in puris naturis esse p[ro]p[ter]e et cetera. **J**ude sit anathema. **P**ro. **A**cipientes duo ignes secundum suum esse natus vni sit duorum pedum et sit. a. alter sit vni pedis et sit. b. c[on]duplicatus. a. v[er]o sit vni pedis tunc adhuc. a. excedens. b. secundum subiectum non extinguitur quod libet erit pedalis facta predictio. **C**onsideratur iste interior. **P**ro. **D**icitur est p[ro]p[ter]e in imperfectio non dicitur remunerari predictio: h[ic] in accipitalibus sunt huiusmodi graudus quod sunt in predictiora subiectis libenter magis in forma subiectalis. **A**d arguta facta in predicto ante oppositum invenit p[ro]p[ter]e ad p[ro]p[ter]e negando quod genitio et motus differunt penes successuum et instantaneum: quod ambo sunt successiva: h[ic] suis rationibus formae liberas vel subiectis aut terminis. **A**d aliud dicunt quod utroque modo est resistencia: quod massa h[ic] secundum se non resistat: resistit tamen ut est sub forma h[ic] et sic est resistencia mobilis ad motorum et est resistencia medijs ad mobilem: p[ro]p[ter]e dispositio h[ic] tenet locum medijs. Et cum dicitur quod forma immediate vnius inaequale. dicitur quod vero est corruptus prius ex non rei prima forma et studi p[ro]p[ter]e mediat in ter formam et formam et agens et passus. **C**ontra aliud dicitur quod esse et non est caput duplex uno p[ro]p[ter]e et non est simpliciter et absolute loquendo et sic predictum nec est medius eorum. **A**lio modo ut supponitur p[ro]p[ter]e et non est includendo ratione predicti. s. p[ro]p[ter]e predicti et non est dare medius. **I**mp[er]fectio est ignis. **L**uz igitur genitio ignis iter non est includendo ignis quod est terminus a quo est predictus ignis quod est terminus ad quem est medius quodam fieri ignis in quo ignis h[ic] est fluens et imperfectio secundum quod est est successio in genitio ignis. **C**onfirmatur quod secundum Aristotelem. 2º. metaphysica quod inter esse et non esse est genitio media quod est secundum fieri res. **C**ontra

Tex. 2.8.

Tex. 2.10

Tex. 2.7.

uctoritate q̄ subā nō suscipit magis & min⁹. Dē qd̄ yez est finē eē specificū & primā q̄ntitatē virtutis eentiale nō b̄z cē indiſtinctuē & q̄ntitates accītale. Ad aliud dicit qd̄ cē accidē alteri pōt itēlligi duplī. Uno mō q̄ est alteri⁹ geheris ab eo cui aduenit nō faciēs p̄ se vnu cuz eo & sic nō ē in p̄posito. Alio mō itēlligit acītis oē illō sine quo res pōt esse & isto mō p̄cedo q̄ vltim⁹ grad⁹ est acītis p̄ori gradni & cē substātie. Ad vltim⁹ dī q̄ in subā ē h̄etas q̄ eit iter dias eentiales circa gen⁹ p̄dicabiliē & h̄etas large que est inter p̄uatione & habitū vt p̄z p̄ p̄fīcīoy. Silī h̄etas q̄ est iter formas elemētores aut formas mirror incōponibiles que oēs b̄nt fieri circa mām primaz ens in pura po⁹ & ista sufficiēt ad motuz s̄ in subā nō est h̄etas p̄prie dicta que est iter formas p̄stiuas marie distatibes sub codē gēnere. quaz vna est alteri⁹ corriptua & b̄nt fieri circū sublectū ens in actu isto mō subā nō est h̄iu⁹ nec ista h̄etas rc̄p̄it ad vēz mō. s̄ p̄ma suffic̄. Diceret ḡ isti q̄ gnātō subē est termin⁹ alteratōis & q̄ sit ī stāti termināte exclūsiue alterationē p̄cedētis s̄ q̄ isto aut remissio forme substātialis ipsa introducta ī mā fit in tpe & q̄ talis intēsio vel remissio est ver⁹ mot⁹ q̄ nō est aliq̄ de trib⁹ dictis. s̄ ab eis distinguit ex fabo & termis vt dictū ē tanq̄ penes extresea & penes rōnē p̄pria tanq̄ penes intriseaca: sed illa non est nobis nota & ad metaphysicū pertinet.

Ad argumēta post oppo⁹ & p̄tra opīationē cōe⁹. ad prīmū dī negādo p̄faz. Et ad p̄bationē dicit q̄ agēs forti⁹ nō indigētāto tpe ad disponēdū māz līmo de⁹ b̄ndict⁹ in vno & eodē instāti pōt dispone⁹ & introduce⁹ non sic autē de agēte nālī. Ad scđm dicit q̄ mensura gnātis formā subālī est enī nō p̄p̄: s̄ dato q̄ mēsure tpe dī q̄ p̄lla regula patītūtāti q̄ sol illuminaret aerē in instāti. Et tūc oportet q̄ itēlligat de actōe fundata in motu & non de actōe sūtanea cultusmōi est p̄ductio forme subālis. Ad vltimū dī q̄ p̄ductio tota roti⁹ forme subālis in alīibus p̄fectis est tota sil. s̄ sit terminus formalla augmētatiōis & nutritiōis subsequētis in mā nutritiōi. in q̄busdā vō alijs fo:nis vt in elemētis p̄ductio forme nō sit tota sil. verum tamē q̄libet p̄s in instanti acq̄rit & tota successio p̄tinua sine interruptiōe aliq̄ est in dispositiōe intēsue & extensue q̄ntu⁹ ad subiectis generatōis nec remanet ibi idez subiectū ens in actu sub vtrōq̄ terminoz sic in vō motu & p̄ptere a mot⁹ p̄prie dīt⁹ ē dc affirmatō in affirmatiū: s̄ gnātō de negato in affirmatiū de nō esse forme subālis gnānde & nō esse cōpositi subālis generatōi ad ec̄ eoꝝ tc. **C**o. 3°.

Aeritur vtr̄ ad q̄ntitatē sit per se mot⁹ q̄ nō: q̄ forma ad

quā est p̄ se mot⁹ b̄z latitudinē graduale p̄ se acq̄sibilē per versū motū vt p̄z in q̄ntitatē: sed

q̄ntitas nō b̄z: tālatitudinē q̄ia nō suscipit nec magis nec min⁹: b̄z suscipiat mai⁹ & min⁹: nō in aduerbialr vt p̄z in p̄dicamētis. Igit̄ ad ipsaz nō est per se mot⁹. **C**o. Ois mot⁹ est a ūo in 2:113. 5°. b̄z: s̄ q̄ntitatē nihil est ūo: ut patet in p̄dicamētis. ergo tc. **C**o. 5°.

Augmētatio nō est nisi gnātō. ergo nō est p̄ mot⁹. p̄z ūo: q̄ ex oppōsito distinguitur ex hoc. 5°. s̄ p̄bat aīs. tūc q̄:

augmētatio albedinis nō est nisi gnātō none albediā: q̄ sit intēsio & augmētatio ignis nō est nisi gnātō noui ignis de nouo & augmētā. vñctis nō est nisi cōpersio nutritiōi in substātia aliī & ista queris dicit duo corruptionē. s̄ alimētū & generatiōnē noui p̄tis aliī que p̄tra motuz distinguit in hoc. 5°. **C**o. Si augmētū p̄prie acceptū est possibl̄ ut distinguit p̄tra rarefactiōē finē q̄ vult Aristo. p̄ de gene ratione. tūc erit p̄ receptionē alimēti vt p̄z. **P** de aīa. sed b̄z nō est possibl̄: q̄ vel alimētū recipet in pleno & tunc duo corpora erūt simul q̄d est impossibile nālī. 4°. b̄z. vel recipet in vacuo q̄d etiā est impossible q̄: nō dat̄. **C** In ūo: est Aristo. hic 7.2^o. de aīa. & p̄ de gnātō & expiētia in viuentibz corporoz vñctis ad certum tempus.

In ista q̄nē crūt̄ tres articuli in primo videbūt̄ diffīl̄ augmētatiōis & p̄dictōis ei⁹. In scđo p̄pabit augmēta ad singlos alios mō. In tertio r̄sdebi tur ad q̄nē. **Q**uatūz ad p̄m̄ p̄mittēdūz ē q̄ augmētatio

p̄t capi ser in modis. **C**o. Iūmo pro Intēsione & sic dēmūs albedinē augeri dum intēdit. **C**o. mō pro maioratōe q̄ntitatis discrete vt dicim⁹ numer⁹ augeri p̄ appositionē vñtatis vel nūc. **C**o. Tertio mō pro maioratōe etiū facta sine aliq̄ additiōe. & isto mō dī illud q̄d rarefit augeri. **C**o. Quarto mō accipit̄ pro maioratōe facta per appōne⁹ silis vt cū dicim⁹ aquā augeri p̄ appositionē none aque. **C**o. Quinto pro maioratōe facta p̄ appositionē dissilis convērti in file isto mō dicim⁹ ignēz augeri p̄ appōnē lignoz. **C**o. Sexto pro maioratōe vñtatis facta p̄ intus susceptionē nutritiōi & queris ip̄s⁹ in maiores ptes q̄ sint depedit p̄ actionē caloris nālis. Et soli isto vltimo mō accipit̄ hic. Hāz̄ oēs alij modi nō p̄prie augmētatiōes finē modū lo quēdi Aristo. **E**x hoc pōt̄ bēri qd̄ sit augmētatio p̄prie dicta. Et dicit q̄ augmētatio p̄prie accepta est queris nutrimenti in potētia corporis aīati in corp⁹ actu aīati magis q̄ est depedit p̄ actionē calo: si nālis facta ab aīa vt viuū suā debita q̄ntitatē attingat. In qua descriptiōe tangit̄ cā for malis cū dicit qd̄ est queris cā mālis cū dī nutritiōi in potētia corporis aīati. Instrumentalis cā tangit̄ cū dī p̄ actionē caloris nālis & cā efficiētī p̄ncipalī cū dī facta ab aīa. finalis vō cā tangit̄ cū dī vt viuū suā debita q̄ntitatē atti ngat. **E**x bac apparēt̄ p̄ditiōes augmētatiōis p̄prie dicte. **C**o. Iūma q̄ sit adueniente aliquo & p̄ hoc differt a rarefactione. Scđo oportet vt ex alito & alimēto fiat vñz & per hoc differt ab acero lapidū. Tertio q̄ q̄libet p̄s p̄ncipalī & porosa aucti augeat̄ & p̄ hoc differt ab inaīatis: vt cū ignis crescit p̄ appositionē cōbustibilū nō p̄prie auger q̄r nō quelibet p̄s ei⁹ auger. Quarto oportet q̄ augmētatio sit eius dī a p̄ncipio augmētē vñctis ad finem p̄ de gnātōe aliter nil augmētare q̄: nō antiquū q̄: nō inanc̄ neq̄ no uim: q̄: nō p̄fuit in p̄n⁹ augmētē. Duo etiā regunt ex p̄tē alētis. **C**o. q̄ possit querere nutritiōm in sui substātia. Scđo q̄ hēat̄ poros & venas in qb⁹ tale alimentū possit recipi ne duo co:p̄a sint in eodē. Sili ex p̄tē alimētū. **C**o. q̄ sit in potētia ad formā aliti. Scđo q̄ cito possit digerī. **C**o. Secundo est notandū q̄ bec tria necessaria requiriunt in augmētōe. s̄. alitū qd̄ est vñctis. 2°. quo aliē & hoc ē aliūtē. 3°. aliē & hoc ē duplex instātale. s̄. calor nālis & potētia digestiū & p̄ncipalī. s̄. ūa vegetatiū. **C**o. Tertio est notandū de modo p̄ quē ūa augmētē: & est opinio vt ferē q̄ augmētē h̄z fieri p̄ alimētū. ita q̄ illō alimētū recipit p̄mo in stomacho & ibi dequoq̄ & digerit. & digestū p̄titur q̄m pars grossior emittit p̄ ptez inferiorē & alia p̄s subtilis ad huc ineli⁹ deducta & digesta in epatis cōsertit̄ i sanguinē q̄ p̄pet ex rubedine epatis: & tūc pars grossior vadit ad vñctis: s̄ p̄s subtilis vadit ad co:p̄. & itē ibi digerit ita q̄ p̄s grossio: vadit ad vala ūeminaria & ibi recipit virtutē gene rativā: s̄ p̄s magis subtilis trāffet p̄ quasdz venas p̄c dentes a corde que vene capillares nūcupant̄ ad quālibet p̄tez corporis & recipit̄ in poris & tūc dī cambiū v̄l glu tem aut ūo: bem & querit̄ in subāz p̄tuz aliti & facta queriōe extendunt̄ mēbra & illa extēcio p̄pria est augmētū.

Quatūz ad 2° articulū sit hec. **C**o. p̄clusio ad augmētationē regrit̄ mot⁹ localis. p̄ obat̄ q̄ regrit̄ aduenire nutritiōi ex illa p̄ditiōe: s̄. illud aduenire nō ē nisi p̄ motū localē igit̄. **C**o. vera. **C**o. p̄clusio ad augmētationē regrit̄ alteratio: p̄z q̄ nutritiōi est in p̄ncipio dissimile & dī fieri in fine file. 2°. de anima. **C**o. Tertia p̄clusio ad augmētationē regrit̄ vera corruptio p̄z q̄: dissile subāliter. s̄. corp⁹ inaīati nō posset assilari corpori aīato nisi p̄ius corrupt̄. **C**o. Quarta p̄clusio ad augmētationē regrit̄ vera gnātō p̄z q̄: vel materia in qua for ma nutritiōi corrupt̄ remanet nūc q̄ nō est dīcendū vel generat̄ in ea noua forma subālis. ergo est vera gene ratione simili. **C**o. Quinta p̄clusio ad augmētationē regrit̄ nutritio p̄z q̄: p̄ augmētationē quelibet pars vñctis porosa acq̄rit̄ magis q̄ depdiderit. igit̄ quelibet pars vñctis nutritiōi ūa tenet̄ q̄ nutritiōi i vñcte nō est aliud q̄ depdidi restauratio & ūo restaturatio est nutritiō. **C**o. ūo p̄ augmētatio & generatio sunt spēs mot⁹ alīs mutatiōis difīcte: p̄z q̄: differūt̄ ūo cū generatio sit ad substātiam

nouā & augmentatio ad quantitatē maiori. **C** Septima p[ro]p[ter]o q[uod] augmentatio nō est solū motus: p[ro]p[ter]o q[uod] nūc per solū motum localem aliqd augeref nisi etiā nutrimentū alteraretur. **C** Octava p[ro]p[ter]o q[uod] augmentatio nō ē solū alteratio seu digestio p[ro]p[ter]o q[uod] p[er] solā digestiōnē ēt nūc fieret augmentatio nisi nutrimentū corūpereſ & i subā rei augēde cōverteretur. **C** Nonā p[ro]p[ter]o q[uod] nō ē so[lo] corruptio. q[uod] so[lo] corruptio augmentatio nō p[ro]ficit nisi gnātio p[ro]p[ter]is for[um] in māz nutrimenti supueniret. **C** Decia p[ro]p[ter]o q[uod] augmentatio & nutritio dīnt rōe: p[ro]p[ter]o q[uod] ga[lo]s sīt idēz in re. tñ nutritio nō cōnotat in sua rōne nisi q[uod] fiat depediti restauratio. augmentatio vō cōnotat q[uod] ultra hoc gnātio plus q[uod] depediti. **C** Ex his p[ro]p[ter]o q[uod] augmentatio nō ē q[ui]nti mot[us]: h[ic] ipsa oib[us] exītib[us] sit augmentatio salē si fiat cōversio i maiores p[ro]tes q[uod] de depediti & ipsiō nō exītib[us] nō ē augmentatio q[uod] hoc dato segr[er]o q[uod] augmentatio non ē motus: q[uod] idē mot[us] & unū mot[us] sic ut pp[ro]p[ter]o, & pp[ro]p[ter]o uera p[ro]p[ter] elencoru[m] modo si isti gnātio nō sīt unū mot[us]. ergo nec augmentatio ēt unus mot[us]. **C** Ad ar[istoteli]m cōdī dī illis gnātio exītib[us] est augmentatio & nō exītib[us] nō ē t[er]cium. **D** q[uod] arguit q[uod] illi gnātio motus sunt cā & dispōnes p[ro]nis ad augmentatiōnē necessaria regīte & nō q[uod] augmentatio sit illi gnātio mot[us]. **C** Nodandum iñ q[uod] gnātio p[ro]pis corporis aīam ē gnātio simpli[us] quia substatia mī in ordine ad totū cōpositū p[ro]p[ter]o dīci h[ic] q[uod] p[ro]t[er]o tū nī capit p[er] eā ēē simpli[us]. h[ic] ēē malū q[uod] ē sibi ēē fīm quid.

Pro tertio articulo est notādū q[uod] q[ua]ntitas p[otest] dupl[er] cōsiderari. s. mathe[mat]icē ut abstrahit ab oī q[ua]ntitate & substāria sensibili. sed mō nāliter ut ē terminus corporis nālis. p[ro]mo mō q[ua]ntitas nō h[ic] h[ic]. i q[ua]ntitate enīz st̄inua sit accepta nō ē minimū nec maximū: sed idiscreta b[ea]tē ē minū. h[ic] si ē maxū. **S** scđo mō i q[ua]ntitate continua est dare & mediū h[ic] latitudinē fīm q[uod] ab illo in aliud p[otest] fieri mot[us] & maximū & minimū inclusive uel exclusiue in q[ui]libet spē: ut patuit alqualiter in p[ro]mō h[ic]us de minimo nāli & z. de aia. & sic q[ua]ntitas allq[ue] mō h[ic] h[ic]. **C** 1° ēt no[n]ādū q[uod] termini mot[us] nī ē necessariū q[uod] sine h[ic] positivus: sed suffici[us] q[uod] sint h[ic] p[ro]natue loq[ue]ndo de p[ro]mis termis nī d[icitur] se cūd[icitur] ut h[ic] est in scđa q[ua]nti h[ic]us q[ua]nti. **C** Tertio ē notādū q[uod] mot[us] ad q[ua]ntitatē uel ē augmentatio uel diminutio.

His p[ro]missis dīcis ad q[ua]ntitatē p[ri]ncipali[m] rīdēdo q[uod] ad q[ua]ntitatē ē p[er] se mot[us]: q[uod] illud q[uod] h[ic] latitudinem ītēsiā uel exēsiā acq[ui]sibilē p[er] se p[er] uerū motu successiūz nō interruptū & nō p[otest] aliqui acq[ui]r[er] nisi p[er] motu factum in ipso cui acq[ui]rit ad ipsū p[otest] cē p[er] se mot[us] h[ic] q[ua]ntitas ē h[ic]us modi ergo t[er]cium. p[ro]p[ter]o cu[m] maior: q[uod] illa ē rō pp[er]ier quaz ad aliquid est p[er] se motus ex isto q[ua]nto. & minor: est p[er] se manifesta ad sensum quo ad singulas partes.

Sed hic sunt difficultates an augmentatio a p[ri]ncipio uitatis usq[ue] ad finē sit una cōtinua uel nō, dīcit p[ri]metator: 3° h[ic] h[ic] nā a minima q[ua]ntitate aucti ad maximā quā h[ic]ebit h[ic] sit plures augmentatiōes iter q[uod] intercedunt multe q[ua]ntitates medie ut p[ro]p[ter]o p[er]ueris & plātis. h[ic] quilibet illarū augmentatiōnū est una in se cōtinua: h[ic] q[uod] intelligit dīctū cōmetator: 3°. h[ic]us q[uod] mot[us] augmenti nō ē unū: q[uod] tūc cūlibet parti sensibili p[ro]pis correspōderet pars sensibili q[ua]ntitatis acq[ui]site. **D**ī q[uod] intelligit de augmentatiōe ipso p[er] dicta necessario tūc exigita ad uerū augmenti q[uod] ē conuersio aliūtē in subā alīt que ē subita & in instanti & est uera generatio noue p[ro]pis q[uod] esse cōtinua ē ipso possibilis: q[uod] si ēt continuā tūc cūlibet instanti p[ro]pis mēsuratiōis illa augmentatiōe correspōderet p[er] gnatā: & ita essent infinite p[ro]tes gnatā in actu quarū q[ui]libet ēt tante uel maioris q[ua]ntitatis q[ua]nti ē minimum naturale nēc essent cōmunicantes inūcē.

Ad argumēta in p[ro]mō. **C** Ad 1° dīcis q[uod] maior rōr est falsa: sed regīt q[uod] h[ic]at latitudinē intēsiā uel extē finā eo modo quo dīctū ē p[er]clōne p[ri]ncipiā. **C** Ad 2° p[ro]p[ter]o q[uod] h[ic] h[ic] large accip[er]ē h[ic] h[ic] & sic nō loquitur Aristo. i p[er] dicamētis: h[ic] stricte dīctū relatiōe. **C** Ad 3° p[ro]p[ter]o rōfī ex dīctis in secūdo articulo q[uod] gnātio h[ic] regīt: sed nō ē augmentatiō formalitē ad p[er]hatiōnē dīctēdēns: p[ro]p[ter]o ibi accip[er]ē augmentatio large. Et reptitur in q[ua]ntitatē h[ic]etas capiēdo h[ic]etate pro distātia positiva inter terminū a quo & terminū ad quē que ē sufficiēs ad motū. **C** Ad 4° dīcis q[uod] recipit

i pleno per cessionem uel cōdēsationē corp[us] p[re]cedēns. f. humors & sic duo corp[us] sīt simūl t[er]cium. **C** Q[uod] 4°.

Erum ad relationē sit per se motus v[er]o quisito. q[uod] p[otest] advenire aliqui sine motu facto in eo cui aduenit ut p[ro]p[ter]o de dextro aut sinistro ī colūna cāto per solam mutationem aīalis & de similitudine que aliqui aduenit ex sola mutationē facta ī subiecto uel fundo filiūdīnis opposite & ad nullū tale est per se motus. **C** In contrariū arguit q[uod] relatiō aliqui suscipiat magis & minus per aristō. In p[er]dicamētis ca[us] de ad aliquid: & ad talē formā est per se motus quia habet latitudinem gradusalem acquīsibilem per uerū motū. **A**d h[ic] q[ui]stūla dī simūl frāscī mayronis. 29°. dī. p[ro]p[ter]o sic. q[uod] si sīt duo alba. unū ut. 8°. & sit. a. & alterū nī q[ui]uo. & sit. b. sīt filia ī q[ua]ntitate & si nō gradu ade quātis tūc si remittas successiū albedo. a. usq[ue] ad gradū ut quātus exclusiue ī utroq[ue] albo dato itēdet filiūdīni successiū & cōtinue sicut remittas albedo. a. & iste mot[us] ī cōtinuū terminab[il]it ad filiūdīni p[er] se q[uod] nī ad albedinē: tūc q[uod] albedo. b. nec intendit nec remittas. & albedo. a. remittas & nō itēdit filiūdīni ī itēdet ī utroq[ue] tūc q[uod] distictoz p[er] se terminorū sūt p[er] se distictē mutationes ex hoc. 5°. & talē mutatio & ītēdit filiūdīni seq[ue]lē successionē remissionis. albedi nī. a. sine itēruptiōe quare ad relationē erit p[er] se motus.

Sed hic sīt due difficultates. p[ro]p[ter]o q[uod] tūc ad motū alteratiōis unius filia ī ouēbūtūr uero motu & reali oīa sibi filia ī q[ua]ntitate q[uod] akerab[il]is. p[ro]p[ter]o q[uod] i p[ro]p[ter]is aut angēb[il]is filiūdīni aut remittas successiū. Sicut dīctatur de similitudine & de ineq[ue]litate & sic p[er] se nulla illis poterit aīcīlū aduenire sine motu facto ī ipso. **D**ī h[ic] frāscī cōceden[us]. p[ro]p[ter]o & p[ro]p[ter]o īmo mutato uno dīctū locatū mutas q[ui]libet aliud ens p[er] deū nō tūc localū nā unīq[ue]dīz aliud ens ad dīctū īmo h[ic] alia & alia distātia ad motū dīctū. Sic i. p[er] posito alterato uno sili unīq[ue]dīz aliud sibi filie ī q[ua]ntitate q[uod] al[ter]at mot[us] īmathematico q[uod] nī regīt determinatū sītū & iste mot[us] ē realis ut distinguit ī itētionalē h[ic] ē realis regīt determinatū sītū. & approssimātōes motoris ad mōbile: nō tūc alterat nec mouet localū nec ad aliquid absolutoz rōne alteratiōis facē ī fili. Et q[uod] dī q[uod] tūc si poterit p[er]dictē relationes aduenire aīcīlū sine mutationē t[er]cium. **D**ī q[uod] illū dīctū h[ic] itēlligit dī relationib[us] nō suscipitib[us] magis nec minū sicut de paternitate q[uod] aduenit patrī p[er] sola gnātione filii. **C** Aliā difficultas: quia relatiōe tūc ēt q[ua]nta q[ua]ntitatē p[er]fectionali & sic ēt finita uel īfinita: & p[ro]p[ter]o q[uod] suscipitib[us] magis & minus p[ro]p[ter]o ē salsū: q[uod] unus p[ro]ctus h[ic] ī se īfinitas relationes cum h[ic]at ad oīa alia p[ro]cta univeriā alia & alia distātia & sic si rōlo dīceret p[er]fectionē includeret ī se īfinitas p[er]fectōes & ēt īfinitē p[er]fectōis ūebūe q[uod] nō exēsiū cū p[ro]cta sit īdīvīsibilis & tūc q[ui]libet p[ro]sona dīvīna caret dīctū p[er]fectōib[us] q[ui]m relatiōnib[us] p[ro]p[ter]o alia p[ro]sona. **D**ī q[uod] dupl[er] ēt q[ua]ntitas īfinitis sicut h[ic] ēt ī p[er]fēdētiōē h[ic]ōne. una p[er] īmo q[ua]ntitatē discrete q[uod] seq[ue]lē rōne specificā & stat īdīvīsibilis & dī p[er]fectōes: nā spēcīes sūt sicut nārī. 8°. ī metaphysice: & h[ic] nō h[ic] relatiō ītēdit. Aliā ēt seq[ue]lē gradū īdīvīsibilis & illa nec dīctū p[er]fectionē nec īperfectionē īfinita ī īfinita & illā ī h[ic] relatiō. **A**d argumētū dī q[uod] ad relationē sīt ēt p[er] se motū p[er]severāte terciū modi. s. solitarie q[uod] nūc acq[ui]rit relatiō aliqui q[uod] in illo uel in relatiōe opposito acq[ui]rit fundamētū relatiōe opposito: & tūc solitarie nō acq[ui]rit nō sic ēt ī q[ua]ntitatē q[ua]ntitate & ubi: & sic itēlligit Aristo. 5°. h[ic] 5°. **C** Q[uod] 5°.

Erum mutationes distinguuntur p[er] nō distincōnē terminoz ad quātis. Quod non q[uod] īdīctū ubi specie potest acq[ui]rit p[er] motū circularem & rectam qui motus sunt alterius speciei & īcōp[er]sibilis uel īcōparabilis. 7°. phīsicoz. **C** p[er]terea generatio uni ca ex semine & ex putrefactōe sunt dīctū ūebūe specterū: & tamen terminus est īdīctū ut patet de mure genito utroq[ue] modo. Nam natura specīca mūris est terminus formālis & quid ī utroq[ue] productione & inūs est terminus q[uod] et expletive. Incontrariū est Aristo. ī hoc. 5°.

Ad eiusdem q̄nōis sūt tria notāda. **P**rimo q̄ ista spē nō ē imēdāta sed dēpendet ex his duab⁹. **N**īma q̄ i mōtib⁹ diffērētib⁹ spē sūt forme fluētē d̄fētē spē. **S**ecunda p̄p̄ q̄ forma terminatē ubi altera istaz est falsa p̄ positio est falsa. **T**ercia notādū q̄ gnātō aliter p̄siderat ut respicit subiectū gnātōis & nō solō terminū: q̄ ut sic ē formalitē m̄tatio positiue & ut sic diffinit̄ hic ab Aristo. alio mō t̄ solō respicit te: minū ad quē & sic ē p̄ductio forme & nō muta id. **T**ertio notādū corēlariē q̄ p̄ductio p̄sindit a mutationē: q̄ mutation in sua rōne formali respicit subin q̄d sebz p̄ illa alter q̄ p̄z: & manet sub utroq̄ terminorū q̄ p̄z ex. 5°. & p̄z hui⁹. a quo subo p̄ducto bz se p̄scidit. nam c̄reatiō ē p̄dictiō in qua nullū cōcurr̄t subiectū similiter in diuinis est productio sine subiectū.

Mis p̄missis ponit̄ cōclusiōes. **P**rima q̄ gnātō uniuoca & eq̄noca ut sūt formali p̄ductio & respi-
ciūt solū terminū q̄nūcīq̄ spēcīe distinguit̄ p̄st eē ad
eundem terminū spē bz ista p̄clō exēpli plariter q̄ gnātō
ignis ab igne & ab excuslō lapidis uel a motu sūt ad eundem
terminū. Sist̄ p̄ductio caliditatis a calore ignis usq̄ ex
cōcurſu radiorū. Sist̄ gnātō ca. mis a uirtute gnātōna semi-
nis & nutritiō aialis sūt atē eundem terminū & iste p̄ductiōes
reddēdo singula singulis sūt diuersaz rōnū. p̄clō ergo ne-
ra. Et rō hui⁹ est q̄ p̄ductiōes d̄cūt sūt relatōes non solū
p̄nt distingui ex termino ad quē origiñaliter bz ex p̄ncipijs
ultra diffētōes spēcīa ex diffētōis cōntialib⁹ eaz itriſe-
cis nobis ignoratiō siue ignētis. **S**ecunda cōclō q̄ apes ge-
nerata ex semine & gnātā ex p̄trefactōe ē eiusdē spē & fili-
dicat de mūrib⁹ & oib⁹ alijs p̄cēdē mō genitū. probat q̄
easdē op̄atiōes h̄nt & circa adē oba. illam utraq̄ apis
mēllificat & generat sibi sile. Q̄ si negēt de aialib⁹ nō p̄t
negari de plāris que nō de semine p̄t p̄letha p̄ducit
uniuoco semen ex quo gnātā p̄tate eiusdē spēcīet & talia
aialis ab eiusdē p̄seruat & cōrūpūt eosdemq̄z morib⁹ h̄nt si
ue q̄z ad surū siue q̄z ad decūlū: & q̄z ad motū p̄
grellūnū & eadē h̄nt organa. ex unitate autē motū p̄cludit
p̄bz p̄o celi & mundi unitatē nāe. Et cōmētator dicit ibidez
q̄ motū nō p̄uenit nisi ex unitate nāe. **D**īfirmat q̄ mē-
bra leonis n̄ dīnt a mēbris cervi: nisi q̄ aia ab aia. cōmē-
tator p̄o aia. bz genita ex semine & p̄trefactōe h̄nt eadē mē-
bra spēcīe & gnātā q̄nūcī media p̄nt cōcludere unitatem
spēcīa siue sumpta ex accidētib⁹ siue ex op̄atiōib⁹ cōclu-
dit proposituz de unitate generatoz sūt & sic quare q̄c.

Secunda bic sūt due difficultates. **P**rima q̄ excusio
lapidis nō uidet̄ cā gnātōis ignis q̄: tūc estet
cā equōra q̄d n̄ dīgit: q̄ cā equōca & p̄fectio: effectu &
spectus nō ē p̄fectio: suba & absoluto bz ecōtra. Dicit q̄d
cā mīstalis & q̄ argu⁹ bz vitatē de cā p̄ncipali & tō
Calia difficultas q̄ cōmētator: 8°. p̄lūcōrū. 9°. 46. con-
tra Aut̄. q̄i iponit sibi ibidez cōmētator uoluit q̄ hō po-
terat gnātā equōce. inq̄ enī cōmētator: q̄ unius nāe unus
ē rātū modus cōscādi q̄ p̄bat p̄ rōnes suas ibidez: q̄ gnā-
tio eiusdē nāe p̄supponit idēpūtate nāe: q̄ alt̄ qd̄sibet pos-
set gnātā ex quolibet cōtra Aristo. p̄o hui⁹. & eadē species
posset gnātā a nā & a casu. Et quo ifert q̄ hō posset gnātā
ex semine asini & infinitis materijs. **P**ieres. Impossibili-
te ē eandē nām produci a casu & nālī. ergo eadē nā si pote-
rit diuersis p̄ductiōibus cōcāri diuersaz rōnū. aīs p̄z & p̄-
bat p̄na: q̄ accipio unā istarū p̄ductiōuz aut p̄ istā hec nā
p̄ducit̄ in plurib⁹ & sic erit nālis & altera ex p̄nū erit i pau-
ciorib⁹ & sic erit a casu. **C**ad istā difficultatē dicit q̄ com-
mētator nō loquit̄ exp̄s ibi nisi de hōie h̄ Aut̄. nihil enī
gnātōle uniūoce ē gnātōle equōce nisi sit ita iperfectū q̄ cā
eq̄noca sufficiat ad gnātōnē eti⁹. & Ideo entia iperfecta p̄st
gnātā equōce & uniūoce p̄fecta aut solū uniūoce. Et cōmē-
tator n̄ loquit̄ gnātā bz ipin. 3° de celo & mūndo. 9°. 42.
ubi concedit q̄ in accinib⁹ spē nō ē gnātā ab uniūoco et
ponit exēplū d̄ calore. qui gnātā equōce ex motu & ex cō-
cursu radiorū & ellā a calore uniūoce. Similiter de substā-
tūs. 3° de celo & mūndo. 9°. 56. q̄ exit̄ ignis a lapide nō ē

de ea⁹ trāslatiōis bz de ca⁹ alteratōis. hoc ē nō gnātā per
latōnē bz p̄ alterationē. gnātā eti⁹ p̄ motū localē. 12°. me-
taphysicē. 2°. 19°. & p̄ methar. de gnātōne ip̄ressionū
ignitā. Idē bz de aialib⁹ p̄ multa gnātā equōce. 12°.
metaphysicē. 2°. 19°. Et ueste dicitur fieri de corporib⁹
equōz mortuoz & apes de corporib⁹ uacaz. Ad ar̄. Ave
rois. **C**ad p̄m⁹ dī q̄ mājō: bz vītātē de mā p̄manētē q̄ est
altera pars cōpositū & nō de trāscūtē q̄ ē terminā a quo nā
ignis p̄t gnātā ex ligno & stirpa: & tūc mīnor ē falsa. **C**ad
2° dī q̄ utraq̄ gnātā cēt a nātā uniuoca q̄ equōca. bz eq̄
uoca sit i pauciorib⁹ uel extra semp & frequētē nō seguit̄
q̄ sit a casu: q̄ gnātā magis ponderis auri puri uel facin-
ci exēdētis solitā q̄ntitatē uel eclipsis solis fieret a casti q̄d
est falsū: q̄ sūt a nā p̄ se illa sēdētē & ex abūdātā māe uel
ab agētē a p̄posito sicut de eclipsi solis ab intelligentia illaz
per se ītēdētē. nec ita cōnertuntur fieri extra semp &
frequētē & fieri a casu sicut bz in exēplis īmediate positis:
sed q̄d fit extra semp & frequētē & p̄ter itētōne agētis fit a
casu q̄d nō cōtīngit in p̄posito sicut ēt nō oē q̄d fit frequētē
est a nā bt. bz de ītētōne frequētē creditoris a debito
re nō ītēta. diuīsio aut̄ Aristo. i. 2°. phīcoz de his q̄ uenit
a casu & fortuna ant̄ nālī ē q̄ p̄ ut i plurib⁹ sub illo membro
cadant: nā casus sepius ē in his que sūt extra semp & fre-
quētē q̄z in his que sepe sicut que euēnit nālī ut pluri-
mū sūt semp uel frequētē & cōcedo q̄ dītī Aristo. nō
est cōpēta: nec cōnertē ultimū mēbrū cuī casu. nerhīt̄ seu
iant rārō seu nō semp casus ē in his que sūt p̄ter mēbrū
ultimē agētis & hoc ē formale & ultima differentia casus.

Cad Argumēta facta i p̄n⁹. **A**d p̄m⁹ dī duplī. p̄uo q̄
ubi flūes bz lin̄. recta & bz circulū sūt eiusdē rōis
incognitū ubi flūes bz recū & circulare q̄ accidit̄ h̄tētē sicut
magnum illa. sup quā sūt mot⁹ nō sūt cī. sc̄dē rōmā & tō
quo ad ubi & ubi flūes p̄ se & tō nec quo ad motū p̄ se.
Cuel dīcat q̄ nō op̄z ex diffētōe motū arguere diffē-
tōne terminōz nisi forma fluēs & terminōz bz sūt eiusdē
spē q̄d i p̄dictis motib⁹ nō cōtīngit. **C**ad argu⁹ p̄ncipale
bz exēplū cōclusio.

Erum

in generatiōe substantiālē sūt
resolutio usq̄ ad viāz p̄māz

Q̄d sic q̄ alt̄ forma substantiālē sequens ad
veniret enti in acto h̄ Aristo. p̄o. 7. 5°. hui⁹.

& p̄ de gnātōe: 7. 5°. metaphysicē. & cō-
mētator: 2°. de aia: 2°. 4°.

In cōtrātiū arguit̄: q̄ tūc
mōt⁹ h̄nt̄ sūt sine termino ad quē & moueri sine mutatione
esse cōsequētē est falsū. 6°. hui⁹: agitur & aīs. & cōsequētia
declarat̄: q̄ alteratio p̄cedēs introductionē forme substani-
tālis cuī sūt in tēpōe finito est finita & illa ante instans intro-
ductiōis forme nō bz terminū: q̄ n̄ habet̄ terminū cuī
habitus p̄sensib⁹: nā cēsset mot⁹. p̄o. dc gnātōe altera-
tionē durante cēsset̄ alteratio nec habet̄ terminū in insta-
tiōi introductionē forme: q̄ in illo instanti nulla est ibi q̄tās
primo q̄ia in illo instanti introducēt̄ forma substantiālē
materiē unde sūt op̄inōnē contraria.

Ad q̄ōnē breuitatē dīcūt̄ q̄tuor cōclusiōes. **P**rima q̄ i gnātōe simplū seu forme substaniālē nō sūt
resolutio usq̄ ad materiāz primā p̄ remotionē diuīs
accidētū realiter distinctorū a mā p̄ma p̄ rōnez in ediatē post
oppositum posittā. **P**. Dispositiones introducēt̄ nō cor-
rumpunt̄ a cōspēcētēs: sed magis ecōtra. nec ab agētē
q̄ gnātā ab ipso nec a forma it̄roducēt̄: q̄ illa n̄ ē: & q̄
sūt dispositio pro illa & similes illis in specie cōpatiūt̄ enī
ipsa sūt hāc op̄inōnē. nec a forma substaniālē cōspēcētā
bz magis ecōtra nec a materia q̄rilla cōpātēt̄ cuī omni forma
ma quātū ē ex se nec ipsemer corūpūt̄ se q̄ corūpūt̄ sūt a
suō cōtrario. p̄o. de gnātōe & inde cātis longitudinis et
breuitatis uite. & nūlī est sibz p̄sēt̄ cōtrātiū p̄ Aristo. p̄uo
hui⁹. & i p̄dicātēt̄ ergo a sufficiēt̄ diuīsōe a nūlō cor-
rumpunt̄. **S**ecunda cōclusio q̄ ex parte forma substaniālē
liūm i generatione elemētorū sūt resolutio usq̄ ad materiā
p̄mā sūt intelligendo q̄ in introductionē forma elemētū nō
remāt̄ aliquā forma substaniālē in mā p̄cedēs formaz

generis elemētis remaneat dispositioes introducte. **P**artet ista celo: q; qdlibet elemētu unicū unicam formā substantiale bz in mā cū sit co:p^o simplex bz nō sit ens simplex. **C**ertertia cōclō q; in gnātōe mixti substancialis & homogenei ex quocūq; fiat nō sit resolutio usq; ad materiaz priuā ex pte formaz substanciali effo q; forme elemētoruz remaneat imito fin Antē, & cōmētatorē, 3°. cell & mūdi. 2°. 6 7°. ista celo, p^o q; forma mixti p̄supponit in mā formaz elemētales: nā i gnātōe mixti cōmūpī nec alterū nec ambo. saluas enī virtus eay p^o de gnātōe. sed si nō remanet formaz: sūn allos imito forme substancialium tūc bz sit resolutio usq; ad mām p̄tinā. ita q; tātu remanent in mā dispositioes acciētales pro forma substanciali mixti introducēda q; p^o q; talis forma nullā formā substanciali in mā p̄supponit cū sit forma simplex uniformis & homogenea i q̄libet parte subiecti. **C**uartā celo q; i gnātōe cuiuscūq; forme specificē & ultimā cūfūscūq; vñtēs p̄supponit in mā forma substancialis vegetativa: & sic q; i p̄duktionē forme bois aut asini & cuiuscūq; sp̄ci aialis p̄supponit in mā forma genita aialis. s. sensitua realiter distincta a formis specificis. sūr dicas de plātis suo. **C**Probatur ista celo q; hō & asinus cōueniūt cēntialr i aiali tanq; in p̄dicātō qdditatō p̄mī modi. aut iigī ista cōueniēta est in mā tantū tāq; in rōne aialis & hoc nō: q; tūc lapides & omne bñs māz p̄tinā cēnt aialis qd est falsuz. aut ista cōueniēta est i p̄pia forma specifica bois & asini & hoc non q; p̄pia differunt & ab ipsis abstrahunt dī: ie opposite s. rōnale & irrōnale. aut ista cōueniēta est i sensibus & sentire & hoc non: q; cū ista dicat potētias vel operationes que sūt acciēta que nō p̄tinēt ad p̄tinū mo^m dīcēdī p̄ se. nec ad qdditatē substātialū. & cōueniēta qdditatua bois & asini i aiali sit de primo modo relinguit q; in quolibet istorum ppter p̄pia formas specificas p̄supponit forma generis q; in adiētu specificē forme nō corūpuit in mā. **C** P. **D** forma aialis sit realiter disticta a forma bois & asini. pbat q; ipsa cōseqē sēlus & sentire p^o que nō p̄sequūtur primo aliquā formā specificā aialis: q; tūc per illaz inesset sensus & sentire cūlibet alteri aialis: nec insegitur simul oēs formas specificas animalis: q; tūc quecūq; illa inessent. incidunt per naturāculūscūq; aialis qd ē falsū: nā si per possibile uel v̄ possibile nulla sp̄es aialis et p̄t̄ boiem. adhuc homo habet et sensuz & sentiret & cū sensitua nō sit posterior intellectua in materia: q; tūc aliquid ēt̄ homo & nō ēt̄ aialis: nec simul q; mā p̄ma recipit for̄mas specificas medianib^o generalib^o fin cōmētatorē p^o metaphice. 6° de erro:ib^o seq̄ q; sensitua p̄cederet intellectuā i mā p̄ma q; p̄manet in adiētu intellectuē. **C** P. **L**ois ip̄i i sepulchro i triduo nō fuitset idē nūero: q; eadē nūero forma carnis & forma substancialis nerui & ossis nō remāsit ex quo p̄ eadē aiam xp̄s erat hō, & caro clus erat caro. & os os. & sic de alijs ceteris partib^o & illa nō remāsit in sepulchro. nūs ē falsū. fin illud p̄s. nō dabis sanctū tuū uidere corruptionē qd totū exponit beatus Petri i sua canonica de corpore christi. **C** P. Sic se bz vegetatiuē ad sensituum. & hecambo ad i tellectū sicut trigon^o ad tethrago^m. cū iigī qdrāgulus constineat trigonuz formālē. iigī & tellectuū sensituum & negatiuē & hoc i cōcreto q; i abstracto bz unū p̄supponat aliō i mā neutrū trī ē alterū nec icludit sū iūcē distinguit sic analogia sub suo analogate fin cōmētatorē. 2°. de aia.

Sed cōtra ista ultimā cōclusionē sunt difficultates. **P**rima q; tūc in eodē uidente tres forme substancialis vegetatiuē cēnt. nūs ē falsū: q; tūc due sup̄fluerēt & pbat cōsequēta: q; eadē pomus inquātū uñtēs habet aiam vegetatiuē que ē communissima & p̄ma. sine qua nulla aliaruz p̄t cē. 3°. de aia. cē. 3°. & cū filiores & magis qdditatē cōueniētes sint pirus & pomus q; pirus & filices ut p̄z ex eoꝝ fructibus sequit p̄ preter vegetatiuē generalez habebant alia vegetatiuē magis speciale: & cum due p̄mī eiusdem speciei magis cōueniāt q; pirus & pomus seq̄ q; adhuc speciale: ē aiam ppter p̄dictas habebat sū cuꝝ bee omnes non sūt sensitua nec fin locum motus nec intellec̄tuum. sequitur q; erunt vegetatiuē. similiter dicatur q;

erunt plures sensitua in eodez aial perfecto. Dicē qd nō est incōueniēs: q; sūt cōntialiter ordinate p̄ comparationē ad tale uñtēs talis specie specialissime nec sunt eiusdem ordinis cum una sit altera generalior aut specialior: non tamē se habent fin includens & inclusum superius & inferius q; ad p̄dicationē iter se in abstracto sicut se habent cōcreta. sed tātu qntū ad iesse & p̄suppositionē in eodez subiecto. & qn̄ predicator vivens de animali. aut aial de hoie tunc idem fin formam magis cōmūnē p̄dicatur de sc̄pīo sumpto ex parte subiecti fin formā minus cōmūnē. **C** Alta difficultas: q; tunc pro aliquo tempore erit vegetativa in mā quādo non erit sensitua similiiter sensitua quādo non erit forma specifica animalis quo dato sequit p̄ per aliquid tempore ali quid erit. uiuens & non erit in sensitioz nec sensitioz. Si similiter erit animal quod nec erit rōnale nec irrationalē cōtra porphyrīum in universalibus. Dicē q; nō est incōueniēs q; illa nō sūt i ultimato esse actuali & specifico sicut intelligit p̄p̄lītūs. Et cōfirmatur ista positio p̄ Aristo. p^o. de aialibus dicētē q; embrīo p^o uult uita plāte q; uita animalis. Tertia difficultas an in accidentib^o forme a qbus sumiuntur differentie generis & species sint distincte realiter. Dicitur q; non: sed tantū formalē & ex nā rei & hoc q; accidentia in abstracto sunt simplicia simplicitate opposita compositioni ex diuersis rebus realiter distinctis: nam accidentia sunt forme & forma est simplex in essentia fin auctore. 6°. p̄ncipiorum bz cōstituuntur ex actu & potentia ant ex genere & differentia loquendo de accidentib^o specificis uel ex gradibus diuersis sicut de numerib^o sed illi gradū nō p̄tinēt ad qdditatē. Quartā difficultas q; tūc forma specificē: puta aut hois aut asini nō adueniēt enti i potentia p̄ Aristo. & cōmētatorē in locis superius assignatis. Dicitur q; forma substancialis posterior nō aduenit cōposito ex materia & forma generali p̄iori sed tantū mere disposite per p̄lōrem formā & tātu nō totū aggregatū iformat nec formā priorem sed tantū materiali cui aduenit inmediate inbesue nō tamē immediate dispositiue. Et ex hoc p̄ solutio ad argumentum in principio. **C** Qd. 7°.

Litterum ad ubi sit per se motus lo-

re alicui sine motu facto in ipso cui aduenit. Igitur &c. consequēta p̄z, s^o, bñus. ideo ar-

guit Aristo. ex hoc q; ad relationē non est p-

se motus. antecedēs p̄z de ubi causato in colūna qdscētē ab aere nouicē facto a nento flante circa colūnā. **C** P̄t̄ rea. Aliquid potest continēt quiescere in eodem ubi & tamen continēt mouēt localiter ut p̄z de aqua existente in amphora mota localiter nec aitem si motū localis estet ad ubi per se illo habito cessaret motus ut p̄z p̄ de generatio ne. **C** P̄t̄ rea ultima spera monetar localitē: non tñ ad ubi cum ubi causetur a loco exteriori circundate fin auctore. 6°. p̄ncipiorum. quē si habet ultima spera. **C** P̄t̄ rea. In ubi non est h̄ietas nec magis nec minus q; necessaria regnum ad motum quēcūq;. **C** P̄t̄ rea. Ubi non acq̄rit partib^o sed totum sūl & totū sūl dep̄dit. ergo &c p̄z p̄ia: q; motū est acq̄satio p̄is post ptem. 6°. hui^o. & ad idūsibile non est motū. & aīs p̄z: q; i q̄libet ista: p̄is mē surans motū locale mobile ē i alio & alio ubi nec i duobus instab^o signatis talis p̄is mobile ē i eodē ubi: q; tunc in toto tpe intercepto iter illa duo instantia non moueretur. **C** P̄t̄ rea. Motū localis ē ad locum. Igitur non ad ubi patet p̄sequēta: q; unus p̄ se motū genere est per se ad unū terminū genere quito hui^o. & loc^o & ubi diffērunt genere probat antecedens: q; motū specificatur a termino ad quem. 5°. bñus. & motū localis dicitur a loco. **C** P̄t̄ rea. Differentia loci que sunt sursum & deorsum sunt eodem differentie motus localis. **C** In oppositum est hic Aristo. & in tertio bñus.

Ad evidētā bñus questionis sunt aliqua notanda. Primo fin auctorem. 6°. p̄ncipiorū ubi ē circumscrip̄tio corporis a circuitione loci p̄cedens. **C** Pro eius declaratione est intelligendum q; per circumscriptionem tria possimus intelligere aut circumscriptionem actinam

Tex.
p.84.

Tex.
p.17.

Tex.p.10.

Tex.p.55

Tex.p.48

Tex.p.1.

loci qua locus actus circumscribit et ambit locatum aut circumscriptiones passim quae locatum circumscribitur passim ut passim est actus corporis circumscripti. **C**ertio per istam circumscriptiones possumus intelligere quoddam esse derelictum in corpore locato loco circumscribente non ut est actus effectus ut procedes a loco nec ut passio locati sed ut est quidam actus liberis mobili capitis distinctione et diversitate a loco circundante ut est ab illo effectus et sic est genus et predicamentum de pers. **S**ed cum est notandum quod in ubi non est prietas intrinseca seu finis sed solius extrinsecae per coparationem ad motum gravium aut levium cui termini primi et totales sunt communis orbis lunc et centrum mundi. Aliquam accipit ista prietas penes appetitum mouentem ut si quis procedat ire ad dominum ut ibi gescat ubi illud ubi gescit maxime distat ab ubi a quo incepit, inueni et hoc dico i coparatione ad appetitum mouentem et talis extrarieras sufficit ad motum localis. **C**ertio est notandum quod in omnibus motu regratur ser. s. mouens mobile terminus a quo motus et ad quem et dispositio finis quam sicut est spatium in motu locali. **L**ultimo est notandum quod duplex est terminus motus localis quodam trisecitur acquirit mobilis ratione subiecto et extrinsecus et iste est locus qui non acquirit mobilis nisi ratione mensura extrinseca. Est enim locus adequantus locato ex his in corpore locante. 4°. phisicoz. et motus localis denominatur a loco duplicitate. quod locus est notior ubi. 2° quod locus undique ambit locatum et est sibi adequatus ac si esset forma sibi inherens.

Dis pinnis dico tres conclusioes. **P**rima est quod ubi formaliter sumptu acquiritur in instanti hanc conclusionem probat quodcumque arguitur in oppositum, et probat per Aristotelem. 6°. phisicoz. dicens quod mobile motu et quilibet instanti ipsa quod mouetur est ratio et ratio spacio sibi equalis. nam huius acquisitionis ubi seu una acquisitionis ubi quod est motus localis sit in tpe in acquisitione esse ubi est in instanti. **C**onclusio terminus extrinsecus motus localis supple loco non acquirit totum similem. prout quod acquirit prius medietas loci et totus loco ut per ipsum ad sensum et per ipsum quia est medietas quae et sic de quilibet parte propotionali ei. **C**ertia actio quod non dat unum ubi catur a centro extensus per totum mundum ad cuius partes sit per se motus localis tangens ad per se terminum extrinsecum: quod si studi ubi aut est fixus et immobile finis se totum et quodlibet sibi ita quod per nullam potest nec naturale nec divina est mobile et tunc erit aliquid finiti extensum quod potest divina infinita non potest mouere contra Aristotelem. 4°. et 7°. huius finis enim per proportionem maioris et minoris activitatis mouentis supra resistentias causat motus et velocitas eius si studi ubi est immobile finis se et quodlibet sibi et tunc eo moto finis situm sic iste non erit amplius illud ubi quod variabilis sit et tunc aliquid mobile per suum motum localis uno quod prius ictipot moueretur primo deficeret esse et sic non erit mobile: quoniam mobile motu locali vel ubi est est aptius naturae esse sub utroque termino motu ut per distinctionem motu et mobilis que est se habere vel posse se habere alter quam prius. **P**terta. Partes ubi toti celi motu aut mouentur sicut celi prius celi motus et tunc terminus motus est acquisitus mobilis an motu et distinctionem motu non est actus enim in potentia sed quod est modius iter potest et actus. 3°. et 5°. huius. et huius probat in qua duraret motus Aristotelem. per modum generationis aut ille pates ubi non mouebantur sed remanebunt ecedez successione in diversis partibus celi motu et tunc id est accedit noster invenimus in migrabit de subiecto uno adequato ictus et ad aliud subiectum adequatum ictus quod est falsum: quod accedit est in esse. 7°. metaphysicae. et quod est manifesta. **P**terta. Si si est in centro a quod est catur per se effectus: tunc si erit illud ubi et per se non posset esse motus localis ad aliquem per se terminum extrinsecum centro non existente. **C**ontra dicunt quod centro si exiret catur aut permutabilius si studi magnus ubi totius mundi a centro ymaginario. **C**ontra quod si ens non est causa efficiens aut permutabilius ens in actu aut conservabilius quod efficiens et non sunt causa priores inesse. 2°. phisicoz. Et ad hanc conclusionem vide alias rationes in quarta questione de ultima spera.

Sed hinc sunt difficultates. **P**rima quod tunc non erit dicitur iter generatione subiecto et acquisitione ubi. Nam subiecto in instanti et si sit ubi pars et alteratio que est via pulsa ad substantiam et motus localis qui est via ad ubi si-

unt in tpe. Dicit Iohannes. quod quodcumque ad hoc non est dicitur sed est dicitur penes subiecta et terminos quod subiectum motus localis est ens in actu est enim a subiecto in subiecto ut per hoc. 5°. et generaliter subiectalis in prima. 6°. phisicoz. et 5°. et 6° de generatione et terminus a quo generaliter simplius est pulsat subiecto et terminus ad quem est subiecto ubi et terminus ad quem est ubi. 6°. Si sit est dicitur quod terminus extrinsecus motus localis. s. locus acquiritur peribiliter in oibus aut alijs motibus terminus extrinsecus acquirit paribiliter. Est et alia dicta quod quodcumque subiectum dicitur generaliter corruptum regitur alteratio procedens non sic autem est motus ad ubi. **C**alia difficultas et secunda est utrum per aliquam potentiam possit esse corpus in loco sine ubi. Et videtur quod non quod agitur naturae applicatio passo dispositio necessaria agitur. metaphysicae. Dicitur quod sic per potentiam divinam non naturae: et tunc erit aliquid subiectum non formaliter. Et illud de 9°. metaphysicae intelligitur naturaliter sicut de tribus pueris existit in camino ignis Dani. 3°.

Ad argumentum in primis dicitur ubi est natu terminus et per se motus intrinsecus per se terminus tertius modi dicendum per se supple solitarie quod non contigit de relatione aliqua que non potest solitarie acquiri nisi acquirit subiectum clavis vel relationis opposita et ita debet intelligi maior prius argumentum. Relatio tamen aliquid est per se terminativa motus per se terminare modi supple illa que est intollerabilis et remissibilis non de aliis sed alie que de novo produci possint terminare per se productionem propriam. **P**terta. Hoc sequitur ad illud ubi acquisiti colunam per utrumque flante non est per se motus ergo nec ad ubi: quod arguitur ab inferiore ad suum superius confusus distributus. aliquid enim ubi simile in specie et dissimile potest per se terminare motum si mobile cui acquiritur motus per se ad ipsum. **C** Ad secundum concedo consequentes et consequitur quod aqua amphore geritur per se in amphora tangens in loco proprio et motus per se in amphore per se motus ad locum proprium et ubi proprio et ad locum communem et ubi certe aequaliter. **C** Ad tertium dictum est in quarto quod celum ultimum non mouetur localiter in loco circumscriptio nec localiter mouetur ad tales locos circumscriptos sed mouetur localiter quod circulariter mouetur circa locum et ad circumscriptionem actualem et hoc solus finis suas pates quod solus cathegorematicus geritur et totum sine categoriematico mouetur. **C** Ad quartum dicitur quod ubi qualiter ad suum formale ipsibiles acquirit: sed qualiter ad suum inmaterialis acquirit ipsibiles. s. qualiter ad locum. ista est enim ipsa peribilitatem huius a spacio supra quod sit motus. 6°. huius. Et cum dicitur quod nullus acquisitus in instanti est terminus motus. Dicuntur quod versus est accipiendo vel acquisitu pro acquisitione: sed accipiendo acquisitus pro acquisitione esse est falluum. Et cum subditur quod ad indubitate non est motus. Dicitur quod natura est si sit indubitate de genere quantitatis sicut pectus vel unitas. **P**terta. Ubi circumscriptum non est indubitate cum dividatur ad divisionem mobilis sed individualiter in instanti acquiritur. **C** Ad aliud dicitur quod motus localis est ad duos terminos ad unum extrinsecum s. ad ubi et ad locum tangens ad terminum extrinsecum nec inconvenit.

Contra. Quodlibet in instanti est terminus motus.

Propositio sic quodlibet in indubitate est manifesta et antecedentes per se manifesta et manifesta est ipsa indubitate in omnibus illa in que est dubitabile subiectum huius propositionis videtur includere predicatum et ex hoc videtur possibile ipsum esse dubitabile. Ita consequentia per se ex isto. 6°. quod impossibile est fieri impossibile est factum esse. 3°. metaphysicae. et 2°. de generatione. **C**ontra. Ulterius ista dicitur possibiliter ponitur in esse et sequitur ergo actus est dubitabile in dia in quod est possibile ipsum dividendi. **C**ontra. In contradictione est Aristoteles in hoc loco.

In ista questione sunt tria facienda. Primum est inde de permanentiis si ex indubitate ponatur. Secundum de successiis. Tertio remouebuntur difficultates. **C**ontra primo probat quod non ponatur ceterum permanens ex indubitate per duas ppositiones geometricas a doctore subtili Scotio. 2°. sicut pma est ista super ceterum quodcumque est subiectum occupando spacium centrum circulorum con-

Angst designare fin illa peritioē secūda etiā. sup līgē centrū aliqd datū qd dicas. a. describunt̄ duo circuli minor y dicas. d. & maior. b. si circūferēta maioris p̄ponit̄ ex punctis duo pūcta īmediata signent̄ q̄ sint. b. t. c. duca tur linea recta ab. a. ad. b. & linea recta ab. a. ad. c. Fin illaz p̄positione p̄m eucli. A p̄fecto ad p̄nctū p̄figit rectā lineā ducere. Itē recte linee sic ducte trāsiblū drecte p̄ circuluz minoris circuli. qd igit̄ aut secabist̄ eaz in eodē pūcto aut i diuerso. si in alio ergo tot pūcta erit in minori circulo sicut in maiorī h̄ ip̄ossible est duo īeq̄uis ex p̄tib⁹ e q̄libus in magnitudie & m̄litudie. Dūc⁹. n. nō excedit pūctum in magnitudie & pūcta ī circūferēta minoris circuli sumi tot quot in circūferēta maioris. ergo minor circūferēta est eq̄uis maior. t̄ p̄tis ps est eq̄uis toti. si aut̄ due recte līnce. a. b. & a. c. sec̄t minorē circūferēta ī eodē pūcto sit pūct⁹ ille. d. sup līnea. a. b. erigat̄ linea recta secans eam in pūcto. d. q̄ sit. d. e. q̄ sit etiā p̄tingens vel tangēta vel p̄tinēs resp̄ciū circuli ex. 15°. Eucl. ista ex. 13°. p̄m eucli. cū linea. a. b. p̄st̄nit̄ dnos angulos rectos v̄l̄ eq̄les duob⁹ rectis ex eadē. 13. cū linea. a. c. que ponit̄ recta p̄st̄nit̄. d. e. angulos rectos vel eq̄les duob⁹ rectis. igit̄ angulus. a. d. e. & etiā angulus. b. d. e. valit̄ duos rectos h̄ q̄tūq̄ anguli recti sunt eq̄les q̄busq̄ duob⁹ ex sedā p̄nit̄ p̄m eucli. igit̄ dēpto cōi. s. a. d. e. residua erit̄ eq̄lla. igit̄ angul⁹. b. d. e. erit̄ eq̄lis angul⁹. c. d. e. & ita ps erit̄ eq̄lis toti. C Secūda deī d̄stratio eiusdē est talis si p̄tinū eet̄ cōpositū ex indiūsiblī d̄ynamī. & costa eiusdē q̄dratī eēt̄ eq̄les p̄tis im̄possible. ergo t̄ ans & p̄sa p̄bat̄ quoniam accep̄tis duob⁹ pūctis īmediata ī vna costa & ab illis duob⁹ pūctis ductis duab⁹ lineis rectis ad duo pūcta īmediata dymet̄ a quo si trahat̄ linea īcōtinuū & directū illa cadit extra vtricq̄ līneā ex datis: q̄ ab illo p̄fecto dicto als ducto equē distant vtricq̄ līneē date ex. 13. p̄m encl. Ita eq̄ distās ducas in p̄tib⁹ & directū ex sc̄dā p̄te p̄me p̄nit̄oī p̄ni secabist̄ costas & in neutrō p̄fecto ei⁹ dato. h̄ iter vtricq̄ alioq̄ cū currēt̄ cū alia cū qua ponit̄ eēt̄ distās qd est̄ ī diffinītōē eque dīstantis q̄ est̄ vltia diffinītōē posita ī p̄o geometrie. ergo iter illa duo pūcta q̄ ponebant̄ īmediata ī colta eit̄ pūct⁹ īmediū hoc seq̄t̄ ex hoc q̄ dicebat̄ iter p̄fecta dyamet̄ eit̄ pūct⁹ īmediū. ergo ex oppo⁹ p̄tis s̄fert̄ op̄m antecedentis īmo gnāl̄t̄ to⁹ īdestrukt̄ ista p̄o⁹. s. līneā ēēt̄ ex p̄nctis: q̄ nullā oīo eēt̄ līnea irrationalis sine secida cū ibi p̄ncipaliter tractetur de irrationaliblīs sicut p̄ ibidē.

Secundo seq̄t̄ de successiū q̄ successiū non cōponit̄ ex indiūsiblī p̄bat̄ duob⁹ rōnib⁹ Aristo. 6°. h̄m⁹. Prima est de p̄pōtōē seq̄altera que plus cōincid aduerſariū supponit̄. n. q̄ ī q̄tūq̄ p̄pōtōē possit̄ mot̄ accipi velotio: omnī motu dato. & p̄tis motu aliquo dato īm̄surato trib⁹ instātib⁹ erit accipe motū in duplo velociōē q̄ īm̄surabilis instans cuī īm̄dio. Sed oīc si in motu sūt idūsiblīa sibi inīcī īmediata q̄ro de mobilī & de ipsis vbi que h̄z ī ip̄is instātib⁹ īmediatis si iter vltimū vni⁹ vbi & alteri⁹. n. h̄līlī sit īmediū. ḡ vltimū vni⁹ erit ī mediū vltimō alteri⁹. Si aut̄ inter illa duo vbi sit aliqd īmedī. q̄ro de vlti⁹ ipsi⁹ mobilī q̄n̄ ēēt̄ ī ipso medio & nō ī alio instātī: q̄ i illis duob⁹ idūsiblīb⁹. Est igit̄ īmediatio iter aliq̄ duo instātī. igit̄ nō erūt̄ īmediata. & ita cōseq̄tīa declar̄t̄ Aristo. i b⁹. 6°. q̄. s. eiusdē rōnis est motū magnitudinē & tēpus cōponit̄ ex indiūsiblīb⁹.

Sed tūc tertio occurrit̄ difficultates. Prima est q̄ pūct⁹ est p̄cipiū līnce sicut vntas est p̄cipiū numeri: h̄ vntas est pars numeri. igit̄ & pūct⁹ līnce. Similiter dicat̄ de linea respectu superficie & de superficie respectu corporis. dīsa qd est similitudo inter punctū & vntatē īquātū p̄cipiū sunt suoz p̄cipiatoz & nō ī rōne partis. Alia difficultas: q̄ p̄ posterior̄ dicas Aristo. q̄ subā linea compōnt̄ ex punctis. Dī q̄ Aristoteles intelligit̄ per

substantiā līneē diffinītōē līneē que eit̄ ex pūctis: vel q̄ substantia līneē īquātū p̄scata est. est ex pūctis v̄l̄ p̄ pres līneē que sunt de substantiā līneē p̄tinuant̄ ex pūctis.

Ad ad p̄bationē neget̄ illa possiblē est̄ dīsib⁹ dīsib⁹ in oīa illa ī que sp̄m est̄ īm̄siblē. Est enīz de sensu cōposito que regit̄ verificationē īstātā respectu totū p̄positiōē sequētī & significat̄ q̄ illa sit p̄dīsiblī vno & eodē īstātī cōtinūt̄ est̄ actu dīsib⁹ ī oīa ī que est̄ īm̄siblē. Est enīz p̄tinū īm̄siblē ī semp̄ īm̄siblī.

Trūm īdīsiblī possit̄ mouer̄ loca

v q̄ idez instātī fluit̄. statim autem est̄ motus 3°. h̄m⁹. 7 instans est̄ īdīsiblē. 6°. h̄m⁹.

In cōtrariū est̄ dīc Aristo. Be ista q̄one dicas Aristo. ī loc. 6°. q̄ īdīsiblē nō p̄t̄ mouer̄ partis est̄ ī termino a quo & partis ī termino ad quez. hoc autēz nō cōnenit̄ īdīsiblī: q̄ non h̄z partes. Sc̄do q̄: q̄ mouer̄ p̄t̄ sp̄cū sp̄cū sibi eq̄le q̄ mar⁹ & p̄l̄ min⁹ q̄ equale. h̄ nō p̄t̄ dare sp̄cū mūnus p̄fecto ergo &c. Tertio q̄: q̄n̄ mobile p̄transit̄ per tēpus sp̄cū sibi equale ī minori tēpe trāsiblē min⁹ de spacio sed nō datur sp̄cū min⁹ p̄fecto. Quarto q̄: p̄tinūt̄as tēporis & mobiliis sunt ordīata q̄: p̄tinūt̄as tēpis ēēt̄ p̄tinūt̄ate mot̄ & p̄tinūt̄as mot̄ p̄tinūt̄ate mobilī īdīsiblē si ē aliquid q̄d.

Contrariū tenēt̄ theologi. 2°. s̄nay de ange/cessiū cōtinuo & motu ī proprie dicto qui est̄ salus & p̄fēctio. Ad rōnes Aristo. dicas q̄ fin ī intētōē el⁹ bene. p̄bat̄ q̄ q̄n̄ mobile mouer̄ vna cā successionis est̄ īstantia maior: spaciū & alta magnitudiō mobilī. mobilē. n. q̄ntitatī maioris sup̄ idē spaciū tardī p̄transit̄ illud q̄ mobile minoris q̄ntitatī ceteris partib⁹: ita q̄ voluit̄ Aristo. hic q̄ vbi successiō ī motu fuerit̄ ex p̄te mobilī īdīsiblē fin ī loco nō p̄t̄ mouer̄ & de isto verū est̄ q̄ tale dām̄ mouer̄ partum est̄ ī termino a quo & partis ī termino ad quez. Ad 2° verū est̄ q̄ q̄nto mobile est̄ mar⁹ tanto tardī p̄transit̄ vbi sumit̄ successiō ex p̄te mobilī. Idez dicas ad 3°. Ad 4° dī q̄ p̄tinūt̄as mot̄ īdīsiblī est̄ a p̄tinūt̄ate spaciū sup̄ qd sit̄ & n̄ ī p̄tinūt̄ate mobilī: h̄ īmobili q̄t̄ bū ē vez.

Sed h̄c sunt difficultates: q̄ p̄tinūlī est̄ īpōstūlē īdīsiblī si īdīsiblē moueat̄: naz īdīsiblē cōmēsurat̄ se spacio. C Dicas q̄ non seq̄t̄ sic corpus ī quolibet instātī ī quo mouer̄ est̄ ī alio: & ī alio motu ēēt̄ & t̄ sī mot̄ nō cōponit̄ ex mutatis cē. C Alia difficultas q̄: mot̄ est̄ cōtinūt̄. igit̄ non recipit̄ in īdīsiblī. s̄līr̄ īpōsiblē est̄ q̄ īdīsiblē coexistat̄ īdīsiblī. C Ad p̄m dī qd vez ēēt̄ ī p̄tinūlī īdīsiblī q̄ nō recipit̄ ī īdīsiblī h̄ vbi successiō. C Ad alia dī qd ē falsū. naz p̄m motu: q̄ est̄ simp̄ īdīsiblī coexistit̄ tēpī & alia ītēlectura corpori. C argm̄ ī p̄m dī q̄ illa ēēt̄ īm̄aginatio īmathematicoz Ad īm̄aginātū q̄ sic pūct⁹ sp̄re more sup̄ planū per suū motu cāt̄ lineām̄ ita instans suo modo fluens cāt̄ tēps: qd tamē non est̄ vez.

Arca septimū libri querit̄ vtrū ad sc̄iam sūt p̄ se motus q̄ sic: q̄ scientia habet latitudinē intensiūz gradualement̄ fin q̄ potest̄ partibiliter acquiri. C In cōtrariū est̄ Aristo. hic in textu.

In hac questione sunt tria facienda. Primo po/ment̄ aliqua distinctōes necessarie. Secundo p̄babunt̄ cōlūsiones. Tertio remouebunt̄ difficultates. C Illudīma distinctio est̄ q̄ mot̄ p̄t̄ capi duplī. s. large p̄ suo ḡnē ī cōi. s. p̄ trāsūtūtōē & sic extēdit̄ se ad ḡnātōē & corruptionē sic capit Aristo. 3°. phīcoz. diffīlēt̄ motū p̄ hoc qd ēēt̄ mobilī īq̄tū mobilē. Alio mō accipit̄ p̄pē s. p̄o motu successiō cōtinūt̄ nō interrupto & sic solūt̄ est̄ īter contraria & ī enti ī actu sicut generatio & corruptio simpliciter īter cōtradicitoria & ī sublecto ī pura potentia vt patet quinto phīcoz. C Secundo est̄ norādūm̄ q̄ scientia capitur duplīciter aut̄ p̄ quāctīoī notitia

vera et certa, alio modo solus per notitia veri evidenter a posse per causas adequata demonstrari. Totupler est est ignoratio. Negationis quae est pura privatio scie et dispositio que est error postum? Hinc scie hoc per p.º posteriorum. Tertio notandum est quod dicitur est iter subiectum scie et obtin. quoniam subiectum est de quo passio demonstratur vel ei inherenter. obtin vero est veritas conclusio. Itaz solus illud est obtin quod propter se sit. Quarto est notandum quod motus est duplex. s. realis seu corruptius et intentionalis seu pfectus ut p.º 2º de anima. Quinto est notandum quod ea intrinseca successio in motu est latitudo gradualis forme partibiliter acquisibilis. Ut est ad uerteduz quod duplice latitudinem pfectionalis hz forma aboluta intentionalis et remissibilis vna quae est passio ei in sequentia redditate ei; et ista stat in at homo et in idemissibili et equaliter ab oib⁹ in dividuis principiis finis quae est excessus extra species et non infra speciem. Itaz vna albedo finis ista non est altera pfectio. hz quidam albedo est hz illa pfectio quocumque alio colore et finis ista non fit motus. Aliam quantitatē pfectionalē hz que in sequentia hecitate et finis ista fit motus et est excessus infra species itaz finis hanc albedo ut vii. est pfectio albedine ut. vi. Nam vero extrinseca est finitas agentis et diversa applicatio agentis ad passus et actiones vel resistencia mediis seu forme atrarie perpetitis in subiecto. Iterum est notandum quod scia caput tripli. s. abstractive pro respectu ad obiectum substractive pro illo absoluto de prima specie qualitatis in quo fundat ille respectus et per se pro toto illo aggregato. Ultimum est notandum quod ea interrupciois motus est duratio agentis a certaine forme. **H**ic pmissis omniis etiam opinionibus Socratis et Heracliti megantum possibilitez scie in nobis ut p.º 4º metaphysice. At opinione platonis dicentes quod bene sttingit a iugd scire hz non de nono et quod nostrum scire est reminisci solum affirmantes alias ueras per certa a datore formarum plenas habitudines practicis et speculativis sili et moribus et quod in p.º propter indispositionem corporis cui est virtus non potest finis illorum habere exitum in actu; hz successim sic successus sensus a sensibili imputatur; ut ipsem et plato exprimit in quodam libro quem intitulatur metempsicosis et quodam suo discipulo sic nominatio. quae quodam opinionem Aristoteles reprobat. 2º ethicoz. vbi. p.º bat quod habitus generatur sive agnatur sive frequentia actibus. Et p.º posteriorum in prologo quod velut ante omnem demonstrationem et inductionem est aliquo modo scita et aliquo modo non: quod sola in potentia et non in actu habet demonstrationem et inductionem non fit scita in actu. Sit prima ratio quod ad scientias captas pro respectu ad obiectum non est per se motus p.º quoniam ad relationem non est per se motus ex. 5º. b. ut p.º d. dextro et sinistro in columna. Secunda ratio quod ad scientiam acceptas pro habitu absoluто non est per se motus: p.º quod talis acquiritur in nobis per actum considerandi pmissas in modo et in figura: sed tales actus non sunt alteratio neque motus quoniam sunt pmanentes. Tertia conclusio quod ad scientias actualis et habitualem acceptam pro toto aggregato ex absoluто et respectu non est per se motus: tunc quod ad prius eius non est per se motus ut patitur: tunc quod scientia sic accepta magis acquiritur per quietem quam per motum. Quid probat Aristoteles tripli exemplo. s. de ebrio insirimo et uero qui propter turbationem motuum non possunt nisi scientia aut de novo addiscere: hz magis utrum aut de nono acquirunt propter quietationem a monib⁹ corporalib⁹ et propter representationem passionum sensualium. ad quod maxime innata virtus moralis et singulariter castitas. ut dicit hic pmetator: unde inquit Aristoteles in hoc loco quod sedendo et quiescendo supponit ab humusmodi opibus prindens voluntuosus ait. Ita tres conclusiones cum suis probacionib⁹ sunt ipsi Aristoteles. Quarta conclusio quod ad scientiam est alteratio et motus per se capiendo motum large: p.º quoniam actus illatios sine illatius intellectus quo intellectus demonstratur vel inducit per se terminat per se ad notitiam plementis. Quinta conclusio ad scientias est aliqua alteratio per accidens p.º quoniam omnis nostra notitia est ex sensu hz ex sensu ex. 2º de anima. et inde sensu et sensato sensatio autem est aliqua alteratio vel passio. 2º de anima. que terminat immediate ad actum sentiendi et non ad scientiam. Sexta ratio quod scia acquisita per primum actum demonstrandi. si eadem demonstratio multoties reciteret sic dicit et habitus:

p.º quoniam tunc experimur nos finis illarum facilis et promptus experientia ac delectabilis operari quae sunt signa habitus. 2º ethicoz. Intelligendum tamen quod Aristoteles locutus est hic finis opinione aliis ut hic dicit pmetator et exponeat.

Sequitur nam remouere difficultates. quoniam prima est si scia semel habita possit corripere. dicitur quod de actuali non est difficultas in nobis ut p.º de dormiente ac in vigilante. non enim geometria semper actu geometrico cogitat sed de habituali est difficultas. Et dicitur quod nouis oculis forma pmanens existens in subiecto in corruptibili non potest corripere: nisi aut propter aduentum contraria aut propter defectus oculorum non primum quod habitus ignoratio dispositionis pcedens scientiam copantur cum scientia post acquisita cum ignorantia dispositione habitualis sit habitus qui dicitur difficultas removet: ut p.º in predicamento qualitatibus ex diffinitione habetur. Neque a consciencia corrumpit: quod semper ibi est presentia intellectus agentis et obiecti nostri. Sed tunc est difficultas unde puenit oblitio. Dicitur quod puenit ex defectu fantasmatum que corrumpunt ex defectu potentie organicae sine quibus ex ordine potentiarum pro statu isto non potest intelligere sine fantasmatore ut p.º 3º de anima. Alia difficultas a quo scia pncipali causa est. Dicitur quod ab intellectu agente quod est causa universalis termini aut ingredients demonstrationem sunt causa pncipularis et ea quae ratione. Alia difficultas an habitus scientificus sit causa actus respectu actus subsequentis. Dicitur quod sic quod post habitus acquisitus experimur nos facilis et delectabilis et expeditus operari que sunt conditiones habitus. 2º ethicoz. Itaz intellectus possibilis est de se sume dispositus ad recipiendum omnem huncum scientificum et actum in quem inclinatur tanquam in sua ultima pfectio nem et fine: ut p.º p.º metaphysice in principio oculis hominis non. i. appetitu naturali et si non deliberatio scire desiderat et species obiecti et habitus cocurrunt ad determinandum in deinceps intellectus agentis ad determinatum intelligere producendo. Sed tunc est alia difficultas quoniam si habitus cocurrerit effectu ad producendum actum tunc in essentiali ordinari erit circulatio. Nam actus ordinari pcedit habitum quoniam ex illis generatur ut dicitur est ex. 2º ethicoz. sequitur et quod oculi actus sequentes habitus semper differunt secundum actus antecedentes habitus quoniam in illis generatur habitus effectus qui est causa actus pncipularis et equo causa. Dicitur quod actus pcedentes habitus non sunt causa habitus hz sunt quasi duo effectus essentiale ordinari ad eandem causam: ita potencia et obiectum p.º occurrit ad causandum actum. 2º ad habitum et postea ad sequentes actus cocurrerit habitus cum potentia. Et cum dicitur quod habitus generatur ex frequentia actibus. Dicitur quod licet ex dicitur solus ordinari et important tantum quantum licet post fieri dicimus ex aurora sit dies licet post auroram sit dies. Ad secundum dicitur ab aliquibus quod actus pcedentes habitus et actus sequentes habitus non obstante quod sine de eodem obiecto formaliter adequato. tamen formaliter et realiter distinguuntur: nam habitus remanent corruptis actibus et est ut actus primus et oppositio ut secundus. 2º de anima et actus pcedentes et sequentes habitus differentia propter variationem unius causalium efficientium et equinoce in secundis actibus. Alii vero dicunt quod isti actus non differant species: quia habitus licet sit causa per se actum subsequentium non tam est causa necessaria et essentialiter ordinata quoniam id est actus cum aliquo conatu sine habitu ab eadem potentia possent producere et intentiones ceteris partibus. Alia difficultas unde est distinctio scientiarum. Dicitur quod est ex diversitate subiectorum formalium et adequatorum de quibus sunt ut patet. 2º. 3º. 3º de anima. Secundum enim scientie quae ad modum et res de quibus sunt et actus et habitus per obiecta distinguuntur etiam per differentias suas aut media aut finis diversitatem modorum considerandi ut patet p.º posteriorum. 4º. 2º physicoz aut propter diversitatem essentiae suppositorum. unde in homine et in angelo scientia de triangulo per id est medium omnino differunt specie sicut visus coloris et imaginatio aut intellectus cuiusdam ratione potentiarum differunt ita in homine et in angelo et in deo ratione diversitatis essentialis suppositorum. Contra etiam coegerit a theologis positioribus huius opinioib⁹ quod copie et huius in pima specie drinum non potest esse equalis visus essentialis aut habere de

ob obo eoꝝ & sub eadē rōne formalis oīmode accepta ꝑp
cām p̄dictā. Dīstīgūsīc tñ eēntialī & intrīsece potētīe nō
subo: dīnate act & bītis per eoꝝ dīfīas p̄p̄las iſtrīsecas &
essentiales. Et ex istis oīb̄ eēntīs & mōbilitas scīe
& cōdō v̄ p̄ de aia. & p̄ posteriōrū. Alla dīffīltas si
practīc & sp̄culatiū sūnt dīfīe p̄ se & eēntialīs scīe. Dīct
q̄ nō capīdō scīaz p̄ solo absoluto. tuꝝ q̄: practīc & spe
culatiū sūnt in habitu ad aliud. tuꝝ q̄: posteriores u
lo absoluto cū illa habitu fundant: tuꝝ q̄: oportet q̄ oīs
scīa sp̄culatiū cēt p̄fectioꝝ: quālibet practīca aut ecōuerlo
q̄d nō est vez. M̄ multis sp̄culatiūs alīq̄ practīca ē me
lioꝝ: sic in moralī q̄ regulat act hūanōs ordinatos immediate ad
hoīs sup̄p̄mā felicitatē est in eēllo: mathēmatica & alīq̄ spe
culatiūs multis practīcis sic metaphysica de intelligentiis est
p̄fectioꝝ medicina. Alla dīffīltas quād colligīt sufficien
tia habitu itellectualis. Dīc q̄ a doctorib̄ fīc colligīt vir
tus itellegib̄ q̄ h̄abit̄ ver̄ fine formidine ad oppoꝝ aut
est de p̄ se notis in q̄cīq̄ mā fuerit practīca aut sp̄culatiūa
& sic est itellect̄ aut est deductis ex p̄ se notis. Et istud cō
tinuit q̄drupl̄. aut est de reb̄ altissimis p̄ alesimias cas &
sic est sapīa. aut est de dem̄frātis creatis & sic est scīa. aut ē
circa agibilis & sic est prudētia. aut circa facibillia & sic est
ars h̄ic colligīt ex. 6°. ethicoꝝ. Alla dīffīltas est q̄ vir
tutū itellectualis p̄dictarū est nobilioꝝ. Dīc hic q̄ vir̄ p̄ in
dētīe est nobilioꝝ arte: q̄: ars. 6°. ethicoꝝ est defectib̄
a nobis: & prudētia est de agibilibus. agibilita aut sunt ho
nor: atissima sic virtutes morales mechanicas. Scīa aut
est nobilioꝝ: prudētia: q̄: scīa est de necessariis & ip̄ossibili
bus ali se h̄ic p̄ posteriorib̄: & p̄ndētia de p̄tingib̄. 6°.
ethicoꝝ. Intellect̄ vo est nobilioꝝ scīa: q̄: ppter q̄d vnu
q̄d q̄d talc & illud magis p̄ posteriorib̄. & iō q̄: celo est nota
& vera ppter p̄missas oportet q̄ ipsi fini veriores & ita ar
guit de valore & nobilitate sicut de veritate. Sapīta aut
est nobilioꝝ: itellect̄ scīaz: q̄: scīa & itellect̄ c̄ sūt d̄ eo
dem subo. & tuꝝ sapīta est de nobilioꝝ obo & scīa cuꝝ illa
si de altissimis sic illa de infinitis v̄ docet Augustin. 9°. S
trīni. & p̄b̄ p̄. metaphysic. 7. 12°. itellect̄ vo q̄ est cā p̄ma
ria sapīte est nobilioꝝ sapīa: q̄: ppter q̄ vnuq̄d talc &c.
Itaꝝ sicut h̄uꝝ p̄cipioꝝ scīe excedit scīaz circa inferiora ita
habit̄ p̄cipioꝝ sapīe excedit sapīaz circa superiora suo mō.
Dīc arguꝝ in principio dī q̄ nō acq̄rit per verbū motū
tuꝝ q̄: se p̄e acq̄rit ex pura ignōtia negationis &
prīnūtive: & nō ex habitu p̄rio: tum q̄: talis motus nō est
cōtinuus sed interruptus. Q̄d.

Erum def habit̄ singularis distincte
atra grāmatice vel specificum
scītificū. Et arguꝝ q̄ non auctoritate Aristot
p̄ posteriorib̄. scīa sumit vnitatē & distinctionē
a subiecto scībili s̄cū nūbil sit scībile nūbil diffi
cile & inclīduū nō diffīnīat h̄i nū sp̄es. ergo inclīduū nō
est scībile & p̄ ph̄is de eo nō erit alīq̄ habit̄ scītificus dis
cursus p̄ cuꝝ maiori & minor p̄bat quo ad suas partes &
prīmo q̄ntū ad prīmā partē manufētū est q̄d scībile ē so
illud de quo est allq̄d per diffīnītōē tanq̄ p̄ mediūs de
mōstrabile. s̄. passio p̄p̄le dicta fluēs a p̄p̄la sui subiecti
scībile. Scīda etiā pars ipſī minoris sic declarat. om̄ne
enīz q̄d p̄t diffīnītōē p̄t h̄ic p̄p̄la passionē de ipso de
mōstrabilc. h̄i ipſīs singlē nō h̄i p̄p̄la passionē de ipso de
mōstrabilc. ergo singlē nō p̄t diffīnītōē. maior est manife
sta: q̄: cā diffīnītōē sit meꝝ dēmōstratiōis illud q̄d h̄i p̄
p̄p̄la diffīnītōē p̄ suā met prop̄p̄la diffīnītōē de ipso po
terit dēmōstrarī. minor vero p̄bat q̄: si singlē possit h̄ere
p̄p̄la passionē tūc iter singlīa ēt̄ ordo eēntialīs p̄fectionis
& imp̄fectōis sicut iter sp̄es ex eo q̄ vna p̄ excederet alia
imp̄fectā sicut in specieb̄. Tertia p̄s minoris p̄ncipalib̄ p̄
tum ex. 2°. posteriorib̄. tum ex. 7°. metaphysic & partim ex
octavo q̄ dīa cēntialīs tanq̄ est specifica ex qua si cū ḡnē
cōstituit & diffīnītōē sp̄es. Q̄d. 2°. p̄ncipalib̄ arguꝝ ad
scīa est habit̄ p̄clusiōis dēmōstrate sed habit̄ singlē nō ē
habit̄ p̄clusiōis dēmōstrate. ergo nullo mō habit̄ singu
laris est dāndus p̄ha bona cū maiori p̄ unico accipiente ab
Aristo. p̄ posteriorib̄ q̄ p̄missē ḡgnū p̄clōne & nouitāp̄ze

La. 6. et. 7.

Cap. 6.

Cap. 3.

Ter. 2. 43

Ter. 2. 5.

missarū notis scīlōnis & q̄ scīa relinq̄ ex scīlōne demō
strata per p̄missas. minor p̄z q̄: habit̄ cū nūla filiatio sul
obiecti. ergo sicut ip̄e habit̄ erit singlīs ita & suū obiectūs
erit singlē. & si de quālibet singulāri poslit eē vna scīa pro
p̄ia sicut habit̄ p̄p̄la & singulāris scītificus cuꝝ sub vna sp̄e
p̄t̄ plura singulāria tūc sub vna sp̄e poterit eē in
finite scītīc q̄ sunt v̄ illa singulāria q̄ videt̄ esse absurdū.
Itēz 3° p̄ncipalib̄ arguꝝ ex sua alphabatib̄ in lib:o de oītū
& distinctiōe scīaz sic dīctis. distinctio noticaz ab obiectis
est eēntialīs sed q̄ccīos distinctio eēntialīs est fini essentia
les dīfīctias līgl̄ si de dīnob̄ obiectis eiusdez rōnis. sicut
sunt duo inclīduū essent duo singulāres habit̄ s̄l̄ eiusde
rōnis tūc essent ex vna p̄e dīfīctiōi māl̄ & ex alla formalē
& essentiā seu sp̄ecīe q̄d videt̄ ip̄ossiblē q̄d videt̄ in se
claudere dīfīctiōi respectu vñi & eiusde v̄ p̄z dīfīctiōi
p̄sideranti. Incōtārītū est opinio cōis Wurzel & alioꝝ
philologorū & theologorū.

Dīc solutione huiꝝ q̄nōs pariter & rōnū que hinc
inde colligīt ex operib̄ doctoris subtil Joh.
Scītīe tria facīdā. p̄mo ponēt quedāz notabiliā sine
alīque dīfīctiōe. 2° addūcentē exclusiones. 3° solvēt ar
gūmēta facta ante oppositū. Dīcīnī notādū q̄ dīcī
mōrīs ordo seu coöordinatio p̄fīcamentalis oīo shō intelligi
in habitib̄ qualis est in obiectis loquendo de scīa p̄p̄lī
me dicta que est per cām p̄p̄la & adequatā. Dīcō no
tāndī est q̄ vnu sp̄e intelligit dupl̄. aut pro ipsa sp̄e que in
se est vna sua vnitatē p̄p̄la & p̄ individualiū eiusde sp̄ecie q̄
eadēmet vnitatē sp̄ecifica sunt vnu in illa. ita dīcat de vno
genere subalterno vel gnālissimo vel de vno trāscendēter
suo mō. Clūc vero ad p̄positū habit̄ sp̄ecificus potest
capi aut pro vna q̄dditatē sp̄ecifica habit̄ que est p̄p̄la
& incedat̄ habitib̄ singulārib̄ & de illos p̄dīctat in qd & ē
eis intrīsece in p̄mō mō dīcīdī v̄ se sicut alle sp̄es specia
llissimē suis individualiū. Et ita dīstīnguit̄ vnu genere ge
neralissimō & vnu numero: q̄: nō est vnu gen̄ gnālissimā
nec vnu individualiū in se cōsiderata. habent enīz enīla oīa
pter vnitatē enīs vnitatē p̄p̄la que cōsequit̄ suaz pro
p̄p̄la q̄dditatē & rationē aut p̄p̄la aut cōmūnes s̄m q̄
illud vnu sicut p̄t̄. Secunda s̄l̄ habitus singulāres de quib̄
p̄dīctat in quid v̄t̄ dīctū est habitus sp̄ecificus tam dīcī
s̄m illam vnitatē sp̄ecifici sunt vnu sp̄ecie sp̄ecialissimā
nec s̄m illas sunt vnu numero nec dīstīnguit̄ sed p̄nēdīt̄
sed soloz per suas becītētates que sunt p̄mō dīfīctiōi
dīstīngūnt̄ numero & s̄m illas p̄p̄lātētē numeraleſ qui
livet eōdū est vnu numero non obstante lvnītate obiecti
q̄dditatē aut formalē. Dīcīnī etiā dīcte q̄: ha
bitus quos non habemus de obiecto aliquo generico per
suas p̄p̄las p̄assiones & per rationē eius. Et eodē modo
illi sunt vnu genere attributionis & vnu sp̄ecie sp̄ecialissimā
nec quo ad vnitatē formāles in cīs inclusaz. Itā 3 sunt eius
dēm sp̄ecie sp̄ecialissimē. & non differūt̄ nisi numero per
suas p̄p̄las becītētates aut materialiter: q̄: in dīversis in
tellectib̄ aut efficiētē q̄: a dīuersis intellectib̄ agentib̄
numero vel dīversis medijs numero non sp̄ecie & sic non
sunt vnu sp̄ecie attributionis cito q̄ obiectū nō sit sp̄es
nec sunt vnu numero ito modo sup̄p̄le attributionis ta
men vnitatē forhall & q̄dditatē sunt vnu genere & vnu
sp̄ecie quia habet eandē rationē sp̄ecificaz & genericaz dī
ctam de cīs in quid habitus autē quos habemus de spe
ciebus cōtentis sub illo obiecto generico s̄m suas p̄p̄las
p̄assiones & per rationē sp̄ecificaz sunt vnu sp̄ecie at
tributionis sed formālē sunt vnu sp̄ecie & genere intel
ligendo semper de habitib̄ qui sunt de eōdē obiecto
sp̄ecifica & formālē accepto. Et primi habitus ad ito se
cundo cōparati possunt dici generici & secundi sp̄ecifici nō
q̄: primi predīcti de se cōsidētē in quid sicut genus de spe
cie sed rationē obiectoꝝ: & habitus quos habemus de spe
ciebus s̄m p̄assiones cōmūnes cōuententes primo obiecto
generico habent altā vnitatē rationē subiectoꝝ spe
cialia de quib̄ sunt nō rōne p̄assiones & ita vnitatē mediā
inter duas p̄dīctas: quia illi non cōuenīt̄ nec in subiectis
seu obiectis formālibus nec s̄m in medio nec in p̄assionibus.

Ultimi vero pueniuntur in passionib⁹. In medio qm̄ in mediū in illis demonstratōib⁹ p̄ticularib⁹ vñ ē subīm cōē & adeq̄tūs illi passione vel rō ei. Aliquoties vero habit⁹ vel actus scientifici sunt de eodē obiecto inīcōrō p̄filiōc & m̄e. sicut in b̄tis p̄nigil: & tūc illis habit⁹ sunt vñ nūero obiectiū & vnitate numerali attributōis. sō: mālī v̄d̄ & subīne tot sūt quōt cōprehēnsōres. Exemplū de trib⁹ p̄dictiis: vt si diuersi hōtes demonstrarēt de aīali inherētia tac⁹ p̄ rōnē p̄alial iūti h̄it⁹ ēent in p̄io gradu p̄dictaz & si de hoīe & cernō eadēs inherētia tac̄us demonstrarēt p̄ aīal vel el̄ rōnē tanq̄ per mediu ēent illi habit⁹ p̄mīs pp̄iungslīm qz solū in vno termino differūt. Si vero demonstrarēt pp̄ias passiōes hominis & cerui p̄ suas pp̄ias rōnes specificas. tūc ēent i 3° gradu & magis distatēs: qz nō ēent oēs illi vñ spē attributiōis nec vñ vnitate formali specifica: s̄z illi q̄ ēent d̄ hoīe & de risibili p̄ aīal rōnale ēent vñ spē obiectiū & forma liter seu qđiditatē. subiectiū vero ēent nūero differētes.

Ter. 2.33

Quā h̄it⁹ sic ego h̄eo de inherētia risibilitatis ad hōtes p̄ rōnē hōis est vñ nūero p̄ sua hecēxtatē distinguēdo sic vñ nūmero i vñ genere & vñ spē & vñ trāscendēter: qz h̄it⁹ sic accept⁹ s̄z sua pp̄ia hecēxtatē & vnitate inherētēlē nō est aliq̄d vñ gen⁹ nec aliq̄d spē nec aliq̄d trāscendēter: qz cōncēnt cū sibi sili⁹ in spē gnē & trāscendētē, & est vñ vnitate singularissima & formalē & h̄ac vnitatē non h̄z ab obiecto: qz h̄ac h̄z in potentia obiectū fin illōs q̄ tales ibi ponit fin ēē cēntie: vbi nō est cālitatē effectuā & si fina lis. Cūntas aut̄ realis & obiectiū est ab obiecto & potentia s̄z p̄ncipalē a potētia. vbl̄ potētia est cā vñior h̄z distictio ne gatine ab ext̄iseco & a p̄oī sit ab obiecto: eī p̄mo formali & adquato d̄ quo h̄z. 2° de aīa. s̄dōctie distinguēt p̄ act⁹ & act⁹ & habit⁹ p̄ obiecta: naz bñ seq̄ ista scia est de isto obo: & illa nō: ign̄l̄ ista & illa distinguēt sic in potentia, seq̄ visus apprehēdit colorē & andū nō. ergo visus & andū sūt di stincte potētiae. **C**ūlfer⁹ est aduertēdū p̄ h̄it⁹ scientificus p̄t p̄siderari tripl̄ substractiōe. s. & abtractiū & p̄cretiū. p̄mo mō est purū ab solutū. sedo mō pura relatiō. ter uō mō est aggregatū ex veroq̄s. **C**icēt notādū p̄ obiectū & mouet potētia & cāt sciaj se h̄z d̄ modis relatiōnōz p̄ modis potētiae actue & passiue solū: h̄z vi terminat eaz mē surat eaz p̄fectionis. & vt illa sit p̄fectio: que est de p̄fectio: obiecto p̄o de aīa. & que p̄ cām pp̄iungslī & adeq̄tā q̄ p̄ remora & inadēctā & vel h̄z p̄ effectū p̄o posteriori. **C**ito tandū & p̄ cēntiale cap̄it dupl̄ fin gilbertū porretām in 6°. p̄ncipis vel p̄ eo qd̄ est de cēntia sicut p̄dicata p̄mo modo v̄l̄ p̄ eo qd̄ p̄comitāt cēntia sicut p̄fisiō. **C**iterū scidū p̄ scibile p̄ se est duplex respectu alien⁹ passionis. s. p̄mo & nō p̄mo. p̄mo mō est subīm adquātū illi p̄sidiō qd̄ v̄oēat dī isto. p̄o posteriori v̄l̄ vt eālitas tñ iūz angulōz ad duos rectos respectu triāguli q̄ pp̄ata ad figurā & ad v̄lo. cēlē est demonstrabilis & scibilis nō p̄mo d̄ cēstē p̄ triāgulū. **H**is p̄missis dicunt ad qm̄nē. x. p̄clōnē. **C**īra p̄ accipiat scia pp̄iungslī & p̄ illo absoluō & di stinctio cēntialis p̄ illa q̄ p̄ s̄risera solū p̄ scie nō distingui tur p̄ obiecta: p̄z qz illa sit ext̄iseco respectu habitū. **C**ēcūda p̄clō p̄ scia cap̄it isto mō cōdē mō & cēntiale p̄ eo qd̄ p̄comitāt scie & habit⁹ distinguēt p̄ habitūdies ad obīa p̄z qñ h̄it⁹ fin sūmp̄t ad obīm est eī p̄fisiō. **C**iterua p̄clō p̄ ext̄isece habit⁹ scientifici distinguiunt p̄ obiecta p̄mīta & adeq̄tā & formalē accepta in rōne mo bilitatis p̄z p̄clō. qz alī nō ēent adeq̄tā. **C**D. Effect⁹ disti guis p̄ suas cās efficiētēs p̄ se a q̄b⁹ p̄ se dep̄det. Nam 2° p̄hīlicoꝝ fin p̄mītātē maior est distictio in finibus q̄ in efficiētū & sic est distictio ab v̄troꝝ. **C**Quarta p̄clō p̄ scia accipiat p̄o solo respectu ad obīm & intrinsece p̄ scie nō distinguitur p̄ obiecta: p̄z qz h̄z habitudo relationis ad terminū sit de eē relatiōis termin⁹ tñ nō: qz sūt dispata originali tñ distinguitur relō p̄ terminū & sūdāmētū. **C**Quinta p̄clō p̄ scia accepta p̄o toto aggredato distinguēt intrileg p̄ illud absoluō & p̄ illā habitūdīc ad obīm p̄z p̄clō qz cōcērēt distinguēt p̄ abstractū & substractū ab oī eo qd̄ nō ē ip̄m sicut totū p̄ suas p̄tes ab oī alio: naz cadē sunt p̄ncipia cēndī & distingudi. 7°. metaphysice. **C**Sexta p̄clō p̄ scia

sic accepta distinguēt extrinsece p̄ sua obīa p̄ma & formalē & adeq̄tā. ista p̄clō p̄z vt supra. **C**Septima p̄clō p̄ habit⁹ scientifici de cadē p̄clusiōe nūero puta p̄ h̄is triāgulū q̄ est in semicirculo tñ. in diversis suppositis eiusdē spē distinguitur numero solū: p̄z qz illi habit⁹ nō d̄rit intrinsec. nī ex pp̄ais hecēxtatib⁹ & extrisē ex p̄te subiectoz diversorū numero & non aliūde. **C**Octava p̄clō p̄ habit⁹ scientifici quoq̄ q̄l̄er est de cadē p̄clusiōe nūero s̄z vñ p̄ subiectoz cōē. cui p̄mo cōpetit passiō. & alter p̄ distinctionē illius subi in intellectib⁹ suppositoz eiusdē spē illi habit⁹ nō d̄rit spē: sed solū nūero p̄z: qz ibi nō est nisi diversitas numeralis ex p̄te subiectoz h̄tūz & medioloz q̄ non differūt spē s̄z ex nā rei solū. Naz diffinitū & diffi nō differūt spē: vt puta si d̄ sorte demonstratē risibilitas p̄ hominē in vna & i alia per rationē hōis. **C**Nona p̄clō p̄ de eadē p̄clōnē numero & oī p̄ idē medius hō & angelus habebit̄ diversaz scientiā spē p̄z ita p̄clō: qz variata vna cā p̄ se & cēntial variatōtis effect⁹ ibi supposta p̄dictaz sum̄ busūsmōt. **C**Correlatōnū p̄ h̄it⁹ eentialis i p̄ & notitia respecti cuiuscōlq̄ obi esto p̄ cēntia coiz actiū ad h̄mōi ac̄ & vel habit⁹ cōcurrat p̄ nunq̄ eentialr. p̄pter cām p̄dictaz p̄nt cē equales. sed si totalē ab obiecto vel a divina volūtate cārent in eis cētēris oī parib⁹ cēnt equales. **C**Decima p̄clō p̄ passiō fin gularis respectu sui pp̄is & adeq̄tā subiecti ē p̄ se p̄mo de illo demonstrabili risibilitas sortis de for. p̄z exemplariter qm̄ sicut se h̄z risibilitas ad hōtes: ita risibilitas for. ad sortē suo mō & sic de oīb⁹: naz sicut cā v̄lis est respectu effectus v̄lis. 2°. p̄hīlicoꝝ & ita cā p̄ticularis respectu effect⁹ singulis ita p̄ p̄ncipia pp̄is for. p̄ se p̄mo inherētia sua p̄p̄le risibilitans de ip̄o est demonstrabilis.

Ter. 2.38

Ad argumēta que facit Scor⁹ p̄z. **C**Ad p̄m̄ dī p̄ cōcēdūt de obiecto per se p̄mo scibili p̄tūtō in esse p̄t dīaz cēntiales faciētēs aliud & diversitatē cēntialē & de scia pp̄iungslī accepta. scdm̄ est nālis similitudo obiecti q̄ tñ aliā vnitatē h̄z nālī sumptā sic p̄ma p̄ncipia qz p̄mo mō nō bñt cās neq̄ p̄ncipia h̄z alioz sunt p̄ma p̄ncipta sed bñ sedo mō bñi p̄mētātērē s̄z. de aīa. **C**Ex his p̄z respōsio. **C**Ad 2° p̄ tot p̄nt cē scie fin numeri quot sūt singula. nā de hoc q̄ est i semicirculo p̄ se. p̄mo mō & dīmōstratōe p̄tūtōlī dīmōstratōe tres tñ. filii & de oīb⁹ alīa triāgu lis. **C**Ad 3° dī p̄ Alpharabi⁹ logē de scientiās in gnatū in cāz p̄ma distictio sicut dī. sicut Aristō. 6°. cōhīcoꝝ & per cōpōtationē ad eaz obiecta p̄ma formalia & adeq̄tā & h̄it⁹ do scie ad obīm suū sic acceptū q̄dēcētē scia accipiat de illo trib⁹ modis expositis in corpē qd̄ntis vel est dejet̄ cēntia vel est ipsamētē scie vel cōcomitātē ip̄as sicut p̄fisiō subiectū & maiō: cē h̄it⁹ scie vel notitia ad obīm q̄ ad subīm ecōtrario vero est de intellectōe. Nam sicut notitia cōnotat obiectū ita intellectōe subiectū. obiectū aut̄ nunq̄ est de cēntia scie h̄z vt mouens stellecētū & cāns eaz sit p̄ se cā eī & vt terminās mēsura eī misi p̄hībeat p̄cessus in infinitū i acti bus & h̄it⁹ intelligētē h̄ Aristō. qz vñlē act⁹ refēt⁹ & obiectū eius sūt ldez realiter sed disticti formalē sicut quo itēlligēt̄ & qd̄. Et hec sunt que pro nūc sentio in p̄m̄ qm̄nē ardua & difficultē dīcēndū. **C**Elo. 1.

Ircā octauū lib: s̄i p̄hīlicoꝝ q̄rit p̄mo vñlē p̄mītū motozē esse fit de mōstrabilē. **C**D. nō qz nō est a nobis cognoscibīs ergo nīlī a nobis de eo ē dīmōstrabilē p̄z p̄ta p̄mo posteriori: qz de subō op̄et cognoscere gd̄ & qz. Et aīs est maiōtētū. 2°. metaphysice qz intellectōe nōst̄ se h̄z ad manife stissimā in nā sicut oculus nocte ad lumen solis vbi estīm̄ possiblitas ergo tñ bic. **C**D. fin p̄hīlophī. 3°. de aīa. fantasmatā se se h̄abēt ad intellectōe sicut sensiblitas ad sensū. ergo h̄o mīlī itēlligēt nīlī cuī fantasmatā p̄t p̄ sensū appre hēdere p̄mītū mōtō: nō h̄z fantasmatā ergo te. **C**Itē in finitū inq̄ntū infinitū est ignōtū p̄mo bñi 7. 2°. metaphysice p̄bāt de intellectōe nōt̄. qz sūtūm̄ propōtūtōna infinitū & intellectōe finit⁹: h̄z p̄mītū mōtō: est infinitū vt p̄z ex hoc. 8°. Ter. 2.77 & intellectōe nōst̄ est finit⁹: qz est potētia nācē finite ergo te. et. 7. 8.

CInconīrariū est Aristō. in hoc. 8°. qz per mobile motū

Ter. 2.1.

Ter. 2.1.

Ter. 2.11.

Ter. 2.77

Ter. 2.78.

Ter. 2.35

demonstrat primū motorem esse.

In hac qōne sunt tria facienda. Primo pīmitā ali/qua pāmbula. Scđo alīq̄ pclones. Ter/ tio remonebunt alīq̄ difficultates. C Horādū p̄ q̄tuo/sunt vie qb̄ venit in cognitionē pīmī motoris vt pbabit s.p. viā cālitatis effectuē seu monētis p̄ vīa fūis p̄ vīa emi/ nētē t p̄ vīa remotiōis. Ad qđ intelligēdū est sciendū q̄tuo/s modis venim⁹ in cognitionē alien⁹ aut immediate p̄ seipm̄ sicut actū intelligēdū expīmentālī p̄ seipm̄ cognoscim⁹ aut p̄ spēm̄ sua sicut qdditatis rerū sensiblū p̄ spēs ipres/ sas in aia. Aut arguit p̄ rōnē cognoscēdi sicut p̄ spēm̄ acci/ dentiū argumentamur subām. C Aut arguit p̄ obm̄ co/ gnitiū sicut p̄ actū intelligēdū cognitiū arguiū in nobis potē/ tias itellectuā. C Scđo ē notādū qđ duplex est demon/ stratio. s.cathegorica seu ostēsua t illa est in modo t in fi/ gura t est potissima demonstratio de qua habet p̄ poste/ riōz. cui⁹ oīs termini sunt. idē reali⁹ t si non formalis. Alia est hypotetica seu dīmīna per quaz iuestigant difficultates entiū vt p̄z. 2°. posterioz. t p̄ de aia cui⁹ termini nō sunt idem nec reali⁹ nec formalis. nec est in modo nec in figura. C Tertio est notādū q̄ difficultas in cognoscēdi puenit duplī fīm Lōmētatore. 2°. metapbice. aut ex pte rei cogni/ te sicut de relatiōib⁹ t de mā pīma ppiter eoz minima en/ titatē. aut ex pte nostri modi cognoscēdi q̄ est ex sensatis. su/ cut p̄z. 3°. de aia. t in de sensu t sensato. nibil enīz est in in/ tellectu. qn p̄ p̄z suerit in sensu. t illo mō metapbica est diffīcillima: quia de maxime abstractis a mā t a motu t a sensu p̄ metapbice. C Quarto est notādū q̄ alīq̄ cognoscēdi p̄t intelligi duplī: aut si est aut qđ ē vt p̄z. 2°. posterioz.

His pīmissis ponunt sex pclones. Prima q̄ a nobis pro statu isto nō cognoscēdi pīmī motor p̄ seipm̄z t expīmentālī p̄z. q̄ talis est cognitio intuitiva quā de deo t pro statu isto t de lege cōi nō p̄t b̄re. C Scđo pclō q̄ de cōflege nō cognoscim⁹ pro statu isto pīmī motorē p̄ alī/ quaz spēm̄ el⁹ p̄pīaz. q̄ spēm̄ nullā hēmīns pro statu isto nālī nīs cātās a sensiblū a qb̄ nō causat in nobis aliqua talis que vt sic posset pīmī motorē rep̄tare. C Tertia pclō q̄ sicut p̄ actū cognoscēdi arguiū potentiāz: t ex ea argutia⁹ eētiaz aic sicut p̄ accītia subāz sic p̄ motū aut esse crūm cogn... a argutiae t demonstratiue hypotetica cognoscēdi pīmī motorē: q̄ cognito aliquo effectu vel moto/ rū q̄tū de cā efficiēt vel mouere vel finali. Hāz si est causatuz vel motū aut a se aut ab alio. t ne eāt in infinituz in talib⁹ eētialib⁹ ordītatis deuenit ad pīmī motēs simplīz t pīmī efficiēt t ultimū finē t ista via ē philosophica quo ad motū qua vīl Aristo. hīc in hoc. 8°. ad demōstranduz pīmī motore ēse. via tñ ex cāto est melior q̄ si nibil mo/ ve. et nō min⁹ p̄ cātu posset pīmī motor. demōstrarī in/ qnti efficiēt pīmī. C Quarta pclō q̄ pīmī motore co/ gnoscim⁹ argutiae p̄ rōnē cognoscēdi q̄ sicut p̄ spēs sensi/ biles cognoscim⁹ subām co:pale sic p̄ co:pale spūalē t tā/ dem pīmī via p̄z. 3°. de aia. C Quinta pclō q̄ demōstra/ tione. ppiter qđ t ostēsua t potissima nō p̄t aliquo modo demōstrarī: tūz q̄ illa pcedit p̄ distinctionē vt p̄z p̄ de aia 2. 2°. posterioz quā pīmī motor nō h̄z cū sit simplī sim/ plē: tum q̄ illa abstrahit ab oī exītia sicut ab oī p̄dīcatō p̄ accītia. C Sexta pclō q̄ demōstrarī metapbice per viam emīnitē. dato. n. q̄ nibil mouere aut cātēt adhuc ex or/ dīne repto in entib⁹ inter ca que sunt alteri⁹ t alteri⁹ rōnīs ostēderet q̄ etī deuenire ad vīl pīmī emīnēs. Alia/ phisicus etiā demōstrat hoc idē ex fine vītio. 12°. metapbice entia nolūt male disponi multitudi pīcipiātū mala. vīl igīt pīceps. Habem⁹ igīt iter ceteros pcept⁹ de pīmī moto/ rīs. Deductio igīt ab effectib⁹ vel motu vīz ad cām pī/ main vel pīmī motore est phisica t si pcedat a pīmī cā vī/ pīmī motore vīz ad ens infinitū ēēt metapbica q̄ finitūz t infinitū sunt dīte entis qđ est subiectus metapbice t de/ ductio ab ente finito vīz ad alias pfectōes simplīz the/ orica t sic gnātōe phisica est pīor. seq̄. 2°. metapbica. 3°. theorica h̄z pfective ecōtrario p̄tingat. Allie vie patebunt in qōne de infinitate in vigore pīmī motoris. Intelligendū tñ

Ter. 2. 11.

Loin. 1.

Ter. 2. 5.

Ter. 2. 35

Ter. 2. 11.

Ter. 2. vītio

q̄ cū pīmī motor nō possit a nobis cognoscēti sub pīop: si ei⁹ rōne qdditatiū t absoluta t pceptu simplici. Lōcipi/ mus tñ de eo pfectiōes fīm q̄druplicē distinctionēz. Dīo q̄ nō solū positiū h̄z t̄ pīnatūas sicut est imortalitas incor/ ruptibilitas t hūsīmō. Scđo nō solū absolutas qualis ē in/ finititas vt parebit h̄z t̄ respectivas q̄lis ē cālitas q̄ ē respe/ ctus fundamētalis ad extra. Tertio mō nō soluz pīmītōs q̄les sunt itellect⁹ t volūtās: h̄z t̄ scđarias vt intelligere t velle. Quarto nō solū cōes. s. deo t creature sicut sapientia t bonitas: h̄z t̄ ppīlas sicut eternitas t necessitas. C P̄e ter hec hēm⁹ tres alios pcept⁹ de pīmī motor: e. se hētēs ad enīz sicut gen⁹ ad dīaz dīlīuaz el⁹ vel sicū dīa supīo: ad inferiorē t illi sunt pcept⁹ entis substātē t spūs p̄ pī/ minū demōstrām⁹ de deo pāssiōes entis vīl bonū tc. p̄ subām q̄ fit substātē p̄ spiritū q̄ fit incorporeus.

Sed tūc occurrit difficultates. pīma q̄ cū itellect⁹ t ita hētē attributat oportet illud pēcōnoſētē t ita hētē p̄pīas pceptū qdditatiū t absolutū pīmī mo/ toris. dīo q̄ itellect⁹ h̄z pceptū cui hec oīa attrib: ut tanq̄ ra/ dicali fundamētō vel dīcat q̄ deductive possum⁹ rōnē cī⁹ t cuiuslibet cognoscēti sicut mām pīmī ex trālīmitatiōe substātāli vt p̄z p̄ physicoz t formā substātālē ex el⁹ ope/ ratione p̄celi. C Scđo difficultas q̄ nulla scīa prodat subīn suū ēse: h̄z p̄pīm̄ p̄supponit p̄pī posteriorōz h̄z substātā separata est subiectū metapbice. t ita p̄ vīa emīnitē nō demōstra/ tur pīmī motorē ēēt metapbice. Dīcē q̄ assumptū h̄z veritatē de subiecto p̄t t adeq̄tō t de demōstratōe ppiter qđ. nō aut d̄ subiecto pīmī pīmītē nobilitatis t de demō/ stratione: q̄ sicut hic p̄tingit. Hāz ens inquātū ens est sub/ lectū adeq̄tū metapbice t subiecta lēpata nobilitūmuz. C Tertia difficultas q̄ tūc scīa hūl libī excederet scīaz d̄ aia si hīc p̄ideret de pīmī motor. p̄ns est pīra Aristo. et Lōmētatore p̄ de aia. dīcē q̄ aia vt volēs vel vt itellegēs vt cōfiderat in. 3°. de aia est nobilit̄ pīmī motore vt mo/ tor est aut vt motēs est sicut itellegē t velle que sunt ope/ rationes i manētēs sumi nobilitores q̄ mouere qđ est opatio trāsīes t respectiva. C Quarta difficultas q̄ vīdeſ q̄ dēū ēse. sit p̄ se notū. q̄ cognitio de el⁹ exītia est in oīb⁹ nālī in/ ferta fīm Damascenū in suo p̄o sīnāz. talia aut nālī inserta sunt pīmī pīncipia q̄e sūt p̄ se nota post posterioz. Dīcē q̄ cōprehēsorib⁹ ēst p̄ se notū. q̄ intuitiū notū ceteris autē est p̄ se notū silogismo in pēcētib⁹ scētib⁹. t̄ qđ est illō a quo est oīs depēdēta simplīr. C D. Alia est rō dei inqū/ tum de t̄ inqūtū pīmī motor. esto igīt q̄ dēū ēse sit p̄ se notū. nō tñ pīmī motorē ēse cū sit demōstrabilis a pīoū t a posteriori. nam a pīoū sic demōstrat. si de⁹ ēst pīmīs moto: est: h̄z de⁹ ēst igīt a posteriori vere sicut sicut Aristo. bic ex mobilī moto a se vīl ab alio.

Ad argutiae ad pīmī dīcē q̄ illa sitūtō Aristo. 2°. metapbice notat difficultatē h̄z nō impossibilitatē vel qđ notat ipossibilitatē quo ad notitīa intuitiū t claraz t nō q̄ ad notitias simplīr. C Ad 2° dīr q̄ illa cōparatio pībī de fantasmate h̄z itellegi quo ad pīmī motionē itelle/ cītēs possibilis ab obiecto. ibi. n. fantasma cū itellectu h̄z ra/ tionē obiecti pīmī mouētis itellectū: sed nō dīz itellegi q̄ntū ad actū sequētēz pīmī motionē. p̄t enīz itellect⁹ abstra/ here obiectū inclusūz i obiecto pīmī mouētē. Dīpōtereā se h̄z pīmī motor in itellectōe nīa respītē el⁹ vt terminās nō vt mouētēs: h̄z magis alīq̄ sensibile mouet. Lōfirinatur ex motū celi segīato t el⁹ fantasmate h̄tib⁹ p̄ se bitūtēs ad pīmī motore dīductiūe pēcētēs pīmī motor. sic ex trālīmitatiōe subālī sensata cognoscēti mā p̄o hūl. t forma ex eius opatōe. C Ad vītio. 12° dīr q̄ infinitū i po⁹ ē ignotū fīm motū sue infinitatis. s. capiēdo alterīs post alterīs: q̄ ibi pcedit in infinitū. semp tñ capiēdo finitū. Intellect⁹ i finitū p̄t co/ gnoscēti totū illud cathegēmatice nō partē post partē deuenīdo ad finē cōplete. C Ad pīfīrmationē dīr q̄ ibi est p̄positō attīgētē nō pīmītōs t h̄z suffic. C Qd. 2°. **O**nsequēter q̄tū qđ ēst pīmī mo/ tor. C In ista qōne sunt due opīnōes h̄z. vna ponit deūtētēs ēse simplī simplicē ac sumē simplicē t sic non ēst

dissimilitudine: qd: dissimilitudine datur p priora et intriseca. 6°. thopf co: C Alii vero dicunt qd deitas et de' includunt ens substantiam non predicamentalem s: analogam et spes qualitatitatem et a priori ex qd poterit intrisecum dissimilari. C Primum pro prima opinione qd non sunt idem simplex et summe simplex: qd sumplciter simplex est qd non est resolutibile in aliqua ipsius propensionia vel constitutiva sed ultra resolutio stat ad illud. sicut in discreta ad unitatem. Sunt autem simplex qd non potest aliquo modo exponi nec aliqd sibi nec ipsius alteri. Et istud est actus primus. C Ex quo inferuntur tria. Primum qd in creaturis repetit aliqd simplex simplex: qd in resolutione oppositorum i partibus entitatis seu qualitatibus seu qualitatibus ne procedatur in infinitum in talibus sicut procedit in divisione. Primum est determinatio in prima irresolutibilitate: qd talia sunt entitatis ordinate. C Secundum qd in creaturis non invenitur aliqd sunt simplex: quia omnia simpliciter simplicia que sunt in creaturis sunt alios propensibilia. C Tertium sequitur qd in solo deo repit sicut simplex eum omnia divina sunt actus purissimi non in se propensa nec alteri co possibilis. Et ne sit aliqd prius deo nec aliquod ratione prior: deitate sed ipsa sit prima qualitas simplex sicut deus est primus motus et ultimus finis simpliciter et cum sit intellectus divinus primo et maxime nota simpliciter. 2°. metaphysice apud nam non erit nec dissimilans nec descriptibilis: qd quilibet talis datur per notiora in ordine quo ad nos. Tamen a multis multipliciter describibilis ab Anselmo in mono. sic qd prius motus est quo malus excogitari non potest. Ab alijs qd est ens cui nihil de essentia eo modo quo possibile est illud haberi in aliquo unde. Et hoc additum pro tanto: qd non potest in se realiter et formaliter per ideoponitam omnem realitatem habere. Sed etiam sic describi qd est infinitus simpliciter oportet immobile nullam magnitudinem habere in corpore inscriptibilis in corpore inscriptibilis immortalis inutilabilis inutilabilis seu inextinguibilis inscriptibilis apprehendens actu omnia actu infinito intuitivo clarissimo et distinctissimo ac gloriosissimo et sempiterno volensque omnia bona et omnia voluntate velle et amore eternis increas et intensis. Alter sic qd est ens cuius centro est ubiq: s: p: entia potest et presentia ppter eius infinitas simpliciter et non sum quid et circumspectio nesci: Ad hanc enim scitur quid non est qd quid est prius moto.

Sed contra opiniones predictas sunt difficultates primo contra primam. Primum difficultas est qd in primo signo deitas non est ens neque substantia nec species qualitas est. Deinde qd est tantum ipsa sicut egredit omnia. Tunc. 5°. sue metaphysice est tantum egredit et non est aliqd predicatorum qualitatibus seu in primo signo qd idem portat in simpliciter et absolute est uniusq: ipsorum et denotatim sic hoc in primo signo seu qd qualitatibus non est risibilis: simplex enim et absolute est risibilis.

Allia difficultas: qd cum magis via sunt priora sum natura p: Aristotele in post predicamentis. 7. 5°. metaphysice. qd ab eis non queritur substantia deitas sicut non erit prima ratio: sed uniusq: predicatorum terminum. Dicitur qd oppositum modus est in natura substantia et in natura. Hanc in creaturis est percessus ab imperfectio ad perfectio: qd agens finitum ppter imperfectionem suae actionis. non potest statim producere illud qd est perfectum. Ecce tamen est in divinis ppter perfectionem deitatis: qd minus coe: est prius unde ratione deitatis est prior s: alia tria retinunt in divinis eundem ordinem quem retinet in creaturis: qd post deitatem in deo rationem est. prima est substantia. secunda et ratione specie. tertia. Et ad regulam Aristotele dicitur qd ipse intelligit in recta linea predicamentali: et de predicationis qualitatibus se habentib: p modum prout dicitur illa se ad deitatem non habet. Allia difficultas qd si deus in primo signo non est ens. et in secundo est ens. ergo mutabilitas de non esse tali ad esse tali. Deinde qd mutatione est summa signa successiva et non summa permanet sicut sunt signa deitatis correspondientia.

Contra secundam opinionem qd summa eius primus motus erit oppositum ex actu et potentia praetributae et praetribute qd et omni centrum et crit principium principiis item secundum et ex eis dependet. Hanc difficultati respondet Bonet: cuius principiarum est hec opinio. qd prima radix proponeatur est ratione p: motus est ratione partis

quoniam nihil potest conponere cum alio nisi habeat rationes partes respectu totius resultatis ex illa parte et aliis. Radix autem per alias quod habet rationes partes est quod sit finita formaliter vel occurrit cum formaliter finito. nullum autem infinitum habet ratione pars cum omnibus totius sit maius quilibet sui parte: s: infinito nihil est maius. Pristinum autem abstractum a proprieate: quod omnis proprieatis est constitutio et non est exterior. Hoc quilibet persona divina constitutio ex essentia et relatione: et non potest opponi. Ut constitutio p: est esse finita infinita et neutra. Hoc divina essentia est infinita relationes non sunt finitas nec infinitas et inesse et forma que sunt compontur semper et constitutio et proprieatis non sunt formaliter finitas. Ceterum relatum p: genere generali praetributum ens ad illa que tales differentiae habent finitatem pro gradu intrisecum. Et sequitur pcedit qd in deo est actus et potentia metaphysica que starum cum purissimo actu excludit omnem positionem sed non est ibi potest p: physica: qd illa expectat actum et est inter realiter distincta. Ceterum etiam qd ibi est potentia loca. s: non repugnat terminorum et sunt ibi principia intriseca et principiata. C Allia difficultas: qd summa Aristotele. 3°. metaphysice ens non habet divisiones: quia tunc est genus. Dicitur qd Aristotele capit ibi ens ut queritur cum intelligibili quod ut sic est equum ad p: se et ad accidens intelligibile et logica de differentiis praetributis adequare enunciatis totius ambitus diversis. divisiones autem dividentes ens non sunt predicamentalia s: extra predicamenta constitutio et genera generalia. Ita ostendit p: Aristotele ppter divisiones per quas vnuquilibet genus generalissimum simul cum ente pfecte potest diffiniri et per quas distinguuntur entitatis ab invenientur et non solus per modos per quos illis divisiones nobis ignoratas circulorumur. C Allia difficultas si infinitus formaliter cum finito formaliter potest opponi. Dicitur ipse sequitur qd non est. Esto qd de ratione totius sit quod sit maius quilibet sui parte. Si vero de ratione eius est quod est etiam maior altera sua parte: sed non quilibet bene posset. Sed si instet qd siue oppositum continetur et partibus finitis aut infinitis ambabus vel una infinita et altera finita. adhuc totius erit maior: qd omnia ultra quantitas parte et alia. Dicitur qd plus magis et minus sunt passiones quantitatis finite solidi. C Et si dicatur qd decimus infinitus sunt plura et hinc: dicitur secundum ppter numerum finitum ibi acceptum circa infinitum. C Et si dicatur qd tria infinita sunt simul vnu addit ad totum: et ita aggregatus est maius. dicitur qd totus illud aggregatus ex illis tribus infinitis non est maius s: plus: qd tria sunt plura duobus positivis et uno negativo: qd vnu non est totus quod tria. C Allia difficultas est contra primam opinionem qd tunc theologia non haberet in se demonstrationes ppter quod s: tam: qd sic non est pfectissima scia p: omnia p: posteriorum. et p: physico: et p: mathematico: qd notitia p: causa est nobilior quam que per effectum. et causa est manifesta ex quo deus non habet definitionem. Dicitur qd theologia in se et in intellectu et sibi proportionato excedit deus alia scias ex obiecto primo. qd est divina entitas ex medio quodcumque fuerit ibi. et ex certitudine et evidencia. C Ad p: mathematicorum deus qd notitia alicuius p: causa est nobilior: notitia eiusdem p: effectu ceteris variis. C Preterea hanc deitas non habet ratione prior: se. tamen multa dicta bene habentur que sunt. 2°. posteriorum. et per illa p: deo a priori ppter qd demonstrari. Hoc dicitur qd infinitas inest divina entitas per rationem ipsius divinae entitatis: et deo insunt motivitas et causas per voluntatem et per actum: qd summa simplex. C Intelligentem in qd consideratio de primo motore et de ceteris formis abstractis qd sunt est metaphysica et non naturalis. constat enim qd consideratio naturalis est qualitate formarum stat ad alias intellectus que est forma in massa per informationem et abstracta est summa inhesionem non enim ut ceterae formae est educita de potentia materiae: sed de formis venientibus dei. 16°. de animalibus: s: consideratio de formis abstractis: an sunt et per motum est sola p: phica: ut p: 2°. physico: et ab aristotele. et mathematico. Quidam. 3°. Tercio. 2°.

Aeritur En primus motus: sit vnu cus. Absque argumentis qd ad pres et ommissis multis rationibus hoc probantibus accipit vna ratio Scotti que magis concordat et est hec. Omnis natura que de se non est determinata ad vnu individuum: s: est indeterminata ad plura eiusdem rationis quantum est ex se non determinatur ad

cerum numerorum individuorum estus de rōnis. **C** Ita ppositio ostendit quod duplū. **C** Primo qd aliqui negaverit deū plures mūdos posse pducere, tamē pcessu de duob' nullus pot negare quin tres et cōtuo, et sic in infinitu possit pducere, qd in his que sunt eiusdem rōnis; et in his que sunt p se, nō pot dari ratio magis de uno qd de reliquo. **C** Scđo qd h̄c alicui moderni negat deū possit pducere plures angelos in eadē specie, pcessu in de duob' pcedit de quoquā numero, ppter veritatē ppositiōis pfecte. **C** Tertio quia pcessu qd vnu co: p' possit simul et semel esse in diversis locis totalib' similius et in infinitis simili adequte. **C** Quarto qd pcessu qd duo corpora possunt esse et simul semet in eodē loco adequato statim inseri de milie. Ita ppositiōe sit declarata accepta pro maiorī accipit. minori si ponant plures motores, natura primi motoris non erit determinata ad vnu. Igis qua rōne poterit esse in duob' ex psequēti in tribus et cōtuo, et sic in infinitu, et cū in ppetuis nō dñat esse a posse. **3°. phisicoz. tractatu d' infinito. 7. 9°. metha.** vbi dñ qd nullū sempiternū ē i po apposita dualitate statim ponet possibilitas ad infinitu et sic d' scđo erunt infiniti pmi motores.

Contra tamē istaz regulā instat quod duplū accepta illa ppone majori accipio igis minorē sub illa natura angelica vel humana cuz nō fit determinata ad vnu individuū poterūt esse infiniti angelii et infiniti homines. **C** Scđo faber nō est determinat ad faciēdu ex serro potius vniū cutellū qd duos vel tres, ergo poterit facere infinitos. **C** Tertio accipio alia minorē sub eadē majori sic faber nō est determinat ad portandū duo pōpera vel tria, igis poterit portare infinita. **C** Quarto accipio ista minorē sic p' in diuinis nō ē determinat ad vnu supponit pducēti. Igis nec ad duo, p̄his falsuz qd nō determinat ad pducēti nisi dno.

Ad pmi dicit qd natura humana nō est de se determinata ad infinitū namq; alioḡ deus non posset ppetuare inundi igis numerū dominū determinat est ab extrisco. s. a diuina voluntate. **C** Ad secundū dicit determinatio fabri est a materia: qd si viueret in infinitu et b̄eret ferrū in infinitu multiplicaret cultellos in infinitu h̄z sic non est in pposito qd si natura primi motoris nō ēt et se limitata ad vnu cuz quodlibet possibile ibi ad intra sit necessarium sequit qd ēt actu infiniti pmi motores. **C** Ad tertiu dicit qd est repugnatiā ex pte similitatis. Nam successione posse, certis parib' infinita portare si in infinitu viuerē vel durarē. **C** Ad quartu dicit qd si essent pductores eiusdem rōnis oportet dicere qd nō esset cerrus numerū suppositoz in diuinis h̄z sunt alterius rōnis determinant aut̄ principiis diversaz rationib' s. intellectu et voluntate.

Sed tunc remanet difficultas cu finē fidez et veritatē tres psonae sint in diuinis videt qd sunt tres motores pmi. Ad hoc dicit qd doctores pcedit qd ille sanctissime psonae in diuinis sunt tres mouētes et tres creatētes: sed nō tres motores nec tres creatorētes. Causaz h̄u diversitatis assignat Jo. Scot' qd qn̄ sunt aliq' duo depēdētia, neutrū trūm eo qd pfecte terminare dependentia alterius: sed opo:ter qd ambo terminent ad vnum tertiu independēt. Exemplū si sunt duo accidentia respectu eiusdem subiecti qd igis sunt dno adiectua vt adiectua sunt neutrū alterū terminabit eo qd vt sic depēdētia sunt, oportet igis qd terminētur ad tertiu independēt. s. ad substantiū qd vt sic h̄z rōne independēt: qd tñ vnu adiectuoz substantiua statim sicut qd sit substantiū terminat depēdētia alteri, et per p̄is alteri inueniunt adiectuū ponit sibi significatum circa aliud. Si aut̄ ambo remanet adiectua vt adiectua neutrū ponit sibi significatum circa aliud, modo ad ppositiōi qd dicitur, duo pmi mouētes oia illa tria adiectua sunt adiectiū ne tenit, et sic neutrū poterit terminare dependentia alteri, sed oia illa stant in suspēto: ita vnu sicut reliqui, et ideo illud adiectuū dno nō ponit significatum sibi circa reliqui, s. circa palmos nec circa mouētes, ita qd ly duo nō numerat virtutē motuā nec primitatē sed virtutē stat precipiū in se, qd ante dicit duo pmi motores: tunc ly duo et ly pmi ponit sibi significatum circa substantiū illud motores et sic numerat potētia motiva eoz qd est falsuz: qd per vnicam

potentiā individuaz et indistinctā numeralē existente in oib' illis glioissimis psonis que est voluntas diuina infinita p'. motit ad extra, et prima regula oib' contingentiū que sua manu et vi tener omne ens lūmitatū cōicat de enitate creatis qntū et qntē et qd vult illa vnicā in omnib' illis extit sunt illi tres persone mortales vnicus motor et tres primi mouētes vnicū mouēs in neuro genere p' indepedētia eaz in essentia.

Qd.

4.

Trum essentia primi motoris sit oīus alioz extra se finis ultimat⁹ qd nō: qd si causat cāt mere nāliter ut pscindit a voluntate, ex p̄ti necessario causabit ad extra qd est impossibile: qd sic necessario oia evenient. **C** In eotrariis arguit qd cāltas pma et pfectissima ē attribuenda pma et pfectissima psectioni. huiusmodi est causalitas huius. **2°. phisicoz. 7. 5°. metaphysice.** est enīz cā causaz et essentia pmi motoris est pfectissima pfectio.

Hic dicunt due pctiones. **C** Prima qd essentia pmi motoris nō est cā efficiens eoz que ad extra causant: qd cum causat mere nāliter et necessario qntū est ex se et seclusa voluntate oia de necessitate evenient. **C** Scđo scđo qd ipsa respectu oīus h̄z rōne ultimi finis gra cuius: tūz qd ab omnibus est sumē appetibilis, oia enīz bonū appetunt p' ethicoz, et magis bonū magis appetunt igis maxime bonū maxime appetunt per illa regulā thopica sicut simpliciter ad simpliciter et magis ad magis: ita maxime ad maxime; et bonū h̄z rationē finis. **2°. phisicoz. 7. 5°. metaphysice.** igis sumū bonū habebit rōne sumū finis et ultimi, cum igitur ipsa sit sumū bonū: qd primo infinito simpli erit ex p̄ti ultimatus finis. **C** dñrīna qd deter⁹ est semp gra melioris. **7°. politicoz.** qd acciūta erunt ppter substancialē et elemēta ppter mixta et mixta, pfecta, ppter pfecta, et iniata ppter aiaia et vegetabilis, ppter anima et bruta, ppter hominē, et corp⁹ ppter animā, et anima ppter pmiū modis: et oia que sunt tandem in primo moto re resoluti, ergo ei cōtentia est ultimatus tandem omnīus finis non sub fine.

Sed hic sunt aliq' difficultates. **C** Prima est quis pma cāltas ad extra attribuit, diuine voluntati. **C** Scđo qd essentia primi motoris seclusa voluntate causat mere nāliter, et sic necessario et sic cābit necessario ad extra. **C** Tertia qd cāltas finis sit pma et p̄ior oib' alioz cāltatis in suo genere, et sic puenit alias cāltates in causando effectum: et ita aliq' cause nō causabunt ex quo per finem in illo priori quo p̄redit alias casis effectus est cātus. **C** Ad pmiū dicit qd agere et mouere pueniū p̄cipue cause etiūtient. Ideo cōcēdo qd voluntas pmiū motoris est mouens et agens pmiū simpli: h̄z cāre abstrahit ab istis, ideo non sequit qd pmiū causans sit pmiū mouens: neq; pmiū mouens sit pmiū causans sicut pmiū animal nō est pmiū animal: nec pmiū asinus pmiū animal, essentia aut̄ pmiū motoris h̄z causalitatē alterius rōnis a voluntate et in oī: die est pmiū causans. **C** Ad secundū dicit qd p̄nexio reruz ad exātia pmiū motoris vt ad finē est necia seu finē ēt essentie et in potētia oblectua seu in exātia actuali finē quamlibet res contingēt: sicut tamē ipsa posuit quodlibet necessaria est conexio ad finē, ordo enīz finē libetudinē cause finalis est naturalis et p̄ se pfectate secundū modi inest ordinatis ad finē et de eis p̄ eoz rōnes formales a priori demōstrabilis, naturaliter enīz asinus est ppter hominē et homo ppter cēttiam pmiū motoris. **C** Ad aliud dicit qd effectū non soluz dependet a fine sed ab efficiente, efficientis autē est liberū et mere contingenter cāt ut patebit in se. quare pmiū motor: cāt efficiente per sui voluntatē: qd cāt inqntū qntē qd et qd vult finē sui beneplacitū arbitrariz, et ideo effectū sunt contingēt: qd si vna cāt est libera totus effectus est liber et si in ille nāles cuz illa libera pcurrerent. **C** Ad ultimū dicit qd h̄z finalis sit totalis in suo genere, in ponendo in efficiētē non est totalis simpli qd deficit causalitas aliq' cāt, et ideo h̄z ex se in suo genere causet necessario omnia que cāt cānsat: tamen quia exigitur voluntas nō ponet effectū in actu nisi cōcurrente voluntate que mere libere et contingenter causat, ideo totus effectus semper simpliciter

Ter. 2. 31
et 2.

Cap. I.

Ter. 2. 31

erit ptingens.

Erum cēntia p̄mī motoris sit p̄mī obiectū intellect⁹ eiusdē q̄ nō: q̄ sup̄eme potētē d̄z eisē cōfūmū obiectū. intellect⁹ p̄mī motoris est sup̄eme potētē. cēntia aut̄ ei⁹ nō est cōfūmū obiectū. sed ens lgit̄ erit ens ei⁹ obim adeq̄tu⁹. **C**ōtra q̄ nobilissime potētē est nobilissimū obiectū: sed intellect⁹ p̄mī motoris est nobilissima potētē sed nūl est nobilis essentia. p̄mī motoris ergo tc.

Cap. 3 vll

Ter. 2.4.

Sed hic est intelligendū q̄ p̄mī capitur q̄drali. s. adeq̄te: vt p̄z p̄o posterioz sicut hēre tres angu los cōpetit p̄mī trāgulo q̄nōia adequate. 2°. pro perfe cione sicut substāta ponit p̄mī ens q̄ pfecti⁹. 7°. meta plūsice. 3°. gnātione sicut mā dicit p̄ior forma et ista duo p̄posito vt. 2°. phisicoz. 4°. In mediatiōe sicut forma sub stātialis. p̄mī inēt materie p̄mī idēt imēdiate vt p̄z. 2°. de aia et cōmētatore. 2°. 4°. 7. 2°. celi. h̄z p̄i⁹ inīt alteratio. **E**t si hoc ponunt q̄tu⁹: p̄clōnes. **I**n dīma q̄ essentia p̄mī motoris est p̄mī obiectū p̄mitate adequatiōis resp̄cū sūt intellect⁹: q̄ q̄ alīc̄ potētē nō p̄t habere aliquē actū q̄n̄ p̄mo terminē ad se videt esse obiectū ei⁹ p̄mī p̄mitate adequatiōis: sed intellect⁹ p̄mī motoris non p̄t habere aliquē actū q̄n̄ terminē ad sui essentia p̄mo. q̄ p̄mī motoris nō p̄t hēre nūl et ille necessario. p̄mī terminatur ad sui essentia ergo tc. **S**ed a p̄lo q̄: cēntia p̄mī motoris est p̄mī obiectū p̄mitate pfectiōis eiusdē intellectus: q̄ talis cēntia est pfectissima iter oia apprechēta ab intellectu eodē. **T**ertia p̄lo q̄d cēntia p̄mī motoris est p̄mī obim p̄mitate gnātōis quoniam q̄n̄cūq̄ alīq̄ talē ordīne habēt in cognoscē quale inēsse p̄mī inēsse est p̄mī incognoscē: h̄z intellect⁹ p̄mī motoris oia cognoscit sub talī ordīne. p̄mī obim sūt inēsse est cēntia. **Q**uarto p̄lo q̄: cēntia p̄mī motoris est p̄mī obiectū p̄mitate imēdiationis: q̄ intellectus p̄mī motoris non cognoscit sui essentia alīs precognitis: sed alia mediante ipsa.

Contra p̄dictas p̄clōnes instat p̄mo p̄tra p̄mīaz: q̄ nulla potētē p̄t fieri nūl in obiectum adequatū vel in illud in quo p̄tines sed cēntia p̄mī motoris nō includit in alīc̄ creaturaz. **I**git̄ intellect⁹ p̄mī motoris nō p̄t cognoscere creaturaz. **S**ed oia secedā. q̄ illud nō est pfecti⁹ cui equant̄ multa in pfectiōis: h̄z oia attributa cēntia in pfectiōe cēntie p̄mī motoris. q̄n̄oia oia eque infinita sūt. **T**ertio p̄tra tertia. q̄: q̄n̄cūq̄ alīq̄ intellect⁹ sunt eiusdez rationis p̄mī obiectū vñl̄ videt ee obiectū alteri⁹: h̄z intellectus p̄mī motoris et noster sunt būlūsmōl: et noster p̄mī prioritate gnātōis apprechēdit vñl̄. **I**git̄ intellect⁹ p̄mī motoris et noster sunt būlūsmōl et noster p̄i⁹ prioritate generatōis apprechēdit vñl̄. ergo et intellect⁹ p̄mī motoris. **Q**uarto p̄tra q̄rtā. q̄: cēntia p̄mī motoris nō p̄mo. terminatur nūl vt h̄z obiectū rōne p̄mī: h̄z vt sic est rō respectina et nulla talis est p̄cognita h̄z magis absolu⁹. **I**git̄ cēntia p̄mī motoris nō est p̄mo cognita p̄mitate imēdiationis. **A**d p̄mī dī sufficit q̄ p̄mī obim sit illud vel includat in illo q̄d p̄mo terminat̄ intellectu⁹. intelligim⁹. n. nō ens obiectū secūdarū in quo nō includit̄. oia aut̄ creatura intellectu⁹ ḡt̄ a deo vt obiectū secūdarū. **A**d 2m dī dupl̄. vel q̄: esse p̄mī motoris nō dī sic p̄mī nūl p̄ cōditionē ad extra. **I**ldōt ēt dici q̄ h̄z p̄sanō sit pfectio: attributis in essendo ut in habēdo candē pfectiōne vel infinitatē p̄t ee p̄ncipalitas et illa sufficit ad talē p̄mitatē. **A**d 3m dī q̄ h̄z intellect⁹ p̄mī motoris et noster in rōne gnāli intellect⁹ p̄ueniant et sine eiusdē rōne formāl nō tñ sub p̄p̄is. et lō nō seq̄. **A**d quartu⁹ dī q̄ rō obiecti vt obim nō est illa que imēdiate terminat h̄z sit p̄dīci⁹ ei⁹. vñ potero intelligere deū absq̄ hoc q̄ ego intelligā q̄ sit obiectū intellectiōis mee.

Ad argumentū patet responsio ex predi cīs. **C**o. 6. 6°.

Erum intellect⁹ p̄mī motoris intelligat actualit̄ oia q̄ nō: q̄ nūl intellect⁹ p̄t actua⁹. aliogn̄ vilesceret ei⁹ intellect⁹. **C**ōtra in telligit se esse cām finalez oiu⁹: q̄ intellect⁹ se sub

omni ratione que est in eo formaliter. sicut habitudinē ad omne intelligit et ex p̄sequēti omne.

Hic sunt q̄tu⁹ modi dicēdi. p̄mī est q̄ intellect⁹ p̄i⁹ nūl motoris nihil intelligit nisi sc̄p̄m̄ aliogn̄ vilesceret. **C**āli⁹ dicit q̄ sola inēmutabilitia cognoscit: nam hic nullā i p̄fectionē arguit h̄z nō cōmutabilitia: q̄ tunc in ipso eset inētatio. **C**āli⁹ dicit q̄ sola p̄ncipalia intelligit sicut homines et angelos. **C**āli⁹ vero dicit vere et catholice. q̄ oia intelligit bona et mala mutabilitia et inēmutabilitia p̄ncipalia et nō p̄ncipalia. Et hic modus dicēdi p̄firmat rōne auctoritate sacre scripture. ratione sic potētē actua et optima. de q̄nto est nobilioz et superioz: de rāto vlio: et cōior: et etiā de q̄nto abstractio: de rāto cōior: hoc p̄z ad sensu⁹ et intellectu⁹ et sensu⁹ exteriorē ad interiorē. **N**āz q̄cqd p̄t potētē inērto: p̄t et superioz: h̄z nō ecōntro: h̄z potētē intellectu⁹ p̄mī motoris est pfectissima et abstractissima. ergo tc. ratio etiā facta post oppositū hoc idē cūdēter pbat. **Q** p̄firmat et q̄: artifex distictē cognoscit omne agendū ab eo anteēq̄ fiat alīr nō distictē oparet: q̄: cognitio artificis est mēsura h̄z q̄ oparet. h̄z p̄mī motoris est oiu⁹ aliogn̄ a se pfectissimi⁹ artifex. igit̄ oiu⁹ edq̄ h̄z pfectissimā et distinctissimā notitia⁹ actua lem et priorēs eis. **C**ōnde diligēter est aduertēdū q̄ p̄mo est p̄siderare cēntia sui intellectu⁹ ei⁹ et volūtē intelligē et pelle. et ydeas oiu⁹ extra se. oia attributa sapientia⁹ et bonitatē: t̄ sic de alijs que iter se sūt o: dīata et in ordīne ad eūtia. ordīne eētialī sic p̄sibō ad subiectū. et de ipa cēntia sūt demōstrabiliā: et ille actus intuitu⁹ gloriosissimā p̄mī motoris. p̄mī terminat̄ ordīne nature ad eius essentia: et p̄sequēter ad oia que sunt aut relucēt in ea fini ordīne naturalē eoz et per determinationē sic voluntatis intelligit et cognoscit futura ptingētia. Et in p̄dicto intuitu clarissime et infinita sunt rōnes formales oiu⁹ sc̄iay respectu oiu⁹ sc̄biūm pfectissimo et nobilissimo modo et ybi sc̄bilia creata nobis: esse h̄n̄ q̄ in seip̄sia: q̄ ibi h̄n̄ esse infinitū et eminētissimū h̄z videat ee eoz ibi fini qd: q̄ ee intellectu et volūtū et nō simpli⁹ qbus rōnib⁹ intellect⁹ p̄mī motoris intelligit oia sc̄bilia et actu sc̄it. **S**ed oia est notādū q̄: ibi est reperire q̄tu⁹ signa nāe in quo p̄mo p̄dict⁹ intellect⁹ intelligit qdditates oiu⁹ creabilū et oia que suerūt et sunt et erūt et que nō erūt possibilia et impossibilia necessaria et ptingētia. In secūdū signo volūtās diligēt oia illa actu simplicis cōplacētē: q̄ intellect⁹ et volūtās sūt potētē gnāles et adeq̄te. In tertio signo volūtās determinat̄ istas qdditates que de se sunt indeterminat̄ ad ee et nō esse. In q̄rtō signo intellect⁹ et volūtās p̄mī motoris asp̄ctis ad determinationē volūtās intelligit talia cē determinat̄ futura verbū gra. In illa p̄positione nauale bellū erit cras cui⁹ termini sunt p̄mo cogniti ante actu volūtās h̄z nō habēdo vñq̄ ad determinationē volūtās p̄mī motoris. vñnde per sui essentia intelligit necessario et ad determinationē volūtās oia ptingētia futura. **Sed** p̄tra p̄clusionē arguit q̄ obiectū act⁹ intelligendi vides ee mēsura ei⁹ ex. 5°. metaphysice h̄z mēsūratū dep̄det a mēsura. ergo act⁹ intelligēdi p̄mī motoris dep̄det a creatura. **S**ed sic intellect⁹ p̄ficit ab obiecto h̄z nūl est q̄ p̄mī motorē p̄ficit q̄ sit in ipo. Tertio quia obiectū h̄z rōne mouētis: sed nūl creatū mouēt intellect⁹ p̄mī motoris cū sit simpli⁹ inobilis. Quarto q̄: obiectū est cā actus sed nūl in deo est causatū. **A**d p̄mī dī q̄ obiectū h̄z intellect⁹ mēsūrat actu et habitū. nō aut̄ secūdarū naz intellect⁹ noster intellect⁹ nūl: et tñ ipm̄ nūl nō mēsūrat actu intelligēdi et tota ratio est: q̄: non intelligit negatio entis nūl vt obiectū secūdarū et sic est hic. **A**d sc̄dū dī q̄ tñ obiectū h̄z rōne p̄ficit q̄ causat intellectu⁹ que est pfectio intellect⁹: q̄: in p̄mo motore nūl est causatū sed ibi est actus p̄ficit ināt̄: ideo obiectū nō est pfectūm. **A**d tertiu⁹ dicitur q̄ p̄cipue intellectus p̄mī motoris non est in potentia: et per cōsequētē obiectū nō mouēt eū. **A**d quartu⁹ dicitur sumiliter q̄ ille actus est innatas et in causatus: ideo obiectum non causat illuz.

Ad argumentū in p̄ncipio patet responsio. benc enīm vilesceret si aliquid reciperet ab obiecto.

Questio. 7^a.

Aeritur vtrū vnus motor possit alteri loqui. Qd nō: quia nō habet organū locutiois. In cōtrariis argumentis q: pnt mouere organa apta ad hoc. qōne sunt tria facienda. Primo ponens ali-

In ista qua pambula. Secundo pclones. Et tertio remouebunt difficultates. **I**ntelligendū q: triplex ē locatio mentalis. s. vocalis & scripta. **P**rimū est cū vnū intellectū alteri intellexerit aliqd manifestat. de secunda habetur pō politicoz. vbi Aristo. dicit q: lingua ad duo officia. de seruit ad loquellā & ad gustū. t. 2°. de aia. vbi dicit q: ista se habet per ordinē essentiale sermo. s. vox & son^o: q: omnis sermo est vox & nō ecōuerso. Itaz sermo est sola vox articulata lata & syllabica & oīs vox est son^o & nō ecōuerso q: in aīa sonat ut co:pa enea. h̄ nō vocant nisi respirāta. **D**e tercia vero sūl^o & de. 2°. h̄ pō pyermenias. vbi dicit q: ea que sunt in voce vel in scripto sunt note eaz passim que sunt i aia. Intelligendū. 2°. q: motor orbis nihil possit sibi innicē loqui & audire sibi p̄bz. quoniam in talis locutioē est recepicio locutiois in audiēte ut patet & in illis nihil tale pō recipi: q: idē est intelligēs & intellectū & quo intellegūt ut p̄z. 12°. metaphysice. & sicut nō pnt crescere in substantia sic nec in cognitione. **E**st igit̄ questio fini fidē & veritatē. & psequēdo pō de locutioē intellectuali sunt aliqua p̄mittēda. Ad vidēndū quō fiat locutio mentalis est notandum. p̄z q: memoria est p̄cipiū p̄ductiū verbī. s. obiectū & intellectus agens. sic igit̄ fiat locutio intellectualis: q: motor q: d^o loqui h̄ p̄cipiū p̄ductiū verbī. & ita pō ipamē in aliis aliquā p̄positionē & mouere intellectū ei^o. **S**ed m̄q alter motoribz intellectū sufficientē ad recipiendū sicut alter ad ipamēduz: & sic recipiēs pō audire. **T**ertium q: noī locutiois mentalis nō solū intelligim^o acū intelligēdi. qui est ens absolutū: q: locutio est forma respectiva. sicut nē audito est qd absoluū solū: sed est cātio illū actū. **Q**uartus: q: loqui intellectualis est actū intelligēdi p̄ductū ipamē & audire sibi corrispondēs est receptio illū actū. **S**unt igit̄ bic cōtū: signa. **I**n quorū p̄z p̄siderat intellectū agēs in motore loquē & possibilē i eodē. **I**n scđo signo vñ istati p̄siderant duo actū absoluto. vñ i loquē & alter i audiēte. **I**n tertio sunt duo actū causandi. vñ quo audiēs dicit & alter quo loquēs p̄ducit. **I**n q̄to signo est actū ipamēendi & recipiēdi & est locutio & auditio.

His p̄missis dicunt sex pclones. **P**rimū q: motores supiores pnt loqui inferioribz sibi immedialis. p̄batur q: supiores h̄nt sufficiēs accēs respectu actū intelligēdi & inferiores h̄nt sufficiēs passim ad recipiendū illum & sunt debite approximata. igit̄ supiores poterūt loq: inferioribz p̄z p̄ia: q: locutio sicut nec oīs aliis actus nouiter causandus et aliis depēdet. 9°. metaphysice. & aīs ē manifestū. **S**cđa p̄clo q: vñ motor superior pōt loqui alteri de inferioribz q̄tūcū distatis & nō loquendo alteri iter medio p̄pinquo illi p̄bat sicut in p̄te volūtatis est determinare memoriam ad causandā intellectioē & in intellectu p̄prij suppositi: ita & i intellectu alieno: q: ibi nō h̄z resūtēa. **T**ertia p̄clo q: plures motores supiores pnt simili & semel log eide inferiori de re eadē p̄bat: q: oīs illū actū virtualē cōtinēt & ille simili audiet cūdē sermonē dicentes. **Q**uartas p̄clo q: motores inferiores & secundū nō pnt p̄mo motori loqui: quia locutio & auditio sit p̄ cōtione & receptionē: nihil autem possunt in ipsuz nec ipse pati sed oīa videt intuitio. **Q**uinta p̄clo q: motores separati possunt nobis loqui in intellectualis: sensibili etiā p̄z q: virtualē p̄tēt vtrū locutioē: naz pnt mouere tam intellectū q: organa sermonis & p̄r sensu & nos habētes sufficiēs passim ad vtrūqz. **S**exta p̄clo q: intellectū p̄siderat pōt loqui cū intellectu separato finito. p̄bat q: domo pōt formare vocē sensibili & scribē & intellectū separatus finitus illaz intelligere.

Sed tunc oīunt difficultates: q: eque rōnes cōclu dunt de volūtate: & sic pōt vñ ipamē acūs vōlēti in alterū. dicit q: volūtatis p̄siderat duplē. ut actiua & ut sic est potētia p̄tēs & liberta nec ut sic possit recipere

aliquid sed agere. 2°. vt passua & vt sic nō est libera h̄z mere nālis: naz in potestate patētis nō est nō pati: & vt sic pōt re cipere actū voluntatis et cū desiritate h̄z nō ageres: & tūc nō peccaret nec demereret. si talia nō eēt in sui potestate nec ab ipsa active. **A**lia difficultas q: agēs rem absolu tam indistinctas agit prius in totū inter mediuū in extremitā. sicut p̄z in illuminatione mediū. Dicit q: nō est semper necessariū in operationibz intellectualibz q: ad modū nec in realibus respectivis nec in oībz absolutis. Nam sol non prius generat ranaz superiō in orbē lune q: in inferiō. Et ratio hui^o est q: in talibus operationibz intentionibz nō requiriās approximatio situālis sed virtualis. Et ita bene dicunt doctores q: equē bene ageret in vacuo sicut in pleno & distatia etiā infinita nō ipēdret sed in actioē co:pali est oppo^m: q: agēs ibi p̄m^o inveniat mediuū. **A**lia difficultas qua lingua motores abstracti loquuntur in eoz locutioē sensibili. Dicit q: h̄z in omni lingua scīt & possint loqui: tamē h̄st p̄prium idiomā & pp: i: 13 linguis & nobilissimā nō medicataā a nobis. **A**lia difficultas an oīus motoz sepatorz sit ea de lingua. Dicit q: tot sunt lingue & idiomata tot quot sunt eoz spēs. veritamē q̄libet intelligi linguis & idiomata cuiuslibet alterius & de quanto spēs motoz lep̄at est nobilior de tanto eius pp: i: 13 sermo est excellēto. Losunlittere suplores intelligūt paucos: ab^o clari & distincti q: in inferiores & ita loquuntur. **A**lia difficultas an actū intelligēdi quo sit locutio & audito sit actū ināuēs dicit q: intellegere est actū imanēs p̄mēs ad intellectū possibilē sed causatio illū actus ab intellectu agēte est operatio trāscēs. sicut volūtatis est p̄cipiū p̄ductiū actū impatiorz. **A**lia difficultas si neino pōt loqui primo motori ligat frustra est oī: anduz. Dicit q: oratio sit primo motori nō ad manifestacū sed ad exordiandum & ex humiliatē oī: atē ipērandū. **I**ntelligendum postremo q: aliquā p̄tingit q: motor cāt spēm & actū ut si audies vtrūqz careat. Aliqñ neutrū cāt ut cū inferiori vult loqui supiori qui intentus est circa supiora. Aliqñ speciem cāt & non actū: ut putat inferiori deferiminet ab aliquo superiori pōt sibi alter ipamē spēm & nō actū. Aliqñ autem actū & nō spēm ut qñ spēm p̄tēt & actū non.

Ad instrumenta p̄z quoniam in locutioē intellectuali h̄z alijs vñs instrumento extrisco. **Q**d. 8^a.

Erūm primū motor sit infinitū sūl vñ gozem actū & forū malū q: non:

v q: si vñ oīariorz eēt actū infinitū nihil contrariū sibi esset in natura igit̄ si aliquā bona sit actū infinitū nihil mali esset in vñverso maior p̄z exemplariter. Nam si sol esset formalis aut virtualis infinitis calidus nihil relinquēt frigidū i vñverso cōsequēs est falsū & ergo antecedēs. **I**tez corp^o infinitū nullum aliud corpus secū cōpatit. Igit̄ nec ens infinitū aliud ens p̄patio p̄nē: tum quia sicut diūnēs repugnat diūnēs: ita actualitas actualitatū q: sicut corp^o aliud ab infinito faceret cū ipso aliquā malū infinito ita ens aliud ab infinito videat facere aliquā malū infinito. **C**p. Qd ita est hic q: nō aliud est finitū sūl vñi. q: ita est nūc q: nō alias est finitū sūl qñ & sic de singulis: qd ita agit hoc qd non aliud est finitū sūl qñ actionē igit̄ qd est ita hoc aliquā q: non aliud ē finitū sūl entitatē. **P**rimū motor est sūlne hoc q: ex se est singularitas quedā igit̄ nō est infinitū. **I**tez. 8°. hui^o virtus. Infinita si esset mouere in nō tempore sed nulla virtus. potest mouere in nō tempore ergo nulla est infinita. Incōtrariū est p̄philosophus. 8°. huius p̄bat p̄mū possit esse infinita potentie q: mouet motu infinito sed hic p̄clusio non potest tantū intelligi de infinitate durationis: q: ppter infinitates potentie p̄bat qd non posset esse in magnitudine nou repugnat ante magnitudini sūl euī q: in ea sit potētia infinita sūl durationem sicut poneret de celo.

In HAC quētione sunt tria facienda. **P**rimū emēt p̄mutere aliquas difficultates. Sed oīo p̄bat p̄clusio affirmativa. Tertio soluent difficultates. **C**lōrandū primo q: infinitū est multiplex ut patuit. 3°. huius qōne de infinito. s. infinitū sūl magnitudinē sūl magnitudinē

qd est extrema infinitum fin. divisione qd est infinitum in pōtentia infinitum fin duratione infinitum fin potentia passiuaz cui est maxima ad infinitas formulas recipescas infinitum sūz potentia acquisita esto qd duraret pōt infinitus sicut sol qui in tpe infinito infinitos effectus causaret infinitum in genere et fin qd sicut calor infinitus si daret infinitum positive cum extrema tendunt in infinitum t. infinitum negative quantitatis sine parte extremitate et infinitum simpli et extra gen fin pfectione seu quantitate virtutis et vigore. De isto est quod est de nullo alio an. s. p̄m motoris infinitus in actu fin tales infinitas essentialem. Dicit qd sic et ab aliis pbat qd rupit. Primo p viae cālitatis effectus quā tangit hic in hoc. 8°. et 12°. metaphysice: virtus finita non pot mouere in tpe infinito sed p̄m motor pot mouere per tps infinitum. Igic est actu infinitus. Cōfirmat qd pot causare infinitos effectus quos continet virtus qd cum ex se ad producendam oēs filii nisi est ppter incōpossibilitatem ipso effectu. Sz platonici rūdet negando p̄suppositū. f. qd infiniti effectus ostineant in ipso sed solidi finiti et tot quod sunt in magno anno in xix vi. millesibus annis qd cōplete revolutio p̄ni immobili. illo anno p̄plicat idem numerus effectus rededit: cu enī in illo anno puentum fuerit ad situ punctū huc qui nūc est. t. idem effectus numero erit. s. qd scribā hanc qōne. Et h̄ stud. sit hereticū. cu est enī vera rōne nālē. qd impossibile est de codē fin idem certificari dicitur qd tota revolutio celi que est in p̄scuti anno est p̄io. s. la que erit in sequenti et ita una et cāde pte erit p̄o et posteriori seipsa. Scđo qd duo ut duo h̄st necessario p̄n cōpila disticta: h̄ illa revolutio et ista sunt duo. aliter non est nisi unum anno. hic nō est fuga nisi dicat qd nō sunt due remouendones: sz tantū una bis iterata. Et sūr dicat de annis: sz idem bis p̄dicto fin easdem p̄ductioes numero: sz tunc reddit difficultas de h̄ bis. C. P. Per viae intellectus qd potē intelligere p̄la est maioris virtutis qd intelligere pauciora. Igic tunc potē intelligere infinita virtutis actu et difficultissimo est infinita virtutis et pfectiois. Primum enim motor hoc pot. v. p̄ ex pcedeti qōne. Scđo p̄ncipal pbat per vias cāde finalis: qd appetit qui quocūqz finito dato pot plus appetere nō getat nisi in aliquo infinito: sz appetit humanus est hūtusmodi qd intellectus pot p̄stare voluntati maius quoctūqz finito p̄sentato. Igic cu nālē sicut ad suū qetatuū ordinatur voluntas vna. Igic virtus finis ei est infinitus. C. P. finis et pfectio orib que sunt ad fines. 2°. būi. 7. 5°. metaphysice. ergo ipse oīa alia excedit. infinita aut sunt ordinabilia i ipso sicut ipius ultimū est infinitum. C. Tertio pbat per viam eminētiae. certū est enī qd voluntas est nālē. optime dispositū 12°. metaphysice. sz est p̄tū dispositus si ponat vnu eius infinitū sz si nō. C. Quarto pbat per viam remotiois: qd nullā imperficio est ponenda in primo motorista supponitur tanqz nota alii nullā p̄abilitate h̄eret rōnes. p̄ illa via sz finitas est imperficio: qd qnto aliqd est limitatus et finitius de tanto est p̄quinū nō enī et remodū a pfectusimo sed omne non finitus est infinitus per locum a p̄trarijs immedias. ergo primus motor erit infinitus.

Ad argumēta in p̄m. Ad p̄m df qd ea actua infinita er necessitate nāc si dēs nō cōpatit sibi aliqd h̄ius sine sit et h̄ius formalis. f. fin qd aliqd aduenit sibi cōntialitatis virtutis. f. fin rōne in effectus sui quē virtualis includit virtus finis modo ipediret qd liber impossibile suo effectui sicut arguit p̄ prius. C. Primum aut ueror est mere libet et voluntarie et p̄tingēter agēs respectu oīu qd sunt ad extra et ideo cōpatit malū. Et ppter ea p̄bi ponentes p̄mū motorez agere p̄ intellectu et necessario et nō p̄ voluntatem non posuerūt p̄nter salvare aliqd malū posse fieri p̄tingēter in vniuerso. Ad 2° dī qd vna non v. Et ad pbatōes df qd nō cōfūlū incōpossibilitates dimensiones in replēto locū et cōntiarū in simul essendo. Ad. n. vna entitas replet totaz nām. entitatis quin cu ea possit stare alia entitas. hoc aut nō debet intelligi de replēto locū: sz quasi de cōmēsureatione essenti. si sed vna dimensione replēt eūdē locū fin ultimū ea capacitatē sine ita qd vna entitas sūl pot eē cu alia possit esse respectu loci cu corpe replēto locū esse aliud corp' nō replēto locū si tale daret. Sūr alia p̄na nō valeat: qd corp'

infinitū si esset cu alio infinito fieret totū virtus maius rōne dimensionis: qd dimensiones alteri cōntia alie a dimensionibus corporis infiniti et eiusdem rōnis cu eis. et sūl totū est maius pp diversitatē dimensionū et totū nō maius qd dimension infinita nō pot excedi. Hic aut tota quantitas cōntialis infinite perfectiones nullā additionē recipit talis quantitatis ex coexistētia de finiti fini talē quantitatē. C. Ad 3° df qd p̄na nō valeat nisi illud qd demonstrat in antecedēte a quo alia separant finitum. Et replēto si esset aliqd vbi infinitū p̄ impossibile et corporis infiniti repleret illud vbi nō sequeret hoc corp' ita ē hic qd nō alibi. ergo est finitū fini vbi nō des modo nisi infinitū: ita qd fin philosophi si motus est infinitus et tps infinitum: nō in sequeret iste motus est in hoc tpe ita qd nō: si alio ergo est finitū fini tps. Ita in p̄posito op̄oret. n. qd illud qd demonstrat p̄ ly hoc sit finitū alii antecedētes nō est verū. C. Alter posset dici qd p̄mū est finitū fin cōntiaz sic: qd ei cōntia nō est oīs cōntia nec oīs nāc qualitas: sz vna forma maliter ex oīb et hoc dicitur arī a quo. tñ istat qd ei cōntia sit infinita fini vigo: et quantitate virtutis simpli et nō fūz qd. C. Ad ultimū qd p̄bs ifserit moueri i nō tpe ex hoc antecedente: qd potētia infinita est in magnitudine et intelligit i cōsequētē moueri p̄prie ut distinguat p̄tra mōtationē subita et hoc modo p̄pis includit dictionē et et alias fini cu. Quāliter aut teneat illa p̄na sic declarat si est infinita et potentia et agit de necessitate nāc igic agit in nō tpe: qd si agit in tpe sit illud tps. a. et accipiat illa virtus infinita que in tpe finito agat et sit illud. b. augmētēt virtus finita fin p̄pōzitionē illaz quē est. b. ad. a. puta si. a. est cōtuplū v̄l mellecupla plus ad. b. accipiat virtus cōtupla vel mellecupla ad istaz virtutē finitā datā ergo illa virtus sic augmentata mouebit in. a. tpe. et ita illa et infinita mouebit eq̄lia tpe. Imo si illa virtus finita adhuc plus augmētare sequeret qd in mōtū tpe qd infinita moueret ceteris partib que sunt impossibilia. Ex hoc aut qd Aristo. accipit in antecedēte qd si est in magnitudine. sequitur si agit circa corp' qd p̄prie mouet illud corp': qd virtutem in magnitudine vocat p̄bs virtutē extensa per accīs. talis aut si agit circa corp' h̄z p̄tē illi corp' p̄pis diversimōe di stantes respetu eius p̄ta vna partē corp' p̄pinqūores alla h̄z etiā resistētia aliquaz in corpe circa qd agit que due cause resistētia et diversa approximatio partū mobili ad ipsaz mouēs faciūt successione eē in motu et corp' p̄prie moueri. Igic ex hoc qd in illo antecedēte ponit virtus finitaz esse in magnitudine. legēt qd p̄prie mouebit et ita in magnēdo illa duo simili. s. qd. est infinitū necessario agēs et in magnitudine seq̄tē qd p̄prie mouebit: et in nō tpe qd est dicitio. Sed illud nō sequitur de virtute que nō est in magnitudine ipsa enī licet in nō tpe agat si necessario agit qd hic cu sege infinitate: tamē nō p̄prie mouebit qd nō habebit in passo illas duas rōnes successionis. nō igic vult p̄bs qd infinita potētia p̄prie moueat in nō tpe sicut arī pcedit: sz qd infinita potētia in magnitudine p̄prie moueat et nō in tpe et ex hoc qd antecedēte includit dictionē. s. qd virtus infinita sit in magnitudine. C. Sed tūc est dubitatio cu potētia motuū ponat infinita nāliter agentes videt sequi qd necessario agat in nō tpe: sz nō moueat in nō tpe. Imo nihil mouebit p̄prie loquido: et qd hoc sequitur p̄z qd illud pbatū fuit p̄t p̄ rationē potētia infinita nēcio agētis. R̄idet p̄nētato: 12°. metaphysice. qd ppter p̄mū mouēs qd est infinita potētia requiriāt mouēs p̄tū potētia finitā: ita qd ex p̄mū motore sit infinitas motus et ex 2°. sit successio: qd aliter nō posset esse successio nisi p̄curreret illud mouēs finitā: qd si solū infinitū aget. agit in nō tpe. C. Sz h̄z qd virtus illa finita sedī motris nō est sufficiēt ad tollendū infinitatē motus sine coagante sine resistētia qd eius ad infinitatē vñ: tūc nulla est p̄porio. Quare p̄bi ponentes qd p̄mū motor: agit de necessitate habent p̄ne qd oīa de nēcitate eēpētū: et ita p̄bi p̄tēntia et h̄z p̄tingētia voluntatis: qd ita p̄tēntia nō mouet nisi mota a p̄mū motore qd nēcio mouet et ageret. Sz p̄pianis arī illud nō est difficile qd dīr p̄mū motore p̄tingēt et libē agere. Ipsi enim p̄bi facili tñdere qd h̄z virtus infinita nēcio agēt fin ultimū potētia sine: et ita in nō tpe ḡgḡjūniū mediare agit. nō tamē virtus infinita p̄tingēt et libē agens

sicut enim in potestate sua est agere et non egere: ita et in potestate eius est in tunc agere et non in tunc. Ita facile est salutare primum in corpore mouere corporis in tunc: sed in infinito potestate: quia non necessario agit neque sibi ultimum potestem quantum. sed agere possit neque in tam brevi tunc quicquam brevior possit agere. **C**alia difficultas an virtus infinita possit mouere corporis infinitum si daret. **D**icit quod infinitas cuiuscumque entis limitata est infinitas in genere et in quantum quod et non similitudo proprietas sibi infinitum si daret. **E**t dicit quod possit illud mouere in loco non tam in loco: quod nullum tale extra se haberet possit etiam mouere illud motu alteratiois et decrementis non augmendo et annihilando prout eius infinitus post alteram in infinitum adhuc semper remaneret illud corpus infinitum. **C**an primus motor possit producere aliquem effectum infinitum adequare potestate. **D**icit quod non quod nullus aedetur virtute eius infinitum. vide de hoc in 3. huius. **Q**ue.

Erum repugnat in fiduci suisse ab eterno producitur: quod sic quod eternitas repugnat creature sicut non eternitas primo motoris. **C**In contraistum arguit quod primus motor ab eterno sibi correspodebat producibile per regulam correlatiom. **C**Ita quod ponit difficultas in qua recitatuntur primo aliquae opes et improbantur. sed ponentur aliquae conclusiones. tertio solvuntur difficultates. **C**Quatuor ad primum dicunt aliqui mundum suisse ab eterno non sibi repugnat ex hoc quod electio et prouigentia producit a primo motori: namque auctor libet et prouigentia prius intelligit pro aliquo instanti effectu sibi sub non esse et intelligat eum subesse. quod in illo instante antea agat intelligit ipsius et sub non esse daret sibi libere et electio illud est. et si sic ergo tale producitur ab eterno non habuit esse. **C**Et confirmatur quod illud quod est vel sibi ab eterno non potuit non esse. quod si sic quero in quo instanti non in principio: quod nullum instantium est prior eternitate neque instantium in quo est. quod simul est et non est. nec in instante postquam habuit esse. quod ad minus ab eterno non potuisse non esse. et sic non potuisse non producitur postquam fuerit producitur non esse. et si sic sequitur quod non producitur libere electio et prouigentia non necessario.

Sed contra istam opinionem arguit nam posita causa efficiet sufficiet respectu alius effectus et omnibus regulis potest posse effectus ut p. 9. metaphysice. de potentia ultimata. sed ad actionem liberam non plus regitur nisi a priori premissio per intellectum et determinatio voluntatis et quod non sit necessaria habitatio agentis ad productionem vel ad productionem. sed producitur sibi se indifferenter ergo pro quoque instanti potest esse hec tria pro illo instanti potest. productione esse libera: sed instanti in quo ager liberum agit sibi tria. ergo in illo libere agit prouigentia et electio. minor p. 9. quod non regitur aliquod prius instanti in quo non ageret ad hoc quod dicatur libere agere cum ergo primus motor ab eterno illa tria habuerit ab eterno potuit prouigentia et libere producere. Ad argumenta dicunt ad primum quod non oportet quod producibile p. intelligat a producente in aliquo priori durationis realis sicut ego possum libere intellegere creaturam suisse ab eterno et quod non esse precessisset duratione reali esse eiusdem producibilis: sed sufficit quod illud sit et se ens. non autem oportet quod in aliquo priori sit non ens. Ad secundum dicit quod non ager agit tria possunt ibi considerare. sed instantis in quo agit productionem sub illo instante et habitacionem productionem ad productionem ager liberum comparatur ad ista tria indifferenter se habet et prouigentia quod neutrum determinat reliquum. Et dicitur quod in illo instante in quo ponitur effectus ab agente potest non ponitur in sensu diviso. non autem in compagno. unde in sensu compagno capitur ager liberum ut est sub productione actuali et cum ipsa actu inducitur vero sicut non est possibile quod albus inquantum albus et pro toto aggregato ex subiecto et albedine sufficiet deinde minare non potest esse nigrum hinc illud quod est albus puta lignum possit esse nigrum primum denotat sensus proportionis sibi sensum diversum. **C**Alii vero dixerunt quod creature repugnat producitur ab eterno ex hoc quod ponitur producitur in altera non a producere. illaz creature quod ex se habet non est quod ex se est sibi et per actionem et ab alio hinc est cum prius respiciat illud quod est per se quod illud quod est per actionem necessario prius erit sibi non esse et sic

non ab eterno. **C**Latra quod prius vidit quod motus cellularis distinguere essentialem a primo motore et tamen posuit eum a primo motore suisse ab eterno. producitur ut p. 9. 8. Et Augustinus. 6. de trinitate. capitulo 9. dicit quod si significat eternus splendens: ei est sibi coeterum et tamen ab eo distingue etentialem sicut accidens et substantia. **C**P. Ad exemplum eiusdem de eternitate radium solarium si sol esset eternus. Sicut quod x. de cunctitate dei. capitulo viii. si pars fulvet ab eterno in puluere semper subsisteret vestigium a calcare. quod tamen claudit distinctionem: quod vestigium continetur per descriptionem pendens in puluere per motum localem. **C**Ad tertium dicit quod non repugnat quod aliud sit necessario: et tamen quod sit ab alio. sicut p. de filio et spiritu sancto in gloriam non est semper et similitudo. Ad probationem cuum dicit quod inest rei ex se prius est in illo quod non inest rei ab alio. Dicit quod ista ymaginatio est falsa eodem modo quod est ab alio prius non est a se: quod ex se non est a se. Non igit intelligitur quod non esse insit ipsi creature pro aliqua mensura: sed intelligitur quod creature non habet quod sit a se. Et dicit quod ista est falsa per creature per se proprio modo. aut secundo per scitatem habet non esse: quod cuum talia sint inseparabilia nunquam creature habet esse. Et dicitur quod utrumque inest ei per accidentem et esse et non esse: quod sibi se abstrahit ab utroque.

CIII vero dixerunt quod non potuit mundus ab eterno producitur: quod eternitas repugnat creature: quod quantum ex parte primi motoris non est repugnantia sed est ex parte creature. **C**Contra quod omnis potentia producitur est respectu alicuius producibilis: quod sunt correlativa. et ideo non est unum dare sine reliquo. Secundo quod nulla potentia activa est respectu alicuius impossibilis. ergo pro quoque signo non est unum potest esse et reliqui. Tertio quod illa potentia est frustra ex quo non potest reduci ad actum. sequitur est falsum. 3. de aliis et primo celli et mundi: quod si in istis inferioribus nihil sit frustra a natura multo minor in primo motori. Quarto quod nulla potentia est respectu entis prohibita si igit mundus est ens producitur ab eterno non sibi est etiam potentia producitur. **C**Unde dicit quod mundus sibi ab eterno producibilis non est pro eterno. **C**Latra impossibilis est transire de distinctione in contradictione fine mutatione. non sibi autem mundus producibilis pro tunc sed pro nunc aut ex tempore et non ab eterno et tamen nulla est facia mutatione in mundo: quod non erat adhuc. **C**Primum de eterna temporis in quo mundus sibi producitur et tempus eternum a pte ante sunt eiusdem rationis sibi: malis sicut linea vnius diei et eterna. cum ergo non repugnat creature. primum igit nec secundum. **C**Ad argumentum dicit quod duplex est eternitas s. similitudo et intensitas que est tota similitudo: et ita est propria primo motori et repugnat creature. alia est eternitas sibi quod est et extensio sibi durationem et ista stat cum creatura. **C**Quatuor ad secundum principale dicuntur due distinctiones. **C**Prima quod prima non repugnat esse ab eterno. probatur quia quod sequitur alicuius in secundo modo provenit sibi pro omni tempore. causabilitas autem provenit enim primae etiam per se ratione naturalis aptitudine ad esse et determinabilis de ea et per eius rationem formale sicut et distinctione circinare. quod ipsa est impossibilis. secundo quod provenit sibi necessario et ex sequenti de omni tempore. tertio quia divina voluntas ab eterno sibi creatura. igit ab eterno creatura sibi creabilis. patet sequentia: quia non reguntur plura nisi virtus producitur sufficiens et producibile. **C**Secunda conclusio quod successio non repugnat eternitas quod philosophus in hoc loco motus celorum est eternus: et ex sequenti tempus et ista sunt successiva ergo tecum. **C**Confirmatur quod ens prohibetur pro aliquo nunc sequitur est prohibita ergo semper. Tertio solvantur difficultates. **C**Prima quod creatio est producito de nihilo: et ita creatura prius sibi nihil est aliud. Dicitur quod ista prioritas nihili et debet attendi penes ordinem naturae non successionalis. **C**Sed contra quia contradictione eruit vera in eodem instanti temporis. Secundo quod inest alicuius ex se prius inest sibi et quod inest ei ab alio: sed creatura ex se non habet esse et habet esse ab alio. Tertio quod inest alicuius ex se est et habet esse ab etabli. Quarto quod creatio precedit creationis terminum sibi quod est terminus ad quem in creatione est terminus a quo in annihilatione et conuerso. igitur non cessat in creatione procedere. **C**Ad primum

Ter. p. 1.

Ter. p. 45
Ter. p. 31.

dicit q̄ dicitoria nō sunt sūl̄ yera nec sunt dicitoria: q̄ nō b̄c̄ esse a se ab eterno & b̄c̄ eē ab alio nō sunt dicitoria: sic q̄ b̄o in p̄mo signo nāc̄ nō sit risibilis. In sc̄do sic t̄n̄ simplr̄ & absolute semp̄ est risibilis vñ creature esto q̄ fuerit ab eterno p̄ducta nō habuit simplr̄ nō eē h̄z ex se. Dic̄t̄ q̄ dicit̄ q̄ dicit̄ vñ p̄m̄ piermenias est oppositio eiusdem de eodē fīm̄ idēz h̄z nec rōne instantias nec aliax determinatio/num ex se & ab alio nō sunt respectu einsdez. Ad 2^m dī q̄ illa prioritas solū est h̄m̄ o:dinē nāc̄ q̄ nō auferit eternita/tem simplr̄. Ad 3^m dicit̄ q̄d̄ creatura ex se nō h̄z eē nec de se ex hoc nō intelligit q̄d̄ non eē insit creature pro aliqua mēsura h̄z intelligit ex hoc q̄ creatura nō h̄z q̄ sit a se & isto modo creature ab eterno si def̄ semp̄ eēt ab alio & semper ex se nō esset etiā tamē nec p̄ se p̄mo nec sc̄do mō p̄seitatis h̄z nō esse ex se nec p̄ se co mō nō h̄z eē ab alio h̄z verūq̄ p̄ accidēs. Ad vltimū dicit̄ q̄ terimin⁹ ad quez annibilla/tionis est nō eē ab alio & hoc nō fit termin⁹ a quo i:creatōe sed nō esse simplr̄. vñ p̄o fāso:i & plenior̄ doctrina p̄ce/dentū & subsequētū est aduertendū q̄ in p̄ductiōe crea/ture est inuenire q̄tnos signa nāc̄ in quoz p̄o p̄ueniunt p̄dī/cata p̄m̄ modi dicēdī p̄ se nā talia p̄ueniunt ea que nā sunt q̄d̄ statua & adhuc talia h̄nt o:dinē vt p̄iora p̄ infinit:naz so: p̄us est viuēs q̄z aial nō solū nā:q: est a quo nō p̄uerit subistēdi ñna: sed ēt p̄e q̄ inatōre dispositiones regrit aia sensilitua q̄z vegetua q̄ dispositione sine motu & p̄e nāl̄ non acgr̄ & tūc sortes est viuēs tantū & nec est sensilitua nec h̄z dñiax oppositā. Sīl̄ est p̄l̄ aial q̄z b̄o p̄ eandē rōne & pro/ptie nec est rōnallis nec irrationālis. Et illa dīnisiō de aiali oē al'aut est rōnale aut irrationale daf̄ de aiali vltimate actua/to & cōpleto cuiusmodi adhuc soz. In illo casu nō est. In se/cdō signo p̄ueniunt ei p̄dicata negativa & in p̄mo signo in/cipit verificari p̄m̄ p̄ncipiaz de quolibet dicēdī &c. vñ in p̄mo signo albedo nec est q̄nta nec nō q̄nta est tñ q̄nta sim/pliciter & nō qdditatue sed est albedo tantū & q̄ dicunt de ea in p̄mo modo dicēdī: p̄ se sicut equitas est tantuz ipsa & ea que dicunt de ea in primo modo dicēdī p̄ se h̄m̄ Autē. In. 5^m.metaphi. Et q̄ illa negatio sit posterior albedine & p̄ioz passionibz affirmatiuis p̄z q̄z est demonstrabilis de albedine in secūdo signo p̄o p̄mo nā per rōne albedinis, demōstrat de ipsa q̄ nō est q̄nta qdditatue & de hoic q̄ nō est risibilis qdditatue passiones aut̄ affirmatue nō in/sunt pro p̄mo signo & que insunt pro p̄mo signo sunt p̄ora q̄z que nō p̄o enīz negative imediatā p̄sequunt qdditatui/vis. In tertio signo insunt passiones affirmatue que p̄ ali/quo signo p̄:ioz p̄ntelligit subiectū fuisse sub negatiōe il/larū ex quo nō sunt de qdditate subiecti. Quartū signū est in quo p̄ueniunt p̄dicata per accidentis. vnde in p̄mo signo b̄o est aial. in secūdo nō est asin⁹. in tertio est risibilis. i q̄rt̄ est b̄c̄ & nūc̄. Et fin hoc qdditas creabilis in p̄mo signo ē tantū ipsa nec creabilis nec nō creabilis. Et in sc̄do non est creabilis pro p̄mo signo. in tertio vñ est creabilis. q̄ in q̄rt̄ est actu creata. Alia difficultas si mūdū fuisse ab eterno p̄duct̄ tūc essent infinite aie intellectue actu. Dic̄t̄ q̄ non est incōueniēs: q̄ sunt accidentaliter ordinate: q̄ eiusdē specici nec sunt q̄nta. multitudo aut̄ infinita in actu cōntinaliter o:di/naroz aut̄ q̄ntoroz ab iniūce actu diuisioroz ē bene p̄hibita. 2^m metaphilic. 3.3^m.p̄hysicor.

Ad arḡm̄ in p̄ncipio p̄z:q: illa eternitas creature nō est eternitas simplr̄ h̄z solū qd̄. Q̄d̄. 10^a.

Aeritur p̄r̄ virtuz mūndū fuisse ab eterno sit demōstra/bile. Q̄d̄ sic q̄: se non ergo p̄o p̄otuit fuisse t̄p̄s q̄z fuerit vel prius esse q̄z esset sed prius & ante sunt dīc̄tēpos. ergo ante t̄p̄s fuisse t̄p̄s. Sc̄do q̄: h̄m̄ p̄hūm̄ p̄o de gnātione. gnātio vnius est corruptio alteri⁹ ergo nūc̄ sunt aliqua prima gnātio: & per p̄sequēs sine p̄ncipio fuerit alia gnātia. In cōtrariū arguit p̄ p̄m̄ p̄ topicoz q̄ p̄bleunia d̄ eternitate mūndū ē neutruz. **In** ista q̄d̄ sunt tria facienda. I p̄mo ponent aliquae distinctiones. Sc̄do p̄clones. Tertio remouebunt difficultates. Quantū ad p̄m̄ p̄mittendū est q̄ eternum capis dupl̄. vno mō positive. s. q̄ h̄z durationē infinitam

positiue sicut p̄m̄ moto: & negative q̄ nō est er p̄e sicut q̄d̄tates abstracte. Iterū ab eterno p̄ot dupl̄ capi. s. no/mihaliter ideit ab aliquo eterno & sic p̄cedit qd̄ ois crea/tura est vñ fuit ab eterno. Alio mō adverbialis & sic adhuc dupl̄ aut cathegreumatice & tūc ip̄portat ex̄tias abfaz p̄ncipio duratoz. vñ eternuz illa modo est ante qd̄ nihil est. Alio mō sincathegreumatice & tūc egipllet huic p̄plexo ante qd̄cūq̄ instās versi vel ymaginariū t̄pis vel eui & sic cōfundit cōfūre tantū mobil̄ p̄dicari capat cōfusionis et nō impeditū sicut signū vñvnerale affīmativū.

Mis p̄missis dīr. x. p̄clones. Prima q̄ p̄tās ad extēndū nō inest creature in p̄mo mō dicēdī p̄ se. q̄ possiblē & ip̄ossiblē sūt modi p̄tēs q̄d̄tates culūm̄t sūt q̄rē q̄d̄tates creabilis h̄m̄ se ab eis erit p̄cisa. Et p̄fir mat̄: q̄ p̄ossum⁹ p̄cipe q̄d̄tate alii⁹ abfaz hoc q̄ p̄cipia mūs eaz possiblē vel ip̄ossiblē. vñ q̄d̄tate infiniti creabilis alio dicit̄ possiblē & ip̄ossiblē. Sed a sc̄lo q̄ non inest tali q̄d̄tati p̄ accīs: q̄ illa que insit p̄ accīs eis non repugnat fine talibz rep̄it: h̄z q̄d̄tates talia entis p̄ dimīnā potētaz fine tali possiblitarē eē nō posset: q̄ de⁹ non posset facere quin intūdus eēt ab eo creabilis. Tertia sc̄lo q̄ talis possiblitas nō inest tali q̄d̄tati h̄m̄ qd̄: q̄ sic aligd̄ p̄ot eē p̄ductiūt: ita & p̄duciblē sibi corīdēs: h̄z p̄m̄ moto: respectu creature est simplr̄ p̄ductiōs. Igī & creature simplr̄ p̄duciblēs. Quarta sc̄lo q̄ talis p̄duciblitas inest creature. in secūdo modo dicēdī p̄ se: q̄ sicut passio immediate pullulat ex rōne formalī sūt subi: ita ista possiblitas immediate p̄uent ex rōne formalī ralis q̄d̄tatis. Et cōfirmat̄ q̄ ex diffinītōe ho/minis p̄ot demōstrari qd̄ ip̄se ē p̄duciblē sic er diffinītōe eb̄ymere qd̄ ip̄sa ē ip̄ossiblē. eo q̄ h̄o non ēcludit in sua rōne formalī incō possiblitas sic eb̄ymera. Itē ois nālis ap/titudo ad illud qd̄ inest p̄ accīs est passio sui subi: h̄z p̄du/ciō actualis entia & duratio inest creare p̄ accīs. ergo po/testas ad illa inerit p̄ se. Quinta sc̄lo q̄ ab eterno sincathe greumatice p̄m̄ moto: potuit p̄ducē mūndū: q̄: ante qd̄/cūq̄ t̄p̄s finitā vel instās vñ vel ymaginariū p̄m̄ motor potuerit ip̄m̄ pdacere mūndū & nō est vñ finit aliqd̄ t̄p̄s finitū vel instās vñ ymaginariū qn ad illud p̄m̄ moto: po/tuerit ip̄m̄ p̄ducē. Sēcta sc̄lo q̄ ab eterno positivē & cathegreumatice p̄m̄ moto: potuit p̄ducē mūndū: t̄p̄s q̄ ab eterno sic accep̄o sūt equē p̄fect⁹ & optim⁹ sic qn̄ p̄o/durit: tum q̄ ab eterno sūt p̄ductiōs creaturaz igī ab eterno creature fuerūt creabiles. **P** Nulla est ip̄ossiblitas et p̄te dei. q̄: semp̄ fuit eque p̄fect⁹ nec et p̄te creature q̄: dīc̄t̄ p̄b̄s si triāgulins fuisse ab eterno & eq̄litas triā angu/loz ad duos rectos. **P** Absurdū ē q̄ p̄m̄ moto: nō sit ita potes in p̄nēcēdo eternalt sic agēs nāle pro toto p̄te fuit duratioz. cū igī ignis vñ sol p̄ toto p̄te sue durationis possit calefacē ḡ &c. Septima sc̄lo q̄ mundū fuit ab eterno p̄duciblēs negatiue p̄z q̄z q̄d̄tates rex creabilis cū omni eaz p̄dicato p̄m̄ & secūdi modi abstrahit h̄z se ab oī du/ratione. Octaua sc̄lo r̄hsua ad qd̄nē ē ista mūndū fuisse ab eterno p̄duct̄ nō est denōstrabile demo. atīde ab/soluta: q̄: i q̄libet tali demōstrat̄ passio & p̄dicata sc̄di de subo vt p̄z p̄o. 7.2^m.posterior̄. p̄ductiō aut̄ actualis ex̄nte & duratio sūt p̄dicata p̄ accīs & repugnat potētie objectiue in q̄ passioes p̄ueniūt actu suis subiectis. **P** Lalis de/mōstrat̄ est p̄ formā & diffinītōe suba q̄ faci marie sc̄ri & abstrahit ab effidente. 3^m.metaphisice. **N**ona cōclusio q̄ nec demōstratione cōditionata sicut demōstrat̄ actu/lis inherētia ecclipsis de luna per actualez & dyametralez interpositionez terre inter solem & lunaz. tum q̄z est articu/lis fidei quoz nō est demōstratio sed soluz fides. tuz quia falsuz. tum cīaz quia infinita & efficacissima voluntas p̄uni motoris vt applicata actu ab eterno ad productiōe actualem creaturaz non est a nobis naturaliter cognoscibilis nec sunz oposituz. et p̄pterea optime dixit p̄b̄s sophus p̄m̄ thop̄. q̄ p̄bleunia de eternitate mūndū est neutruz. **I**llota tamē q̄ alius est mūndū fuisse ab eterno & alius ipsum fuisse ab eterno p̄ductiōm p̄ fuerit ab eterno est opinio Aristo. in libro octauo. q̄ secūdo de gene ratione & p̄mo celi & mūndū. dyodecimo metaphisice. naz et. 29.

per eternitatē motū p̄bat in hoc loco p̄linū motorez esse. Plato vero posuit qd̄ est ex tpe h̄ erit sempitern⁹. Latho-
lici vero dicūt q̄ nec apte ante nec apte post p̄petuabilē fūm
dispositionē p̄fēcē gnatiōis & corruptionis.

Munic restant difficultates. Mūnū an intelligentie

Ter. 2.33

depēdeat a p̄mo motore in gñē cāe efficiētis
fūm p̄buz. Dicīt q̄ nō: q̄ alr creasset eas alra ip̄m p̄imo
būz: q̄ ex nūbilo nūbil fit. 7. 12⁹. metaphice. p̄. 34⁹. q̄ eis
nō est cā neq̄ causatū. **S**cda difficultas an vñiuersuz de
pēdeat a p̄mo motore efficiētē. Dicīt q̄ mēs p̄bz & p̄mēta
to: is nō fuit expressa q̄ vñiuersuz depēdeat a p̄mo motore
in rōne efficiētis: sed nec soli in rōne finis: sed cū hoc in ra-
tione forme datis nō actū p̄linū h̄ dñerūtis in actu p̄mo
& largētis extremas p̄fectiōes ei⁹ eo modo quo forma est
cā dñuz p̄fectionis que fuit in cōposito & ordo ipsi⁹ vñiuersi
ad ip̄m est sicut ordo ton⁹ exercitū ad p̄ncipē. Autē, vero
9⁹. metaphi. vult q̄ p̄ma intelligentia intelligēdo se causet se-
cundā & scda intelligēdo se p̄ducat tertia. & sic deinceps vñcz
ad infinitā. Aliq̄ vero p̄bi voluit qd̄ intelligentie sint inprodu-
cte & quellbet intelligēdo se p̄ducit pp̄bz celū qd̄ mouet.
Scdm vero fidē & veritatē a p̄mo motore sunt oēs & eaz
mobilia & omne ens finitū fūm esse & fieri sit sua infinita vo-
luntate & manu ei⁹ dñerūt q̄ si auſſerret statū toſti laber-
retur in nūbilo. **A**lia difficultas alra p̄mas p̄clusiōes. nā
creatū p̄manēs nō poterit iterū creari sicut corruptuz non
pot idē numero redire vt p̄bz p̄ cel. ergo p̄ducibilitas nō
est el⁹ passio. Dicīt qd̄ est p̄ducibile ante q̄ p̄ducat qd̄ dñu
est & post q̄ est corruptū. h̄ nō possit p̄duci ab agēte nāli q̄
corrupta est potētia respectiua ei⁹ v̄lue forme in mā vt dī
cit Lōmentator. Auer. 12⁹. metaphi. sicut for. pp̄linqu⁹ mor-
ti nō pot idē ridere & m̄rēt r̄sibili⁹ fūm potētia p̄mī motōris
ifinitiōes pot̄ recreari & corrupci. **A**lia difficultas q̄ p̄du-
ctio creaturaz mēsurat instān trāſelite & sic habuit initū to-
ta eternitas creature quoniam instās datū. Si ēt oportet cō-
cedere q̄ illud instās fuit in actu q̄ nō p̄tinuabili⁹ t̄p̄s afis in
stanti vel si sic q̄ ante eternitatē fuit t̄p̄s. Dī dupl̄ aut qd̄
nō est assignare p̄mī instās creatōis cū dī ab eterno crea-
ta sua p̄ducta sine tenebrā ly eterno cathegreumatice siue
sincathegreumatice vt p̄bz p̄ exponētis suas. v̄l fūm allos q̄
dat p̄mī & in actu in quo mēdūs & ab eterno incepit esse
nec inceptio eternitatē repugnat. Cōcedit ēt q̄ iter illud in-
stans p̄mī & istud p̄bz intercludit. dura⁹ infinita sic de linea
geretua grāte oēs p̄tes p̄porionalēs in mediatis viii⁹ co-
llspne cui⁹ linea ifinitē fūm intēsibilitatez ei⁹ sunt pūcta actu
extrema. **A**lia difficultas q̄ nulla ēt p̄seruatio q̄ omnez
p̄seruationē culūlibet rei create p̄cedit p̄ductio eiusdem.
Dicīt q̄ nō ē dare illud instās p̄mī simpli⁹ mēsurās adeq̄te
vel si dat q̄ nō auſſerret eternitatē sicut nec istās nature.
Alia difficultas q̄ si in q̄libet die ton⁹ t̄p̄s p̄teriti infiniti
fuisse facta vna diuīsio p̄linus sequeret q̄ eēt fāz actu diuī-
suz in indiuisibilia p̄bz q̄ equē sunt dies in tpe ifinito sic par-
tes in linea finita fūm extrema. Dicīt Burle⁹ hic q̄ ad hoc
q̄ aliqd p̄mī ēt sic dictū est diuīsuz oportūtis et ipsi⁹ aliqd
fuisse p̄mī ita q̄ nōdū aliquā diuīſide actuallē diuīsuz p̄lus
q̄ nō cōfigit hic: q̄ nō est assignare t̄p̄s determinatū nec
instās an q̄ nō possit diuīdī ab eterno cathegreumatice
h̄ bñ sincathegreumatice. **A**lia difficultas q̄ si alia nō
stant fil⁹ q̄ aliqd antībilez & q̄ sit eternū ap̄ce post eodē mō
nō stāt fil⁹ q̄ aliqd sit ex nūbilo & nō sit eternū. Dī q̄ nō est
silitudo q̄ an illā p̄ductionē nō p̄cessit t̄p̄s sic subseq̄t an-
nihilatiōi. Alia difficultas an ista sit p̄cedenda prim⁹ motor
sunt ante p̄mī instātō ton⁹ t̄p̄s & illud q̄ facit hic. difficultatez
est q̄ ibi hoc verbū sit copulat p̄dicati subo pro aliq̄ mē-
sura p̄terita & nec prim⁹ motor est p̄terit nec sua eternitas
Dicīt q̄ solū hoc cōcedit quo ad ymaginatiōe nostrām
p̄terea q̄ coexistit t̄p̄s p̄terit dñe eternitatē. **A**lia diffi-
cultas q̄ tūc p̄s esset minor: toto q̄ sit meridies hūl⁹ dñe a
meridies crastine die. b. si ex vtraq̄ pte. a. t̄p̄s ē ifinitū pa-
ri rōne dñe p̄terito resp̄b. b. ad futurū resp̄b. b. ḡ quoq̄uz
p̄terit ad. b. ē mal⁹ eo futurū ad. b. ē mai⁹ h̄ p̄terit ad. a.
et mal⁹ p̄terit ad. b. sic totū. pte ḡ p̄terit est magis fur-

turo ad. a. ērgo futurū ad. b. est mai⁹ futurō ad. a. & ita p̄s
mai⁹: suo toto. Dī qd̄ ēdile & ineq̄le sūt passiōes q̄ntitatēs
finis ex vtraq̄ extremi pte. **C**alia difficultas ē q̄ primus
motor ab eterno p̄duxit vñdū mālerē p̄gnatē t̄c illa ad
ix. mēlez peperisset. Dī q̄ stetisset p̄ ipsi⁹ finis ad pariēdū
& q̄ caus impliat h̄dictiō ab eterno snerit producta & q̄
inde ad nouē mēles peperit. **C**alia difficultas si mund⁹ fuit
ab eterno p̄duct⁹ t̄c de⁹ nō potuit eū nō p̄ducē qd̄ ē im-
possibile: q̄ libē & mere otigēter p̄duxit ad extra: h̄ pbae
p̄sa: q̄ si potuit nō p̄duisse mēdū aut ante q̄ p̄duce. aut
duz p̄ducebat aut post q̄ p̄duxit nō p̄m̄: q̄ an eternū nū-
bil ē nec scđin. q̄ iā erat & dē qd̄ ē q̄d̄in est necesse ē ipsuz
est p̄ hyperemias. **C**p̄. Nō possit nō ec̄ nūsi: q̄ potētia
p̄cessit ei⁹ ēē & sic nō fuisse ab eterno nō post q̄ fuit: q̄ iāz
ēē p̄terit ad q̄ nō ē po⁹. 6⁹. ethi. b⁹ solo p̄uat de⁹ q̄ ge-
nita sint ingēta dī q̄ assumptū ē falsuz. q̄ in illo instanti &
pro illo iōstati i⁹ quod & p̄ quo ē otigēter eft ant p̄ducit p̄t
nō p̄duci & nō ēē in sensu diuīsio & dī qd̄ nō ē necessariuz:
vt nūc h̄ simpli⁹ p̄tigē & dī qd̄ est vera i⁹ sensu p̄posito nō
diuīsio q̄ in sensu p̄posito accipit effect⁹ cū exītia actuali &
in sensu diuīsio q̄dditas sub exītia. & p̄ducēs in sensu p̄po-
sito accipit cū p̄ductōe actua actuali indiūsso v̄o nō. nam
ista ē impossibilis p̄t ēē q̄ exītis nō sit: q̄ cū regrat verifica-
tione ēstātā: tūc ē sensu q̄ hec p̄posito ē possibilis exītis
nō ē in vno & eodē instātī. cā aut nō cāt inquātū p̄cedit effe-
ctum dñrātōe h̄ nā. **A**lia difficultas q̄ in q̄libet die p̄te-
rita de⁹ potuit creare vñū corp⁹ & illud dñerūtasse & sic nūc
ēē actu infinita q̄nta actu ab innīc diuīsa sil. Dī qd̄ ē im-
possibilis ex pte ipsorū v̄l p̄suſet penetratio corp̄orū aus-
q̄ p̄ter dilatasset mēdū in infinitū. **A**lia difficultas qm̄
ēē p̄trāta ifinita actu. Dī q̄ nō incōnenit in tpe infinitos
h̄ tpe fraternitō sic intelligēt ēt de infinitis in actu & non in
potētia. **A**lia difficultas qd̄ ē creatiō. Dicīt qd̄ est origo
passiō qua creatura ex nūbilo sūt p̄ducē. qua h̄z ēē in suo
fieri. Lōerūtatio vero est quedaz p̄tinuatio qua res create
p̄seruantā deo i⁹ suo ēē & ista distinguit in creatura ex na-
tura rei. q̄ p̄creat & postea dñerūt & nō differit realiter
a creatūra: q̄ oīs relatiōi fundamētō repngnat ēē absq̄
termino est idē realis cu⁹ illo. **C**oſterēa h̄t oīo idē fun-
damētū & terminū ex p̄tī inter se sunt idē realis: q̄ sunt in
eadē re p̄ vñcā simpli⁹z realitatē & creatiōe ista dendinat
de⁹ cīdās actiue & deniariōe extrīseca & creatura kadem
creatōe dī passiue creari deniariōe intrīseca. Nec sūt op-
posite origines h̄z vñainet numero actua & passiue realitatē
& formalis h̄z rōne seu itellectu diuīsio q̄: itellect⁹ cōcipit illā
rez actiue & passiue cui⁹ effect⁹ sozūmā nō est creare actiue
sed sūlū creari passiue. **S**ed tunc est difficultas: q̄ tunē
dens transit de cōtradictorio ad cōtradictoriū & sic mutat
q̄ de non creante sit creans. Dicīt q̄ si actio esset in eo for-
maliter tūc mutaret: sed creare dīcīt de eo denominatiōe
extrīseca sicut sol de no vñsū sit vñsū per solā visionē exi-
stentez in oculo. vnde aliud est extremitū h̄dictiōnis dīcīt de
deo & esse in deo. vñuz enīz extremitū h̄dictiōnis. s. creare
bene dīcīt de deo: sed nō est in deo: sed in creatura q̄ autē
mutat se h̄z aliter q̄ p̄mī per extremitū in eo noniter rece-
p̄tū. **A**lia difficultas q̄: si ex tpe & nonab eterno crea-
vit tunc ex p̄sequeū trāſiuit de ocio ad opationē. dīcīt q̄
illud sequeret si per eius operationē nouaz aliqd nouiter
reciperet in ipso formaliter sed solum ex nouitate effectus
extrīseca denominat. etiaz non occūt̄ esto q̄ nūbilo crea-
ret ad extra quoniam p̄ etern⁹ eterna gnātōne & ab eterno
p̄ducit filium & ambo spirant spiritū sanctū & oēs tres in-
telligentē & amāt opatiōib⁹ glōriōsissimis & ifinitis & sem-
p̄ternis. **A**lia difficultas si omnes q̄dditas totius vñ-
uersi fuerūt ab eterno. Dicīt q̄ sic accidēdo ab eterno ne-
gatīve vt abstrahit ab omni duratiōe h̄z nō positivē nisi de
q̄dditatib⁹ in deo formaliter existēb⁹ sunt tamen p̄ducte
ab eterno in esse cognito & volito: sūt tamē se abstrahunt
ab omnib⁹ talib⁹. **A**lia difficultas est Lōmentatoris in
hoc loco: q̄ a voluntate antiqua non procedit nouus effe-
ctus sine motu ergo quēcūq̄ motū nouiter p̄ducti alter
motus p̄cessit per quē a voluntate antiqua nouiter p̄dest.

Dicte q̄ creatio nō est motus nec mutatio. qz talia p̄supponunt subiectū immutabile pdixit. ergo de' mutandū simplici p̄ductōe & ex nūllo per suam voluntate antīqna & illam simplicē p̄ductōe pdixit nō alia for: malis s̄ se ipsa v̄l qd̄ ipsa est qua alia p̄ductū & q̄ effectū ip̄la & oia que sunt p̄ducta ad extra aut fuerūt vel erūt a pdicta diuina volun-tate quē est lūre oīnū ad extra. Alia difficultas an p̄mū motor possit supplere vltē cū iustūcā eā efficiētis. Dicitur q̄ p̄t respectu cū iustūcā absoluū: s̄ nō fin quācūq; pdic-tionē cī: naz si crearēt in vltūtate mea vltū velle illud non esset liberi respectu mei: qz voluntas mea solū passiū ad illud occurrit. nō aut est libera vt passiū s̄ solū vt acti-via. esset tamē actus liber respectu diuine voluntatis.

Ad argumēta in p̄n°. dī q̄ mūndus p̄duct⁹ est de no-uo & q̄ ante potuit p̄duci fin q̄ ly ante est differē-tia tēpōis ymagnati & nō realis sicut extra mundū ē solū extra ymagniūtuz & nō reale. **A**d scđm q̄ p̄mū p̄du-ctōe ad extra nō p̄cessit alia ad extra nec fuit generatio s̄ simplex creatio & p̄ductio. **C**o. 11.

Erūm aliqua creatura sit immutabilius dicit absc̄g argumentis q̄ sic. naz ponēda est vltima forma in vniuerso ne-peclat in infinitū: s̄ tali repugnat mutari: qz si mutare ad aliā illa alia ēt ylterio: naz sic in monēb⁹ & motis est dare statu: qz est deuenire ad p̄mū mouēs oīo imobile & impartiibile nullā magnitu-dinē habēs & penitus a mā separatum vt p̄z ex 4°. 8°. ita est deuenire ad aliqd̄ oīo motu: q̄ nullo modo est mouēs sic for: est mā p̄mina. **C**o. Aliqd̄ est qd̄ ē vtrūc. i. monēs & motu sicut in for: mils. Naz aliqd̄ est formās & formatū simili ergo erit deuenire ad aliqd̄ q̄ ita est informās & q̄ nul-lo modo est informatū tc. erit dñensile ad aliqd̄ qd̄ ita est informatū q̄ nullo modo p̄t esse informās & hec est vlti-ma forma. Sed p̄tra qz illud quo aliqd̄ mutat̄ est muta-bile. Dicte q̄ aliqd̄ esse immutabile p̄t intelligi duplī. vt q̄ sit ratio mutatiā alīnd & sic illa forma vltima est vere imuta-bile qz est illud quo subiectū eaz recipiens mutatur. Vēl p̄t dici mutabile q̄ in se recipit aliquid aliud ab i ca realiter & sic vltimā formā nō est mutabilius. **C**o. 12.

Limo querit vtrū p̄mū mobile mo-neatur a p̄mo motore qd̄ sic: qz qualis est ordo in mobilib⁹ talis est in mo-toib⁹. p̄mū ergo mobile mouēt a primo motore. **C**o. qz iter motorem & mobile debet esse p̄portio s̄ inter p̄mū motore & p̄mū mobile nō est talis p̄portio ppter ei⁹ infinitatē & finitatem mobilis: tamē qz fruſtra ponit virtus infinita vbi finita sufficit.

Ad hanc questionē dicunt sancti q̄ celū imediate mo-net ab angelō. Naz fin Dionisius inde omnis nominib⁹ angeli sunt medi in operationib⁹ quas deus sa-cut aliter extrema non reducerentur ad deum per media mouet tamē ipsū metaphorice sicut finis qz mouēs ipsū mouet ei⁹ grā. Sed hic sunt multe difficultates. P̄mina an p̄mū moto: possit imediate mouere sine alio motore p̄iculari. Dicte q̄ sic apud theolo. Secunda difficultas an possit mouere in instāti. Dīt aliqd̄ q̄ sic. qz fin Aristo. i 4°. 8°. si aliqd̄ vltitas mouet in aliquo tpe dupla virt⁹ p̄ medie-tatem illi⁹ idēz mobile mouebit per latitudē spaciū ceteris parib⁹ cū igit̄ virt⁹ ei⁹ sit infinita mouebit in instāti. Dīt tñ theo. q̄ p̄mū motor si mouet nō applicat le p̄o mobilis fin vltimū sue virtutis s̄ fin mouet velocitatē ei⁹ fin volu-tatē suā & beneplacitū: virtutamē si applicare eaz totaliter aliqd̄ dīt q̄ celū staret. aliqd̄ vero q̄ in infinitū velociter mo-nueret sicut & non cath̄greumētare. aliqd̄ vero q̄ in infinitū moueret sicut & non cath̄greumētare. q̄ in uno instanti possit eaz mouere qd̄ reuolutiōib⁹ nō oppositis & qd̄ est reuolubile. & iterū icipere a capite de nouo fin eadē reuolutiōes numero. vide in 4°. hui⁹. q. p̄mina. Tertia difficultas an inobile vltimā hēc determinatū natū mouēs. dīt aliqd̄ q̄ sic: qz talis est p̄portio mobilis ad suū mouēs q̄ a nullo alio possit moueri & q̄ si suppo-nere mobilis vna musca nō possit ab eo motore moueri. **C**o. p̄tra ḡcqd̄ p̄t vlt̄ iserio potest & supior. **C**o.

Poētē iseriois angelis & supioris sunt etiā dē rōntis. & idē mobile puta lapillus mouet ab homine & a bruto. Quarta difficultas si vnl̄ illoz motor possit simul mouere plures celos. aliqd̄ ymaginat̄ q̄ sic quoniam ex p̄nētione eoz sicut in rotis horologij vbi mouēs vna mouet aliā: ita hēc tamē rōnabilit̄ tenet q̄ p̄ter hoc qd̄libet mobile hēc suū p̄mū moto: ē. Ultrū plures angelis possent mouere vnuū celū idic-tur q̄ sic: qz nō appet aliqd̄ incoueniēs: s̄ nūgd̄ angelus hēc virtute adequata suo mobili dicunt p̄bi q̄ sic: ita vt si supponeret celo vna musca non posset illud mouere fin theo. ita nō oportet hēc debet intelligere q̄ in potētia abstra-ctis q̄ eis est difficile eis est impossibile. nō enī sunt satisfabi-les alī mor⁹ eoz nō posset eē p̄petuus & vniiformis. mouet iſgl̄ intelligētia scđa celū qntū & qntē p̄o motori placet. Sexta difficultas si moto: maiorū virtutis posset mouere celū velot⁹ q̄ mouēt dicit q̄ p̄t velot⁹ & tardis: sed si hēc virtute adequata mouēt nō p̄t velot⁹ sed nūqd̄ in infinitū velot⁹ p̄t mouere. si vlt̄ cī: nō est adequata hēc maior: dicit q̄ sic fin eandē p̄portionē: nō tamē hēc eandē qntitatē sicut in diuīfōe otīni & silt tardādo eodē modo. Sed adhuc est dubiū si intelligētia solis possit facere vnaū circulationē que duret per tps infinitū. Dicitur q̄ sic. si in p̄mina pte p̄portionē dītē moueret tarde & in scđa pte p̄portionē moueret tardis & deinceps p̄portionabiliter nūqd̄ p̄ficeret iste mot⁹ nec ista dīs nālls. **C** Septima dif-ficultas si quelibet motor de pdictis possit mouere cēlū op̄. p̄d⁹. si vellē dīcīt q̄ sic qz recepi⁹ & quelibet pars ei⁹ est nata recte tale mot⁹ & hīmī velocitatez. Sed nūqd̄ posset mouere illud motu recto. Dicte q̄ sic: qz motor cō-tinet virtutē hīmī spaciū sup̄ qd̄ posset ille motor illud celū mo-nere. S̄ nūqd̄ posset quelibet motor suū mobile strangere dicit cū virt⁹ mouēt excedat regulā mobilis possit eaz dimidere. **C** Octava difficultas si mot⁹ hīmī celī est causa aliqd̄ motu. Aristo. dīt q̄ sic qz est mēsura aliqd̄ motu 4°. hui⁹. qz p̄mū in genere motu: s̄ fin fidē & veritatez oportet dicere oppositū naz tpe sicut stetit sol & luna: & p̄sequēs firmamētū & in hēbāt aliī mor⁹ iseriores. Et post dī indici stabit mot⁹ celī & mot⁹ ad gnātōnē & corruptio-nem s̄ nō aliī. vñ fin Angustias si non esset mot⁹ celī non minus possit moueri rota signū. nec ratio valet. qz ex hoc q̄ albedo est mēsura aliqd̄ color: nō est tñ eoz causa: sed nūqd̄ est cā aliqd̄ effectū dīcīt q̄ sic sicut p̄: est cā sūt po-sterioris & app̄oximatio actiū ad passiū que fit p̄ motu. **C** Ultima difficultas vbi stat intelligētia in mouēdo. Aliqd̄ dīcīt qd̄ est multiplicata p̄ totū celū qd̄ mouet. aliqd̄ vero qd̄ est undeterminato situ p̄cipiali & diffinitio ut sita que mouet ab orītē in occidente est in orientē & que ecōtrario mouet ecōtrario stat. veritatemē virtutē & fin op̄ationē eis est p̄ totū celū qd̄ mouet. **C** Sed nūqd̄ mouet eq̄lī totū celū & oēs ei⁹ p̄tes. Dicte q̄ nō: qz velot⁹ mouet il-las que ineq̄lī tpe describit mai⁹ spaciū. vñ de qnto sunt p̄pingores polis de tāto tardī monēt. & de qnto remo-tiores de tanto velot⁹ in motu circulari sed in moto recto equali mouent oēs & totū ceteris parib⁹ nō mouet ligatur oēs p̄tes eq̄lī intelligētia i motu celī circulari. qd̄ qdaz mo-net nō solū ppter pfectōes iserioz acgrēdas s̄ pp̄ habitas p̄seruādas sicut aliqd̄ mouet ad sanitatē duplī vel ppter nō habitū acgrēdat vel ppter acq̄siti⁹ hīmī adū: & hoc ad imperiū & cōplacitū p̄mī motoris cui in eternitate pfecta oīs semp sit laus bonor gloria. p̄ infinita secula se. Amen.

Ad argumētū negat p̄ha: qz aliqd̄ nō p̄mū motor sufficit ad mouendū p̄mū mobile.

finito libro sit laus & gloria Ch:risto. Amen to.

Impressum venetijs p̄ Johānē Rubēs
vccellīs. Anno dīs. M̄.ccccxvi.
die. viij. mēsis februarioj.

a b c d e f Omnes sunt tereti.

Zabula presentis libri phisicoꝝ.

- Utrūz de rebus naturalibꝫ possit esse sc̄tia.
 Utrūz mobilitas sit res formalis p̄mi subi p̄bie nālis.
 Utrūz ad habendā perfectā neutiaz de aliquo causato sit
 opus cognoscere omnē eius per se cām.
 Utrūz in naturalibus eadē sint nobis eque p̄mo & nō nāe.
 Utrūz vniuersalia sint p̄: nota singularibꝫ & magis vnu-
 uersalia minus vniuersalibus.
 Utrūz ens cōter acceptū pro eo cui nō repugnat esse exi-
 stere sit cōmūc vniocū deo & creature substātē & ac-
 cidenti ab soluto & respectivo finito & infinito.
 Circa materiā de iudicisibꝫbus.
 Circa materiā de mīnimo naturali.
 Utrūz materia sit ens existens.
 Quid sit materia prima.
 Utrūz materia sit ens in pura potentia.
 Utrūz per aliquam potentiam materia possit separari ab
 omni forma.
 Utrūz materia p̄ma sit gnābilis & corruptibilis.
 Utrūz cā intrinseca corruptiōis sit materia prima.
 Utrūz materia prima habeat partes p̄ter q̄ntitatē.
 Utrūz dīmōnēs interminate p̄cedant formam substan-
 tialem in materia.
 Utrūz potētia materie ad formā sit realiter distincta a mā.
 Utrūz potentia respectiva necessario ponenda in materia
 ante generationem forme.
 Utrūz potentia respectiva sit p̄mū p̄dicamēto relationis.
 Utrūz materia vna numero & sit sub oībus formis oīus
 generabilis & corruptibilis.
 De sedo principiō trāfactionis.
 Utrūz p̄missio dicat aliquā entitatem formaliter existente in
 in rerū natura p̄ter omne opus intellectus.
 Utrūz p̄missio sit principiū per se cuīuslibet transiūtatio-
 nis naturalis.
 Circa secundū libruꝝ phisicoꝝ.
 Utrūz corp̄ simplex & vniiforme p̄ totū possit se alterare.
 Utrūz forma gnābilis & corruptibilis ante sui gnātionem
 habeat aliquā reale distinctū ab esse materie.
 Utrūz q̄ntitas possit abstrahi p̄ intellectū a mā sensibili.
 Utrūz causalitas finis sit vera causalitas.
 De causa efficiēte.
 Utrūz deus p̄ducat res naturales nāli necessitate.
 Utrūz eiusdez rei possint esse p̄ures per se cause.
 Utrūz causa particularis & in actu simul sit & nō sit cū esse
 cu particulari & in actu.
 Utrūz deus inq̄ntū creans sit relatiū respectu creature.
 Circa tertiuꝝ libruꝝ phisicoꝝ.
 Utrūz mot̄ distinguat a termino ad quē est & a mobili.
 Utrūz p̄ diuinā potentia possit fieri motus sine mobili.
 Utrūz actio sit in agēte tanq̄ in subiecto.
 Utrūz deus possit p̄ducere effectū actualiū in finituꝝ.
 Circa quartuꝝ libruꝝ phisicoꝝ.
 Utrūz locus sit superficies.
 Utrūz locus sit mobili.
 Utrūz vltimā spera sit i loco.
 Utrūz intelligēte sine in loco.
 Utrūz duo corpora possint esse simul in eodem loco p̄pro
 & adequato naturaliter.
 Utrūz idez corporis numero possit simul actu esse in diuer-
 sis locis adequatiss.
 Utrūz per diuinaz potentiaz possit fieri q̄ vno corpe extit
 in vno loco partes eius sint alibi segate ab inūcēti & a
 toto actu & in diversis locis.
 Utrūz vacuū possit dari per naturam.
 Utrūz dato vacuo elementa possint in eo moueri motu lo-
 cali successivo mensurato tempore.
 Utrūz tempus sit per se q̄ntitas cōtinua.
 Utrūz tempus distinguat realiter a motu.
 Utrūz si essent plures mundi & plura p̄mo mobilia actu
 motu essent plura p̄mo tempora.
- Utrūz aliquā instans inaneat idem in toto tempore.
 Utrūz instans temporis sit diuisibile.
 Circa quintū libruꝝ phisicoꝝ.
 Utrūz forma p̄ se generet aut totū cōpositum.
 Utrūz p̄ductio forme substantialis naturaliter p̄ducte mē
 suretar tempore vel instanti.
 Utrūz ad q̄ntitatē sit per se motus.
 Utrūz ad relationē sit per se motus.
 Utrūz mutatiōes distinguant penes distictiōes terminoz.
 Utrūz in generatione substanciali fiat resolutio vñoz ad ma-
 teriam primam.
 Utrūz ad vbi sit per se motus localis.
 Circa sextū libruꝝ phisicoꝝ.
 Utrūz p̄tinū p̄ponas ex indiuisiblibus.
 Utrūz indiuisibile possit moueri localiter.
 Circa septimū libruꝝ phisicoꝝ.
 Utrūz ad scientiam sit per se motus.
 Utrūz derur habitus singularis distincius p̄tra generis
 vel specificum scientificū.
 Circa octauum libruꝝ phisicoꝝ.
 Utrūz p̄mū motorē esse sit de monstribile.
 Quid est p̄mū motor.
 Utrūz existentia p̄mū motoris sit omnīlūz aliorūz extra se
 finis vltimatus.
 Utrūz intellectū ē p̄mū motoris intelligat actualiter p̄ia.
 Utrūz vñus motor possit alteri loqui.
 Utrūz p̄mū motor sit insperatus sūm vigoře actu & formalit.
 Utrūz repugnat mundū fuisse ab eterno p̄ductum.
 Utrūz mundū fuisse ab eterno sit de monstribile.
 Utrūz aliqua creatura sit imutabilis.
 Utrūz p̄mū mobile moueat a p̄mo motore. finis.

